

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת פנחס

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 181

פנינים לפרשת פינחס

שכרו של הרופא הבכיר בעל השם העולמי היה עצום, וכל יום בו שהה בארץ היה כרוך בעלויות של הון עתק ששולם מכספי ציבור. מכיוון שכך, התלבט הרב זילבר בעניין ופנה לשאול את פי מרן הגראי"ל שטיינמן האם ראוי הדבר. הגראי"ל השיב לאלתר: "למען מי יצר הקב"ה כסף בעולם?"

הצצה אל חיי התורה של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

ולילה ללילה יחווה דעת

נכד רבנו הרב ליפא ישראלזון, מספר: באחד הימים, לאחר ששהיתי בתורנות לילה בבית סבי, נכנסתי למעונו של הגראי"ל שטיינמן, שהתעניין ושאל אלו הנהגות ראיתי בלילה במחיצת הגרי"ש אלישיב.

באותה תקופה עסק שיעורו היומי של הגרי"ש במסכת חולין, ולפיכך הוא ישב באותו לילה ולמד את שיטות הפוסקים החלוקים בשיעור הזמן שיש לחכות בין אכילת בשר לחלב וכל המסתעף מהדברים. סבי ישב בהול, ואילו אני ישבתי בסלון והקשבתי לקולו המתוק המרצה את הדברים ומבארם בפירוט רב ובבהירות עצומה. כהרגלו מיני קדם נהג סבי להסביר לעצמו את כל דברי הגמרא והפוסקים באופן ברור ונהיר, כמי שיושב ולומד עם חברותא ופורש לפניו את הסוגיא על כל אגפיה ופרטיה. בעוד הוא יושב ומבאר את הסוגיא כמין חומר, ישבתי במקומי כשגמרא פתוחה נתונה בידי, ובעודי מאזין לדבריו חשתי כביכול אני נמצא בשיעור והבנתי כל מילה מדבריו הקדושים.

כשסיימתי לתאר את הדברים לפני הגראי"ל, נוכחתי לראות כי עיניו זולגות דמעות. "אפילו מתמידים גדולים מאוד מתקשים ללמוד בקול ובאופן זה במשך שעות כה רבות!" אמר בעודו אחזו התרגשות. "לשם כך נדרשים כוחות נפש עצומים!"

"אמנם מספרים כי מרן החפץ חיים זי"ע היה נוהג ללמוד לבדו בקול, כשהוא מבאר לעצמו את הדברים במשך שעות ארוכות", הוסיף הגראי"ל בסערת נפש בעוד אגלי הדמע נוטפים מעיניו, "אולם ממרן החפץ חיים ועד רבי יוסף שלום לא שמעתי על אדם המסוגל לנהוג כן!"

משמשי האדם השלם

לאחר הניתוח, שעבר מרן בלבו, ביקש העסקן הרפואי הרב זלמן זילבר לעכב למשך כמה ימים את הרופא המומחה, שהגיע לארץ ישראל במיוחד עבור הניתוח, כדי שיהיה באפשרותו לבדוק את גופו הטהור של רבנו בימי החלמה ולוודא שליבו פועם כשורה.

המשך בעמוד 20

אבא ביקש ממני לשמור בינתיים בצד על הקרש שבו המסמרים. אבל הייתי ילד קטן ולא שמרתי. הנחתי את הקרש על הרצפה לידו, והסתכלתי במעשיו. אבא לא שם לב, התיישב על הקרש הגדול, ושלושה מסמרים גדולים ננעצו ברגלו. גניחה נשמעה מפיו ואז ראיתי כי נוזל ממנו דם. נחרדתי

על שיטות החינוך המיוחדות של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

"איש אשר רוח ב"ו" (במדבר כ"ז, י"ח)

"הוא לא הסתכל על הדם שניגר מרגלו. אלא הביט עלי. ואז תפס בידיו העדינות בלחי הרטובה מדמעות, ליטף אותו קלות, ואמר נחרצות: 'צחק, אם אתה רוצה לעשות לי טוב, תשב ותלמד זה יעשה לי טוב'."

זה מה שהיה לו לומר לי באותו רגע.

ואם המסמר חדר פנימה לרגלו של אבא לעומק מילימטר, המשפט הזה חדר בי בעומק קילומטר...

בשבועות הקרובים ה'מלמד' בחיידר היה מופתע מההתקדמות הלימודית שלי. אבל לא יכולתי להסביר לו, והוא לא יכול היה להעלות בדעתו, כמה דם שפך אבא בשביל כך.

שיטות בחינוך!?

אחד הנושאים המדוברים ביותר, הוא הסוגיה כיצד לחנך את הילדים. זה אומר בכה, וזה אומר בכה. ומתפרסמים שיטות רבות לסייע בחינוך.

ר' בן ציון היה אומר, כי עיקר החינוך, היא הדוגמה האישית:

כפי שאתה מתנהג ושומר את המצוות, כך ייחרט הרושם בליבם.

כאשר הילדים רואים כמה אכפת לאבא ולאמא, שהוא נכשל חלילה בעבירה, לפי זה היחס של הילדים לעבירה ולמצוה. לא בצעקות. לא

בצעקות ובנאוומים. ולילדים יש חוש הבחנה חזק ביותר!

כאן החינוך מתחיל וכאן הוא מסתיים!

כאשר הילד קולט שהצער של אבא, הוא יותר משלושה מסמרים שננעצו בתוך הרגל, כל פעולות החינוך, כמעט מיותרות.

אספר לכם משהו קטן, על אבא שלי, סיפר בנו של ר' בן ציון פלמן שובבות לילדים, כידוע ליודעין - אין בו חיסרון, ואינה מלמדת על בעיה כלשהי, אלא אדרבא, עדות היא לחכמה ופיקחות. אני הייתי כזה ילד נמרץ ושובב.

המיטה בחדר הילדים נשברה, כפי שקורה בכל בית יהודי, כשהילדים קופצים ומקפצים עד שקרשי המיטה מתנתקים זה מזה. הקרש האחד המחזיק את אורכה של המיטה התפרק לחלוטין. בקרש היו כמה מסמרים גדולים.

אבא ניגש לתקן את המיטה עם פטיש וצבת בידו, התכופף וטיפל בכמה מקומות במיטה מלפניה ומאחוריה, לפני השלב האחרון בו יצמיד את הקורה למיטה.

אבא ביקש ממני לשמור בינתיים בצד על הקרש הגדול שבו המסמרים. אבל הייתי ילד קטן ולא שמרתי. הנחתי את הקרש על הרצפה לידו, והסתכלתי במעשיו, זה היה מעניין. אבא לא שם לב תוך כדי טיפול ברגל המיטה, התיישב על הקרש הגדול עם כל כובד הגוף, ושלושה מסמרים גדולים ננעצו בחלק העליון של רגלו. גניחה נשמעה מפיו. ומיד התרומם וניתק את המסמרים שננעצו בו. ואז ראיתי כי נוזל ממנו דם. נחרדתי.

ציפיתי שאבא יצעק.

אך אבא לא אמר לי אף מילה אחת.

היה ניכר עליו כי הוא מתייסר, הוא נשך את השפתיים בחוזקה. עד היום אינני יודע אם חשק את השפתיים מחמת הכאב או גם להימנע מלומר לי מילה. כך או כך - הוא שתק ונשך שפתיים.

מה קורה כאשר ילד יהודי כשר רואה את מה שמתרחש, ואת הדם מהרגל של אבא?

התחלתי לבכות. פרצתי בבכי ספונטני.

נקל להבין מה הרגשתי באותו רגע.

אבא שאל אותי: "למה אתה בוכה?" עניתי לו "כי אני עשיתי את זה, לא שמרתי את הקרש, והנחתי אותו על הרצפה".

"נו, אז מה אתה רוצה עכשיו?" שאל אותי.

אמרתי "אני עשיתי לא טוב, ועכשיו אני רוצה לעשות טוב, זה כואב לי מה שקרה".

"אבא הסתובב מולי בבת אחת. הביט עלי בחוזקה. בעוצמה".

אירעה תקלה לאחד האורחים כשידו נתקלה בכוס היין שעמדה לפניו ונשפך היין על המפה הלבנה והנקייה. כדי שלא ילבינו פני האורח הסיט רבי עקיבא איגר את השולחן הפיל את הכוס שעמדה לפניו שפך את יינה ואמר דומני שאין השולחן עומד כראוי

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א על הליכותיהם של גדולי ישראל

"חג שבִּעַת יָמִים" (במדבר כ"ה, י"ז)

משכיל אל דל

רבי עקיבא איגר היה זהיר מאד במצוות הכנסת אורחים. בשבתות ומועדים היה מכניס אורח לביתו לאכול איתו על שולחנו ובפרט בחג הפסח שנאמר בו כל דכפין ייתי ויכול.

פעם אחת בליל הסדר כשהיו רבי עקיבא איגר ואורחיו כולם מסובים ומספרים ביציאת מצרים אירעה תקלה לאחד האורחים, ידו נתקלה בכוס היין שעמדה לפניו ונפלה הכוס ונשפך היין על המפה הלבנה והנקייה. כדי שלא ילבינו פני האורח הסיט רבי עקיבא איגר את השולחן הפיל את הכוס שעמדה לפניו שפך את יינה ואמר דומני שאין השולחן עומד כראוי.

הכנסת אורחים של מרן רבי יוסף חיים זוננפלד

אור לארבעה עשר של ניסן תרפ"ו, אחרי שגמר לבדוק את החמץ וסיים סעודת ערבית שלו באחת מפילות הבית, הופיעו אצלו ארבעה יהודים נשואי פנים מנכבדי הקהילה בבודפשט הרב שמעון הירשער, לשעבר אב"ד מאדרא ודיין בפרשבורג, הנדבן והעסקן ר' דוב קסטנר, והנכבדים ר' מרדכי משולם לוי, ור' אברהם כהן. אף על פי ששעה זו לא הייתה יפה לביקורים, קיבלם מורנו בסבר פנים.

תוך כדי שיחה, הביעו האורחים את חפצם העז להסב אל שולחן הסדר של מורנו, דבר השווה בעיניהם כל הון יקר. בקשה זו לוותה במשאלה נוספת - שכב' הרב יסכים לקבל מהם תשלום בעד הוצאת סעודתם.

בוודאי שאני מסכים שתסבו יחד אתנו לשולחן הסדר, וגם משאלתכם לקבל מכם תמורה כספית אני מוכן למלאות - הייתה תשובתו של מורנו.

קצת מופתעים מהסכמתו לקבל תשלום, אחרי שהוגד להם שאין סיכויים לכך, הוציא אחד מהחבורה סכום כסף נכבד ושמו על השולחן.

לפני הפרדס, פנה מורנו אל הרבנית ואמר בפנים מבודחות, בהצביעו על האורחים: מחר יהיה ארבע בגבולך.

ביום ראשון דחול המועד בבוקר, הופיע לפתע מורנו במלון "אמדורסקי" ושאל על האורחים מבודפשט. האורחים עמדו עוד

באמצע תפילת יום טוב שני של חג, ומשסיימו תפילתם מיהרו לקבל את פני מורנו בחדרם. נכנס מורנו אתם בשיחה שגרתית על שלומם והרגשתם בירושלים, ותוך כדי שיחה הוציא מכיסו את הכסף שקיבל מהם בערב החג, ותחב מתחת למפת השולחן. האורחים שהיו מופתעים מהביקור ומהשבת הכסף, לא יכלו לעשות דבר נגד זה, מפאת יום טוב שני של גלויות שחל עליהם, אולם אחד מהם העיז ושאל: מורנו ורבנו, מעיקרא מאי קסבר? ענה מורנו: הלא חג חרותנו הוא, ואיזה חרות הוא זה לסעוד על שולחן אחרים, ולפיכך קיבלתי מכם כסף מלא, גם בכדי שתרגישו כבני חורין שאוכלים משלהם, וגם בכדי שלא תקמצו בסעודת החג. אבל עכשו הרי שלכם לפניכם - סיים רבי יוסף חיים בחיוך נלבב את דבריו.

הכנסת אורחים בסוכה

אצל מרן רבי חיים עוזר איקלע אורח לסוכות, ואמר לאורח שירד לאכול בסוכה, כי אני חולה ומצטער פטור מן הסוכה, לאחר זמן קצר הגיע רבי חיים עוזר לסוכה, ואמר מצטער פטור מן הסוכה ולא מהכנסת אורחים.

הבטחה שיצליח בבניו

אבי זצ"ל ביקש ממרן הגרי"ז ברכה על שילדיו יצליחו בדרך ה' אמר לו הרב מבריסק, ברכה איני יודע - פסוק אני יודע "כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה", ע"י עשיית חסד זוכה לברכת בנים טובים.

למשמע השאלה יצא רבינו מגדרו "אינני יכול אפילו לשמוע כאלו שאלות".
לאחר מכן אמר לו, "אמנם אינך אשם, הרעיון אינו שלך", אך שאלו
בנעימות: "מה דעתך, האם החפץ חיים היה עושה זאת? מהיום תקח לך כלל
בכל שאלה שתתלבט, תשאל את עצמך האם החפץ חיים היה עושה כך!"

מהליכותיו האציליות של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

"איש אשר רוח בו" (במדבר כ"ז, י"ח)

חידוש ב"התגבר כארי" ל"עבודת הבוקר"

כשלמד פעם את דברי השו"ע בתחילת סימן א' של חלק אורח חיים בשו"ע וקרא את דבריו: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר", שאל רבינו, מדוע מדמה זאת המחבר לאריה דוקא, יותר מכל שאר החיות. השיבו, שאולי נובע הדבר משום שהאריה הוא חיה מהירה ולא לחינם רכש את שמו כמלך האריות.

אך רבינו דחה זאת מכל וכל, באומרו שכל מי שראה אריה שהינו עצלן שאין כדוגמתו, מסוגל הוא לרבוץ בתנוחה אחת שעות על גבי שעות מבלי לזוז, לכן לא הגיוני שהמחבר ירצה לדמות לו את שעת קימתנו עם שחר. אלא שיש לו לאריה תכונה מיוחדת, שלמרות עצלותו, כשהוא מזהה טרף בסביבתו, הוא מתגבר על עצלותו ומזנק לעברו במהירות אדירה בכל כוחותיו. זה מה שבא השו"ע ללמדנו, שלמרות שכאשר אנו יושבים בליילה אנחנו במנוחה, כשמגיע השחר ואדם פוקח את עיניו ורואה מסביבו את העולם, מקום עבודת השי"ת, עליו להתגבר כארי ולזנק בכל הכוחות לקראת עבודת היום. דבר זה ראו אצלו בעליל, בכל יום היתה עבודת השם שלו בהתחדשות, מיד כאשר התעורר התגבר כארי, השליך בשתי ידיו את השמיכה מעליו, כאשר לפעמים יצאה השמיכה לגמרי מהמיטה והזדרז ליטול ידיו, לברך ברכות התורה ולגשת לשבת בכסאו ללמוד, אפילו בשבועות האחרונים לחייו כשהיה חלש מאוד וכמעט לא דיבר, כאשר שמע את המילה נץ, מיד קפץ והתיישב על המיטה.

ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי

מי שהתבונן בהנהגותיו ראה איך היו עיניו תמיד פתוחות להזדרז בכל מצוה ממצוות השם לקיימה בשלימות, עם כל פרטיה ודקדוקיה. בראש ובראשונה ראו זאת במצוות תלמוד תורה ששקולה כנגד כל, כפי שהארנו לספר בפרקים הקודמים איך קיימה בהידור הגדול ביותר, במצוה זו מלבד עצם ההידור בה עצמה, ראו את שיקול הדעת ששקל כל דבר אחר, כולל מצוות אחרות שכן אם לימדונו חז"ל ששקולה היא כנגד כל המצוות, כל המבט עליה שונה כמבואר בהלכה איך לשקול משקל כל מצוה ביחס אליה, בפרט כשהתייחס

להנהגת בן תורה שזוכה לשבת על התורה והעבודה, ממילא כל הגישה למצוות תלמוד תורה אחרת לגמרי.
חז"ל אמרו (הובא במס"י פ"ד) "כל מעשיהם של צדיקים בזריזות", צדיקים שיודעים לנצל חיי עולם הזה ניכר הדבר בזריזות מעשיהם. כשראו את רבינו בדרכו לשיבה ללמוד או להתפלל או כל מעשה מצוה אחר, ראו תמיד את הזריזות מופלאה, בעיקר היה הדבר בולט כאשר היה מגיע מביתו בשבתות, כל הליכתו היתה זריזה, אבל החל מהמקום שרואים את היכל השיבה (ליד מעון ההורים נוה שמחה) היה רץ ממש, היה זה מחזה מופלא, שהיה סמל לכל אישיותו שהיתה כולה רדיפה תמידית לעשות רצון השי"ת. כך היה גם בשנות זקנה ושיבה מופלגים למרות כל הציציות ששקלו משקל רב, נהג כך. דבר זה היה בולט מאוד, אך מי שהביט בכל הנהגתו תמיד היא היתה בזריזות רבה. נהגו הוותיק רבי אסא ויטו סיפר שביודעו את זריזותו להיכנס לשיבה, היה עוצר לו בפתח השיבה ומיד פתח לו את הדלת ורבינו יצא בזריזות גדולה לשיבה לסדר הלימוד או לתפילות, ורק לאחר מכן התפנה רבי אסא להחנות את הרכב, כאשר פעמים רבות ההבדל היה של שניות, אך אצל רבינו שניה קודם זה אחרת לגמרי. גם דרכו מחדרו בהיכל השיבה לחדר השיעורים בקומה העליונה של בנין השיבה היתה תמיד בהליכה מהירה ונמרצת.

זהירות מאיסור גזילה

בענינים אלו, תמיד התעקש לתת לי מונית הלוך ושוב, באומרו שאין

שהוא חובש תפילין כל היום וכי הוא יוצא עם זה לשמש, אך מאותו יום ואילך כאשר הגיע לשמחות של אנשים שאינם בני תורה, היה זוכר להורידם שלא יהיה אצלם מילתא דתמיהה וחשש חילול השם. נראה גם שזה מה שעמד בשורש הנהגתו להסביר את מעשיו ופעולותיו, דבר שראו בישיבה פעמים רבות שהיה מסביר דבר זה שנהגתי כך וכך, זו היתה הסיבה והשורש, כדי שאם לא יובן, שלא יצא מכך חלילה חילול השם.

זהירות מאיסור כעס

כשעמד במצבים שעלול היה לכעוס, ראו איך שלט בעצמו שלא לכעוס. מפורסמת היתה חיבתו למצוות ד' מינים בה היו לו חומרות והידורים מיוחדים. שעות ארוכות הקדישו קבוצת תלמידי חכמים מגדולי תלמידי לברוך עבורו את המינים המהודרים ביותר ולאחר מכן היו יושבים איתו לראות מה המובחר שבמובחרים והכי מהודר עבורו. באמת אמרו מה נהדר היה מראהו כשזכה לאחוז בידו את המינים המהודרים והמיוחדים שמוכנים למצווה. למרות זאת כשהגיע יום טוב הרשה רבינו בחפץ לב לכל החפץ ליטול ממיניו, כך היה באמצע התפילה שנגשו עשרות ליטול ממיניו וכך בכל היום כולו.

סיפור מופלא סיפר אחד התלמידים: שנה אחת נטל ממנו אחד התלמידים את הלולב ביציאתו מהרכב וחוד הלולב נתקע בחזקה בגג הרכב, מה שנראה היה בבריור שהביא בודאי לפסילתו המוחלטת. רבינו מיד סובב ראשו ועשה עצמו כאילו לא ראה זאת, רק כשחלפו כמה דקות והלה השתכנע שרבינו בכלל לא הרגיש בענין, התבונן רבינו היטב בלולב וראה שלא נפסל.

מה זה נוגע אליך

רבי נתן פאביאן היה ממונה על הנחת הרמקול לפני השיעור כללי. כמובן שהיה מניח החוט בצורה זהירה שרבינו לא יתקל בו חלילה בדרכו לאמירת השיעור. פעם אחת הגיע מאוחר והניח בצורה שיכולה לגרום מכשול ואכן כשעלה רבינו למסור את השיעור כמעט ומעד. עם תום השיעור ניגש רבי נתן לרבינו להתנצל, אך רבינו לא הסכים לקבל את התנצלותו, טפח על שכמו ואמר לו בחיוך: "אני הוא שצריך להרגיל את עצמי ללכת כמו שצריך ומה זה נוגע אליך".

(מתוך 'מגדלתו ומרוממתו')

ראוי שיגזול מזמני היקר בנסיעות באוטובוסים רק משום שהוא זקוק לי, לכן התעקש לשלם לי מונית. - זה סוף של תחילת סיפור אחר שלא נכתב...!?

אברך סיפר שכאשר נכנסה אשתו לעבוד בבית ספר מסוים, ביקשו ממנה שתצהיר שהיא עובדת שעות נוספות ותקבל פחות כי היו זקוקים לכסף להוצאות קטנות. נכנס האברך לרבינו ושאל את השאלה. למשמע השאלה יצא רבינו מגדרו וגער בו בקול, אינני יכול אפילו לשמוע כאלו שאלות. לאחר מכן אמר לו, אמנם אינך אשם, הרעיון אינו שלך, אך שאלו בנעימות: מה דעתך, האם החפץ חיים היה עושה זאת? מהיום תקח לך כלל בכל שאלה שתתלבט, תשאל את עצמך האם החפץ חיים היה עושה כך!

הזהירות מאיסור חילול השם

זהירות מיוחדת נזהר מחטא חילול השם, הוא הקפיד תמיד שלא יצא ממעשהו ומהנהגתו ולו שמץ של חילול השם. עד כמה היה ירא מלהיכשל בחטא זה, ראו כאשר הזכיר בשיחות את דברי הגמ' (יומא פו) "היכי דמי חילול השם... רבי יוחנן אמר כגון אנא דמסיגא ארבע אמות בלא הרהור תורה ובלא תפילין" וכשהזכיר זאת פרץ בבכי. ראו עד כמה חשש מחטא זה, ואפילו בדברים שאמור היה לחשוב שבזה הוא מיוחד מבני דורו ואולי דווקא בדברים אלו, כי חילול השם הוא כגון "אנא".

ואכן היה זהיר בכל אורחותיו ופעולותיו שיצא מהם כבוד שמים וחלילה לא להיפך. מלבד בעצם ההנהגה ראו זאת אפילו בדברים שנראים קטנים, למשל, כאשר דיבר בציבור או כתב מכתב היה מברר איך אומרים בדיוק בלשון הקודש מילה זו ואיך כותבים אותה, באומרו שאם לא אומרים אותה כראוי יש בכך משום חילול השם שבני תורה מדברים או כותבים בצורה עילגת והיה מעיר לתלמידים שהיו מדברים או כותבים בשפה עילגת או בכתב לא קריא, שכן יש בכך משום חסרון בהדרה של תורה.

בשעתו היתה לו לרבונו קופסא קטנה שכיסתה את הריבוע של התפילין של ראש, היה זה משום שחס על כבודם של התפילין שכאשר היה יוצא איתם בימי ושרב חשש שמרוב חום וזיעה הם ישחקו ולכן הכינו לו קופסא כזו בה כיסה את התפילין כאשר יצא בימי חום ושרב. ארע פעם שהגיע לברית אצל אנשים פשוטי עם, קם אחד ואמר לו, למה הרב ממציא דברים חדשים וכי שמענו מעולם שיש כיסוי לשל ראש, רבינו שתק הוא לא רצה להסביר לו

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

בית המדרש היה מלא בלומדים, הבחנתי שכל הבחורים לבושים בצורה נורמאלית ומכובדת, ואילו אני לבוש בחליפה דהויה, על ראשי כובע מקומט ולרגלי נעליים קרועות. התביישתי שיצחקו עלי. כל אותו היום וגם בלילה ישבתי בישיבה ולמדתי. היכיתי ליום המחרת שיגיע עם שחר נטלתי את המזוודה, שאפילו לא פתחתי אותה מרוב בושה, וצעדתי לכיוון התחנה

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על כוחם של מילים

"קח לך את יהושע" (במדבר כ"ז, י"ח)

"קחנו בדברים חסידים שזכית להנהיג בניו של מקום" (כ"ט)

אין אדם בעולם, שבשעה שיחמיאו לו על מעשה חיובי יתחיל לזעוק "צא מכאן, אינני רוצה לשמוע את המחמאות שלך, תתבייש לך!" המציאות היא שכל האנשים גדולים וקטנים כאחד, ישמחו לשמוע את הדברים ויאמרו: "יישר כח! באמת חיזקת אותי, אני ממש מודה לך על היחס החיובי".

ולעיתים דווקא אנשים גדולים ונכבדים זקוקים לעידוד יותר מאחרים וזאת לא מפני שהם נגועים חלילה במידת הגאווה, אלא מחמת שעל כתפיהם מונחות כל כך הרבה בעיות ומעמסות של כלל ישראל. הם צריכים להטות אוזן לצרות ולאסונות מסמרי שער ברוחניות ובגשמיות, של אנשים שבאים אליהם יום יום ושופכים לפניהם את ליבם השבור.

לכן כאשר אדם פוגש ראש ישיבה ואומר לו: "כבוד הרב, במקרה נכנסתי להיכל הישיבה שאתה עומד בראשותה, וראיתי את התלמידים יושבים ולומדים בהתמדה נפלאה!" - מילים פשוטות אלו נוסכות בו כח רענן ומשאבים חדשים. על ידי כך הוא יוכל בסיעתא דשמיא להמשיך ולנהל את מפעלו ביד רמה.

לפני מספר שנים ציטטתי בפני האדמו"ר בעל ה"ישועות משה" מוויז'ניץ זצ"ל דברי הערכה ששמעתי מפי הגאון הצדיק רבי בנימין זילבר זצ"ל, מגדולי הציבור הליטאי אודות כמה תקנות שהוא תיקן בקריה. לשמע דברי קם הרבי מוכיסאו ואמר: "בני יקירי! דע לך, אין לך מושג עד כמה גרמת לי הנאה, הבט וראה כמה צרות ועוגמת נפש מונחים בחדרי, אין אדם המחשב פעמיים טרם מתנה את צרותיו באוזני, אבל א גוט ווארט או דברי עידוד והערכה - מתקשים רוב בני האדם להשמיע".

הוסיף האדמו"ר ואמר: " אהרן, כסבור הנך, שרבי אינו רוצה לשמוע א גוט ווארט, אך אומר אני לך שמילים טובות או שמיעת א גוט ווארט מעודדות ומסייעות לי שאוכל להמשיך לשאת במשא הקשה של הנהגת העדה, להכיל את צרות הכלל".

לאחר דבריו אלו ברך אותי הרבי בברכות עד בלי די.

בדברים אלו הנאמרים לצדיקי הדור, ישנו ביטוי להכרת הטוב

עצומה כלפיהם, אשר תחת להתעלות ברוחניות ללא טרדות ודאגות, מטים שכמם עבורנו בנטלם על עצמם את עול הציבור. כאשר נאמר לצדיק עד כמה דבריו משפיעים על הציבור ברוחניות נגרמת לו הנאה צרופה, בראותו שמאמציו נושאים פרות.

ואכן, היו צדיקים שמינו אנשים קבועים שתפקידם היה לדווח להם על הנעשה והנשמע בקרב ציבור שומעי לקחם, ובשכר זה היו מבטיחים להם הכרת טובה בזה ובבא.

רבי איסר זלמן והמחמאה

הסיפור הבא הובא בכמה ספרים, ואני באופן אישי שמעתי אותו מפייהם של שניים שהיו נוכחים בו בשעת מעשה:

המקום הראשון אליו הלך הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל לבקר כשהגיע לירושלים, היה ל"בתי ניטין". ישבו שם גדולי ירושלים, שכל התורה היתה פרושה לפנייהם על כפות הידיים. ביניהם ישב גם רבה של ירושלים, ראש בית הדין של העדה החרדית, הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל, בעל ה"לפלגות ראובן". בראשונה שם רבי איסר זלמן את פעמיו אליו.

בהגיעו לפניו, עוד בטרם החלו לשוחח בדברי תורה, פרץ רבי איסר זלמן בבכיות נוראות. הוא פשט את שתי ידיו כלפי הרב בענגיס

הבחנתי שכל הבחורים לבושים בצורה נורמאלית ומכובדת, ואילו אני לבוש במכנסיים מטולאים, בחליפה דהויה, על ראשי כובע מקומט. התביישתי שיצחקו עלי. כל אותו היום וגם בלילה ישבתי בישיבה ולמדתי

לימים, בשם איסר זלמן, שענה לו תרוץ ישר ושכלי. ראש הישיבה הוסיף ואמר, כי ככל הנראה בחור זה יגדל ויהיה גדול בישראל! ואני, שהיה בדעתי לעזוב את הישיבה ולחזור הביתה, שאבתי עידוד גדול מהדברים. כהרף עין נטלתי את המזוודה וחזרתי לישיבה. אמרתי לעצמי: 'וכי מה אכפת לי מה יאמרו על החליפה שלי, על הכובע שלי, העיקר שהנצי"ב שיבח את התרוץ שלי, ותולה בתקוות להיות גדול בישראל. הכל בזכות אותו בחור, שמילות העידוד שלו נפלו על אוזני כטל תחיה.

שמו של אותו בחור - סיים רבי איסר זלמן את דבריו - "היה זעליג ראובן בענגיס! הוא אשר אמרתי בראשית דברי: כל מה שזכיתי להגיע אליו הוא בזכותכם! מי יכול לדעת מה היה יוצא ממני אם הייתי חוזר הביתה".

רבתי! איזה מוראדיגע מוסר השכל לומדים מהסיפור הזה! מה רב כוחה של מילה טובה, של מחמאה, של הארת פנים! הגיע בחור חדש צעיר לישיבה. כבר ביום הראשון ניגש אליו בחור המבוגר ממנו בתשע שנים, שאינו מכיר אותו, ואומר לו מילה טובה בזכותה זכה עם ישראל ל"רבי איסר זלמן".

רבתי, זה לא עולה כסף! זה גם לא לוקח הרבה זמן, לומר לזולת כמה מילים טובות. לעיתים מילים אלו הן עבורו קרני אור, טל תחיה, המעוררות אותו לחיים.

(מתוך כבודם של ישראל)

ואמר בקול בוכים, עד שבקושי ניתן היה להבין את דבריו: "כל מה שזכיתי להגיע אליו הוא בזכותכם!".

הרב בענגיס התפלא ושאל: "ר' איסר זלמן! ואס איז דער פשט?" ור' איסר זלמן פתח את פיו וסיפר לרב בענגיס, כשכל גדולי ירושלים שישבו שם מאזינים לדבריו:

הורי היו עניים מרודים. בהגיעי לגיל בו עלתה השאלה להיכן אלך ללמוד בוולוז'ין או במיר, אמר לי אבי:

"איסר זלמנק'ה, אינני יכול לומר לך איזה מקום עדיף לך, כי שני המקומות מצויינים. אבל, אתה הרי יודע שאין לנו כסף לשכור עבורך מקום לישון, ויהיה עליך לישון בלילות על גבי ספסלי בית המדרש. שהספסלים בישיבת מיר רחבים מעט יותר מהספסלים בישיבת וולוז'ין. עדיף אפוא שתלך לישיבת מיר, שם תוכל להניח את גופך הצנום לשנת הלילה, על ספסל רחב מעט יותר. כך תוכל לצבור יותר כוחות לקראת יום הלימוד שלמחרת".

"בסופו של דבר יצא", המשיך ר' איסר זלמן וסיפר לרבה של ירושלים - "שלא יכולתי ללכת לישיבת מיר, והלכתי לוולוז'ין. בהגיעי לשם בראש חודש אלול, בית המדרש היה מלא וגדוש בלומדים. הבחנתי שכל הבחורים לבושים בצורה נורמאלית ומכובדת, ואילו אני לבוש במכנסיים מטולאים, בחליפה דהויה, על ראשי כובע מקומט ולרגלי נעלים קרועות. התביישתי שיצחקו עלי. כל אותו היום וגם בלילה ישבתי בישיבה ולמדתי. חיכיתי ליום המחרת שיגיע עם שחר נטלתי את המזוודה, שאפילו לא פתחתי אותה מרוב בושה, וצעדתי לכון תחנת הסוסים והעגלות, כשכוונתי היתה לחזור הביתה. לא הייתי מסוגל ללמוד במקום שכולם מסתכלים עלי כעל מישהו לא נורמאלי!

בעודי ממתין בתחנה, ניגש אלי בחור ושאל אותי: 'קוראים לך, אולי, איסר זלמן? השבתי בחיוב.

בישיבת וולוז'ין היתה הנהגה מופלאה" היו לומדים עשרים וארבע שעות ביממה ב'משמרות'. חלק מהבחורים היו הולכים לישון בשעה מוקדמת, וקמים באמצע הלילה ל'משמרת לילה'. בצורה כזאת, שקק בית המדרש לומדים ביום ובלילה, בלי הפסק.

אותו בחור שניגש אלי אמר לי: 'דע לך שראש הישיבה, הנצי"ב, אינו מתפעל כל כך מהר מבחור. אתמול בלילה הוא עבר במשך הלילה משולחן לשולחן בין משמרות הלומדים ושאל קושיה, ואף אחד לא הצליח לענות לו עליה תרוץ שהניח את דעתו. רק אחד הצליח, כך סיפר ראש הישיבה. הוא סיפר לכולם כי הגיע היום בחור חדש צעיר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לאחר מכן הורה למנהל המסעדה להגיש גם את המנה העיקרית הכי יקרה לכל הסועדים 'ורק לפני היהודי אל תגיש מאומה' והנה שוב חוזרת התמונה על עצמה, כולם באים לומר תודה ובהם היהודי, שעוד מעצים את מילות התודה שלו על פני כולם...

פנינים מהגאון רבי יצחק זילברשטיין והגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על אמונה ובטחון

"וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֲלֵה לֵד" (במדבר כ"ח, י"ט)

היה העשיר הגוי להתגבר יותר ושאל: תגיד לי, מה קורה לך? על מה אתה אומר לי תודה? הרי לא קיבלת מאומה? חייך היהודי והשיב: מי אמר לך שלא קיבלתי מאומה? אני קיבלתי כאן יותר מכל אחד! משראה את סימני התמיהה העולים על פניו של הגוי, המשיך היהודי ואמר: 'אתה עשית את העסקה שלך עם מנהל המסעדה, אבל אני בעל הבית של המקום, והמנהל הוא בסך הכל עובד שלי, המקבל משכורת ממני.. ואם כן, כל המנות שרכשת בכסף המלא לכל באי המסעדה, עוברות היישר לחשבון הבנק שלי. ומאחר שבארוחה אחת העשרת אותי באלפי אלפי דולרים איך לא אומר לך תודה רבה מקרב לב?' הסיפור המופלא מלמד אותנו את המסר העיקרי של חג הפסח, והוא שלפעמים בעת צרה רח"ל אנחנו תולים תקוות מרובות מדי באדם פלוני או בגוף מסוים, ואין אנו יודעים שבעל הבית האמיתי נמצא במקום אחר לגמרי ובידו לשנות הכל, ולהחליף את המצב מן הקצה אל הקצה, מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב. ועל כן הרבה נפנה רק אליו!

הגיע לאוזניי סיפור מופלא על בעל ואשה, וכמה מילדיהם, שישבו במסעדה כשרה למהדרין באחת הערים הדרומיות, ובמהלך הסעודה דיברו בדברי תורה, והאריכו לדבר בענייני שלום בית, וכיצד ניתן להשכיח שלום בר קיימא בבית יהודי. כל צורת אכילתם

מטרתו של קרבן מוסף היא לעשות פעולה מיוחדת כדי לתת את ליבנו לגודל היום וקדושתו. עיקרו של הפסח הוא להתבונן שיש בעל הבית לעולם, ועל כן, אין אנחנו צריכים לחשוש ממאומה. אם מדברים על כך שיש בעלים לבריאה, הנה סיפור ששמענו מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן בדרשתו ברמת אלחנן. אחד העשירים הגויים הנודעים באנגליה, היה אנטישמי מובהק ושנאת-יהודים פעפעה בקרבו בצורה נדירה, שלא נראתה גם בקרב חבריו האנטישמיים. פעם נכנס גביר זה למסעדה יוקרתית, שהייתה מלאה באנשים שבאו לסעוד את ליבם, והבחין שלייד אחד השולחנות יושב יהודי.

השנאה לבני עם קודש החלה שוב מבעבעת בו, והוא החליט לנקוט בפעולה יזומה, כדי להראות לכולם עד כמה בזויים הם היהודים, רח"ל.

הוא קורא למנהל המסעדה, ושואל אותו כמה עולה אצלכם המנה הראשונה הכי יקרה בארוחת הצהריים? משנקב המנהל במחיר, הורה לו הגביר לתת על חשבוננו את המנה הזו לכל האורחים הנמצאים כאן, 'ורק ליהודי אל תיתן מאומה' המנהל עשה כפי שהצטווה, הגיש למאות הלקוחות את המאכלים היקרים, ורק לפני היהודי לא הגיש מאומה.

הסועדים נהנו מאד לקבל מנה ראשונה יקרה כל כך חינם אין כסף. לאחר שאכלו וסעדו את ליבם, ניגשו כולם ולחצו את ידו של הגביר ההוא, והודו לו מקרב לב על המנה שהעניק להם מכספו. והנה לא יאומן, גם היהודי הזה מגיע אל הגביר ו... מודה לו במילים חמות על מה שעשה. הגביר היה כבר בטוח שדעתו של היהודי השתבשה עליו מרב צער, והוא יצא מדעתו לכן בא לומר לו תודה.

לאחר מכן הורה הגביר למנהל המסעדה להגיש גם את המנה העיקרית הכי יקרה לכל הסועדים 'ורק לפני היהודי אל תגיש מאומה' והנה שוב חוזרת התמונה על עצמה, כולם באים לומר תודה ובהם היהודי, שעוד מעצים את מילות התודה שלו על פני כולם... וכך גם אירע במנה אחרונה, 'ב'קומפוט', שגם הוא הוגש לכולם, רק לא ליהודי.

כשהגיע היהודי אל הגביר האנטישמי בפעם השלישית, ואמר תודה, ולא היה נראה שהוא עושה זאת בדעה משובשת, לא יכול

כידוע, אחד מהקנאים המפורסמים ביותר היה הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל. סיפר לי רבי שלמה פאפנהיים, שהוא ישב עמו בשולחן אחד למעלה מארבעים שנה - והוא היה אמנם קנאי גדול - אך מעולם לא ראיתי כזה אוהב ישראל! כל הארחי ופרחי בירושלים הסתובבו בביתו

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד על 'קנאות אמיתית'

ברית פהנת עולם תחת אשר קנא לאלקיו (במדבר כ"ה, י"ג)

בפרשתנו מובא, שפנחס קיבל שכר כיון שהיה קנאי, וכמו שנאמר (במדבר כ"ה, י"ג): והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל - ואמנם הגם שהוא אכן היה קנאי, ברם הוא היה קנאי אמיתי - והשכר שקיבל, הוא רק מפני שהיה קנאי אמיתי.

ואם ישאל השואל "מהו קנאות אמיתית" - הנה בפסוק נאמר (שם כ"ה, ז'): ויקח רומח בידו - כשראה מה שראה, אז חס לבו בקרבו, והלך ורץ ולקח הרומח ופגע במי שהיו צריכים לפגוע, לא כן קנאים אחרים, שהם מסתובבים כל היום וכל הלילה עם הרומח בידם, ומחפשים במי יכולים להכניס הרומח ולפגוע...

מיוחדת ממש.

הנה הוא היה קנאי אמיתי, שהיה הוא אוהב ישראל גדול, ולכן לקח הדבר ללבו, בעת שראה אחד שעושה איזה דבר שלדעתו היה זה שלא כראוי.

סיפר לי מו"ח שליט"א, שאחד הקנאים המפורסמים ביותר אמר לו, שהוא אינו מרשה בשום פנים ואופן לבניו שיעסקו בקנאות, בו בזמן שהוא עצמו הולך ולוחם מלחמות ה' ומקנא קנאת ה' צבקות במחאות אדירות למען כבוד שמו יתברך, והלה הסביר לו, שהנה אצל עצמו, הוא יודע שהוא מתכוין במחאותיו כל כולו לשם שמים, אבל אצל בניו, הגם שתשעים ושבע אחוז הם מתכוונים לשם שמים, אבל יתכן ששלוש אחוז יש בזה משום שנאה, ולכן הוא מוותר על רוב כוונה של לשם שמים, עקב השמץ של שנאת ישראל שמתערבב שם! - והוא אשר דברנו, שקנאות אמיתית - היינו אהבת ישראל גדולה בלא שמץ של שנאת ישראל.

מספרים שהרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע אמר פעם, שקנאות כמוה כמחט, שהיא דוקרת ויש לה ראש, שבצדה האחת יש חלק שדוקר ובצידה השני יש ראש, ואז הוא דבר טוב, אבל אם זה בלא ראש, הרי זה דוקר משני הצדדים, ואז זה יכול לדקור גם אותו בעצמו...

פעם אמר כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא-ארה"ב שליט"א בשם הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע, ששאל, מפני מה נכתב עצם המעשה שעשה פנחס בסוף פרשת בלק, ורק בתחילת פרשת

והנה רואים לפעמים שיש אבא הצועק על בנו שעשה מעשה רע, אז הבן כששומע את צעקות אביו, הוא חושב שאביו שונא אותו, אבל האמת הוא, דאם האב היה רואה גוי אחד ברחוב שעשה כדבר הזה, וכי היה צועק עליו? ודאי שלא! ולמה, כי הוא לא אוהב את הגוי! וכלל לא איכפת לו מה שהוא עושה, הלא בעיניו הוא בהמה ולא איכפת לו אם הוא מתנהג כבהמה, אבל בנו שהוא עצמו ובשרו, בודאי שמעניין אותו מה שהוא עושה, מרוב אהבתו אותו, והוא שונא כאשר הוא עושה דבר רע - ולא את בנו הוא שונא - אלא את המעשים הרעים שהוא עושה הוא שונא - למה - מפני שהוא אוהב את בנו!

וזהו יסוד גדול בקנאות, שקנאות אמיתית הוא אהבת ישראל, לא שנאה - ואדרבה - רק מפני שהוא אוהב אותו, לכן הוא שונא את מעשיו הרעים.

כידוע, אחד מהקנאים המפורסמים ביותר היה הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל. סיפר לי הרה"ח המפורסם רבי שלמה פאפנהיים (שליט"א)? [זצ"ל]? מראשי העדה החרדית בירושלים עיה"ק, שהוא ישב עמו בשולחן אחד למעלה מארבעים שנה - והוא היה אמנם קנאי גדול - אך מעולם לא ראיתי כזה אוהב ישראל! כל הארחי ופרחי בירושלים הסתובבו בביתו, הוא הכניס לביתו אנשים שאחרים לא רצו לעמוד בתוך ד' אמותיהם, והם היו אצלו כבן בית - הם אכלו אצלו וישנו אצלו והוא התמסר אליהם באהבת ישראל

כעבור זמן הגיע המכתב, הוא פתח את המעטפה בלי הרבה ציפיות. מה גדולה היתה הפתעתו, כשהתברר לו שהפעם שלחה לו הדודה סכום עתק, ממון מלא של כל הוצאות החתונה

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על כוחה של תפילה

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הפהו השיב את חמתי מעל בני ישראל..." (במדבר כ"ה, י"א)

על פנחס בן אלעזר נאמר: "ויעמוד פנחס ויפלל ותעצר המגפה" (תהלים קו, ל). ביארו רבותינו (ברכות ו ע"ב), ש'ויפלל' הוא לשון תפילה, שהתפלל פנחס לפני ה' יתברך שיצליחו במעשי ידיו ויקדש שמו יתברך בהריגת זמרי בן סלוא. בזכות התפילה זכה פנחס לסייעתא דשמיא מרובה, ונסים רבים נעשו לו באותה שעה. מכאן למדנו כמה גדול כוחה של התפילה, שבאמצעותה יכול אדם לחולל פלאי פלאות.

הגה"צ פה קדוש רבי שמואל הומינר זצ"ל, מחבר הספר "עבד המלך" [באור על תרי"ג המצוות לפי סדר פרשיות התורה], היה עובד ה' אמיתי. הוא כונה בשם "החפץ חיים הקטן", על שם הספר שחיבר - עיקרי דינים בהלכות לשון הרע. זכיתי, בסייעתא דשמיא, בהיותי בחור צעיר בישיבת בית יוסף נובהרדוק, להכיר את הצדיק הזה, ולהיות כבן בית אצלו, לשמוע את מוסריו המאלפים, ואת דברי החיזוק באמונה ובטחון שהיה מוסר. אף זכיתי לקבל ממנו את ספריו עם הקדשה חמה.

בשנים ההם העוני היה גדול מאוד, אנשים היו רעבים ללחם. באחד ממכתביו מאריך הרב הומינר זצ"ל בדברי שבח והודאה לבורא עולם על שזכה לאסוף כסף אחרי זמן רב כדי לקנות מגבעת, עד כדי כך! הרב הומינר זצ"ל מספר שהיה לו חבר, אברך עני מרוד, שהייתה לו דודה עשירה שגרה בארצות הברית. מדי חג היתה היא שולחת סכום כסף נכבד, שהיה עוזר לו לפרנס את ביתו במשך כמה חדשים. אך לפעמים עברה בליבו של אותו אברך איזו מחשבה של דאגה: "מה יהיה, עוד מעט הילדים יגיעו לפרקם, ואיך אממן את חתונתם?" בצר לו פנה אל אותה דודה, וסיפר לה את אשר על לבו. הדודה הרגיעה אותו: "הסר דאגה מלבך, אני אממן את הוצאות נישואי ילדיך". נחה דעתו של האברך, ושמח בלבו על שזכה לדודה עשירה שפותחת לו את כיסה ביד נדיבה כל כך...

לימים שידך את בתו עם בחור תלמיד חכם, והתחייב סכומי כסף גדולים, כשהוא סומך על הבטחתה של הדודה מארצות הברית. הוא כתב מכתב לדודתו, והודיע לה על השמחה במעונו. שמחה הדודה והודיעה שתשלח לו בדאר את סכום הכסף כפי שהבטיחה. לאחר כמה ימים הגיע המכתב מארצות הברית. הוא פתח את המעטפה וחשכו עיניו - בתוך המעטפה היה צ'ק עם סכום כסף פעוט, רחוק

מאד מהסכום שהתחייב. הוא שב ופנה אל דודתו, ורמז לה שסכום הכסף שקיבל ממנה אינו מספיק כדי לכלכל את הוצאותיו הרבות - אך פנייתו לא נענתה. בליט בררה נאלץ לכתת רגליו ולנדד בין בתי נדיבים, כדי שיוכל לעמד בהתחייבותו לנדוניה של בתו.

חלפה שנה, והנה הגיעה גם הבת השניה לפירקה. הפעם כבר ידע שאינו יכול לסמך על דודתו. הוא הפציר בתפילה לפני ה' יתברך שיתמכה ויסעדנו, ביודעו שרק ה' יכול לעזר לו.

לאחר שנסגר השידוך, הודיע על כך לדודתו. חשב בלבו: "גם אם היא תשלח את הסכום ששלחה בעבר, הדבר יועיל לי במשהו".

כעבור זמן הגיע המכתב, הוא פתח את המעטפה בלי הרבה צפיות. מה גדולה היתה הפתעתו, כשהתברר לו שהפעם שלחה לו הדודה סכום עתק, ממון מלא של כל הוצאות החתונה.

הוא פנה לרבי שמואל הומינר לדעת ולהבין פשר הדברים.

השיב לו: בפעם הראשונה בקשת מהדודה, לא מהקב"ה, לכן הדודה שלחה מה ששלחה... אך הפעם הבנת כי אי אפשר לסמך על הדודה, אלא רק על ה' יתברך, ידעת כי "מאין יבא עזרי - עזרי מעם ה'" (תהלים קכא, א-ב). פנית לה' בתפלה מעמק הלב, לכן ה' נענה לך, ושלח לך את מלוא הסכום הדרוש, ועשה זאת דרך הדודה!

ללמדך כמה גדול כוחה של תפילה, ועד כמה צריך האדם להשליך יתו על ה', ולהתפלל אליו מעמקי לבו - וחזקה על תפילה שאינה חוזרת ריקם.

לשבר את מידת העצלות!

בשנותיו האחרונות היה הדיבור קשה לו מאוד, ובכל זאת התאמץ במאמץ על טבעי לחזור שוב ושוב על הדברים. הוא לא עשה לעצמו שום הנחות. עם כל הקשי והמגבלה הגופנית, המשיך בהכנת השיעורים ומסירתם כסדרם בעמקות מופלאה. זאת כדי להרגיל עצמו להתרחק מן העצלות. כל הזמן היה חושש וחושד בעצמו שמא החולשה נובעת מחמת עצלות, והיה נלחם בה בכל כוחו, במסירות נפש עצומה.

ידועים דברי ה"אור החיים" הקדוש (שמות יט, ב), כי ההכנה לקבלת התורה "היא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שזכירנה ה' לתורה, ידקדק לומר לשון חזק ואמץ, עד גדר שימית עצמו עליה".

אכן, אחד הדברים שהגאון רבי בן ציון אבא שאול היה עמל עליהם - בכל כחו היה: לשבר את מידת העצלות, להיות כל כולו בזריזות - במחשבה, בדבור ובמעשה.

בסוף שנותיו כמעט לא היה רואה בעיניו, ובכל זאת היה חוזר על תורתו בעל פה. פעמים היה פותח ספר ומביט בו, שמא יצליח לקרא בו בעצמו.

הוא לא פטר את עצמו בטענת "אנוס רחמנא פטריה" (נדירים זו ע"א), על אף שהיו לו הרבה צדדים לטען כך. אלא אדרבה, הוא חייב את עצמו, והתאמץ שלא להיות בגדר אנוס.

והבא להטהר מסייעין אותו (שבת קד ע"א). זכה רבנו להמשיך בלימוד התורה הקדושה ובמסירתה לדורות הבאים במסירות נפש, וזכה לעת זקנתו להעמיד תלמידים רבים, אשר הם עצמם מעבירים את תורתו בעמקות גדולה, ומאירים ומזריחים את אור התורה והקדושה בעם ישראל בהקמת מוסדות של תורה. כל זה נבע ממסירות נפשו לתורה הקדושה, יסוד העולם.

(מתוך משכני אחריד)

התורה ממלאת את האדם שמחה, לא שמחה חיצונית, אלא שמחה פנימית ואמיתית - "תורת ה' תמימה משיבת נפש... פקודי ה' ישרים משמחי לב" (תהלים יט, ח-ט). כשאדם חי חיי רוח מרוממים ומלאי שמחה, שום דבר ארצי לא יכול להעיב על שמחתו השלמה ולפגם ברוממות מעלתו.

מקשה אחת של תורה

יאים ונאים הדברים לדרשם על מורנו ורבנו שר התורה ועמוד

היראה, ראש הישיבה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל

כל חייו היו מקשה אחת של תורה, הוא חי חיי עולם הבא בעולם הזה, כל חייו היו בחינת של "חיים שלא בצער", מרומם מעל כל הארציות והגשמיות. ממילא, כל חייו היו חיים של שלמות ורוממות, ושום דבר ארצי וגשמי לא יכול היה לפגום בשלמות וברוממות הזאת.

מילדותו למד תורה מתוך הדחק, היו שנים שהיה רעב ללחם ממש. אך מה זה נוגע אליו? הוא הרי חי חיי עולם הבא בעולם הזה.

הוא יגע ועמל בתורה בעמק העיון, התייש את כל כוחותיו על התורה. בסוף ימיו חלה והשתק בחצי גופו, בר מינו, ויחד עם זאת המשיך והתאמץ בכל כחו בתורה. לא היה מוכן להיסמך על מקל או על אדם אחר, אלא גרר את גופו בכוחות עצמו. לא היה מוכן לשבת וללמוד רק בביתו, אלא התאמץ ללכת לבית הכנסת, ללמוד במקום לימודי במשך שנים רבות, כי שם אין תלמודו משתכח במהרה, כמו שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות ה, א).

כשה'עולם הזה' של האדם הוא תורה, לא שייך בו שיקל וירפה מעליו משהו מעמל התורה בכל עת ובכל מצב. הרי אין לו בעולמו אלא תורה, על כן מוסר הוא את נפשו על התורה, כפשוטו. כי התורה היא עצם החיים, ובלי תורה אין חיים. כלשון הרמב"ם: "חיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד, כמיתה חשובין" (פ"ז מהלכות רוצח הלכה א).

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כאן ברמת השרון היה בית חרושת לייצור קרח. את הקרח לא קנו במכולת, כיוון שעד שיביאו את הקרח הביתה הוא יימס וישאר חצי ממנו, בגלל שהאוויר חם. אז איך מביאים קרח? היו אנשים מוכרי קרח שהיה להם סוס ועגלה עמוסים קרח, מכוסה בשקים, והיו פזורים בכל העיר, כשהגיעו היו מצלצלים בפעמון ומכריזים, "קרח!"...

הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל בשיחה מיוחדת על מי שהוא 'עז פנים' כדי לעשות רצון אבינו שבשמים

"בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי" (במדבר כ"ה, י"א)

המשנה באבות (פ"ה מ"ב) אומרת: "הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים".

'עז' דהיינו - עז פנים, חוצפה. כל ארבעת הדברים המוזכרים במשנה הם מידות של חיות. הצבי רץ מהר, אריה בעל כח וגבורה וכו', באדם ישנם כל הכוחות של כל בעל חי ובעל חי, לכל בע"ח יש טבע אחד, אבל בעל חי הנקרא 'אדם' הוא בעל כל מיני כוחות טבע מגוונים של בעלי חיים. אפשר לראות זאת אפילו בקוף שהטבע שלו הוא חיקוי. גם לבן אדם יש טבע של חיקוי. בלי שום סיבה. אם הוא עושה ככה גם אני עושה ככה.

ידוע שעד לפני חמישים שנה לא היה בכל בית מקרר, זה היה דבר נדיר. אם היו רוצים שהאוכל שמבשלים לשבת לא יתקלקל היו שמים קרח, היו מקררים שלא עובדים על חשמל, אלא היה זה ארגו קירור קטן, ארון כזה שבו יש דפנות מבודדות, שהאוויר שמבחוץ לא משפיע אעפ"י שבחוץ חם מאוד. מבפנים שמים בלוקים של קרח מלבניים, זה יוצר אוויר קר, כמו מקרר בימינו רק שהקור הוא מהקרח. כאן ברמת השרון היה בית חרושת לייצור קרח. את הקרח לא קנו במכולת, כיון שעד שיביאו את הקרח הביתה הוא יימס וישאר חצי ממנו, בגלל שהאוויר חם. אז איך מביאים קרח? היו אנשים מוכרי קרח שהיה להם סוס ועגלה עמוסים קרח, מכוסה בשקים, והיו פזורים בכל העיר, כשהגיעו היו מצלצלים בפעמון ומכריזים, "קרח!". היתה מזה פרנסה להרבה אנשים, שהיו משלמים לו, למי שהביא ומכר את הקרח.

הייתה שכונה בירושלים, קראו לה 'קרית היובל', ובה כמה אלפי משפחות, וגם שם היו מסתובבים מוכרי הקרח. ביום שישי קונים הרבה מאוד, כדי שכל השבוע תהיה שתיה קרה ואוכל קר, אבל תוך תקופה של שנה שנתיים נשאר כולם בלי פרנסה, מה קרה? היה אחד שהיה לו כסף וקנה מקרר חשמלי, אח"כ עוד אחד קנה מקרר, רובם גרו בבנייני מגורים של ג' קומות, וכך כמה אנשים קנו מקרר. אמנם לא כל אחד כ"כ עשיר לקנות לו מקרר חשמלי, אבל... כיון שלשכנה גם יש מקרר למה שלי לא יהיה? זה שמוכר את המקררים אמר: "אין בעיה, תשלם בתשלומים, בצ'קים - עשרה חודשים", גם זה שאין לו כסף יוכל לקנות. וכל השכונה - כל האנשים קנו מקררים.

בואו ונסתכל מה הסיבה, וכי המקרר עם הקרח לא הספיק לקרר? לא, לא זו הסיבה. שום דבר לא השתנה, אז למה כולם קונים? כשעשיר אחד יש לו כסף אין בזה שום בעיה, אבל זה שהשכן מיד אחרי כן גם קונה וכן השכנים הנוספים - זה מה שקוף עושה, לבני אדם יש טבע כמו בע"ח, כמו קוף, לחקות בלי שום שכל. יהודי אמיתי שוקל שיקולים עפ"י התורה ולא חי לפי חיקוי.

הרמב"ם (דעות פ"ו מ"א) אומר שבטבע של בני אדם זה להמשך אחר הסיבה, ולכן למשל רצוי שלא לגור על יד רשעים. יש סכנה שגם בזה יהיה כמו קוף, הוא עושה עבירות, גם אני אעשה. לכן מי שיש לו יראת שמים והוא יושב ולומד ספרי מוסר ובוחר בטוב, הוא מתגבר על הטבע הזה. יש הרבה טבעים נוספים, טבע של עצלות, יש טבע של אהבת הכסף ולכן יש גנבים.

התורה מלמדת אותנו איך מתגברים על הטבע, שלא ולא נתנהג כמו הטבע של הקוף.

אבל השם נטע באדם את הכוחות האלה לא בשביל שהאדם יבטל אותם לגמרי, אלא כדי שלא ישתמש בהם לדבר רע. ולכן אם עושים כמו מעשי קוף, דברים רעים לחקות מעשי שכנים רעים, זה ודאי לא טוב, אבל אם עושה מעשה קוף אחר מעשי צדיקים, ודאי שזה דבר טוב, ואומר לעצמו אם הוא צדיק גם אני אהיה צדיק.

אומרת המשנה 'הוי עז כנמר' ועזות פנים זה דבר רע, אבל זה יכול להיות גם דבר טוב כשעושים את זה כדי לעשות את רצון אבינו שבשמים.

(גאון יעקב')

סיפרה הרבנית לאחד הבחורים, שבזמן שהיא ורבינו דיברו ביניהם לקראת נישואיהם, אודות האופן בו יבנו את ביתם המשותף - סיכם איתה רבינו, כי בכל נושא שיעלה לדיון ביניהם - יוותר האחד מהם, על פי הסדר: פעם אחת יוותר הוא - ולאחר מכן תוותר היא, וחוזר חלילה. הוסיפה הרבנית ואמרה: "למעשה, מעולם לא ויתרתי אני... עוד בטרם הספקתי לחשוב לוותר - היה רבינו מוותר ומסכים לדעתי!..."

מהליכותיו הנאצלות של מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל

"הַנְּבִי גִתָּן לֹא אֶת פְּרִיטֵי שְׁלוֹם" (במדבר כ"ה, י"ב)

אם נבוא חשבון נגלה, כי חלק גדול מהבעיות בהן נתקלים בני האדם בחיי היום-יום - נובע מהתנהלות בין-אישית לקויה. אנשים שאינם יודעים את חוקי היסוד מחויבי המציאות בהתנהלות בין אדם לחברו - עלולים להתמודד עם קשיים רבים ומיותרים, אותם ניתן היה למנוע בקלות יתירה...

כך למשל, מספר אחד מתלמידיו של רבינו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, אשר התמנה למנהל בתלמוד תורה בתל-אביב, כי התייעץ עם רבינו מיד לאחר קבלת התפקיד - בדבר בעיה מהותית שהטרידה אותו: חלק מהמלמדים היו תלמידי חכמים, ואף ידידים אישיים שלו משכבר הימים, כך שאפשרויותיו להטיל את מרותו ולכפוף אותם לדעתו - היו מצומצמות ביותר... "כיצד אוכל לנהל מוסד בצורה שכזו?" - שאל, ורבינו השיב בפשטות:

"אני מכיר רק שיטה אחת שיכולה לעזור בכל מקרה, ובודאי שיכולה היא להועיל במקרה דנן. מפעם לפעם, לעיתים קרובות ככל שניתן - עליך להרעיף עליהם שקים של כבוד ["דארפסט גיסן אויף זיי זעקלאך פון כבוד"]... זה הכל! אם תאמץ את השיטה הזו - תווכח לדעת כי בעיות רבות אינן צצות כלל ועיקר, ואילו אותן בעיות שצצות - נפתרות כלאחר יד מבלי כל קושי!".

כלום מבינים אנו איזו חכמה עצומה טמונה במשפטים אלו? הרי זו תמצית ההנהגה! אם יאמץ כל אחד מאתנו את השיטה הנפלאה הזו במשאו ובמתנו עם הבריות, בין אם מדובר בעמיתים לעבודה, בין אם מדובר בשכנים לבניין או לתפילה בבית הכנסת, ואפילו אם מדובר על בעל כלפי אשתו ולהיפך - הרי שבכך יוכל לחסוך מעצמו התמודדויות רבות מספור, ולזכות לחיים שלווים ורגועים בהרבה!

תמיד לוותר!

כמו כן חשוב להזכיר, כי בעיות רבות יכולות להיפתר על ידי ויתור... לפעמים, אדם מכניס את עצמו למריבות ולסכסוכים, לזיכוכים ולדיונים, בו בזמן שיכול הוא פשוט לוותר, תוך ידיעה ברורה כי

מויתור - לא מפסידים לעולם!

על נקודה זו - היה רבינו עומד בהזדמנויות רבות מספור. תמיד היה מעודד את דורשי עצתו לוותר, להתפשר, לא למצות את הדין, כאשר הוא מבהיר כי כל נזק לא יגרם להם כתוצאה מכך. "גם אם לעיתים נראה בטווח הקצר כי הפסדתם כתוצאה מהויתור - דעו לכם כי במקומות אחרים הרווחתם פי אלף, מבלי שתהיו כלל מודעים לכך!" - היה רבינו מבהיר.

ואמנם, מספר אחד מקרוביו של רבינו, כי פעם היה לו סכסוך גדול עם כמה שכנים בבנין סביב נושא מסוים. לא היה ספק בכך שהצדק עמו, אולם למרות זאת - יעץ לו רבינו לוותר... "מהויתור רק תרוויח! בודאי לא תפסיד!" - הבטיח לו רבינו, ודבריו התקיימו בדיוק... באותה תקופה - זקוק היה אותו מקורב לישועה בכמה עניינים, והנה ראה זה פלא: מאז ויתר במקום בו הצדק היה עמו - הוא זכה לראות סייעתא דשמיא מיוחדת מעל לגדר הטבע, וישועה גדולה בכל העניינים!

והוא אשר אמרנו: גם אם לעת עתה נראה שכביכול כרוך הויתור בהפסד כזה או אחר - יש לזכור ולדעת כי מויתור לא מפסידים לעולם, ומנגד מובטח לו לאדם שיזכה בשפע רב מן השמים, לאין ערוך יותר מהויתור שוויתר...

כבר בכניסה ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח. אך עד מהרה גילה כי החתונה אינה של קרוב משפחתו, ובירור קצר העלה כי אכן - המעטפה היקרה מונחת עתה בכספת אולם חתונות של מישהו אחר אותו לא הכיר...

כיצד חתונה מוטעית הובילה לחתונה מפתיעה?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"הַנְּיָי נִתֵּן לֹא אֶת פְּרִי־תֵי שְׁלוֹם" (במדבר כ"ה, י"ב)

שנה נוספת חלפה עברה, ושוב הלב נקרע מכאב, נמס מכך שעדיין לא קרה דבר. בית המקדש עודו שמם וחרב, שועלים מהלכים בו, רומסים את כל הקדוש והיקר לעם ישראל. עוד לא זכינו לתקיעת השופר המיוחלת, עדיין עם ישראל נתון בצרה וישראל למשיסה... הגלות הנמשכת מוסיפה להעיק על ליבנו. יהודים מתמודדים עם קשיים שונים ומשונים, הלב מסרב להאמין, נחרד מהעובר על נפשות יהודיות. כולנו מחפשים דרך להתחבר לבוראנו, לחוש טוב יותר את קרבת ה', אבל זה כל כך קשה, מורכב ומאתגר, כשאין לנו את המקום בו בחר ה' להשתכן בינינו, את הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו.

בתי החולים מלאים ועמוסים, מייסר לראות מה מתרחש בהם. יהודים מתמודדים עם קשיי ילדיהם, כל אחד וסאת צרותיו. הפרנסה היא אתגר, הרוגע והשלווה מאיתנו והלאה. והגלות החשוכה מוסיפה ונמשכת, ואין לנו אלא אמונה תמימה שמשיח יבוא כל רגע, אפילו עכשיו, אך עדיין לא זכינו...

שוב אנו מציינים את שלושת השבועות, בהם דגל השמחה יורד לחצי התורן. אין לשמוע קול זמר, כולנו הולכים ומתכנסים אל הכאב והאבל שבחיסרון הגדול. הציפיה והכמיהה ממלאות לבבות, כולנו שואלים מתי נזכה לראות בשוב ה' לציון, מתי עינינו תראינה את מלכותו יתברך גלויה ושופעת, השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם...

חז"ל גילו לנו, כי בית המקדש לא נחרב פעם אחת בלבד, הוא מוסיף ונחרב כל יום, חורבנו מתעצם בכל שעה וזמן, גם עכשיו. 'כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו' - ולצערנו, זה המצב נכון לשעה זו, 'כאילו נחרב בימיו', כאילו עכשיו ממש מאכולות האש משתוללות בהר הבית, משלחות את העם היהודי לגלות הארוכה והעצובה אי פעם.

והשאלה נוקבת, מהדהדת: למה? למה עדיין לא זכינו, למה החורבן הולך ונמשך, הגלות מוסיפה ומעמיקה? וכי לא סבלנו די, וכי עם ישראל לא עבר מספיק? למה אנו נדרשים שוב ושוב לבכות את החורבן הגדול, את האסון הכואב ביותר? עד מתי לגלות הארוכה והמרה הזו, עד מתי נסבול?! מדוע עוד לא זכינו למימוש הנבואה 'מה נאוו על ההרים רגלי מבשר?'

מפתיע לגלות, שהשאלה הזו כבר נשאלה אז, בפי מלאכי השרת. במדרש איכה פ"א נחשף דו שיח כואב במיוחד, בו שאלו מלאכי השרת את הקדוש ברוך הוא, איך יתכן שעם ישראל יוצא לגלות כה קשה ומליאת סבל, איך יתכן שהעם היהודי - העם הנבחר, נאלץ לשנות את כוס התרעלה הגלותית?

והתשובה מחרידה, כך ענה להם בורא עולם: 'כלום יש שלום בעולם?! - הואיל ואין שלום בעולם אין כלום!'

מזעזע: ה' מסכים עם מלאכי השרת, שהגלות היא גזירה קשה מדי, שאיננו צריכים לסבול כה הרבה, שאנחנו בעצם ראויים להיגאל בכל רגע. אבל אין שלום בעולם, יש כל כך הרבה מחלוקות, כל כך הרבה שנאת חנם, כל כך הרבה פירוד לבבות! - איך תבוא הגאולה, איך תשרה הברכה, איך אפשר להעניק לנו קרבת אלוקים כשאין שלום בעולם!?

השלום הוא תנאי נדרש לגאולת עם ישראל, השלום הוא הכלי שיחיש את גאולתנו ופדות נפשנו. וכל עוד אין שלום, כל עוד יהודים מסוכסכים זה עם זה, כל עוד פירוד לבבות שולט בכיפה, כל עוד יש שנאה בין איש לרעהו - הגאולה לא יכולה לבוא, זה מעכב אותה בכח! אבא שבשמים רוצה לגאול אותנו, הוא רק מבקש שנרבה בשלום, שנחיה בשלום, שנוותר, שנכבד, שלא נעמוד על שלנו, שנהיה נחמדים לסובבינו - שנרבה שלום בעולם, וחיש מהר הוא יקום לגאלנו!

הבה ניקח את המסר הזה לימי בין המצרים, בכל הכח והעוצמה. פרשת השבוע פותחת במתנת השלום בה זכה פנחס, וזה הזמן בו כולנו יכולים, זכאים ורוצים לזכות במתנת השלום, לחיות בשלום

ובאחווה עם כולם, לכבד, להוקיר, להעריך, לדבר יפה, לוותר, להעניק את הלב לזולת - להרבות שלום בעולם ולקרב את הגאולה! הבה נבחן היטב עם מי יש לנו חילוקי דעות שהגיעו לטונים צורמים, עם מי יחסינו מעוררים בגלל סכסוכים מטופשים בדרך כלל, עם מי יש לנו מחלוקת או שנאה, ונהיה הראשונים לוותר ולהשכין שלום, ליצור קשר מחדש ומכבד, לפתור בדרכי שלום כל דיון או ויכוח, ולהמשיך קדימה באהבת ישראל.

וככל שנכבד כל יהודי, ככל שנרחיק את השנאה ונקרב אהבת ישראל, ככל שנרבה בשלום בינינו לבין זולתנו ועם כל סובבינו - כך נזכה להרבות שלום ואחווה בעולם, ובכך לקרב את הגאולה השלימה, את שוב ה' לציון ברחמים, את גאולת עם ישראל מכל צרותיו והתגלות מלכות ה' בעולם!

מעטפה מוטעית שהפכה לשדכן...

היה זה לפני כשבועיים, ברחוב הרב מלצר בבני ברק. לאולם 'וגשל' הוותיק נכנס הרב הנודע הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א, להשתתף בשמחת חתונת קרוב משפחתו. כבר בכניסה ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח, אך עד מהרה גילה כי לא זו החתונה של קרוב משפחתו, ובירור קצר העלה כי אכן - הקרוב מתחתן באולמי 'היכלי הפאר', ולא ב'וגשל' - האולם בו הוא נמצא עכשיו ובכספתו הניח את המתנה היקרה...

למרות אי הנעימות שבדבר, נראה כי אין מנוס מלקרוא לאחד המחותנים ולבקשו לפתוח את הכספת, על מנת לחלץ את המעטפה היקרה. הוא פוסע אל תוך האולם, ולפתע מתקרב אליו אחד המחותנים - שכנראה הכירו משיעוריו הרבים - וכשכולו שמחה וצהלה הוא מסתער על הרב בידידות: 'כמה שאני מעריך שהרב בא לשמחתי גם בלי הזמנה! כל הכבוד! לא חשבת להטריח את הרב לבוא לשמחתי - באשר אינני קרוב עמו מספיק, אבל ברוך השם שזכית!'

הרב זאיד ניסה להעמידו על טעותו, אך די מהר הבין שזה בלתי אפשרי. המוסיקה רועמת, האולם הומה, המחותן עליז מהאורח המכובד, חבל לנסות להסביר לו... ובעוד הרב מהרהר מה לעשות עכשיו, התקרב אליו גם החתן בעצמו, וחיש קל הוא כבר עומד ומרקד עם החתן במרכז רחבת הריקודים, בחתונה אליה כלל לא הוזמן, רק נקלע אליה בטעות. רק כעבור דקות ארוכות של השתהות וריקודים, מיהר הרב זאיד לאולמי 'היכלי הפאר', לחתונה אליה התכוון להגיע מראש...

ויהי ממחרת, צלצול טלפון מפתיע מהדהד בביתו של הרב זאיד. על הקו המחותן שכה הופתע אמש מהגעגונו לחתונה למרות שלא קיבל הזמנה, והוא מבקש לספר לרב משהו חשוב:

'ראה נא כבוד הרב', סיפר המחותן הנרגש, 'כשראיתי אתמול את הרב נכנס לחתונתי למרות שלא הוזמן, פתאום החלו להתעורר בלבי נקיפות מצפון. כי לפני כמה שנים, היה לי ידיד טוב שהתמסרתי אליו מאוד, עד כדי שסידרתי לו מקום עבודה, ואותו ידיד חיתן בן, ולא טרח לשלוח לי הזמנה, ומאז אני בסכסוך אתו...'

אך כשראיתי שהרב מגיע לחתונה גם בלי הזמנה - הבנתי שאולי גם בי מוטלת האשמה, אולי יש מקום לומר שהייתי צריך להגיע לשמחת ידידי גם ללא הזמנה. התקשרתי לאותו ידיד ושברתי קרח של חמש שנים! - כשסיפרתי לו שהרב הגיע לחתונת בני אמש גם בלי הזמנה, ומזה למדתי שהיה עליי להגיע לשמחתו בלי הזמנה... לאחר חמש שנות נתק כואב וסכסוך ארוך, שברנו את המחסומים ודיברנו!

ומה הכי מפתיע בסיפור? - שאותו ידיד סיפר לי, שלמעשה הוא בן שלח לי הזמנה לחתונה, אך היא לא הגיעה עקב שיבושי דואר. אני התחמקתי ממנו כי כעסתי על שלא הוזמנתי, בעוד הוא כועס על שלא באתי! חמש שנים היינו מסוכסכים על שטות כה פעוטה... עכשיו שברנו את השנאה, השלמנו ועשינו שלום, הכל בזכות ביקור הרב בחתונתי ללא הזמנה!

הרב זאיד התרגש. הוא כלל לא חשב ששלום בין שני ידידים יצא לפועל כתוצאה ממעשיו, והנה הוא זוכה לראות שהטעות שלו הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שחמש שנים לא החליפו ביניהם מילה! בלבו הרהר כי היה שווה להשקיע בשלום שכזה 500 שקלים, ואז שאל אותו המחותן:

'אולי תהא השעה הזאת שעת רחמים ורצון? אולי השכנת שלום היא סגולה חזקה להושיעני לעת הזאת? הן יש לי בביתי בן מבוגר בארבע שנים מהחתן שהתחתן אמש, והוא יושב וממתין... - קולו התרסק והוא פרץ בבכי. 'אולי עכשיו אני יכול לפעול ישועה עבורו?' - שאל המחותן כשניצוץ של תקווה מהול בקולו...

'בוודאי!' - קרא הרב זאיד, 'הן זכית היום לעשות שלום, ואין לך כלי מחזיק ברכה גדול מהשלום. יש לך עת רצון נפלאה מן שמיא לבקש כל אשר על ליבך! בקש מהשם בזכות השלום, ורק אל תשכח לשלוח לי הזמנה לחתונה!' - נפרד ממנו הרב בידידות...

חלפו כמה ימים, והרב זאיד מהלך ברחובה של עיר בבני ברק, ממתין ברמזור שבפינת הרחובות רבי עקיבא ורש"י. לפתע ניגש אליו אדם זר ושואל: 'כבודו הרב זאיד?'

'מוודה באשמה!' - השיב הרב בחיוך, 'מי אדוני?' 'נעים מאוד!' - סח הלה, 'כל הכבוד. הצעדים של הרב סוגרים לי תיקים... חמש שנים הייתי מסוכסך עם חבר, ידיד נפש שלי. סכסוך שטותי, על כלום ממש. לפני כמה ימים הוא התקשר אליי במפתיע, וסיפר לי שהיה פגוע על שלא קיבל הזמנה לחתונה שערכת, אבל לאחר שהרב הגיע לחתונתו ללא הזמנה - החליט להשלים אתי. זה הזמן לומר לרב תודה!'

'אכן כן, גם הוא סיפר לי על כך!' - אמר הרב זאיד, 'התרגשתי שהיתה לי הזכות לפתור סכסוך ישן ומיותר בין שני ידידים. אוסיף ואגלה את אוזניך במה שאמרת לי - שהשכנת השלום היא עת רצון שמימית, עוד לא מאוחר לנצל את הזכות הכבירה הזאת ולפעול ישועה, עוד לא מאוחר להשתמש במפתח!'

'נפלא!' - צהל הלה, 'אבקש את ברכתו של הרב בעניין בתי המבוגרת, ועדיין ישועתה אינה נראית באופק. יברכנה הרב שתזכה למצוא את זיווגה בקרוב ממש!'

כיצד ידו הטוב הולך וקמל מול עיניו, כשהרופאים כה פסימיים בקשר לעתידו...

ר' פנחס החליט לעשות מעשה. הוא התקשר לאחד השכנים, וביקש ממנו טובה אישית: 'ראה נא, הלא תדע כי ידי הטוב ר' בועז חולה במחלה הקשה, אני רואה את מחלתו וסאת ייסוריו, את המשפחה הצעירה שעוד רגע קט תאבד חלילה את עטרת ראשה, וליבי נקרע מכאב...' - אמר ר' פנחס ופרץ בבכי...

'נו, בוודאי אשמח להתפלל עליו!' - קרא השכן ברגש, 'הלא גם אני מכירו! תן לי את שמו ושם אמו, ואתפלל עליו מדי יום!' - 'זה רעיון טוב', נענה לו ר' פנחס, 'אך את זה יכולת לעשות גם בלעדיי. אני מבקש ממך משהו אחר בשבילו, משהו אחר. זה כרוך במסירות נפש של ממש. האם תסכים למסור נפש להצלת נפש מישראל?'

השכן נחרד. במה מדובר? כיצד מסירות נפשו תשפיע על הצלת החולה האומלל?! - 'כן' - נענה ואמר, 'אני מוכן למסור את נפשי, לעשות הכל לרפואתו. כן, אני מוכן!' - קרא השכן בקול, ובעיניו דמעות שהצטרפו לדמעותיו של ר' פנחס...

'אם כן', - השיבו ר' פנחס, 'גש נא לשכנך והתפייס עמו. תוותר לו, שהוא יוותר לך, לא משנה הסדר, העיקר שתתפייסו זה עם זה. אני יודע שזה דורש מאמץ עד כדי מסירות נפש, אך הלא אמרת לי שאתה מוכן למאמץ כזה לרפואת ר' בועז בן לאה. אז תעשה את זה בכל הכח והעוצמה ותכוון לרפואתו!' - עודד ר' פנחס את השכן לבצע מיד את המשימה הלא קלה...

ר' פנחס הניח את השפופרת, אך עדיין לא הניח לנושא. על אתר שב והתקשר גם לשכן השני, ודיבר אתו ככל הדברים האלה. 'וכבר דיברתי עם שכנך' - אמר, 'והוא מוכן למאמץ הזה. בוא נעשה את זה יחד, לרפואתו ולהצלתו של ר' בועז היקר!'

חצי שעה אחר כך, כבר עמדו השניים ולחצו ידיים בביתו של ר' פנחס. חומות הניכור והשנאה קרסו לנוכח הדמעות, המאמץ המשותף לרפואתו של ר' בועז איחד את השכנים היריבים והפך אותם לידידים אהובים. ר' פנחס עמד ופיזז ביניהם כחתן ביום חופתו, כשהוא שב על שמו של ר' בועז כל העת...

חודש חלף, ושוב נבדק ר' בועז בדיקה שגרתית, שהדהימה את הרופאים. כמו מאליה נסוגה המחלה כמעט כליל, בקושי נמצא לה זכר. עד מהרה החלים ר' בועז לחלוטין, וכיום הוא שוב בינינו, חי ומאושר, שמח ומודה לשני היריבים שהשלימו כדי להחזירו לחיים טובים וארוכים!

סיפור זה, אותו שמענו מכלי ראשון, מוכיח עד כמה גדול כח השלום להפוך עולמות, לחולל מהפכות כבירות, לפתוח שערי ברכה וישועה. אם אנו יודעים על סכסוך, אם חלילה אנו שותפים למחלוקת, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של ר' פנחס משכין השלום, את דמותו של ר' בועז החוזר לאיתנו. ככל שנשקיע יותר מאמץ בעשיית שלום, ככל שנרבה בשלום בין איש לרעהו, כך נזכה לפתוח לנו שערי ברכה וישועה, ולזכות בחיי אושר ושלווה!

'כה יתן ה' וכה יוסיף שמחות לרובו!' - בירך הרב בשמחה, 'תעדכן אותי בהישמע מצהלות כלה בקרוב!' - לחץ את ידו ונפרד ממנו בידידות. וכבר ברגע הבא החל להרהר: שמא ואולי יתאים בנו של המחותן לבתו של האיש? אולי יש כאן שידוך שניתן להוציאו אל הפועל?

הרב זאיד שב לביתו, ומיד ניגש לטלפון. בירר על הבן המבוגר, ואחר כך גם על הבת. עוד באותו יום הציג את ההצעה לשני הצדדים, ובשעה טובה ומוצלחת, לפני ימים אחדים, נשברה צלחת בשעה טובה. שני הידידים שהסתכסכו לחינם והשלימו, הפכו למחותנים: בנו של המחותן שזה עתה סיים שבע ברכות, התארס עם בתו המבוגרת של הידיד עמו השלים!

וסיפור זה, אותו שמענו מהרב זאיד בעצמו, מאיר ומבהיר: בראש ובראשונה, הבה נזכור שרוב הסכסוכים והמחלוקות מתחילים מזוטי זוטות, מדברים מגוחכים שמתנפחים למפלצות ענק. התבוננות מעמיקה לתכניה של מחלוקת או שנאה, תגלה מיד שמקור העניין באי הבנה קטנה, בחוסר נעימות, בשיבוש טכני לא משמעותי.

שנית, שבפעולות קלות יחסית, אפשר לחולל מהפך של שלום. נראה את דמותו של הרב זאיד, פוסע לתוך האולם בטעות מוחלטת, ועם זאת, למרות שהפעולה נעשתה בטעות - היא הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שהפכו ליריבים. על אחת כמה וכמה, שמאמץ משותף, פעולה ממוקדת, רצון כנה ומעשה של ממש - בכוחם לחולל את השינוי המבורך ולהרבות שלום בעולם.

ושלישית, כמה גדול כח השלום, כמה הוא עוצמתי. שני היריבים שעשו שלום, זכו לחגוג שמחה משותפת, השלום הוא שהושיע אותם, ואילו המחלוקת היא שהפרידה ביניהם והרחיקה אותם איש מרעהו, והכי כואב - הרחיקה את כל אחד ואחד מהם מיום שמחתו. בכח השלום להביא ברכות וישועות לעולם, הבה נתרחק מכל מחלוקת, נרבה בשלום, ונזכה בחיי שלום ושלווה שמחים ומאושרים!

שיחה קצרה, חיים ארוכים...

היה זה בניין מגורים שקט ורגוע, שלוה שררה בו בדרך כלל. השכנים חיו בשלום ובשלווה, הילדים אהבו לנדוד בין הבתים ולשחק זה עם זה, השכנות הרגישו בנוח לפטפט בחדר המדרגות. האידיליה המאושרת התנפצה עם הגעת הטרקטורים שהגיעו להרחיב את בית אחת המשפחות, ומאז - בוקה ומבולקה...

אש המחלוקת החלה להשתולל בבנין במלוא עוזה. שני שכנים שעד אתמול היו ידידים טובים, הפכו לאויבים מרים בלב ונפש, הילדים הסתכסכו, השכנות לא דיברו. אחד הבתים התרחב פיזית קמעא, אך נפשית - הבניין כולו שקע אל תוך השנאה והקיטוב, וכדי ביזיון וקצף...

בבנין אחר, לא הרחק משם, התגורר יהודי בשם ר' בועז ג., שהיה אהוב וחביב על כל מכריו, ובעיקר יד בלב ונפש של יהודי בשם ר' פנחס. בעודו בשיא פריחתו, בהיותו מטופל במשפחה בת שש נפשות, חלה ר' בועז במחלה הארורה, וכל יום שחלף חולל שמות בגופו. המחלה הלכה והעמיקה, הטיפולים לא הועילו, ור' פנחס ראה

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-182918@gmail.com

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

יש לדון במה שנהוג היום בהרבה חנויות שניתן להחזיר את המוצר עד 14 יום ואם כן יוצא שמה שמשמש בינתיים זה ריבית

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

היתר עיסקא שבזמננו • בתי ערי חומה • חוק החזרת מוצרים
• מכירת מוצרי טבע באחריות • גילוי מרבי סעדיה גאון

כשהתייקרו, אם כן אין בזה כלל איסור של "מקח החוזר", שדין "מקח החוזר" זה רק כשמתחייב להחזיר את המוצר באותו מחיר שקנה אותו שאז יוצא שהקנייה היתה הלואה, משא"כ כשהמוכר אומר לקונה תחזור ותמכור לי בעוד תקופה לפי המחיר שיהיה שווה באותו זמן, יש כאן מכירה גמורה אלא שהקונה חוזר ומוכר במחיר אחר, וכן כתב בחי' האור שמח לב"מ דף סה: (שכאשר המוכר מתנה לחזור ולקנות כפי שינוי המחיר ביוקר או זול אין זה מקח החוזר ומותר, אכן בשו"ת מהר"י הלוי (אחי הט"ז) י' ב' אוסר בזה.

גילוי דברי רבי סעדיה גאון

והנה בעת נתגלה אור יקרות דברי רבי סעדיה גאון מכתב ידו בערבית שכתב הלכות ריבית ופורסם על ידי נעורי הר"ר יהודה זייבלד שליט"א (בקובץ בית אהרן וישראל ר"א) בתוספת הערות וביאורים ושם כתב בפירושו להתיר מקח החוזר כאשר משלמים לפי היוקר, והרי מצאנו תנא דמסייע להאור שמח, ויסוד גדול להיתר עיסקא הנהוג בימינו. עוד כתב האור שמח שברשב"ם בב"ב (קעא:) מבואר להתיר באופן זה ע"ש היטב.

בבתי ערי חומה האם פודים במחיר הקנייה

וידידי הר"ר יהודה גליס שליט"א מרבני בית ההוראה לענייני ריבית האריך לבאר דברי הרב סעדיה גאון בקובץ הנ"ל (קובץ ר"ג), והביא דעות האחרונים בזה, וכתב שדנו המפרשים האם כשפודים בתי ערי חומה משלמים כפי מחיר הקנייה או שמא לפי המחיר של שעת הפדייה, דעת המקנה בקידושין כ: והשפת אמת בסוף ערכין שמשלם דמים שנתן, אך יש שכתבו בשם הר"ן בקידושין שמשלם כפי היוקר והזול, ולפי"ז מאחר שמבואר בגמ' שבתי ערי חומה נחשב ריבית א"כ יוצא שגם כשקונה במחיר היוקר אסור משום ריבית, אך כבר הביא ידידי הגאון הנ"ל דברי הבית יצחק (יו"ד סי' פ"ח אות ו') שכתב לפרש דברי הר"ן באופן שהיה שווה ביוקר בשעת הקנייה והזול וחזר והוקר שמשלם כפי המחיר הראשון, אבל כשהתייקר יותר ממחיר הקנייה אינו משלם יותר ממה שהיה שוה בשעת המכירה, וכמבואר בסוגיא בקידושין ע"ש, וסיים הבית יצחק שאם משלם כפי היוקר והזול פשוט שאין בזה איסור ריבית, ובזה א"ש ההיתר עיסקא בימינו.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

דין "מקח החוזר"

השבוע נלמד דיני בתי ערי חומה שמבואר בגמרא (דף לא.). שהדין שהמוכר יכול לשלם לקונה משך שנה ראשונה ולקבל בחזרה את הבית, ודבר זה נחשב ריבית והתורה התירה. נושא זה יש לו הרבה השלכות מעשיות בעולם המסחר, ונבאר את הדברים ובעזרה ש"ת נזכה לכוון את ההלכה לאמתה.

מקח החוזר

הנה מבואר כאן שאדם שמוכר בית או כל מוצר אחר ומתנה עם הקונה שאם יחזיר לו את כספו יתחייב להשיב את החפץ, זהו "מקח החוזר", כלומר שמתברר שמראש הוא לא מכר את המוצר ורק היה זקוק להלוואת מזומן, וכשמחזיר את כספו ופורע את ההלוואה מקבל בחזרה את החפץ, והלקוח משתמש במשך זמן ההלוואה במוצר בחינם תמורת המתנת המעות, ורק בבתי ערי חומה התורה התירה דבר זה. ונחלקו הקדמונים אם בבתי ערי חומה זה באמת הלוואה או שהתורה גילתה שזה מכירה ואכמ"ל.

החזרת מוצרים עד 14 יום

לפי זה יש לדון במה שנהוג היום בהרבה חנויות שניתן להחזיר את המוצר עד 14 יום א"כ יוצא שמה שמשמש בינתיים זה ריבית, אך באמת אין זו שאלה כיון שזכות החזרת מוצרים בדרך כלל מותנית שלא ישתמש במוצר, ואם התחיל להשתמש כבר לא יכול להחזיר ואין בזה ריבית.

היתר עיסקא שבזמננו

עתה נדון במי שלווה כסף בהיתר עיסקא ומטרת ההלוואה אינה לרכישת דירה או עסק אלא לאחר שכבר קנה את הדירה לוקח הלוואות מהבנק לכסות חובות, ובזה ההיתר הוא שיקנה תמורת הכסף בנכסיו הקיימים, כלומר שגם אם אינו משתמש בכסף להשקעה, הכסף יקנה חלק בנכסיו הקיימים שמניבים רווחים כגון דירה מושכרת או שמחירה מתייקר, ופרעון החוב יקנה בחזרה את הנכסים.

ובזה נתעוררו פוסקי זמננו שיוצא שזה "מקח החוזר" כי הלווה מקנה חלק בנכסיו תמורת ההלוואה והמוכר מתחייב לחזור ולמכור לו אותם כשיחזיר את הכסף.

והתשובה לזה, שבהיתר עיסקא בשעת ההלוואה מוכר חלק בנכסיו בשווים בסכום ההלוואה, אך כשפורע ובכך חוזר וקונה משלם כפי המחיר שהדירה התייקרה, שזה הרווחים שנכסיו הרוויחו

נער הנעשה בר מצוה ביום ראשון תענית י"ז בתמוז נדחה, האם חייב לצום?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ואיזו הלכה נאמרה בענין התענית, לגבי ילד
שיודע ללמוד גמרא עם תוספות?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

היין של ההבדלה במוצאי שבת חזון, שפסק הרמ"א (סימן תקנא סעיף י) שהמבדיל יתנו לתינוק לשתותו, והוסיף המשנה ברורה (ס"ק ע) שזה דוקא לתינוק שהגיע לגיל חינוך ודווקא שעדיין אין לו דעת להתאבל על ירושלים.

ובהלכה זו התפתח דיון מעניין בין הפוסקים, מהו הגיל שבו תינוק מגיע לדעת להתאבל על ירושלים, האם זה תלוי בגיל או בכל תינוק לפי שכלו וחריפותו?

דעת המשנה ברורה לכאורה שדבר זה תלוי בגיל [מגיל שש], שהרי כתב (סימן תקנא ס"ק פא) לענין האיסור לגדול לספר קטן בתשעת הימים שהוא משום חינוך שחייב לחנך הקטן להתאבל על ירושלים [והוסיף עוד טעם משום עגמת נפש], והביא בשער הציון (שם ס"ק צא) שלטעם זה לספר לקטן פחות מגיל שש שלא הגיע לחינוך יהיה מותר [מה שאין כן לטעם השני ע"ש], ומוכח לכאורה מדבריו שרק מגיל שש יש בו דעת לקטן להתאבל על ירושלים ושייך בו דיני אבלות על ירושלים.

דעת קיצור השל"ה (מסכת תענית עמ' רא), שילד רגיל הגיל בו הוא מגיע לדעת שיודע להתאבל על ירושלים הוא גיל עשר שנים, אך אם הוא ילד שיודע ללמוד היטב, אז גם בפחות מגיל עשר שנים, מסתבר שיש בו דעת להתאבל על ירושלים. וכן דעת הגר"נ קרליץ (קרא עלי מועד פ"ה ס"ק ד) שילד שיודע ללמוד גמרא עם תוספות, מן הסתם נחשב שיש בו דעת להתאבל על ירושלים.

דעת הגר"י קניבסקי (אורחות רבינו ח"ב עמ' קלה), לענין נתינת יין ההבדלה במוצאי שבת חזון לתינוק לשתותו, שמותר לתתו לילד עד גיל שלוש עשרה, וביאר הגר"ח קניבסקי (קרא עלי מועד שם) שדעתו שבזמנינו גם בגיל שלוש עשרה, עדיין לא יודעים הילדים להתאבל על ירושלים.

נער הנעשה בר מצוה ביום ראשון תענית י"ז בתמוז נדחה, האם חייב לצום?
הכל חייבים להתענות ארבע צומות [צום גדליה, עשרה בטבת, י"ז בתמוז, ותשעה באב], כך פסק השו"ע בהלכות תשעה באב (סימן תקנ סעיף א). ובביאור הלכה (ד"ה הכל חייבים) כתב, שקטנה מי"ב שנים ויום אחד, וקטן מי"ג שנים ויום אחד, חייבים להתענות ולא קודם לכן.

ויש לדון בקטן שהגדיל ביום ראשון בתענית י"ז בתמוז שנדחת, האם כיון שביום התענית הוא כבר בן י"ג שנים ויום אחד, חייב להתענות או שכיון שביום התענית האמיתי שהוא בשבת עדיין לא היה בן י"ג ויום אחד אינו חייב להתענות?

בשו"ת אבני נזר (או"ח סי' תכו) כתב, שאינו מתענה, כיון שהתענית ביום ראשון היא תשלומין לתענית שהיתה צריכה להיות בשבת, ומאחר שאינו חייב בעיקר התענית אינו חייב בתשלומיה. וכן כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' סג) לגבי קטן שהגדיל בעשרה באב שחל ביום ראשון, שמעיקר הדין הוא פטור מלהתענות, אך הוסיף שמ"מ כיון שהיה חייב להתענות עוד קודם שהגדיל מחמת דין חינוך [כן דעתו, אכן מסתיימת דברי המשנ"ב (כאן ס"ק ה) משמע שאין דין חינוך בתעניות], אין לפוטרו. מאידך, בשו"ת דברי מלכיאל (ח"ה סי' קל) כתב שלענין תשעה באב כיון שיש סוברים שעיקר התענית הוא בעשרה באב, ודאי שקטן שהגדיל באותו יום חייב לצום. וגם לגבי צום שבעה עשר בתמוז, דעתו שיש להסתפק שהצום ביום ראשון אינו תשלומין, אלא שבשנים שהצום היה אמור לחול בשבת, עיקר תקנת הצום היתה ליום זה, ולכן מי שהגדיל באותו יום חייב לצום. וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' עב אות ב וח"ו סי' ע) לגבי תשעה באב, שתקנת התענית בשנה כזו היא ביום ראשון, ולכן מי שהגדיל ביום זה חייב להתענות. ודעת הגר"ש אלישיב (הלכות חג בחג הלכות ומנהגי בין המצרים פ"ח הע' 9) שאפילו אם נאמר שהצום ביום ראשון הוא תשלומין ליום הקודם, מ"מ כיון שכל הציבור מתענים ביום ראשון והוא כבר גדול ביום זה, אסור לו לפרוש מן הציבור בתעניתם, אלא אם כן הוא כחוש וחלוש, שאז בצירוף דעת הפוסקים [המובאים לעיל] שמקילים שאינו חייב לצום, ובצירוף זה שצום נדחה הוא קל יותר, יש להקל לו. וראה עוד בספר הלכות חג בחג (שם).

איזה הלכה נאמרה בענין התענית, לגבי ילד שיודע ללמוד גמרא עם תוספות?

כמה דינים נאמרו בהלכות תעניות ודיני אבלות החורבן בקשר להבנתם של ילדים באבלות על ירושלים, המשנה ברורה (סימן תקנ ס"ק ה) מביא את ההלכה שקטנים שיש להם דעת להתאבל, אף שאין מחוייבים לחנכם ואפילו לא בתענית שעות, אבל ראוי לחנכם שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף, כדי שיתאבלו עם הציבור. כמו כן הובאה הלכה דומה לענין שתיית

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

לאיש העתיד להיוודע ברבות הימים כאחד מגאוני הדורות שקמו לעם ישראל.

הזמן חלף והדרשה הגיעה אל סיומה. בעוד למדני העיר משתאים מהיקף דבריו ומעוצם גאונותו של ה"מלמד" האלמוני שהזדמן לעירם, חלף רבי שלמה ליד כיסאו של המרא דאתרא, רבי אפרים זלמן מרגליות, והבחין בפניו החתומות במורת רוח.

"האם דברי לא נשאו חן בעיני המרא דאתרא?!" שאל רבי שלמה בחשש.

"הדרשה עצמה אמנם היתה ראויה", נענה רבי אפרים זלמן, "אך מתוך חשבון פלפול הדברים שערך מר בפרשת 'שלח', הלא היא פרשת המרגלים, עולה כי לא היו שנים עשר מרגלים אלא עשרים וארבעה - דבר הנוגד את פשטות דברי התורה ומאמרי חז"ל!" "האם יש בבית המדרש תלמוד ירושלמי על מסכת סוטה?" שאל רבי שלמה.

באותם הימים הספרים היו נדירים ויקרים, וידן של קהילות רבות לא השיגה די מומן בכדי רכישת ש"ס בבלי בלבד, על אחת כמה וכמה שלא היה ביכולתן לרכוש תלמוד ירושלמי, ועקב כך נאלץ רבי אפרים זלמן להשיב בשלילה.

"האם יש בבית המדרש מסכת סוטה מן התלמוד הבבלי?" הוסיף רבי שלמה לשאול.

המסכת המבוקשת הובאה על אתר ורבי שלמה פנה אל רבי אפרים זלמן: "יעיין נא מר בדף ל"ד ע"א ויראה בעיניו את דברי התוספות בד"ה טורטני, שהביאו בשם הירושלמי שלדעת רבי עקיבא אכן היו עשרים וארבעה מרגלים!"

הבה נעצור לרגע ממרוצת המעשה ונתבונן קמעא בדברים. כיצד היה נוהג מנהיג גדוש נגיעות, שנוכח לראות כיצד גאון עולם שהגיע לעירו, מצליח להפליא בדרשתו את כל יושבי העיר ועוד מזכירו דבר מפורש שנשמט מזיכרונו. הרי אדם שלא ניחן במידות ראויות, לא היה בוחל בכל האמתלות שבעולם כדי להיפטר במהירות האפשרית מצילו המאיים של האיש, שעלול בבוא העת ליטול ממנו את משרתו והנהגתו.

אולם, בעל ה'בית אפרים' רק שמע את דבריו הנכוחים של רבי שלמה ומיד הכריז, כי איש אשר כזה אינו ראוי להתמנות למלמד תינוקות, אלא למגיד מישרים בעיר ברוד!

לבד מהלקח המאלף שיש ללמוד מעוונותו המרובה של רבי אפרים זלמן מרגליות, שהעניק לרבי שלמה קלוגר על אתר משרה כבודה בעירו, ניתן להפיק ממעשה זה שני לקחים נוספים.

הבה נתאר לעצמנו רב ואב"ד באחת הערים בארץ ישראל, הנוטש את משרתו והולך לתור אחר מקום אחר שבו יוכל להרביץ תורה. הרי גם בדמיון הנועז ביותר לא נוכל לצייר רב עיר ואם בישראל הפושט את אצטלתו והופך באחת למלמד תינוקות.

אולם רבי שלמה קלוגר ידע והבין, כי המשימה העיקרית בחייו הינה הרבצת תורה, ומאחר שנאלץ להתפטר ממשרת הרבנות שבעיירה זאליפוט, נעתר לשמש כמלמד דרדקי ובלבד שיזכה לשמש כחוליה

שכרו של הרופא הבכיר בעל השם העולמי היה עצום, וכל יום בו שהה בארץ היה כרוך בעלויות של הון עתק ששולם מכספי ציבור. מכיוון שכך התלבט הרב זילבר בעניין עד שלבסוף פנה לשאול את פי מרן הגרא"ל שטיינמן האם ראוי הדבר.

הגרא"ל שמע את השאלה והשיב לאלתר: "למען מי יצר הקב"ה כסף בעולם? הרי רק למענו של מי שלומד תורה לשמה!"

ואכן, הרופא נותר עוד ימים אחדים בארץ, ומידי יום ביומו בדק כמה פעמים את גופו הטהור של מרן, שלאחר מספר ימים שב לביתו וחזר לשקוד על תלמודו בהתמדה עצומה!

רעיא מהימנא

סח חתן רבנו, רבי יצחק זילברשטיין: כפי הידוע, מורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב, לא נהג להרבות בסיפור מעשיות. ועל כן, כאשר פתח בסיפור מעשה, היה בכך אות לשומעים, כי יש להאזין לפרטי הדברים בקשב רב ולמצות את מירב הלקח העולה מהם.

באחת ההזדמנויות סיפר מורי חמי מעשה מופלא ומאלף אודות רבי שלמה קלוגר. וכך היו פני הדברים: לאחר שרבי שלמה קלוגר עזב מטעמים שונים את כהונת הרבנות שבעיירה זאליפוט, הוא תר אחר מקום בו יוכל להרביץ תורה לעדרים.

רגליו נשאווהו אל העיר ברוד, בה כיהן כרב ואב"ד בעל ה'בית אפרים', הלא הוא רבי אפרים מרגליות. מאחר שמשרת הרבנות בברוד היתה מאוישת, נמנה וגמר רבי שלמה בליבו לקבל על עצמו כל משרה אחרת, שבאמצעותה יתאפשר לו להרבות תורה בישראל.

לאחר חקירה ודרישה נודע לרבי שלמה, כי כל המשרות התורניות שבעיר ברוד מאוישות, מלבד כהונה אחת והיא משרת מלמד דרדקי בתלמוד תורה שבפאתי העיר. רבי שלמה, ששאיפתו היתה להנחיל תורה לדורות הבאים, מחל על כבודו ונעתר ליטול את התפקיד על שכמו.

יישב גאון כביר שכמותו וירביץ תורה לילדים הרכים, ובלבד שלא תשתכח תורה מישראל!

אולם בכך לא תם המעשה! בעיר ברוד נתקנה תקנה, שעל פיה כל יהודי המבקש להתמנות למלמד דרדקי, מחויב קודם מינויו לשאת דרשה בפני בני העיר בבית המדרש הגדול. והיה אם מצאה הדרשה חן בעיני קהל שומעיו, זכה האיש במשרה, ואם לאו, נאלץ להותיר את הכהונה לרעהו הטוב ממנו.

כמנהג המקום, תבעו בני הקהילה מרבי שלמה קלוגר לשאת מדברותיו לפניהם בטרם יתמנה למלמד. בליט ברירה נעתר רבי שלמה לתנאי, אך קודם מעשה הציב תנאי משלו ודרש שבעל ה'בית אפרים' יהיה נוכח בעת הדרשה.

השעה היעודה הגיעה, בני העיר ברוד ובראשם רבם רבי אפרים זלמן מרגליות נהרו בהמוניהם לבית המדרש, מצפים לשמוע את דבריו של המלמד הבלתי מוכר, שהתנה את דרשתו בהשתתפותו של רב העיר. עת הדרשה הגיעה, רבי שלמה פסע מעדנות לעבר הבימה, נשק לפרוכת והחל לגולל את דבריו בטוב טעם ודעת, כראוי

הרי לנו דמותו של מנהיג, כפי שהשתקפה גם בדמותו של מרן הגרי"ש, שראה בהנהגה משימה ושליחות שהוטלה לפתחו מן שמיא בעבור כלל ישראל, ומלבד זאת הסתגר בד' אמות של תורה ולא נטר טיבותיה לנפשיה מעולם!
[מתוך 'עמודו של עולם']

בשלת מסירת התורה לדורות הבאים.
עוד יש ללמוד ממעשה זה עד כמה גדולה היתה ענוותנותו של רבי שלמה קלוגר, שהיה מוכן לשאת בפני כל בני העיר ברוד דרשה, שמטרתה היא לבחון האם הוא בעל כישורים מספיקים בכדי לשמש כמלמד דרדקי. כמה 'מנהיגים' היו מסוגלים לנהוג בהנהגה שכזו?!

מוקיר רבנן

בשבת (דף כג, א) אמרו 'מאן דרחים רבנן יהיו לו בנין רבנן ומאן דמוקיר רבנן יהיו לו חתנין רבנן'.
ומה הוא ההבדל בין מי דרחים רבנן לבין מי דמייקר רבנן, שהראשון זוכה שיהיו לו בנים רבנן והשני רק חתניו רבנן?

אכן, מי שהוא רחים רבנן, ע"י שמארח אותם בביתו, מקרבם, מסביר להם פנים יפות, מדבר איתם בדברי תורה, מלווה אותם ומשמח אותם בתמיכה חשובה והגונה, ובכלל עניים באים בתוך ביתו, וביתו הוא בית ועד לחכמים, והבנים ובני ביתו רואים את כל זה, רואים מה שנעשה בבית אביהם ואמם, שהיא עוזרת לאביו לעשות צדקה וחסד, והם שקולין יחד בעצה ודעה אחת בצדקה וחסד, הרי זה משפיע על הבנים, נספג בדמם ובלבם, הם רואים את אהבת האב והאם לתורה וצדקה, וזהו נכס שנשאר חרות בקרבם לנצח ולא נשכח לעולם, שמהם לומדים ומתרגלים למדות כאלו, וחשיבות התורה ולומדיה מתגדלת ומתייקרת בעיניהם, ומתוף זה הבנים מתקנאים לאלו הרבנים ואנשי המעלה השוהים בבית האב, רואים את גדלותם ואצילות נפשם ועל ידי זה חודרת ללבם אהבה לתורה ועדוד ללומדיה, עד שהם שואפים ומתאמצים גם הם להיות בני תורה, נוסעים למקומות שבהם יש יותר תורה ואפשרות לגדול לרבנים, ומפני זה הם באמת מתגדלים, נעשים בני תורה, הם בעצמם נעשים רבנן.

מי שרק מייקר רבנן, שיש לו רק הערכה והערצה לרבנן, כלומר שההערצה היא רק בלבו, שהדבר מתבטא רק מחוץ לביתו, הוא אמנם מלא וגדוש הערכה ואהדה לרבנן אבל הבנים אינם זוכים לראות זאת במעשיו בפועל, אלא רק במקרה שהאב נפגש אתם בהזדמנויות שונות מחוץ לגבולי ותחום הבית, אם זה בבית הכנסת או בנסיונות שונות, ואין לבנים אז הזדמנות לראות במעשי אביהם כיצד באה לידי ביטוי התשוקה שלו לרבנים, במצב כזה אין מה שיחרת בלבם ובחומם, אין להם ממה להתרשם, חסר להם ציור

ודוגמה שיעוררו בהם איזו תשוקה להיות כמו רבנים ואנשי מעלה או אנשי שם, ולכן שכרו של איש כזה הוא שחתניו יהיו רבנן, בזכות שהוא מייקר ומכבד רבנן, ובשמים לא נאבד כל דבר טוב ומשלמים למי שמייקר ומעריץ רבנן, אבל הוא מקבל רק חתנין רבנן וזה לא בזכותו, כי אם בזכות עצמם, שהם זכו ונתגדלו לרבנן.

מחדיר אהבת תורה לילדי

בעיר רוסיא היה איש עשיר והיה מחזיק ישיבות על חשבונו, והיו לו שני חתנים גדולי עולם. לימים ירד מנכסיו, ואמר, מכל היהלומים שבבית לא נשאר לי אלא ב' יהלומים אלו.

איך זכה לחתנים גדולים כאלו, סיפר רבי אלחנן ווסרמן, שביום מן הימים הלך לאסוף כספים לטובת הישיבה, והיה רוצה ליכנס גם בבית הגביר הנ"ל, אך מנעליו התלכלכו בבוץ, שהיה בתקופת החורף, כמה שניסה להסיר הבוץ, נשאר עוד בוץ, וכדי לא ללכלך את ביתו של הגביר, שהיו שם שטיחים מפוארים... ניגש לפתח הצדדי ששם היה המטבח, ובנותיו פתחו לו הדלת, ורצו במהרה לספר לאביהם, שרבי אלחנן נמצא כאן...

רץ הגביר לקבל פני רבי אלחנן, ושאל אותו למה לא נכנס מהכניסה הראשית, אמר לו מנעלי מלוכלכים.. ואיני רוצה ללכלך השטיחים. אמר הגביר מה... השטיחים בבית מפריעים לכניסה לגדולי תורה... אמר לרבי אלחנן... אם כן עם הנעליים תעלה על השטיח... שיראו בנותי שלא שווה שטיחים... אם הם מפריעים לגדולי תורה... הרי בזה שלא הלכת על השטיחים הרסת לי חינוך הבית, שהיית מחדיר שכבוד התורה עדיף על הכל, ואתה מחנכם שלשטיחים צריך לתת כבוד יותר...

החדיר בבית שכל הכסף והעושר אינו שווה כלום ביחס לגדולי תורה, ולכן זכה לחתנים גדולי תורה אמיתיים...
[מתוך הספר מידות והנהגות טובות]

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

מנהל המסעדה מפתיע אותם באומרו ש'כבר שלמו עליכם ואינכם צריכים לשלם לי...' מה מתברר? - שהפרופסור הוא כל כך התפעל מהתנהגותם של בני המשפחה, ובמיוחד של הבעל ואשתו, והוציא מכיסו פנקס צ'קים וכתב 400 שקלים על חשבון חובם...

אלה 'מלכים ושרים' אמיתיים. לאחר מכן התברר שהפרופסור הוא היה גוי... והתעוררה שאלה האם היה מותר להשתמש בצ'ק שנתן, שהרי הוא נתן את הכסף בתורת צדקה, כי הבין שמדובר ביהודים נזקקים, ואסור לקחת צדקה מגוי.

אמרת לבני המשפחה שאכן אסור להם ליהנות, והם ביקשו מהפקיד במסעדה את הצ'ק שהשאיר הפרופסור, וקרעוהו ושילמו מכיסם. לאחר מכן שיגרו מכתב תודה לאיש, ואמרו לו שהם מעריכים את מה שעשה, אבל לתורת ישראל יש חכמה וכללים משלה... (מתוך הספר 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

אמרה הוד והדר, על כל מה שכרוך בכך. לפתע ניגש לשולחנם אדם שעשה רושם כנכבד ואינטליגנט מיוחד במינו, ושאל האם אפשר לשבת לידם. בני הזוג השיבו בחיוב, ואז החל האיש לדבר בשבחם, ואמר שהוא מכהן כפרופסור בבית חולים 'סורוקה' בבאר שבע, והוסיף ואמר 'הנני חייב לציין בפניכם שעקבתי מן הצד אחר צורת דיבורכם הנעימה, וסוג הדברים עליהם אתם מדברים, ויכולני להעיד שאי אפשר לראות לא מצד עצם הדברים, וגם לא אוכל שלא לציין שכאשר אני יושב עם חבריי, הם עסוקים כל העת במכשירים הניידים שלהם, ולוחצים כל הזמן על כפתורים כאלו ואחרים, ואי אפשר לדבר איתם במנוחת הדעת, ואילו אצלכם, לא קיימת התופעה הזו, ולכן מנוחת הדעת שורה על פניכם'. האיש האריך לדבר בשבחם, ומשסיים את דבריו נפרד מהם בנימוס והלך לו. בני המשפחה קמו מהסעודה, ופנו לשלם על מה שאכלו. אבל

סיפור הגוגואים והבולים

שני ילדים "עשירים" היו לו לר' בן ציון שאספו גוגואים (גרעיני משמש), שיחקו בתחרויות שונות מאתגרות, גם רכשו בהם ניירות או מדבקות וכדומה, כדרכם של ילדים בימים ההם ובזמן הזה. הם ניהלו תעשייה רבה ותעסוקה מלאה סביב הגוגואים. "היה לנו אוצר, ולא אתבייש לומר כי במסחר הגוגואים התגלה אצלי חוש מסחרי, גם צצו הנצנוצים הראשונים של תאוות הממון. ביזנעס. כסף", סיפר הבן.

חלפו שנתיים. השניים כבר גדלו, והחשק לסחור בגוגואים חלף הלך, לא התאים להם, שהרי ילדים גדולים לא משחקים בגוגואים. שני הילדים ישבו עם עצמם בכובד ראש והחליטו להעביר את אוצר הגוגואים כולו (אוצר שנערם משנה לשנה), לאחים הקטנים. אבא שמע על כך. וקרא להם אל שולחנו: "מדוע אתם רוצים להעביר את הגוגואים?" "כיוון שאין לנו עוד מה לעשות בהם".

אבא תמה: "ממש לא מובן. בשנה שעברה עשיתם מהם עסק אדיר, קניתם, סחרתם, היו גם ויכוחים, התמודדויות, תחרויות ומאבקים, שמרתם עליהם מכל משמר, ובכל דרך אפשרית ניסיתם להשיג גוגואים נוספים. מה קרה פתאום?!" "זהו. כבר מצחיק לנו להתעסק בהם, אלו שטויות".

שוב שאל אבא: "מדוע אלו שטויות, הרי בשנה שעברה זה היה כל כך חשוב לכם, מה קרה עכשיו?!" "כן. בשנה שעברה היינו קטנים, השנה גדלנו, וכעת אנחנו מבינים אחרת".

"אתם בטוחים במה שאתם אומרים?" - התעניין אבא. "כן, אנחנו בטוחים, מבחינתנו, היינו זורקים את הגוגואים, רק חבל שהקטנים שעדיין בכיתה ג' וד' לא ייהנו מהאוצר".

יענקל'ה ומוישל'ה, לא הבינו מה אבא רוצה מהם בלי להרפות: "אתם בטוחים שרצונכם להעבירם, אולי מחר תתחרטו על מה שנתתם?" "כן, אנו בטוחים, וכי נשוב להיות ילדים קטנים?! לא נתחרט. הגוגואים אינם שווים פרוטה".

אבא ניסה לתמוה בפעם החמישית: אבל איך באמת זה יכול להיות? הרי רק בשנה שעברה הם היו כל כך חשובים, כמה ריצות, מאמצים, ועסקי עסקים, לפתע הכל נעלם?!

"כיוון שגדלנו, הכל נגמר!". שתיקה שררה בחדר, ורק קולו של אבא נשמע: "עכשיו תשמעו, הקשיבו היטב: בחיים יש דבר כמו גוגואים, קוראים לו: כסף. אנשים קונים, עושים בו עסקים, רצים אחריו. הכסף חשוב לאנשים מאוד, וכל החיים סובבים סביב הכסף. יום אחד מגלים שהכסף אינו שווה. ומה שהתרוצצו אחרי הממון - היה מעשה שטויות, כמו שקורה כעת עם הגוגואים שלכם. הרגע הזה מגיע לכל אדם".

אבא שתק שנייה קצרה, והוסיף: "והחכמה היא לדעת את זה מראש. לא כמו לגבי הגוגואים שאפשר לדעת זאת גם אחרי שמשחקים בהם, בכסף, החכמה היא להכיר בכך מראש. היום".

הילדים עזבו את שולחנו של אבא ר' בן ציון, הגביהו את אוסף הגוגואים, והעבירו אותו לאחר, למי שעדיין לא יודע... את 'מוסר ההשכל' לקחו לעצמם, והכניסוהו באוצר הפרטי שלהם.

[מתוך 'ספר ללא שם']

פעם בעת אשר אנכי צריך למחות על דבר כבוד שמו יתברך, הנני נמלך בדעתי זמן זמנים טובא קודם לכך אם לא אגרום ח"ו עי"ז איזה הפסד לאחד מישראל, אמנם איש הלזה, לא כן עשה, רק פחו כמים ועשה דבר בלא שום אחריות, ובפחזותו גרם להפסד ממון ישראל... והנה כזה היתה קנאותו בכל מחאותיו, באותה שעה שהיה חם לבו בקרבו ורוח קנאה לבשה את עמוסו לקנא קנאת ה', עם כל זה לא שכח אף לרגע אחת מאותם האנשים היחידים אשר יסבלו על ידו היזקי ממון, ודאג עבורם שלא יהיה המחאה גרמא בניזקין.

וכן ראו אצל כל גדולי ישראל האמיתיים, שכשמצד אחד מחו על מה שראו צורך למחות, אזי מצד שני ראו אצלם נפלאות בנוגע למידת אהבת ישראל, כי כל קנאותם לדבר ה' נבעה אך ורק מצד אהבת ישראל ואהבת ה', ולא מנגיעה אישית. (מתוך נועם שיח- מכון אפריון לשלמה)

פנחס נכתב השכר שקיבל פנחס על זה, ולמה לא נאמר הכל ביחד? ואמר, דזה בא ללמדנו, כי בעת שאדם עושה איזה מעשה קנאות, צריך שיהיה על זה התבוננות מרובה לראות מה היתה כוונתו בזה, אם היה מתכוין במעשיו לשם שמים או לא, וזהו הרמז כאן, דאחרי שכבר עבר שבוע - דהיינו סדרה אחת - ורואים שקינא לשם שמים, וכל כוונתו היתה להרבות כבוד שמים, אז אפשר לקבל את השכר...

ומסופר על מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, עובדא אחת המפיק אור על מידת אהבת ישראל שבו בד בבד עם מידת קנאותו וחרדתו לדבר ה', ומעשה שהיה כך היה.

פעם אחת עשה איש אחד דבר בלתי רצוי באיצטלא של "קנאות", ונגרם על ידי זה הפסד לממון ישראל, וכאשר נודע הדבר למרן הגה"ק מסאטמאר, העיר על זה בהתמרמרות, וכך אמר: הלא בכל

כשמוותרים - תמיד מרוויחים!

ועוד מעשה בענין מעלת הוויתור והתועלת הכרוכה בו למוותר: באחד מבתי הכנסיות שבבני ברק, נשא יהודי יקר ותלמיד חכם בתפקיד שליח הציבור בימים הנוראים במשך שנים רבות. דא עקא, שבשלב מסוים - הותקנו מזגנים בבית הכנסת, ובעקבות כך - טענו המתפללים כי קולו אינו חזק דיו, בכדי שיוכל להישמע חרף הרעש שמקיימים המזגנים, ועל כן הם מבקשים להחליפו באחר.

שליח הציבור מצדו - סירב כמובן, וטען כי אין זה ראוי ואין זה הוגן להעבירו מתפקידו רק בכדי לאפשר את פעולתם של המזגנים... ניתן לכבותם בשעת חזרת הש"ץ, או לחילופין להשקיע מעט יותר במזגנים שקטים יותר, וכך ישמע קולו היטב כמימים ימימה.

מאחר ושני הצדדים התבצרו בעמדתם, כאשר הן הציבור והן שליח הציבור לא מוכנים לוותר, הוחלט להעלות את השאלה על שולחנו של רבינו, לבקש את הכרעתו, אשר תהיה מקובלת על דעת הכל בלי עוררין.

ואכן, השאלה הוצגה, אולם רבינו סירב להכריע. "אינני יודע לפסוק בכגון דא, אולם דבר אחד יכול אני לומר בבירור ובלי ספק: מוויתור - רק מרוויחים!"

כאשר שמע שליח הציבור את דבריו של רבינו - מיהר להכריז על נכונותו לוותר ולפנות את מקומו לחזן אחר שיוכל לגבור בקולו על רעש מנועי המזגנים, וראה זה פלא: באותה שנה נולד בן לבנו של אותו שליח ציבור, לאחר שנים רבות בהן המתינו בני הזוג לפרי בטן! גם בתו של החזן, אשר סבלה ממום מסוים שעכב את שידוכיה - באה בברית האירוסין באותה שנה, כאשר ניכר בחוש ממש כי זכות הוויתור עמדה לכל משפחתו להיושע בכל מילי דימיטב!

ללמדנו עד כמה גדול כוחו של הוויתור!

(אורחות החיים')

יתר על כן. רבינו היה מדגיש, כי הוויתור מעניק לבעליו תחושת סיפוק רבה כל כך - עד שעולה היא בערכה על תחושת הסיפוק שיכול להעניק לו הניצחון... כך, בהזדמנות, כאשר נודע לו על מחלוקת שהתגלעה בין שני אנשים חשובים - הגיב והתבטא: "חבל שאינם יודעים את מתיקות הוויתור!"... כי אכן, לדידו, הוויתור לא כרוך היה ב'הקרבה' - אלא להיפך: היה בו כדי להעניק את האושר הרב ביותר... ואכן, בהזדמנויות רבות שמעו מפי רבינו את המשפט הבא: "עבר עלי הרבה בחיים, אולם דבר זה אני יודע בבירור: אף אחד אינו סובל כתוצאה מוויתור! מ'נצחון' - אף פעם לא מרוויחים... תמיד טוב יותר שהשני ינצח - ולא אני!"

וכמובן, רבינו לא היה רק נאה דורש... הוא היה בראש ובראשונה 'נאה מקיים' - וכפי שיכולים אנו ללמוד מהמעשה הבא, אותו סיפר רבי חזקיהו מיישקובסקי, וכך סיפר:

"כאשר שכבה הרבנית בבית החולים, התקיימה תורנות בין הבחורים אשר התנדבו לשהות לצד מיטתה, בכדי להקל מעט מהעול הכבד שרבץ על כתפיו של רבינו. באותם ימים - סיפרה הרבנית לאחד הבחורים את המעשה הבא:

"בזמן שהיא ורבינו דיברו ביניהם לקראת גישואיהם, אודות האופן בו יבנו את ביתם המשותף - סיכם עמה רבינו כי בכל נושא שיעלה לדיון ביניהם יוותר האחד מהם, על פי הסדר: פעם אחת יוותר הוא - ולאחר מכן תוותר היא, וחוזר חלילה.

אכן הוסיפה הרבנית ואמרה: "למעשה, מעולם לא ויתרתי אני... עוד בטרם הספקתי לחשוב לוותר - היה רבינו מוותר ומסככים לדעתי!"... נורא נוראות! במשך עשרות שנים של חיים משותפים, חרף כל הקשיים, המשברים והטלטלות שעברה המשפחה - מעולם לא הזדמן לרבנית לוותר! תמיד היה רבינו בצד המוותר, וזאת עוד בטרם הספיק הצד השני לעשות זאת!

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ כיצד מודדים את התחום בעיר שצורתה כקשת?
- ◆ מהיכן מתחילים למדוד את אלפיים האמות של ה'תחום'?
- ◆ אדם שהסכים להפקדת חפץ בביתו - האם חייב בשמירתו?

מדידת ה'תחום' לערים בצורות שונות

• עיר עגולה - 'מרבעים' אותה, דהיינו, שקובעים ריבוע מדומה שכאלו מקיף את העיר, וצלעותיו כקוטר העיגול; ומודדים אלפיים אמה ל'תחומין' מכל צד של הריבוע המדומה.

• עיר העשויה כצורת קשת - אם אורך הקו שבין שני קצוות הקשת, המכונה 'מיתר הקשת', הוא פחות מארבעת אלפים אמה, נחשב כל חלל הקשת כאלו הוא מלא בבתיים. ולדעת הרמ"א, אם המרחק בין ראש הקימור של הקשת לבין 'מיתר הקשת' אינו עולה על אלפיים אמה - נחשב חלל הקשת כחלק מהעיר גם כשהמרחק שבין צידי הקשת הוא יותר מארבעת אלפים אמה.

• שלוש ערים הניצבות במשולש, כצורת 'סגול' - אם ניתן להגיע מהאמצעית לכל אחת מהחיצוניות ללא 'עירוב תחומין', והמרחק שבין שתי הערים החיצוניות, בניכוי רוחב העיר האמצעית, אינו עולה על מאתיים ושמונים ושתיים אמה ושני שלישי האמה; מחשיבים את העיר האמצעית כאלו היא ניצבת בשווה לערים החיצוניות; ושלוש הערים נחשבות כעיר אחת לענין 'תחומין'. ותושבי שתי הערים החיצוניות רשאים ללכת מזו לזו, גם אם המרחק שביניהן רב מאוד; וכן, 'תחומה' של העיר האמצעית אינו נמדד מקצה העיר, אלא מהקו הצפוני ביותר שבין שתי הערים החיצוניות.

מדידת התחום מקצה העיר ומבתים הסמוכים לעיר

• מדידת ה'תחום' מחוץ לעיר - לדעת השולחן ערוך, מתחילה מקצה העיר, ולדעת הרמ"א, מוסיפים לעיר מכל עבריה שבעים אמה ושני שלישי האמה, והוספה זו מכונה 'עיבורה של עיר'; ומקצה ה'עיבור' והלאה, מודדים את התחום.

• עיר שבסמוך לה ניצב בית אשר המרחק בינו ובין בתי העיר אינו עולה על שבעים אמה ושני שלישי האמה, כמידת עיבורה של עיר - הריהו נחשב לחלק מהעיר, ומודדים את תחום העיר מבית זה והלאה. וכן בעיר שצלעותיה אינן שוות, קובעים את הריבוע המדומה של התחום על פי בית זה.

• בית הניצב בסמוך לעיר, והמרחק בינו לבניה אינו עולה 'על עיבורה של עיר', הריהו מצטרף לעיר. ואין דין זה אמור אלא בבית הראוי לדירה, אך אין צורך שיודרו בו בפועל. • אין בית נחשב כראוי לדירה אלא אם יש בשטחו לפחות ארבע על ארבע אמות, שהן שש עשרה אמות רבועות; ונחלקו הפוסקים בנוגע לבית ששטחו שש עשרה אמות רבועות, אך רוחבו קטן מארבע אמות - אם נחשב כראוי לדירה.

• שתי ערים שהמרחק ביניהן אינו עולה על מאה וארבעים ואחת אמות ושליש האמה, כך שעיבוריהן נפגשים זה בזה - הרי הן נחשבות כעיר אחת לענין תחומין.

קביעת 'תחומי' הפצים על פי אנשים שונים

• ראובן הדולה מים מבאר של הפקר לצורכו של שמעון - נחלקו ראשונים אם 'תחומם' בשבת נקבע על פי תחומו של ראובן או של שמעון.

• חפץ של ראובן המופקד אצל שמעון - נחלקו הפוסקים בדין תחומו של החפץ, אימתי נקבע על פי תחומו של שמעון: יש אומרים שהדבר תלוי בקבלתו של שמעון את שמירת החפץ, ויש אומרים שהדבר תלוי בכך שראובן לא יבקש ליחד מקום מסוים ברשותו של שמעון עבור החפץ.

• 'שומר חנם' חייב בשמירת חפץ שהופקד אצלו, רק כאשר קיבל עליו לשומרו.

גליון 369
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישי לשרותם בתמונה

סיפורי חז"ל

מתוקה שנת העובד

מעשה היה כשנפטר ר' בון בקוצר שנים, נכנס ר' זירא והספיד עליו ההספד הזה וכך אמר: נאמר בספר קהלת, מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כרם, ושכר פועלים לעבוד בכרם, והיה בין הפועלים אחר שהיה מוכשר במלאכתו יותר מכולם, והספיק בזמן קצר לעשות מה שפועל אחר צריך לעשות כל היום. וכשראה המלך שטיים מלאכתו, נטלו המלך בידו והיה מטייל עמו, לעת ערב באו הפועלים ליטול שכרם ובא אותו הפועל עמם, ונתן לו המלך כל שכרו כאילו עבד כל היום. התחילו הפועלים מצטערים ואמרו למלך: הרי אנו יגענו כל היום, וזה יגע רק שתי שעות, למה זכה לשכר שלם. אמר להם המלך, למה אתם מצטערים, זה יגע בשתי שעות מה שלא יגע אתם כל היום. והנמשל: שר' בון שהיה שוקד על התורה ביגיעה עצומה למד בב"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד במאה שנה.

(קהלת רבה)

פרשת השבוע

הקידושין? השיב הלה בשלילה. אם כן, נענה הרב ואמר, הריני פסול לדון דינכם, שמא דעתי תהא נוטה יותר לצד זה שהיה ידיד בית אבי. מצינו אצל משה רבנו, שלא הזדקק לדון את דינם של בנות צלפחד משאמרו, "אבינו... והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח".

את קרבני לחמי לאישי... תשמרו

להקריב לי במועדו (כ"ח - ב')

מספרים: כשנסתלק הרה"ק רבי יעקב משה מקומרנא זיע"א לבית עולמו, והוא בן מ"ח שנה בלבד. הספידו חתנו הרה"ק רבי חיים אלעזר ממונקאטש זיע"א, וקרא עליו את הפסוק 'את קרבני לחמי לאישי תשמרו להקריב לי במועדו'. והסביר, צדיק שמת כמוהו כקרבן עולה של הדור, שמיכאל המלאך מקריב נשמותיהן של צדיקים על מזבח שברקיע. אבל הפסוק מזהיר את בני הדור, שישמרו להקריבו רק במועדו ולא לפני מלאות לו שבעים שנה, אם יספה בעון הדור, ובדברו שפך העם דמעות כמים, וקרא ויהיו נא הדמעות חשובים כנסכים לעולה וכליל לאישים.

בקנאו את קנאתי (כ"ח - י"א)

מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א שהיה גר זמן מה בראטין, והיה שם רינון על השוחט וביקש להעבירו ממשרתו. נודמן לשם הרה"ק רבי יהושע העשיל ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א, ולא הסכים לקפח פרנסת השו"ב. אמר לו רבי מאיר הלא אמרו חז"ל (סנהדרין דף פ"א) 'קנאים פוגעין בו' מכל שכן שאפשר להעבירו משחיטתו. השיב לו ה"אוהב ישראל" הפשט במאמר הוא, קנאים רומז על הצדיקים שמקנאים קנאת ה', פוגעים בו, פגיעה רומז לתפילה (ברכות דף כ"ו) צדיקים מתפללים בעדו להשיבו בתשובה שלימה.

אבינו מת במדבר והוא לא היה וגו'

הנועדים על ה' בעדת קרח (כו ג)

מסופר על הגה"ק רבי יוסף באב"ד זיע"א בעל 'מנחת חינוך' ורבה של טורנופול. שפעם באו אליו שני בעלי בתים לדין תורה, אחד מהם תוך כדי הצעת טענותיו, סיפר ואמר, אני עוד הייתי מכיר את אביו של רבנו, שהיה מסדר קידושין שלי בחתונתי. מששמע הרב כך, פנה אל הצד שכנגד ושאל האם גם אצל מר היה אבי מסדר

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 8:25 ת"א: 8:8 ר"ת: 8:59

פרשת פינחס

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

הציע הור: בוא ניפגש במקום זה מחר לאחר זריחת החמה ואז תיתן לי תשובה. למחרת כאשר הגיע האופה בזמן הנקוב, המתין לו כבר הור, והאופה הביע את הסכמתו לקבל את העבודה, הור הוביל את האופה דרך רחובותיה וסמטאותיה הדרומיים של העיר, עד שהגיעו לסמטה צדדית, כאן פנה אליו הור ואמר: עכשיו אאלץ לכסות את עיניך מאחר שאנו צריכים לעבור בדרך נסתרת, אז שלף ממחטה מכיסו וקשר אותה לעיניו, וכך הם המשיכו להסתובב במשך זמן מה עד אשר עצרו ליד בית, הם ירדו מספר מדרגות, והור פתח כמה מנעולים והסיט דלת חלודה בקול חריקה צורמת, הנה הגענו אמר הור בהסירו את המטפחת מעל עיני האופה.

לעיני האופה נתגלה מרתף מואר, על שולחן ארוך היו פזורות שקיות מלאות מטבעות זהב ויהלומים, אשר דמו לאוצרות מלכים, עבודתך היא לצבור את המטבעות והאבנים הטובות לערמות, למינים לפי גודלם, ואז לספורם ולערוך רישום מדויק ולארוז אותם בשקיות כפי שאראה לך, העבודה מצאה חן בעיני האופה, הזמן עבר מהר, ואז אמר בעל הבית מספיק להיום, הוא שלם לאופה את שכרו כפי שסוכם ביניהם, בנוסף לזה הוא שם בצד מטבע זהב, זו תהיה משכורתך בכל יום עבודה, ובסוף גם תוכל לקחת את מטבעות הזהב שיצטברו בשבילך, אמר לו בעל הבית, לבסוף הוא קשר את עיניו והוליכו החוצה, כאשר באו העירה הוא הוריד את המטפחת, והם נדברו להיפגש למחרת באותו הזמן ובאותו המקום כפי שנפגשו בפעם הראשונה.

כך חלפו ימים ושבעות, עד שפעם אחת הגיע האופה למקום המפגש, ולא מצא את בעל הבית, הוא המתין זמן מה וכאשר הלה לא הגיע, חזר לביתו, גם למחרת וביום שלאחר מכן לא הגיע בעל הבית למקום המפגש, כנראה קרה לו משהו, חשב האופה, הרי לא סיימנו את העבודה, אך היכן אחפש אותו? הרי איני יודע לא את שמו ולא היכן ביתו, אך זה מקרה אבוד, בלית ברירה שב האופה לביתו וחזר לעבוד במאפיה, אומנם הוא הצליח בזמן קצר לחסוך קצת כסף, ויחד עם מטבעות הזהב המונחים אי שם במרתף לזכותו, היה מצבו טוב למדי, אבל עם כל זה הוא לא הגיע עדיין לברית של זהב, הוא נזכר בברכת הרב, אך חשב כנראה שזה לא מגיע לי. מספר ימים לאחר מכן כאשר התהלך האופה בשוק, שמע כרוז קורא ומכריז כי בית מסוים בקצה העיר יימכר על פי מכרז, מכיוון שבעליו מתו ללא יורשים או צוואה, כששמע את דברי הכרוז, העלה האופה בדעתו כי יתכן שמדובר בבית בו הוא עבד, הוא החליט לנסות את מזלו לקנות את הבית, ומאחר ולא היו קופצים רבים, הצליח לקנותו בזול, ושילם דמי קדימה ואילו את השאר כיסה ממכירת המאפיה.

הוא קיבל את המפתחות של הבית על מנת להיכנס ולהתגורר בו, איך שנכנס לבית סגר את הדלת מבפנים, ופנה לעבר המרתף בנשימה עצורה, כשנכנס גילה שכל האוצר היה מונח שם כפי שהניחוהו ביום האחרון של עבודתם, האופה הבין שבעירו לא יוכל להיראות כאדם שהתעשר בן לילה, לכן הפיץ שמועה בין מכריו שיש לו דוד עשיר חשוך בנים באיסטמבול שבטורקיה, אשר ביקשו שיבוא לעזור לו בניהול עסקיו, אכן הוא עבר לאיסטמבול והעביר לשם גם את רכושו, שם בנה לעצמו ארמון מפואר והחל לשוות לעצמו מראה של אפנדי אמיד סוחר ביהלומים, עם הזמן נהיה קרוב למלכות ואחד מאנשי ההשפעה בחצר המלוכה.

הקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב

כטוניס חי פעם רב צדיק גדול שזכה להערכה רבה, לא רק מצד היהודים אלא גם אצל הערבים, שמו היה הרב צמח צרפתי וצ"ל, הוא היה נוהג לקום באמצע הלילה לתיקון חצות, ולאחר שהיה מבכה את החורבן ואת גלות השכינה, היה נוהג לשבת וללמוד תורה עד עלות השחר בהתמדה ובשמחה גדולה. פעם אחת כאשר קם באמצע הלילה כמנהגו. לא מצא גפרור כדי להדליק את מנורת הנפט שלו. הוא הצטער על שיאלץ להתבטל מלימוד התורה, אך מיד נזכר כי בשכנותו נמצאת מאפיה ושם יוכל מן הסתם למצוא אש, הרב לא התעצל והלך אל השכן הערבי ודפק על דלתו, האופה ישן באותה שעה שינה עמוקה, הוא התעורר לשמע הדפיקות על הדלת, הוא קם ממיטתו ובחוסר רצון ניגש לדלת ושאל מי הדופק? "השכן הרב צמח", ענה הרב, האופה הסיר את הברית ופתח את הדלת, סלח לי על הטרחה התנצל לפניו הרב, נשארתי ללא גפרורים ואני זקוק לאש כדי להעלות אור במנורה, הגחלים בתנור עוד רחשו, האופה הדליק נר ונתן לרב שהודה לו, ופנה לשוב לביתו, אך בדרך כיבתה הרוח את האש, ככל שהיה זה לא נעים לשוב ולהעיר את האופה שנית, החליט הרב שבשביל מצוות תלמוד תורה ראוי להשפיל את כבודו, חזר הרב אל בית האופה ודפק בדלתו שנית, האופה יצא גם הפעם ממיטתו ופתח את הדלת, שוב התנצל הרב על ההפרעה אך האופה ניגש לתנור ללא אומר ודברים, והגיש לרב נר דולק, הרב הודה לו ואיחל לו לילה טוב ושב לביתו, אך בטרם נכנס לביתו, שוב גברה הרוח על האש.

עתה הבין כבר הרב כי יש כאן מעשה שטן הרוצה למונעו ממצות תלמוד תורה, דן הרב קל וחומר בעצמו, אם היצר הרע לא מתעצל מלעשות את תפקידו, אני על אחת כמה וכמה, אלא מאי הגוי יגדף אותי, שומה עלי לקבל זאת באהבה ובלבד שלא לבטל תורה. הפעם איבד האופה את סבלנותו ונתן לרב לדפוק הרבה זמן, לאחר מכן קם ממיטתו זועף ופתח את הדלת, והחל גוער ברב על שזו הפעם השלישית הוא מפריעו משנתו, הוא אף הראה לו את הברית הכבד אשר צריך להסיר כדי לפתוח לו את הדלת, הרב התנצל על ההטרדה, וברכו שהקב"ה ישלם לו על טרחתו בזהב רב שישקול יותר מהברית הכבד, ברכתו של הרב הרגיע את האופה שכמו כל הערבים גם הוא העריך את ברכת הרב, ידוע היה לכולם שברכת הצדיק אינה חוזרת ריקם, האופה אמר, אלך בעצמי להדליק את מנורת הרב, לבש האופה את מעילו ונטל איתו נר דולק ובסוככו עליו בעזרת מעילו, הצליח להגיע עם האור לבית הרב להדליק את המנורה.

האופה שב לביתו לישון והרב שקע בלימודו, האופה האמין שברכת הרב תתקיים, אך הנה חולף יום ועוד יום ולא קורה מאומה, הוא ממשיך לעבוד קשה ולהזיע על יד התנור, מן הסתם אינני ראוי לברכה אמר לעצמו האופה והסיח דעתו מן הענין. פעם כאשר יצא לשוק להתאוורר ולשאוף אויר צח, נפגש באדם לא מוכר אשר שאלו, אולי אתה מחפש איזו עבודה? השיב לו האופה לא, יש לי מאפיה שמעסיקה אותי, ולמרות שאינני עשיר אני מרוצה. אמר לו הור: אני רואה שהנך אדם הגון ואני זקוק לאחד כזה לעסק שלי, אני מוכן לתת לך פי ממה שאתה מרוויח מהמאפיה, בכדי שתעבוד אצלי כמה חודשים, זה תלוי אם אוכל למצוא מחליף למשך התקופה שאעבוד אצלך, ענה האופה,

צ'ישל ונמשל

הנני נותן לו את בריתי שלום (כ"ה – י"ב)
איתא במדרש (במדבר רבה כ"א) שכך אמר הקב"ה:
בדין הוא שיטול שכרו, לכן אמור הנני נותן לו את
בריתי שלום.

משל לנער אחד שהיה משרת בביתו של עשיר
אחד, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של
העשיר. פעם אחת, בעיצומה של סעודת פורים,
כאשר היו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, הגיע
סוחר אחד וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר.
השיב העשיר: אינני יכול, כעת זה זמן משתה ושמחה,
שוב מחר ואתן לך את כל אשר תבקש. קם הנער מעם
השולחן ואמר: אדוני, אני ארוץ אל החנות ואביא את
אשר ביקש לקנות. למה לך להפסיק את סעודתך?
שאל העשיר. ומה בכך? השיב הנער המסור, כהרף
עין אלך ואשוב. אמר ועשה. למחרת היום בא העשיר
אל הנער ושאל: אמור נא לי, כמה מגיע לך בעד
עבודתך אצלי כל השנים? לא מגיע לי דבר, השיב
הנער, הרי סיכמנו שבתמורה לעבודתי אוכל על
שולחןך. אכן כן סיכמנו בתחילה, אמר בעשיר, כי
סברתי שאכילתך חביבה עליך שהיא חשובה לך
כמשכורת, אולם כעת, כאשר ראיתי שאין הארוחה
חשובה בעיניך כל כך עד שעזבת הכל ופנית לעזור לי,
מן הראוי שתקבל משכורת ממש.

כן הוא הנמשל: ידוע הדבר, כי אין בכוחו של האדם
להשיב טובה לקדוש ברוך הוא על כל חסדיו
המרובים אשר גומל אתנו תמיד, ואף אדם המקיים
תמיד את דבר ה' ושומר מצוותיו, הרי מקבל את חיו
כמתנה שאין גדולה הימנה. אולם פינחס שסיכן את
חיו וחרף נפשו למות על קדושת ה', שהרי לולא
הניסים שנעשו עמו היה מאבד את חיותו, אם כן גילה
דעתו שכשמגיע לקידוש השם יתברך, חיו לא
נחשבים בעיניו למאומה, ומשום כך אמר המדרש:
אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכרו – שכר אחר, על
כן "הנני נותן לו את בריתי שלום".

האופה לשעבר לא שכח שכל עושרו בא לו על ידי ברכתו של
הרב, הוא קיווה שתהיה לו הזדמנות לגמול לרב כראוי לו, רב צמח
צרפתי שאף תמיד להתייחד עם השכינה בכותל המערבי בירושלים
עיר הקודש, בערוב ימיו הוא החליט לעלות לארץ ישראל ולחיות
את שארית חייו בארץ האבות, כאשר סיפר על תכניתו לראשי
הקהילה דאגו לו להוצאות הדרך ולמלווה אשר ישמש אותו, הם
גם שלחו מכתבים לראשי הקהילות אשר רבם האהוב יעבור בהן
בדרכו לירושלים, שיקבלו אותו שם בכבוד הראוי לו, וכך הגיע
הרב מטוניס לאיסטמבול, שם הוא התקבל בכבוד גדול וראש
הקהילה הפציר בו להיות אורחו ככל שירצה, הרב צמח התעניין
אצל ראשי הקהל אם יוכל להועיל לקהילה באיזו צורה שהיא?
ראש הקהילה נאנח עמוקות וענה: הקהילה נמצאת כרגע במצב
קשה בגלל גזירות קשות שגזרה המלכות, האחד והיחיד שיוכל
לעזור לנו בנושא זה, הוא אפנדי עשיר שיש לו השפעה גדולה
בחצר המלכות, משלחת של ראשי הקהילה צריכה מחר להיפגש
איתו כדי לבקשו שישתמש בכוח ההשפעה שלו לצורך הקהילה,
אך הם מודאגים כיוון שזו הפגישה הראשונה איתו ואין לדעת אם
אפשר לתלות בו תקווה, לכן אם הרב החשוב יצטרף למשלחת,
זכותו וודאי תעמוד להם.

הרב צמח הסכים בחפץ לב, כאשר נכנסה המשלחת לבית
האפנדי, הוא קם בוריוות ובא לקראת הרב, נטל את שתי ידיו
ונישקם ביראת הכבוד, ניכר היה עליו שהוא נרגש מאד מהפגישה,
דבר שעורר פליאה אצל כל חברי המשלחת והרב צמח במיוחד,
האפנדי חזר למקומו וביקש את כולם לשבת, ואמר אני מוכן לשמוע
את בקשתכם, ראש הקהל תיאר באוזני האפנדי את מצבה הקשה
של הקהילה, וביקשו להשתדל אצל המלך להקל על מצבם, אני
נותן לך הבטחה שלא אנוח ולא אשקוט עד שאמלא את בקשתכם,
ענה להם האפנדי.

עכשיו אבקש מחילה מכבודכם ותנו לי לדבר מספר מילים עם
האורח מטוניס, הוא ביקש מהרב להיכנס עימו לחדר, ושם אמר לו
בארבע עיניים: הרב מתפלא מדוע אני כל כך נרגש ממפגשינו, הרב
זוכר בסיפור שקרה לפני מספר שנים בטוניס, שחי אופה עני מול
ביתו של הרב, פעם באמצע הלילה היה הרב זקוק לגפרורים וכיו?
ובכן האופה ההוא זה אני. רק עכשיו תפס הרב עם מי הוא מדבר,
הם המשיכו לשוחח עוד זמן מה, וכשנפרדו ביקש האפנדי מהרב
ברכה שההצלחה תמשיך להאיר לו פנים, ראה נא ידידי ענה לו
הרב, היות והקב"ה לא נשאר חייב, הרי שבזכות שהארת בית יהודי
כדי שיוכל ללמוד תורה, האיר הקב"ה את מולך, ואם תמשיך לעזור
ליהודים, הקב"ה יעזור לך גם להבא בברכה ובהצלחה. האפנדי נתן
לו את הבטחתו מכל הלב.

צ'ין אדם לחברו

להפסיק תענית עבור יהודי אחר הגה"ק רבי נחום לעוי משאדיק זיע"א, היה שרוי רוב ימיו בתעניות ובסיגופים. מסופר: פעם אחת הודמן לעיר אורח, והלה סיפר שביקר אצל הרב ואכלו ושתו יחדיו. אמר לו יהודי זקן מתושבי העיר, איני מאמין לך, שכן ידוע בבירור שהרב צם משבת לשבת. הלך מיד אל הרב ושאלו אם נכון הדבר? רבי נחום ענה בחיוב ואמר: חז"ל אמרו גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ולכן הפסקתי את התענית לכבוד האורח. אמר על כך הרה"ק ה"חידושי הרי"ם" מגור זיע"א: כל הרוצה ללמוד את המידה של הכנסת אורחים, ילך אחר ר' נחום משאדיק שיושב בתעניות משבת לשבת, אך כיון שמודמן אורח לביתו הוא מיסב עמו אוכל ושותה איתו כדי שינעם לו.

יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים

אל ביתו של הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זיע"א, נכנס חסיד אחד שעסק במסחר ביהלומים ואבני חן, נכנס החסיד בדברים עם הרבי והשיחה נסה אודות אנשים פשוטים מאד, שהרבי שיבח אותך מאד. שאל החסיד: מה יש לעשות ענין שלם מאנשים כה פשוטים? השיב הרבי: דע לך שיש בהם מעלות רבות! השיב החסיד אני לא רואה זאת. ישב הרבי ושתק. כעבור זמן מה שאל הרבי את

החסיד אם הביא עמו יהלומים?, אכן כן, ענה החסיד, ובתוך כך הוציא מכיסו חבילה קטנה, שפך את תוכנה על השולחן ומיד נוצצו לעיניהם יהלומים בגדלים ובגוונים שונים. יהלום זה - אמר החסיד בהצביעו על אחד מהם - הוא יהלום משובח במיוחד. איני רואה הבדל ביניהם - אמר הרבי, ענה החסיד: אכן, צריך להיות מבין כדי לראות ביהלומים. ענה הרבי: שומע אתה מה שאתה אומר? יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים, אלא שצריך להיות "מבין" כדי לראות זאת.

בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו

פעם, בערב שבת קודש אחר חצות היום, כשישב הרה"ק רבי שלמה מקארלין זיע"א (יומא דהילולא כ"ב תמוז) בביתו וכולו אחוז שרעפים, מתכוון לקבלת את השבת, ראה מבעד לחלוננו אדם המסתובב מחנות לחנות, מבקש לפרוט רובל ואינו מוצא. נקש הצדיק על החלון, והזמינו להיכנס לביתו, משכנס, לקח שולחן, העמיד עליו כסא, עלה על הכיסא ופשט ידו על ארון גבוה שעמד שם. משם לקח מספר קופסאות כסף ממעות ארץ ישראל שהיו לו, ירד מהשולחן ומנה את הפרוטות שהיו שם, ופרט לו רובל כבקשתו. בתוך כך נכנס אחד מאנשי שלומו של הרבי, וכולו פליאה: האם בשביל ענין כזה, יטריח הרבי את עצמו בטירחה כה גדולה? השיב לו רבי שלמה: הלא זוהי גמילות חסד, בשביל גמילות חסד אחת כדאית כל הטרחה הזו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ז תמוז יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א) יום ראשון י"ח תמוז הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאוא ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ז) הרה"ק רבי יעקב אריה מראזמין ב"ר שלמה (תרל"ד) יום שני י"ט תמוז הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט)) הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג) יום שלישי כ' תמוז הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - (תמ"ג)) יום רביעי כ"א תמוז רבי אליהו ב"ר משה לואנץ (בע"ש מווארמס - שצ"ו) יום חמישי כ"ב תמוז הרה"ק רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר הלוי (תקנ"ב) הרה"ק רבי אורי פייבל מקריסניפולי ב"ר אהרן (אור החכמה - תקע"א) יום שישי כ"ג תמוז רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל) הרה"ק רבי אריה יהודה לייב סג"ל מוואליטישק ב"ר שלום (תקע"ג) הגה"צ רבי אברהם יצחק העלר מצפת ב"ר שמואל תרס"ט

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניסין שליט"א מח"ס "גם אני אודך" רמזים יוסף התרים" על המצוות.

הלכות מוקצה (ו')

א) כשמטלטל "כלי שמלאכתו לאיסור" לצורך גופו, או מקומו, כיון שהמוקצה כבר בידו, רשאי להניחה באיזה מקום שירצה. (שו"ע אור"ח סימן ש"ח, סעיף ג')

ב) אם "שכח" ונטל בידו "כלי שמלאכתו לאיסור", גם כן רשאי להניחה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניח המוקצה מיד מידו. (משנה ברורה שם ס"ק י"ג, אולם בביאור הגר"א אור"ח סימן רס"ו סעיף י"ב, מחמיר בזה, שצריך מיד להניח המוקצה מידו)

ג) אם שכח ונטל בידו "מוקצה מחמת גופו", כגון מעות, ואבנים, צריך להניח מיד המוקצה מידו. (משנה ברורה שם)

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור על ידי בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת פִּינְחָס - גְּדוּלָה שְׁמוֹנֶשֶׁה יוֹתֵר מִלְמוּדָה

"וַיִּסְמַךְ אֶת יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֵּהוּ" (במדבר כז, כג)

למרות שגם כלב בן יפונה לא מת כמו שאר המרגלים, אשר לא זכו להיכנס לארץ.

ובמה זכה יהושע לכבוד הגדול הזה?

המדרש כותב: "יהושע שלא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו כסיל, ובשביל שהיה משרת משה זכה לירושתו, שהיה מכבדו ופורס הסדין על הספסל ויושב תחת רגליו. לפיכך אמר הקב"ה: איני מקפח שכרך. ועליו נאמר: "נִצֵּר תִּצְאָנָה יֹאכֵל פְּרִיָּה" (משלי כז, יח).

יהושע זכה להנהגה אחרי משה רבינו מכיוון ששירת אותו באמונה. על שהיה מסדר את הספסלים ופורס את המחצאלות.

כך מוגדר יהושע בפעם הראשונה שבה הוא נזכר בתורה לצידו של משה רבנו: "וַיִּקָּם מֹשֶׁה וַיהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹקִים" (שמות כד, יג).

וכך הוא נזכר לאחר מות משה, בשעה שהחל להנהיג את עם ישראל: "וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וַיֹּאמֶר ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן מִשְׁרָת מֹשֶׁה לְאֹמֶר" (יהושע א, א).

אפילו אז, כאשר הפך להיות נשיא ישראל ומנהיג הדור, מוזכר יהושע כמשרת משה ולא כתלמיד משה, מפני שגדולה שימושה יותר מלימודה. (ביאור הגר"א)

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שבת	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ט	19:09	20:21	21:15
כ"א	19:27	20:19	21:12
כ"ב	19:30	20:22	21:15
כ"ג	19:27	20:19	21:12

זכה יהושע בן-נון לכבוד הגדול ביותר שיכול היה אדם לזכות בו לאחר מותו של משה רבנו. הוא זוכה למה שלא זכו כל האחרים, לשבת על כס רבם של הנביאים, למלוכה, לנבואה ולנשיאות הסנהדרין.

במה היה כוחו של יהושע בן-נון גדול מכוחם של אחרים?

משה רבינו, רבו של יהושע בן נון, היה גדול מלידתו. על הפסוק: "וַתִּרְא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שמות ב,ב) דרשו חכמים כי בשעה שמשה נולד התמלא כל הבית אור. האם גם יהושע היה ענק מערותו?

אומר שלמה המלך: "אוֹצֵר נְחָמִד וְשִׁמְן בְּנֹה חָכָם, וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעֵנּוּ" (משלי כא, כ). את ראשיתו של הפסוק דרשו חכמינו על משה רבינו. ואילו על סופו של הפסוק אמרו: "וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעֵנּוּ" - זה יהושע שלא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו כסיל".

האומנם יהושע לא היה בן תורה?

אפשר שבתחילת ימיו לא היה בן תורה. ואולי גם אח"כ כשכבר היה מגדולי התורה בדור, היו כמה וכמה שהיו גדולים ממנו.

אומר הרמב"ן בפירושו לתורה בתחילתה של פרשת שלח (יג, ד), כי המרגלים שנשלחו לתור את הארץ נמנים בתורה לפי מעלתם, "ואין מעלתם שווה, אבל יש בהם גדול מחברו בחכמה ובמניין, והקדים הנכבד".

ברשימה זו נמנה כלב בן יפונה לפני יהושע בן-נון, ואף על פי כן מי שהנהיג את עם ישראל לאחר פטירתו של משה היה יהושע,

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה קסירר אפרים וב"ב נעם יצחק בן רחל ברכה יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב י.מ.י.ש כדורי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

און חיים בן אלן אסתר תרצה בתיה בת ימנה נינט נתנאל בן ג'ינה אסף בן סופיה מיטל בת מלכה טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית אנאל חביבה בת שולמית שושנה שירה בת סילביה סינן רבקה בת אלן אסתר אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אילנה בת רוחמה סיון בת אסתר נועה בת מזל טוב דניאל בן שרה נעמה בת יפה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה ימנה ניזרי בת טסה- מרדכי ניזרי בן פרחה- מאיה בת עדי סימי בת סוליקה און בן אסתר נעם יצחק בן רחל ברכה שירה שילת בת אורי לביא ישראל בת תמר חיה מוריה בת רחל ברכה יהודה אריה בן רחל ברכה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה מישא אסתר בת זרה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה רונית בת סבריה יצחק בן חנון אליהו בן רחל בנימין בן ברכה יהודית אסתר פראדל בת חיה- ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת ורפואת כל עם ישראל

שואל ומשיב בהלכה - צום י"ז בתמוז

מה אירע ב-י"ז בתמוז ומה משמעות הצום בימינו, וכן מהן ההלכות הנוהגות בו?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

במסכת תענית (פרק ד' משנה ו') הובא כי חמישה אסונות אירעו ב-י"ז בתמוז:

- **השתברו הלוחות** - משה רבינו ירד ב-י"ז בתמוז מהר סיני ולאחר שראה את עגל הזהב, שיבר את לוחות הברית.
- **בוטל התמיד** - בכל יום היו מקריבים בביהמ"ק שני כבשים - אחד בבוקר ואחד בערב. (ב-י"ז בתמוז מאחר ונבקעו חומות הר-הבית, גם הכהנים נקראו להילחם, ולא נמצא אף כהן טהור, שיקריב את התמיד. ענין אחר, שמימי מלכות הרשעה, היו משלשלים להם שתי קופות של זהב והם היו מעלים כבשים. באותו יום העלו להם שני חזירים. לא הספיקו להגיע למחצית החומה, עד שנעץ החזיר את ציפורניו בחומה והזדעזעה ארץ ישראל ת"ק פרסה על ת"ק פרסה. **מקור:** ב"ק פ"ב ע"ב).
- **הובקעה העיר** - בימי בית שני טיטוס וחיליו פרצו לעיר (יש דעות בתלמוד ירושלמי כי גם בזמן חורבן בית ראשון נפרצו החומות ב-י"ז בתמוז).
- **שרף אפוסטומוס הרשע את התורה**. (יש המייחסים מעשה זה לאנטיוכוס אפיפנוס ויש המייחסים את מעשה זה לסופנוס).
- **הועמד צלם בהיכל** - ישנן שתי דעות, האחד אפוסטומוס הרשע, והדעה השניה שהכוונה לפסל, שהעמיד מנשה מלך יהודה.

הימים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב נקראים ימי בין המיצרים. ימים אלו הם ימי אבלות, מכיוון שבתקופה זו חרב ביהמ"ק. הצום מתחיל בעלות השחר ומסתיים בצאת הכוכבים. האיסור הוא רק לגבי אכילה ושתייה, ואין איסור לגבי נעילת נעליים ורחיצה.

נשים מעוברות (שהוכר עובר, דהיינו ג' חודשים להריונה והלאה) או מעוברת המקיאה או שחשה בחולשה רבה (אפילו לא מלאו ג' חודשים להריונה, ובפרט אם עברו 40 יום ליצירת הוולד) ומניקות פטורות מלצום, מכל מקום לא יאכלו מעדנים, אלא רק מה שהן צריכות.

אישה שהפילה, בתוך 30 יום - פטורה מהצום. לאחר 30 יום להפלה עד שנתיים, אם מרגישה חולשה - פטורה. זקן תשוש כוח, המצטער מהתענית, פטור. מניקה בתוך 24 חודשים ללידה, פטורה. ויש מי שאומר שרק אישה שמניקה בפועל פטורה מהצום. למעשה, אישה חלשה שהלידה גרמה לה לחולשה רבה, יכולה להקל כל 24 חודש מהלידה כסברת המקילין. ואם מרגישה בעצמה שיכולה להתענות, תתענה.

אדם ששכח, שהוא בתענית וברך, יטעם מעט, כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה וימשיך להתענות עד סוף התענית. אם אכל בטעות פחות מכזית, יכול להזכיר בתפילת העמידה בשחרית ובמנחה - עננו. ואם אכל יותר מכזית, לא יזכיר עננו. בשנה זו, שבה י"ז בתמוז חל בשבת, והצום נדחה ליום א' - ניתן להקל יותר. בכל מקרה יש לעשות שאלת רב.

יראת שמים

שח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: אחד מענקי המוסר של נובהרדוק היה רבי דוד בודניק זצ"ל. מי אני ומה אני, שאתאר את עוצמת הנהגותיו, אבל משהו, מעט מזעיר, אספר מיראת השמיים שלו. באחד הימים הלך לטייל ביער, שקוע בלימודו ובתורתו. לא שם לב לכלב הענקי המתקרב אליו בשאגת זעם. עוד רגע, והנה התנפל עליו הכלב האכזרי והרעב.

שיניו החדות, המאיימות, פעורות לעברו. טרם סיפק בידו של ר' דוד לעשות דבר, והשיניים הנוראות, השוקקות לטרף ננעצו בבשרו עד זוב דם. הכלב הפליא בו את נגיסותיו, ור' דוד התעלף. כשהתעורר, שאלוהו חבריו: "דוד, דוד, וכי ככה לימדו אותך בנובהרדוק? להתעלף בגלל כלב?"

ענה להם ר' דוד בסערת נפש: "וכי חושבים אתם, שבגלל הכלב התעלפתי? לא היה שם בכלל כלב, היה שם מוצא-פי-ה' שהתגלגל בצורת כלב. ה' גזר על הכלב: לך ונשוך את דוד בן חיה. והכלב, נאמן למוצא פי ה', מיהר לרדוף אחרי ולנעוץ בי את מלתעותיו.

"אלא מה? כשהתבוננתי בעיני הכלב ששקקו לטרף, כשראיתי את עיניו מלאות דם התשוקה, כשראיתי את כל מהותה הטורפת של החיה בבואה לעשות את רצון ה', זעק ליבי בקרבי: 'דוד, דוד, ראה נא את החיה הזאת בשליחותה! ראה כיצד היא מבצעת את רצון ה'! ראה את עיניה, את השתוקקותה, את הלהט הבוער בה! האם אי פעם קראת כך קריאת שמע? למדת פעם באותה עוצמה בה מתנפלת עליך החיה? והרי אינה מצווה על יראת שמיים ואהבת ה'!

ראה נא את יראתה! את השלימות בה היא מבצעת את רצון בוראה!". **מרוב צער ומרירות על שפלותי בשליחותי לעומת הכלב בשליחותו, התעלפתי...". "וזאת", מסיים רבי יעקב את סיפורו המרטיט, "היתה יראת השמיים של נובהרדוק".** (מתוך 'רבי יעקב אומר')

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג גון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

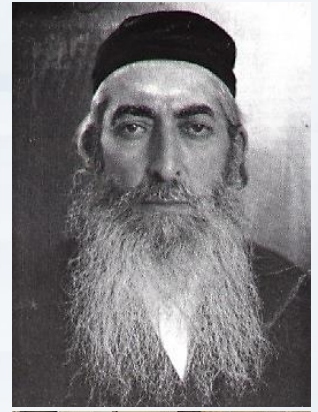
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל

הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"מ (1880) בסלוצק. בהיותו כבן שמונה היגרו הוריו איתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו בלואר איסט סייד בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה כמורה פרטי, ועבודות אחרות לא נמצאו מאחר שסירב לעבוד בשבת, ולכן חמש שנים לאחר מכן חזרו הוריו ואחותו לרוסיה והוא נשאר לבדו בניו יורק. התפרנס מחנות פרוות כאשר בשלב מסוים נקלע לחובות כבדים, ונאלץ לסגור את חנות הפרוות שבבעלותו. הוא החליט שלא להכריז על פשיטת רגל, והתאמץ להחזיר את כל חובותיו.

לאחר מכן התפרנס מעסק לשיווק חלב ישראל. ביתו היה פתוח תמיד לאורחים. בשבתות וכן במהלך השבוע עשרות אנשים, כולל בעלי מוגבלויות פיזיות ורגשיות שלא היה להם מקום אחר התארחו בביתו. גם ראשי ישיבות מאירופה שבאו למסעות גיוס כספים בארצות הברית, כדוגמת הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב ראובן גרוזובסקי, הרב אליהו אליעזר דסלר והרב ברוך בער ליבוביץ', בחרו להתארח בביתו, בשל הקפדתו על כשרות מהודרת ביותר.

הקפיד על תפילה בציבור ומסר נפש עבודה. בשנת ה'תרצ"ט (1939) עלה לארץ והתגורר בירושלים, שם פתח חנות למכירת תשמישי קדושה בשכונת מאה שערים. מסר שיעורים בישיבות 'רבינו יצחק אלחנן' ו'רבינו יעקב יוסף'. הקים את ישיבת 'תפארת ירושלים' (ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל). נפטר ב- י"ז בתמוז ה'תשכ"ז (1967). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק. **אימו:** מרת רבקה. **נשותיו:** מרת איידל (זיווג ראשון), מרת חיה מרים (אלמנת הגאון הרב זלמן דב וינר- זיווג שני). **ילדיו (מזיווג ראשון):** מרת חיה אסתר (נישאה לגאון ר' יום-טוב ליפמן שטרן), מרת פרידה (נפטרה בצעירותה), מרת בסי (נישאה לגאון ר' חיים פנחס שיינברג), ר' נחום דוד (חותנו של הגאון ר' מרדכי אליפנט), מרת רוחמה שיינ (סופרת ומחנכת). **מספריו: יהכל לאדון הכל-** סיפורי הנהגותיו (נכתב ע"י בתו, מרת רוחמה שיינ).

○ יפר הרב משה אהרון שטרן זצ"ל, שפגש פעם את הרב הגאון יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומז'ה. הרב גורדון סיפר לו מעשה על רבינו. בשנת ה'תרפ"ט היה הרב גורדון ראש ישיבה בלומז'ה. באותה תקופה התרחשה נפילה גדולה של עסקים באמריקה. המצב בישיבה היה נורא ואיום, התומכים האמריקאים הפסיקו לשלוח כסף לישיבות, והמצב הלך והידרדר מיום ליום.

בישיבה למדו באותה עת כארבע מאות בחורים! לילה אחד, התכנסה ההנהלה לישיבת חירום, כיצד ניתן להציל את המצב. באסיפה דובר שלא נותר מאומה בשביל להאכיל את הבחורים, מלבד חתיכת לחם ומעט מים לכל בחור בעבור ארוחת הבוקר שלמחרת. יותר מזה - אין! והנורא מכול, שאין שום תקווה נראית באופק להצלת המצב.

הוחלט, שמחר לאחר התפילה, יעלה ראש הישיבה על הבימה ויודיע לבחורים, **שלאחר ארוחת הבוקר יארזו את החפצים וישבו לבתיהם, הישיבה נסגרת!** למחרת, אחר התפילה, הביט ראש הישיבה והמשגיח זה בזה, ולא היו מסוגלים להוציא מפיהם את ההודעה הנוראה. הבחורים, שלא ידעו את התכנון, ירדו כהרגלם לאכול, ומיד אח"כ פנו ללימודם. ראש הישיבה והמשגיח נבוכו. הם ידעו נכונה, שאין להם שום דרך להאכיל את הבחורים בארוחת הצהריים. מה יעשו?

"הבה ונשלח שליח לדואר", אמר ראש הישיבה בתקווה, "אולי בכל זאת הגיע צ'ק של עשרים או שלושים דולר, ונוכל לקנות מעט אוכל לארוחה נוספת". (הדולר בתקופה ההיא, היה בעל ערך גבוה ביותר). שליח נשלח לדואר. עד מהרה שב הלה ובידו מעטפה סגורה. צוות הישיבה פתחו את המעטפה, ונשימתם נעתקה מרוב תדהמה. **המעטפה הכילה צ'ק על סך אלף דולר! מיהודי עלום בשם ר' יעקב יוסף הרמן.**

כסום הכסף הזה סייע באחזקת הישיבה למשך **חודש** נוסף. **לאחר החודש הוא בס"ד השתנה המצב הכלכלי, והישיבה נותרה עומדת על תילה.** כשנשאל לאחר מכן רבינו על הסיפור הזה, סיפר שבאותה תקופה כל העסק שלו ירד לטמיון! היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכול. נותרו לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר בלבד. אמר רבינו: **"הכסף בעסק הלך לאיבוד, אציל לפחות את מה שנותר בשביל תורה"**.

אלף דולר הוא שלח, כאמור, לישיבת לומז'ה. עם מאתיים וחמישים דולר נוספים - פתח את ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל. המלמדים ומגידי השיעורים של הישיבה חששו לפתוח את הישיבה, ללא כסף מזומן עבור השכירות. **תרומתו בסך מאתיים וחמישים דולר, הספיקה לדמי השכירות, והישיבה נפתחה.** בחמישים הדולרים האחרונים שנותרו - הדפיס את הלוח הראשון של זמן הדלקת הנרות, כסיוע לציבור שומרי התורה והמצוות שיוכלו לדעת מתי להדליק נרות. (מתוך 'מידות והנהגות טובות')

בנו, ר' נחום דוד הרמן קנה לאביו, הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן, מתנה לשבת, קפוטת מחוייטת ויקרה מאוד. בשבת, רבינו לבש אותה בפעם הראשונה. הצדיק נהג לחלק את הטשולנט ('חמין'), ולהגישו בעצמו לאורחים הרבים, שהגיעו לביתו. אחד האורחים היה מופרע בנפשו, כשהניח רבינו את צלחת הטשולנט לפניו, לקח האורח את הצלחת, ושפך את תוכנה החם והסמיך על הקפוטת החדשה, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!".

תדהמה אחזה באורחים, כולם היו המומים. האורח, שנחרד ממה שעולל, קפץ מהכסא, וברח מהבית. מבלי לקנח אפילו את הטשולנט מעל הקפוטת, פתח רבינו ברדיפה אחריו... בתוך דקות רבי יעקב יוסף חזר, כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו: **"אתן לך צלחת אחרת של טשולנט, אותה בוודאי שתאהב"**, אמר ברוב לב. כשקניח את הקפוטת עד כמה שהיה מותר בשבת, פנה ואמר אליו בנו ר' נחום דוד: "אבא, אתה זקוק לכל כך הרבה סבלנות". ענה לו רבינו: **"אם יש בליבך רחמנות, אינך זקוק לסבלנות"**.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה

"ריבש"ע, אתה מעמיד אותי בניסיון לא קל, ללכת עכשיו חצי שעה עייף ורטוב כדי להשיב אבידה לבעליה". והנה נזכר במה שאירע לו בתחילת השבוע **כיצד חש לאחר שמכשיר הסלייסר נעלם. לבטח הכאב של מי שאיבד את הסידור הוא לא פחות.**

הרב לא היסס, לקח את הסידור ופנה לכתובת שהייתה על הסידור. כשהגיע למקום, התקבל ע"י כל בני המשפחה בשמחה. אם הבית שמחה והתרגשה. היא נישקה את הסידור מכל צדדיו ואמרה... "בזכות ה'בבא סאלי' ובזכות ה'בבא חאקי' ובזכות ה'בבא מאיר'..." והחלה למנות עוד שמות צדיקים נוספים...

הרב סיפר, שבאותו שבוע איבד גם הוא מכשיר סלייסר, וחש בצער האובדן, ולכן טרח להחזיר את הסידור, שגם הם איבדו. בירכה בעלת הבית שבזכות כל הצדיקים, הרב ימצא את המכשיר שאבד לו. וסיימה: "כמו ששימחת אותנו, ישמחו אותך".

ביום ראשון בבוקר קיבל הרב טלפון: "כבוד הרב, אני נמצאת כרגע ליד מקווה לטבילת כלים, רציתי לשאול איזה חלקים צריך להטביל במכשיר סלייסר?". הרב חש בזרם בכל גופו ושאל: "סליחה, היכן נקנה המכשיר?". "אני לא מבינה", השיבה האשה, "שאלתי שאלה בהלכה, והרב מתעניין היכן זה נרכש?".

"תעני בבקשה ומיד אסביר לך" – "בעלי הביא את זה". ביקש הרב את מספר הנייד של בעלה, והבטיח לחזור אליה. הוא שאל את הבעל והלה סיפר כי מצא זאת ליד פח האשפה. "זה היה ברחוב זכריה 5 ליד הכניסה מצד ימין ובשעה זו וזו?", שאל הרב.

"בדיוק!", קרא הבעל. "דע לך, שזה המכשיר שלי, הנחתי זאת שם לרגע אחד וכששבתי אחרי דקה וחצי זה נעלם, אין לי טענות אליך". אחרי שהרב נתן סימנים אמר הבעל ששייב את המכשיר, התקשר לאשתו, וסח לה את כל אשר אירע. בערב נקשו בדלת ביתו זוג, הם נכנסו והבעל הניח את המכשיר על השולחן.

הרב קיבלם בשמחה וסיפר על השתלשלות הדברים שאירעו בנתיבות. "הקב"ה העמיד אותי בניסיון להחזיר מאה ועשרים שקלים כדי שיוחזר לי מאה שקלים, ממש מידה כנגד מידה".

"אבל, הסכום לא מקביל". אמר הבעל, שהשיב את המכשיר. הרב נותר פעור פה. לבסוף השיב "נו... עשרים שקלים...". לאחר מכן אמר הרב: "בוא ונשמח את האישה שברכותיה עשו פרי". הוא התקשר אליה וסיפה שהסלייסר חזר, והכל בזכות התפילות והצדיקים שהזכירה. והוסיף: "כמו שאני החזרתי לכם סידור במאה ועשרים, כך הושב לי".

"כבוד הרב, רגע אחד", הפסיקה האשה את דבריו, "סליחה שאני מתפרצת. אומנם המוכר דרש מאה ועשרים ש"ח, אבל אני הורדתי אותו למאה ש"ח....". דמעות נצנצו מעיני הרב והוא זעק: "לא יאומן! מידה כנגד מידה בדיוק!".

עלינו לדעת כי כל דבר שקורה בעולם הוא מידה כנגד מידה. סיפר הרב חיים זאיד כי באחד הימים לאחר תפילת ערבית בביתו "כ' איצ'קוביץ בבני ברק בדרכו לביתו צלצל הפלאפון שלו.

בצד השני הייתה אישתו שביקשה ממנו להיכנס ל'קניון רפאלי' ולרכוש מכשיר 'סלייסר' (קוצץ ירקות) שהיא זקוקה לו. "בשמחה" השיב הרב, ופנה לעבר החנות. כשניכנס לחנות, זיהה אותו המוכר וניגש אליו. "שלום עליכם כבוד הרב", אמר, והושיט את ידו.

הרב השיב כי הוא מעוניין במכשיר 'סלייסר'. תוך מספר רגעים הורד מהמדף העליון המכשיר והונח לפני הרב. על המכשיר הייתה מדבקה בה צויין המחיר - מאה ועשרים ש"ח. בסיכומו של עניין גבה המוכר מאה שקלים לאחר הנחה של עשרים שקלים.

הרב שילם, לקח את המכשיר עטוף בניילון ויצא לביתו. לפתע מצלצל הנייד. על הקו הרב בוכריס מטבריה. "כבוד הרב, אני צריך טובה קטנה, שלחתי עכשיו פקס למשרד של 'לב אחים', אני מבקש מהרב שיקרא את מה ששלחתי, יעבור על זה, ואז כשהרב יבין את כל הפרטים ארצה לשאול שאלה".

הרב הסכים ופנה לרח' זכריה 5. בקומה רביעית נמצאים המשרדים של 'לב אחים'. כשהגיע ליד הבניין, הבחין כי לא רחוק מהכניסה עומד מיכל גדול של אשפה (צפרדע). הוא הניח את המכשיר בפינה ליד הפח, עלה לקומה הרביעית, לקח את דפי הפקס, וירד למטה.

כל זה ארך דקה וחצי לכל היותר. מה רבה הייתה הפתעתו, מכשיר הסלייסר נעלם! הרב חיפש בכל הצדדים, ואיננו. עד מהרה החל ללמד זכות על אותו אדם - 'מי שם מכשיר ליד הפח, רק אדם שביקש להיפטר מזה משום מה והניחו במקום הפקר'. עם כל הצער, קיבל זאת בשמחה. "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד".

שבת לאחר מכן הוזמן הרב לנתיבות כדי לשאת דרשות. בשעה שתיים סיים את הדרשה. כשיצא לרחוב חש בחום עז. באותה שעה הייתה הטמפרטורה קרובה לארבעים מעלות צלסיוס. כולו הפך לספוג מים, זיעה נטפה מכל גופו והוא מיהר לדירה הממוזגת שהוכנה עבורו.

פתאום ממש ליד הדירה, מבחין הרב בסידור המונח על הרצפה. הוא מרים את הסידור, הופך אותו, ובציוד השני יש עוד את מדבקת המחיר: '120 ש"ח'. עומד הרב וחושב: "מה עושים? קשה מאוד לסבול את החום, אולי יניח את הסידור על גדר האבנים?".

'השבת אבידה', היצר הטוב לוחש. בדף הראשון של הסידור הרב מבחין בהקדשה מרגשת שכתבה אימא לבנה, למטה מופיעה כתובת. פנה הרב לאחד מהעוברים ושבים ושאל לגבי הכתובת. "זה לא באיזור הזה, אולי רבע שעה מכאן", השיב והראה את הדרך.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
אביבה בת איירון ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי יזיז בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקוה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל

הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
נעמים בן דבורה ז"ל
נעמי בת כותן ע"ה
מרים בת בלה ע"ה
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחא ז"ל
לטיף בן פרחא ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברוק דב ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה ל
אביגדור בן גולוי ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל
מאיר בן נעמי ז"ל
זילפה בת רנדה ע"ה
אביבה לוי ע"ה
כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל
חוזה בת יעקב צבי ע"ה
שמעון בן שמחה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
שמעון בן חנה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פינחס

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת פינחס

- א ובני פלוא אליאב - יאמין בתוך ההסתרה שהכל למוצה
- ז שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יושע מכל מצריו
- ח תפילות כנגד תמידים - עיקר הזויתו היא התפילה
- י עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות
- יב שני כבשים - חשיבות כבישת הכעס והשכנת שלום
- יג צרור את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסיוגים

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

באר הפרשה - פרשת פינחס

היו לו לדן 'ארבעה ושישים אלף וארבע מאות' צאצאים. ומסיים ה'חפץ חיים' ומבאן יש ללמוד, שמי שה' חפץ בו יוכל להצליח מבן אחד - יותר ממי שיש לו עשרה בנים. וכן הדין עם נכסים, יש לך עני מצליח ושמח בחלקו, ולהיפך - יש עשיר שאינו מצליח (לבסוף), כי 'עושה כולם ה'". כלומר, לא מה שנראה לאדם בעיני בשר הן לטוב הן למוטב - הוא האמת, ולא יאבד משלוות נפשו בבוא אליו איזה צר ומצוק, אלא יאמין שהקב"ה מנהיג את עולמו בחשבון, פעמים שחשבון זה מתגלה לנו מיד^א, פעמים שיתגלה אחר שנים ופעמים לאחר דורי דורות, ופעמים שלא יתגלה לעולם, אך מאמינים בני מאמינים אנו שכך הוא.

על פי הדברים האלו אפשר לבאר את 'ברכת אב' שבירך יעקב את בנו הן בשעה שבירך את כל בניו (כפר' ויחי) - 'הן ידין עמו... לישועתך קיויתי ה'

ובני פלוא אליאב - יאמין בתוך ההסתרה שהכל לטובה בפרשתן (כו-מב-ג), 'אלה בני הן למשפחותם... ארבעה ושישים אלף וארבע מאות', כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ה עה"ת רי"פ פנחס) וז"ל. באן גילתה לנו התורה, כי אין חכמה ואין עצה לנגד ה', ההנה לבנימין בן יעקב היו עשרה בנים (בראשית מו כא), ואילו לדן היה רק בן אחד - 'חושים בן דן'. זאת ועוד, ש'בן יחיד' זה היה חרש כמו שאמרו בגמרא (סוטה יג.), ואעפ"כ סוף דבר היה הן מרובה באוכלוסין הרבה יותר מבנימין ושאר שבטים.

והיינו, שמתחילה היה נראה שעל הן לקנא בבנימין... אך לבסוף, במנין בני ישראל בפרשה זו מצינו להיפך - כי מעשרת בני בנימין לא עלה מנין בני שבטו כי אם 'חמשה וארבעים אלף ושיש מאות', ואילו מ'חושים'

א. מעשה נורא המלמד על השגחה פרטית, ועד כמה כל פעולה טובה אינה חוזרת ריקם - גם בפעולת חיזוק ועידוד לאחרים, שמעתי מבעל העובדא הרה"צ מוהרמ"י הורוביץ אב"ד לינסק שליט"א בעי"ת בארא פארק, לפני כשלוש שנים, כששהה רמ"י בהרי הקעטסטיל"ס והוצרך לקרוא למי שמסייעו שם, חיפש בסעלפאון (פלא) שלו את שם האיש ובטעות הקיש על שם של אברך ממתפללי בית מדרשו והוא 'בודד' בעולמו אחר הרפתקאי דעוד עליה, ושמו נכתב ב'אנשי קשר' (Contacts) בסמוך לאותו אברך הואיל ושם משפחתם שווה, וכבר רצה לנתק את השיחה, מה גם ששמע מתוככי הטלפון צליל המראה שאברך זה שווה עתה ביורופ (אירופה) ולא אבה להפריע לו באמצע ה'חופש' המקודש... אבל, אחר מחשבה החליט, היות והסעלפאון כבר פועל פעולתו, לא יארע מאומה אם ה'גרוש' יענה ואדרוש בשלומו הטוב. אחר כמה רגעים ענה האברך, והרב שואל אותו, אה, וואס מאכסטו (מה נשמע) מיד תמה אותו אברך, מה רוצה הרב ממני, וכי באמת לא התקשר אלי רק לשאול בשלומי ותו לא מידי, וכך שאל כמה וכמה פעמים, והרב בשלו, אכן, לא יותר מזה, רק לשאול ולברר כיצד הנך נהנה ב'חופש' שלך...

כעבור חדשיים, חזר האברך למעונו שבאר"ב, וכשפגש לראשונה את הרב, נענה בהתרגשות, הרב, אין לרב כל שמץ השגה מה עולל אותו טלפון, וכמה חיזוק שאבתי ממנו, והרי הרב מכיר היטב את מצבי, שהנני בודד בעולמי וחלש מאד בכל ענייני 'יודישקייט' (יהדות) ומשצאתי את עצמי יושב בדד במלון שבאיטלי - מקום שאין מכירים אותי, פחז עלי יצרי וכבר עמדתי על פתחה של גיהנום, לעבור על החמורות, ובאותו רגע, הנני שומע 'בת קול' (פאון 'קאלל', ודומה לבת 'קול') מן השמים, הקורא בשמי, ושואל בשלומי, לא אוכל לתאר את הרוח חדשה וחיות נפלאה שזה נשב בקרבי... וכחיים, הלה נהפך לבריה חדשה, נישא בשנית, והקים בית לתפארת.

המורם מכל זה, ראשית דבר, כל העוסקים עם הציבור לעולם אל ירך לבבם ב'מחשבתם' שאינם פועלים מאומה, כי לעולם לא ידע האדם עד היכן פעולה טובה שלו מגעת ומשגת, עוד למדנו כמה גלגל הקב"ה להציל את ה'נופל' מנפילותיו, וילמד כל חד וחד לנפשיה, שלא להתייאש מעצמו אף אם הוא כבר נמצא על פתחה של גיהנום, כי הקב"ה אוהב את עמו ישראל, ובכל זמן ועידן פועל את פעולתו שלא יפול הנופל ממנו.

והעיקר, תלמד מכאן, כמה הקב"ה הבורא ומנהיג לכל הברואים מחשב 'עתיים ורגעים' לעשות את כל הנעשה בעולם ברגע המכוון, לא רגע לפניו ולא רגע לאחריו, כמעשה זה שהרב התקשר והצילו מרדת שחת ברגע המכוון בדיוק נפלא.

באר הפרשה - פרשת פינחס

(בראשית מט טז-יח), ולכאורה צריך ביאור, מה ענין לישועתך קיויתי ה' ל'ברכה'. אלא, כראיתא במדרש (בר"ר צד ג) שבשעה שנכנס דן אל אביו הקדוש ביכה את רוע מזלו, שיותר מבן יחיד אין לו ואף הוא חרש שאינו שומע, אמר לו יעקב אבינו, שמע בני, זכור תזכור את ה' בכל מצב, תצפה לו וכלל זמן ועידן - לישועתך

עוד שמעתי מאותו רב שליט"א, ששמע מ'עד ראייה' שהיה נוכח בשעת מעשה, שבא 'מחותן' לפני הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, וסיפר לפניו שאירס את בתו בשעטומ"צ, אלא שעתה גילה שה'חותן' היה חולה במחלה קשה בעודו תינוק רך וקטן, שאלו הגרש"ז"א, מה שאלתך, אמר המחותר, כי אחרי שהודיע למחותנו על גילוי, הראה לו המחותר את כל ה'תיק' הרפואי ובו 'פסקו' של הרופא המומחה, שהוא מובטח ב-99% שהמחלה לא תחזור אליו, שאלו הגרש"ז"א, נו, מה שאלתכם הרי הרופא אומר שלא יחזור ויחלה באותה מחלה ואף אתה אין ברצונך לבטל את השידוך, ענה המחותר, כשהיה ביננו ה'דין ודברים' התחייבתי לתת סכס נכבד והגון, ואילו ידעתי את דבר המחלה, הייתי ניגש אחרת לכל הענין של 'כמה אתה נותן לבתך'... נטל הגרש"ז"א 'בייזעם' (מטאטא) שהיה מונח בסמוך לו, ובתנועה חזקה הראה למחותן, אתם יוצאים מכאן... אתם יוצאים מכאן... נבהל המחותר, ושאל את הגרש"ז"א מה פשעי ומה חטאתי, אמר לו הגרש"ז"א, את השידוך אין ברצונך לבטל, שהרי 'כך הורה הרופא', ומה תרצה, להרוויח כמה דאללער על גבי צרתו של פלוני רעך... לזאת לא אתן יד בשופו"א... (ואף שמעולם לא היתה זו דרכו של הגרש"ז"א, ותמיד היה בשלוות נפשו הנודעת, אך נפשו הטהורה לא היתה יכולה לשאת עוולה שכזו עד שיצא מכליו...)

ב. סיפר הגה"ק החפץ חיים זי"ע על הגה"ק רבי מרדכי באנעט זי"ע, שהתלמידים ראו שהוא רגיל לעשות כצורת אותיות באויר, משהתבוננו היטב הבינו שהוא מצייר לעצמו תיבות אלו - אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך, שהזכיר לעצמו - שלא להסיח דעת מהבורא יתב"ש (הובא בחפץ חיים ופעלו, וכן ברחמי האב ערך 'זכירה' ס"ק כ"ג). וכך אנו אומרים במוסף דר"ה (בברכת זכרונות) 'כי זכר כל היצור לפניך בא מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש, אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך'. ולמדנו כי גם מי שמלא ב'מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש' אף עליו נאמר 'אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך' - שיתאמץ בכל כוחו להתחזק בהשי"ת ולשוב אליו, ואל יאמר אבד סברי ובטל סיכויי, כי הקב"ה חפץ בתשובתו ומצפה לו שישוב אליו.

ידוע מאמרו של הרה"ק רבי שלמה (הראשון) מבאבוב זי"ע ('עטרת שלמה' נדפס בסוף קדושת ציון ח"ב), ש'ראה בחלום' רמז לדברי הגמרא (חולין צא): חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת וכו', וישראל מזכירין את השם אחר שתי תיבות שנאמר שמע ישראל ה' וגו' ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות כדכתיב קדוש קדוש קדוש ה' צבא-ות (וכן ברוך אתה ה'). והנה בג' מקומות מצינו שבני ישראל מזכירים את השם אחר ב' תיבות. א. בשמע ישראל. ב. בכל הברכות וכמו שאומרים ברוך אתה ה'. ג. ב'ואהבת את ה' אלוקיך'. ואמר שנגלה לו בחלום ליל, שהוא מרומז (בברכת אהבה רבה קודם ק"ש) 'וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול סלה באמת להודות לך ולייחדך באהבה ולאהבה את שמך', שהקב"ה קירב אותנו להזכיר שמו הגדול, בלהודות לך - כשאנו מהללים ומשבחים לשם ה' ב'ברוך אתה ה', ולייחדך - כשאנו מייחדים אותו בקריאת שמע ב'שמע ישראל ה', ולאהבה את שמך - בעת הקריאה בפרשת 'ואהבת את ה'". והיינו שהקב"ה קירב את ישראל לעבדו ית' ולהזכיר את שמו יותר ממה שנתן אפשרות למלאכים, וכל זאת מגודל חביבותם של ישראל אצל הקב"ה, ומיד אחר 'וקרבתנו וכו' אנו אומרים את כל שלושת ה'קירובים' ברוך אתה ה' הבוחר בעמו ישראל באהבה, שמע ישראל, ואהבת את (כע"ז הובא ב'דברי אליהו' על תפילה מהגר"א זי"ע).

ומצינו בדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות חת"ס לפסח תקס"ד ד"ה בהפטרות, רסח.) טללי נוחם וחיזוק אפילו לאלו שנדמה להם שנתרחקו ביותר, שהנה נאמר (יחזקאל לו ה-ו) 'כה אמר ה' אלוקים לעצמות האלה הנה אני מביא בהם רוח וחייתם, ונתתי עליכם גידים והעליתי עליכם בשר וקַרְמְתֵי עליכם עור וחייתם וידעתם כי אני ה'". ולכאורה קשה מדוע כפל בלשונו לומר 'וחייתם', ומבאר בזה"ל, לפע"ד, 'עצמות' מרמזים על בית ישראל, הרצון על הפושעים, שאעפ"י שהנביא כבר התיאש מהם אמר לו הקב"ה מה אתה סובר התחיינה עוד העצמות האלו - היתוקנו עוד בתשובה, ונסתפק הנביא ואמר אתה ידעת (שם פסוק ב). ואמר לו השי"ת כלל גדול, אפילו הרשע היותר גמור אם נבטיח לו בבירור שסופו לידע את ה' ולהתקרב אליו, הרי יקבל עליו מרירות שמירת התורה בשמחה וכל גדריה וסייגיה, אלא שהוא מיאש עצמו מזה וסובר הרי בלאו הכי איננו צדיק ע"כ בשרירות לבי אלך. ע"כ אמר הנביא על

באר הפרשה - פרשת פינחס

ג

קיויתי ה", ומינה לא תזוע כי רק בכוחו להושיעך, ואכן קיים הן את ברכת האב - התחזק באמונה תמה בישועת ה', וסוף דבר זכה שמבנו יחידו נתרבה שבטו להיות ל'ארבעה וששים אלף וארבע מאות' - השני במנין השבטים.

וכך רמזו צדיקים לספר בשבחן של ישראל בתוקף אמונתם בה' (עיי' ברית אברם להרה"ק המניד מזאלאוין זי"ע, בפרשתן) דכתיב בפרשתן (כו ה), 'ובני פלוא אליאב', וכה ביארו, 'ובני פלוא' - מלשון מבוסה ומופלא (מלשון 'במופלא ממך'), שאף כשאינם רואים (תיכף) את חסדי וניסי

העצמות שסופם אתן בהם רוחי וחיו, ועי"ז ממילא יבואו ויתקרב עצם אל עצמו, רצונו שיתקרבו במחשבתם שהם בני א-ל חי ויקבלו עליהם 'גידי' - דברים הקשים כגידיים והגדרים הרמוזים ב'בשר ועור', שהם סביב התורה לשמירה, ואח"כ יבוא בהם רוח ה' וחיו חיים האמתיים.

ומעין הדברים בעניין ייאושם של הרשעים כתב גם האור החיים הק' זי"ע בפרשת בלק (כג י) 'וכיוצא בזה ראיתי רשעים שאמרו לי בפירוש כי אם היו יודעים שיחזרו בתשובה ותכף ימותו היו עושים, אלא שיודעים שאינם יכולים לעמוד בתשובה זמן ארוך, כי דבר מלך עליהם מלך זקן וכסיל רחמנא ליצלן'. ומלבד שכל מחשבתם בטעות יסודה, כי הבא לטהר מסייעין לו, וגם 'עצמות יבשות' שהתייאש מהם הנביא עדיין מפיח בהם הקב"ה רוח חיים וכנ"ל, אך 'מעיקרא דדינא פירכא', כי אין לתאר ואין לשער מעלת הרהור תשובה אפילו לרגעא חדא ולשעתא חדא.

וכמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע שכשם שאמרו בגמ' (ברכות ג:) 'אין הבור מתמלא מחוליותו', שאם יחפרו בור בקרקע ויחזרו וימלאו אותו באותו עפר שהוציאו ממנו מקודם - שלא יסתם הבור לגמרי ולא תשוב האדמה לכמות שהיתה, כך אם עקר אדם את עצמו מאותו 'בור' תחתיות שהיה שרוי בו על ידי שהרהר בתשובה אזי שוב 'אינו מתמלא כבראשונה', שאף אם ישוב לסורו לא יחזור הרע לאיתנו ותוקפו.

והוכיח הרה"ק ה'אמרי נועם' מהא דקיי"ל (יומא פה.) שמחללים את השבת להציל בן ישראל ואפילו ל'חיי שעה', (וכגון, אם מצאו אחד קבור מתחת הגל, ויודעים אנו בבירור שאף אם יפקחו מעליו את הגל ויוציאוהו אותו משם לא יחיה אלא שעה אחת, שמחויבים אנו לחלל את השבת), אמור מעתה, אם כה חשובה היא חיי שעה של גוף יהודי עד שמותר לחלל עליו שבת, הרי קל וחומר בן בנו של קל וחומר כמה ערך וחשיבות יש לחיי שעה של נפש ונשמה של יהודי...

לכן מתירין בערב יוה"כ 'להתפלל עם העבריינים', להורות על ענין זה בתחילת 'יום הקדוש' - יום מחילה וכפרה, שכל חיי שעה של כל יהודי בהם הוא מתעורר בתשובה חשובים מאד מאד... (ואף מי שחשוד לחזור לסורו אחר יוה"כ, מ"מ, בעת הזאת שהוא שב בתשובה הריהו כאחד מבני ישראל).

אמנם פשיטא ואין צריך לומר, לבל ייאמר אדם, אם כן דיניי ב'שעה אחת של תשובה' ותו לא... וכמו שאמר צדיק וחכם אחד על הא דאיתא (מגילה טז:) על הפסוק (אסתר ט ל) 'דברי שלום ואמת - מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה', שנרמז בזה, כי הסימן לדעת האם היה 'לאמיתה של תורה' הוא אם 'עשה שרטוט' בלב והשאיר רושם... ועד"ז אמרו גם על דברי הגמ' 'חמין במוצאי שבת מלוגמא', שהנה בלשון חז"ל גם יום ראשון בשבת נקרא מוצאי שבת, וכמו שאמרו (תענית כט. ערכין יא:), 'כשחרב בית המקדש וכו' ומוצאי שבת היה (ופירש רש"י יום ראשון), והרמז שאם נשאר 'חמין' גם במוצ"ש ויום ראשון אז זה 'מלוגמא' ומרפא לנפש...

עוד רגע אחד אדבר, שהנה מדרכו של היצר הרע לאחר שהתעורר בשמיעת דברי מוסר והתעוררות או לאחר שעברו ימים ורגעים גבוהים ונעלים וכיו"ב - להכניס קרירות בליבו, על ידי שמכניס בנפשו דמיונות שכבר 'התקרר' מאותה התעוררות וכבר אינו עומד בדרגא זו, וממילא שוב אינו 'מחויב' למה שקיבל עליו... ועל כגון דא יש להסמיך את המעשה בעיר 'חעלם' הנודעת, שבשעה שהמציאו את הרכבת התאוו חכמי חעלם אף הם לרכבת שתפאר ותרומם שם עירם הנודעת, והביאו קרונות רכבת, אך לרוב כסילותם 'שכחו' להכין 'מסילות' שעליהם תנוע הרכבת, גם את ה'קטר' לא הכינו, מה עשו חכמים אלו, קראו לחמשה גבורי חיל מאנשי העיר וציוו עליהם לדחוף את הרכבת מאחוריה עד שתתחיל לנסוע, ואכן דחפו ודחפו, ומרוב מאמץ התחמם גופם הרבה ונאלצו לפשוט את מעיליהם, והמשיכו בעבודתם לדחוף את הרכבת, בינתיים הגיע גנב זריז במלאכתו וגנב את כל המעילים מבלי שישימו לב, לאחר זמן הסתובבו ולא ראו את המעילים, התמלאו שמחה ואמרו ב"ה כה הצלחנו לדחוף את הרכבת למרחוק עד שכבר אי אפשר לראות את הבגדים שנשארו אי שם... ולא ידעו ולא הבינו, כי הם 'תקועים' באותו המקום, ומה שאין נראים המעילים כי כבר נלקחו משם... כיו"ב לדידן, היצר מערים 'לגנוב את הבגדים' ולהפיל את

באר הפרשה - פרשת פינחס

השי"ת, והחושך יכסה ארצם' - ואינם רואים איזו טובה שבשמים, אב הרחמים שוכן מרומים הטוב ומטיב לכל. יש בהנהגת הקב"ה עמהם, מ"מ מבלי ראות בעיניים^ג ואף אם עדיין אין הטובה נראית לעין בשר מכל מקום הם מאמינים, שהכל מאל-אב, כלומר מאלוקינו - אבינו בקרוב ממש יתהפך הכל לרחמים וחסדים מגולים.^ד

האדם במחשבת שטות שכבר התרחק מאותה התעוררות הרבה, ואינו רואה את האמת, שעדיין הוא 'קרוב' אל ההתעוררות - 'כי קרוב אליך הדבר מאוד', ורק 'נדמה' לו שהתרחק כי היצר הערים עליו.

ג. בדרך רמז פירשו במחלוקת המינים' וחכמים לגבי מקום הנחת תפילין של ראש דכתיב בהו (דברים ו ח) 'ולטוטפות בין עיניך', שהמינים פרשוהו כפשוטו שצריך להניח את התפילין על המצח 'בין העיניים' ממש (מגילה כד:), לעומת דרשו 'חכמי ישראל' שהכוונה להניחם על הראש במקום שמוחו של תינוק רופס (מנחות לז), ויש כאן רמז, כי המינים והאפיקורסים אינם מאמינים אלא רק במה שעניניהם רואות, על כן אמרו שהעיקר הוא בין העיניים, אמנם חכמי ישראל אמרו, לא כן, אלא מאמינים בני מאמינים אנו, גם כשאינו 'נראה לעיניים' את הנהגת ה' או מה טובה יש בדבר, בכל זאת לא נפגמת אמונתנו כמלוא נימה, אדרבה כ'מוחו של תינוק' - הננו בוטחים בו כתינוק וכגמול הסמוך ובטחו עלי אמו מיט פארמאכטע אויגן (בעיניים עצומות), אמונה מבלי 'הבנה' רק בתמימות מתוך התבטלות, ועל כן יש להניח דייקא במקום שמוחו של תינוק רופס, ללמד שעלינו להיות כתינוק שאינו יודע מימינו ומשמאלו אך בטוח הוא בהוריו מולידיו שעושים הכל לטובתו.

מסופר שפעם עסקו הרב מפוניב'ז זצ"ל והגרי"ז מבריסק זצ"ל באיזו סוגיא חמורה, ובתוך הדברים אמר הרב מפוניב'ז בריתחא דאורייתא, באמת, דארף מען פארשטיין (באמת, צריך להבין)... נענה לו הגרי"ז, באמת, דארף מען נישט פארשטיין (באמת אין צריך להבין), רחמנא אמר תקעו [והכוונה על הא דאיתא בגמ' (ר"ה טז).] למה תוקעין בראש השנה, למה תוקעין, רחמנא אמר תקעו], אלא צריך לדעת מה כתוב... ואין הדברים אמורים רק לגבי עסק התורה אלא הם יסוד נאמן על כל תהלוכות החיים שאין צריך להבין על מה עשה ה' ככה, למה ומדוע, אלא צריך לדעת מה רצונו ית' במעשיו, ומה ה' שואל מעמך, ותו לא מידי.

ד. כי זה ברור, שאם יבוא איש על רעהו וידקרהו במחט על לא עוול בכפו, יכעס הנדקר עליו מאד, ונפשו תסער בקרבו על חוצפתו של הלה שדוקרו באכזריות, אך אם הדוקר הוא רופא שדקרו לצורך רפואתו, אזי לא די שלא יכעס עליו אלא אף ישלם לו על כך דמים מרובים. אלא שבגלל כל 'ההסתרות' אינו שם על ליבו כי זה 'הדוקר' אינו אלא אבינו שבשמים ה'רופא כל בשר', שעושה את הכל לטובתו.

על זה אמר מרן הבעש"ט הקד' זי"ע (תשואות חן פר' ויחי) שאינו מפחד כל כך מההסתר פנים שיהיה בעקבתא דמשיחא, אלא מורא נופל עליו מההסתר שבתוך הסתר שיהיה בימים אלו, שלא יבינו שהקב"ה הוא המסתיר את עצמו תחת כל אלו הצרות והייסורים.

זה עתה סיפר לי אברך מארה"ב המתייסר בחוליו, ישלח לו ה' רפו"ש במהרה, ובחסדי ה' הנו רואה 'השגחה פרטית' מדוקדקת המלווה אותו על צעד ושעל תוך כדי חליו וטיפליו, והטיב להגדיר את הענין, כי הנה גם לרוצח וגם לרופא יש 'סכין', מעתה, אם נראה אחד האוחז בסכין כיצד נדע אם רופא והרי זה 'סכין מנתחים' והוא איש העושה חסד, הוא או להבדיל רוצח הוא, ו'הסכין' משמשת אותו להרוג אנשים רח"ל... אלא שאם הלה אינו מקפיד להניחה במקום מסודר ומשומר אלא 'זורקה' לכל עבר... הרי זה סימן ברור שאינו אלא רוצח, ועל כן לא אכפת לו על שלמות הסכין... אכן אם נראה שהוא מקפיד להניח את הסכין בתוך נרתיקה ובמקום מסודר וקבוע שמע מינה שהוא רופא. עתה, כשאנו רואים את ההשגחה הפרטית בתוך החולי, כאשר ה'סכין' יש לה סדר וחשבון, אין לך ראייה גדולה מזו שהאוחז בה הוא הרופא הגדול ביותר... וכל מעשיו אינם אלא לתועלת הרפואה.

אדרבה, על האדם לדעת כי בהסתרה זו עצמה מנסים אותו כעת מן השמים לראות כיצד תהא אמונתו בזו השעה. וכן איתא מהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (בהעלותך תרע"ז) על מה שאמרו חז"ל ש'חלשה דעתו של אהרן... וז"ל. וכן בקין מצינו שחלשה דעתו כדכתיב (בראשית ד ו) 'למה חרה לך ולמה נפלו פניך', והקשו המפרשים למה לא יחרה לו מאחר שראה שמרחקין אותו, כדכתיב (שם פסוק ה) 'ואל קין ואל מנחתו לא שעה'. אך היה צריך לקבל הכל באהבה, כדכתיב (שם פסוק ז) 'אם תיטיב שאת', ואיתא בגמרא (ברכות ס:) כל מה דעבד רחמנא לטב עביד, והיה עליו לדעת שכן הוא תהלוכות העולם הזה שמנסין את האדם על ידי חולשת הדעת, עכ"ל. והכלל ידוע, שכשידע האדם שזהו 'נסינותיו' בעולם הזה יקל עליו לעמוד בהם בגבורה.

יותר פרטית מהשגחתו עליהם להיטיב להם, כי הוא מיטיב לכל כדכתיב (תהלים קמ"ט) 'טוב ה' לכל', אבל בענין ההצלה כשהם בצרה צריכים השגחה פרטית יותר בענין החמלה, ולזה ב'ברכה' אמר 'וברך' לשון נסתר, ובענין ההצלה או הרפואה כשהם בחולי ומדווה אמר והסירותי - כלומר אני אסיר המחלה מקרבך, באופן שתדעו ותשכילו ממוצא הדבר והחול, כי אני הוא המציל והמרפא לכל חי, בהשגחתי הפרטית עליכם".

וברך איתא ב'תנא דבי אליהו' (רבה, פ"ה) ברוך המקום ברוך הוא שרחמיו הם מרובין על ישראל לעולם, אע"פ שסרחו במעשיהם לפני הקב"ה והקב"ה כועס עליהן, אעפ"כ רחמים שלו עליהם בכל יום תמיד, שנאמר (תהלים פ"ב) 'חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי'... וכתוב (ישעי' ס"ג) 'בכל צרתם

גם ידע נאמנה שהאמונה והסמיכה על ה' ממתקת הדינים" וממשיכה את הטובה שתבוא אליו באופן הנגלה'.

ולעולם אל יאמר האדם עזבני ה', אלא יאמין שעתה בעת הצרה, רבים רחמי האב על הבן, ומשגיח עליו ומתקרב אליו ביותר להיות עמו בצרתו. ומפורש כתב המבי"ט בספרו הקדוש 'בית אלוקים' (שער התפילה פ"א) על הפסוק (שמות כ"ג) 'ועבדתם את ה' אלוקיכם וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי מחלה מקרבך', שלכאורה צריך ביאור מדוע שינה לשונו, פתח ב'וברך' בלשון נסתר, וסיים 'והסירותי מחלה' בלשון המדבר על עצמו, וז"ל המבי"ט. ואמר והסירותי ולא אמר 'והסיר' כמו שאמר 'וברך את לחמך' (בלשון נסתר), כי השגחת הקל יתב' על ברואיו להצילם מרעתם היא

ה. כתב הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (מכתבי קודש מכתב מא), שהנה איתא בזוה"ק (ח"ג ר"ט): שבשעה שקינא פנחס לאלוקיו נתעברו בו נשמות נדב ואביהו בני אהרן הכהן, וידוע שפנחס זה אליהו והוא חי לעולם, נמצא שלאחר שמתו נדב ואביהו שבה נשמתם לשכון עלי אדמות, ולא עוד אלא שחיים הם לעולם, וכתב היסוד"ע, שזכה לכך אהרן ששייבו לו את בניו ויחיו לעולם - ע"י שקיבל את הדין באהבה וכדכתיב (ויקרא י"ג) 'וידום אהרן', שהמקבל ע"ע את כל העובר עליו בתמימות זוכה לראות את מידתו ית' הטובה והמרובה ת"ק פעמים.

ו. מאמר נורא שמעתי מאחד מגדולי הדור שליט"א, כתיב (תהילים צ"א י"ב) 'כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, על כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך', ולכאורה קשה, אם הקב"ה שולח לו מלאכים לשמירה בדרכו מדוע יישאווהו המלאכים על כפיהם כדי שלא תיגוף רגלו באבן, והרי עדיף שאותם מלאכים יסלקו לגמרי את האבנים. אלא ביאורו, שלפעמים מנפלאות ההשגחה יש סיבה וגזירה מיוחדת שאותה ה'אבן' תשאר על מקומה, מה עושה הקב"ה שולח 'מלאכיו' לרוממו ולהגביהו - שלא יחוש בעגמת נפש מחמת אותה ה'אבן' והמכשול בדרכו. וכגון, פעמים נגזר על האדם שיאבד ויפסיד \$ 1,000 מסביבה שהיא, מיד משפיע עליו הקב"ה פי אלף בסך \$ 1,000,000 (מיליון דולר) אז כבר לא ירגיש ולא יחוש מאומה מחסרון אותו אלף, כי במה נחשב הוא לעומת המיליון, וכיו"ב בכל תהלוכות החיים. ברם, כל זה בתנאי שני אתה ה' מחסי (שם פסוק ט), וכפירש"י שם 'כי אתה' אמרת ה' מחסי' - הכל בגלל שאומר ומדבר שאתה ה' מחסי, ומסיים רש"י 'והרי זה מקרא קצר' [ש'חסר' בפסוק שכך אומר האדם כי אתה ה' מחסי], ובדרך צחות יתפרש, שאין הקב"ה מבקש מהאדם הרבה אלא רק 'מקרא קצר' - שיאמר כי אתה ה' מחסי ותו לא, ומיד יושיעו וישמרוהו מכל רע כמו שנזכר שם בפסוקים באריכות.

וכמו שאמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות - אמונה ובטחון, מח) כשתכניס את האות אל"ף - המרמזת להקב"ה 'אלופו של עולם', לתוך תיבת גולה, יעלה לך תיבת גאולה, כי באמונתו באלופו של עולם, ייגאל מכל גלותו. ז. וכך פירשו בלשון הכתוב (תהילים א' ו) 'כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד', שלא כ'דרך צדיקים' הוא 'דרך רשעים', המה אומרים בכל עת 'תאבד' כלומר 'אבוד אני'.. ואין הקב"ה משגיח בי, אכן דרך צדיקים היא לומר תמיד ה' יודע - הקב"ה יודע מהנעשה עמי ומשגיח עלי תמיד בייחוד ומעולם לא עזבני.

ח. משל לאב שנתברך בכמה בנים ובנות, שאהבתו לכל אחד מהם כבן יחיד, ובכל עת זוכר הוא את כולם שווה בשווה, זולתי כשאחד מהם שוכב ב'חדר הניתוחים' תחת סכיניו של הרופא, כי אז כל מעייניו נתונים אך ורק לאותו הבן, לספק לו כל הצטרכויותיו אשר יחסרו לו ולרפואתו, כך הוא ממש כביכול לדידן, כל בני ישראל 'בניו' יחידיו של 'אבינו' שבשמים הם, אך בעת שאחד מהם נמצא בעת צר ומצוק, אזי כביכול כל מעייניו של הבורא נתונים אך ורק לבן זה.

באר הפרשה - פרשת פינחס

לו צר, ומלאך פניו הושיעם באהבתו וגו', אמר הקב"ה בכל צער וצער שיש לישראל כביכול אני עמהם^ט שנאמר לו צר אל תקרי לו צר אלא לי צר'.^ז

בעיניו את חסדי ה' עמו יאמין שכן הוא באמת, ואדרבה כגודל החשיכה כן גודל האורה העומדת לבוא עליו, כי תחת החושך יש אור גדול עד מאד^ח שיתגלה אליו בקרוב ממש^ז.

ולהדיא איתא ב'אור החיים' הקדוש זי"ע בפרשת משפטים (שמות כב ו) וז"ל. אין לך שעה זרנע שאין השי"ת עושה פעולה עם האדם בין בבחינת גופו בין בבחינת צרכיו, עכ"ל. נמצא שאף בעת שאינו רואה

ענין זה מצינו כמה פעמים במשנתו של ה'אור החיים' הקדוש^ז, שידע האדם שכל ההסתרה ומה שנראה בנוק והפסד באמת טובה גמורה יש בזה, עד שלא

ט. לכן ירחם גם כל איש על רעהו, ובזה יהיה 'דבוק במידותיו של הקב"ה', הנה כתיב בפרשתן (כח ב) 'את קרבני לחמי לאשי', רמז בה הרה"ק ר' פינחס מקאריץ זי"ע (ליקוטי אמרי פינחס, בין המצרים) שאפשר ליתן קרבן להקב"ה (גם כהיום הזה) על ידי שיתן לחם לאשי היינו לאנשיו של הקב"ה, שיתן מלחמו לבני ישראל הצריכים לכך (וכ"פ הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע והרה"ק המגיד מטריסק זי"ע).

י. ועל זה ביארו את דברי הפסוק (שה"ש ב ט) 'משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים', דהנה המביט לתוככי ההיכל, אין כל נפקא מינה אם הוא מביט לשם מן החלון או מבינות לחרכים – כי בשניהם יראה את כל הנעשה בהיכל, אלא שנפקא מינה יש ביניהם לגבי העומדים בתוך ההיכל, שהנראה מבעד החלון יכול לחזור ולראות את המביט בו, ואילו הנראה מבעד החרכים אינו יכול לראות את הרואה המציץ מבעד לחרכים. כמו כן בזמן הבית היה הקב"ה משגיח מן החלונות, והיה בידינו לראותו, אך בימינו אנו השי"ת 'מציץ' עלינו מן החרכים אלא שאין בידינו לחזור ולראותו, על אף שרצוננו לראות מלכנו, אך זוהי עבודתנו לעת כזאת להתחזק באמונה פשוטה כי הבורא מציץ עלינו תמיד, והוא העומד תחת כל ההסתרות.

יא. וכבר אמרו לרמז, בענין המחלוקת הידועה אודות 'זמני היום' לשיטת הגאונים מיד כשחשיכה נחשב ללילה, ואילו לשיטת רבינו תם עד כ27 דק' אחר השקיעה עדיין יום הוא (אף אם חשיכה, כך מקובל לשיטת ר"ת) – ואף שכבר חשיכה ירדה לעולם, ללמדך כי אף שנראה לך כי לילה הוא שהרי בעיניך כבר חשיכה באמת יום הוא.

יב. הגה"ק החפץ חיים זי"ע ביאר מהו 'א העכרער איד' (יהודי מרומם ונעלה), במשל לאדם העומד בסמוך לכותל, שאינו רואה מאומה לפניו מאומה זולת הכותל, אולם אם האיש העומד בפני הכותל אדם גבוה הוא, הרי הוא מביט מעל הכותל ורואה את כל המרחב אשר מצד השני של הכותל, כיו"ב הוא לענין הבטחון, פעמים ש'כל העולם נעשה לפניו ככותל', ועולם חשך בעדו, שאם הוא יהודי נעלה ומרומם – כלומר בעל בטחון כדת וכנכון, הרי הוא כאותו הגבוה המכיר ורואה גם את צידו השני של הכותל, אף הוא רואה שהכל לטובה ולברכה – ולא רק את החושך הנראה מצד זה של הכותל.

ומדרך העולם נלמד, כהיום שהמציאו את המכשירים המוריים דרך (p.s. וכיו"ב) שפעמים האדם נוסע ובדרכו הוא נתקל בפקק (טרעפיק) והלה מורה לו להישאר באותו מקום ולא לעשות כמעשה חברו שסטה מדרכו ימין או שמאל לרחוב הנראה כפתוח וריקן, ולא עוד אלא פעמים שהוא מכניסו במכוון ל'פקק', אמנם בהגיעו למחוז חפצו הינו מגלה לבסוף שהקדים את רעהו שנכנס לרחוב הפתוח במחצית השעה, וביאור הדבר, כי הוויזו רואה הכל מלמעלה ובזה הוא רואה להדיא כי דרך זו הסתומה אינה סתומה אלא לזמן קצר אבל מיד בהמשך הדרך הכל יפתח, ואילו זה שאין ראייתו אלא מלמטה נדמה לו כי רק הנראה כפתוח הוא באמת פתוח ובזה הנו טועה בדרכיו ל"ע... והנמשל פשוט...

יג. ידוע מה שנכתב ב'אמרי פינחס' (שער התורה קל"ג) פעם אחת חלה בנו של הרב ז"ל, וקיבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מ'אור החיים' בחומשים הגדולים דק' שקלאב.

סיפר הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שבהלוותו של הגה"צ רבי דוד שפארבער מבראשוב זצ"ל בעל ה'אפרקסתא דעניא', התלווה אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, ובדרך הילוכו סיפר לרבי, שהמנוח לא היו לו רבות בשנים זרע של קיימא, ובצר לו פנה אל רבו הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע, ויורהו הרה"ק ללמוד איזה קטע מסויים בספה"ק אור החיים כסגולה לזרע של קיימא, ואכן במשך זמן קיים את אשר נצטווה עד שנושע, בערוב ימיו נענה המנוח ואמר, שנאבד מזכרונו איזה קטע ציווהו ה'אמרי יוסף' ללמוד, ואינו מצליח להיזכר. נענה

אלא ביאורו, דלפעמים יש לאדם חולי הראש ועל ידי זה מעדו רגליו ואינו יכול להלך, וכשרואה שאינו יכול לילך ברגליו, סובר שהוא חולי הרגל ומבקש רפואה ותחבושת אל הרגל, ובאמת הוא חולי הראש - וצריך הוא לתור אחר רפואה בראשו, וממילא יתחזקו רגליו לילך.

והנה ידוע מאמר הגמרא (עירובין נד.) 'חש בראשו יעסוק בתורה' וכן בשאר מיחושים כמבואר שם בגמרא, וכשאדם פורק מעל עצמו עול תורה - שהוא מיחוש הראש, על ידי זה מטה רגלו בפרנסה חלילה, ומכיוון שרואה האדם שמטה רגלו הריהו מתחיל לתור אחר רפואה לרגל הוא הממון, שאמרו חז"ל (פסחים קיט.) על הפסוק (דברים יא ו) 'את כל היקום אשר ברגליהם - זה ממונו של אדם המעמידו על רגלו'. אך באמת טעות בידו כי עליו לתור ולחפש אחר רפואות לראשו, היינו עסק התורה וממילא תעמוד במרחב רגלו. וזהו כוונת המדרש 'שאו את ראש' - זהו שאמר הכתוב אם אמרתי מטה רגלי, היינו שאם מרגיש שמטה רגלו, יקיים בנפשו 'שאו את ראש' - שיעסוק בתורה ויתרפא ראשו, וממילא יתרפא כל גופו ויבוא אל המנוחה ואל הנחלה^{טו}.

תאמר שיש כאן היוזק והפסד. וכך איתא בדבריו הק' (בראשית לו יד) שלכאורה קשה היאך נתגלגל שנמכר יוסף למצרים כשהלך במצוות אביו, וקיים דבריו 'לך נא ראה את שלום אחיך', והרי 'שלוחי מצוה אינן ניוקין' (פסחים ח.). ותירץ האוה"ה, וז"ל. יש לומר שנוק שתכליתו הטבה ומעלה גדולה (עלייתו לגדולה ומלכות) אינו חשוב נוק, ע"כ. נמצא שאינו נחשב שאירע לו איזה נזק, כי אדרבה, ע"י המכירה נעשה משנה למלך בכל ארץ מצרים. ומכאן ילמד כל איש לבטוח בה', וידע שכל הנדמה לו כנזק תכליתו לטוב ואחריתו ישנה מאד, ויצא הפסדו בשכרו הגדול שיקבל בעתיד, ונחשב כשרוי כבר עתה בואת הטובה - כי זו הדרך המוליכתו לטובתו^{יד}.

שאו את ראש - ע"י האמונה שבראש יושע מכל מצריו בפרשתן (כו ב), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל', ובמדרש (ילקוט שמעוני רמז תשעג) זהו שאמר הכתוב (תהלים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני'. כתב הרה"ק הדברי ישראל זי"ע (בפרשתן ד"ה שאו), וז"ל. לכאורה צריך ביאור מה ענין הרגל אל הראש,

הלב שמחה ואמר, באמת, כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לזרע קודש, אחר שלי'אור החיים' בעצמו לא היה זש"ק והכניס את כל כח המוליד שלו בספרו זה, על כן מסוגל הספר לפעול זרע קודש בנים עוסקים בתורה ובמצוות, (וכע"ז איתא באמרי פנחס מהרה"ק מקאריץ זי"ע).

כשהזכירו בפני הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע בחור שהחל לרדת מדרך הישר ל"ע, היה מורה ללמוד עמו בספר ה'אור החיים' (כל קטע בספר הקדוש, ולא דווקא בענייני מוסר).

מי לנו גדול מהגאון רבי מאיר אריק צוק"ל שקבע בכל שבוע ללמוד את פירושו של ה'אור החיים' על הפרשה מרישא ועד גמירא, והעיד על עצמו שבפעם הראשונה שגמר ללמוד את דברי ה'אור החיים' מידי שבוע בשבוע הרגיש שנהפך ל'איש אחר' (הובא בהמאיר לעולם עמוד נג).

יד. בדרך רמז ביאר הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (אמור ד"ה בפירוש רש"י, או יאמר) את דברי חז"ל (עי' שבת קיט:) 'כל האומר ויכלו על הכוס בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית', כי הנה אמרו חז"ל (בר"ר יב טו, הובא ברש"י בראשית א א) שבתחילה עלה בלבו של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין, וכשראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת רחמים ושיתפה למדת הדין. ויש לפרש עניין האומר ויכלו על הכוס בדרך רמז כי 'ויכלו' עולה בגימטריא למנין ע"ב המורה על מקור הרחמים והחסד, ואילו 'כוס' בגי' כמנין 'אל-הים' (86) המרמז על מידת הדין, וזה האומר בשעת הדין כי הוא ממידת הרחמים נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, מאחר שדבק במידותיו של הקב"ה בעת בריאת העולם.

טו. יש שהעמיסו בדבריו, כי על ידי עסקו בתורה יבוא לאמונה בה', כמו שכתב הגר"א (משלי כב יט) עיקר נתינת התורה לישראל הוא בכדי שישימו בטחונם בה'. וממילא, כשיחסר לו איזה מחסור, יבין כי שורש החסרון הוא בראשו, היינו שנחסרה לו האמונה במוחו - כי יש מנהיג לבירה, ולא ישען על 'רגליו' אם בענין הפרנסה אם בשאר עניני העולם. וישים משענתו על אביו שבשמים באמונה תמימה, וממילא יסתלקו מעמו כל מיחושו בין ברוח בין בגשם. על פי זה מבארים הא דמטו משמיה דהרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע על תפילתו של הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע שהינה סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום, ואף הוא בעצמו אמר תפילה זו פעמיים בכל יום בערב ובבוקר, והמתבונן בתפילה זו ישתומם מה סגולה היא זו, כי יראה שכל עניין הפרנסה אינו מוזכר שם ולו ברמיזה

באר הפרשה - פרשת פינחס

תפילות כנגד תמידים - עיקר הוויתו היא התפילה
בפרשתן (כה ב), 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם
 את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו
 להקריב לי במועדו, איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע
 (תרמ"ז) 'תשמרו - מלשון 'המתנה', שכל היום יהיה
 הכנה מרוב התשוקה שיגיע כבר זמן קרבן התמיד^{טז},
 וכן צריך להיות בתפלה (אחר חורבן הבית, שתפילות כנגד
 תמידים תיקנום, ברכות כו:) שכל היום יהי טפל אצל האדם
 - ועיקר הוויתו יהיה בשעת התפלה^{יז}, כמ"ש החבר
 מעלת החסיד^{יח}. וזהו תשמרו להקריב לי במועדו^{יט}.

בעלמא, וכל אותה תפילה מלאה בדיבורי אמונה ודביקות בחי עולמים. וכך הוא נוסח התפילה ריבון העולמים ידעתי
 כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר, ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך
 נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עצה וישועה, ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי
 ותשקיף עלי השקפה לטובה ממעון קדשך, הנה חבלים נפלו לי בנעימים וישועתי באה ועזרתי תגלה. ומה סגולה
 יש בתפילה זו לפרנסה טובה ולכלכלה, אלא ביאורו, כאשר 'יכשיר' האדם את 'ראשו' להבין שכל עזרתו משמים
 באה לו הרי בזה גופא יזכה לשפע רב ממרום, כי סגולת האמונה שבראש להמשיך על האדם הרחבה ועושר רב
 ב'ממונו של אדם המעמידו על רגליו'.

שאלה נשאלה לפני כמאה וחמשים שנה בעיה"ק ירושלים - ששחטו עוף ונמצא שראשו רוחש כולו כינים -
 מבחוץ, ונסתפק בעל העוף האם זה נחשב לטריפה, ואף שדעתם של כל מורי ההוראה הייתה להתיר בהכשר גמור,
 משום מה לא היה לבו של בעל העוף שלם בהכשרם, לכן עלה למעונו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין צוק"ל, ציווה
 המהרי"ל לפתוח את הראש, והנה נתברר כי כל מוחו של העוף רקוב מתוכו היה וודאי טריפה הוא, והסביר המהרי"ל
 כי אין כאן כל רוח הקודש, אלא שעל כל עוף ישנם כינים רבים בראש, אלא מכיוון שמדרכו של עוף להניע ראשו
 הנה והנה, ממילא נופלים כל הכינים, אך משראיתי כי עוף זה מלא בכינים הוא, הבנתי שוודאי חסרון יש במוחו
 - שמחמתו לא הזיז ראשו ולא ניער מעצמו את הכינים, על כן ציוויתי לפתוח הראש, ונמצא מה שנמצא... כיו"ב,
 כל אדם יש לו כינים בראש אלו הדמיונות שהוא עושה ופלוני עושה, וכו' וכיו"ב, (ואכן, אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו),
 אלא זאת נאמר לו - עליך לנער את הראש מכל הכינים - השטותים הללו ע"י קנין האמונה האמיתית, ואם לא
 ינער את ראשו כפעם בפעם, ייהפך ח"ו לטריפה...

מענין לענין, בספר מעשה איש (ח"ב עמ' ק"ס) מובא, מעשה באחד שעמד לגמור שידוך לבנו, והוצרך להתחייב
 מצדו ליתן 4000 ל"י (סכום גדול בימים ההם). עני מרוד היה האיש וטען להגר"ח ברים צ"ל, כיצד יכול אני לחתום על
 דבר שאינו בר מציאות, כי מאין אקח סכום גדול כזה, והוחלט שיכנסו יחד להיוועץ עם הגה"ק ה'חזון איש' ז"ע,
 נכנסו ובאו אליו, ואבי החתן פתח - חושש אנכי ומפחד להתחייב סכום כזה... אמר לו רבינו בהאי לישנא: מען
 זעט דאך אז מען טוהט און דער אויבשטער העלפט [רואים הרי שעושים והקב"ה עוזר] בסיום הדברים ביקש ממנו
 רבינו שישאיר את שמו, השידוך נגמר, והסכום המתבקש מצדו הגיע אליו בקלות בדרך פלא.

עוד מביא שם, שהחזו"א אמר להגר"ר שמריהו גריינימן צ"ל לאחר שיצאו מחדרו שני מחותנים ונתדיינו כמה
 יתחייב כל צד, בהאי לישנא, אתה יודע על מה הם דנו, זה אמר לחברו אצלך יצו ה' את הברכה, והצד שכנגדו
 השיב - אצלך. (על דברים אלו כבר אמר חכם אחד שליט"א כי סיפור זה נשמע הרבה בשעת גמר הסיכומים בין מחותנים, אך, משום מה,
 תמיד שומעים אותו דווקא מהצד שאינו מוכן להתחייב כמקובל...).

טז. ומוסיף השפ"א, וזהו ההכנה שייך גם בגלות - להיות מצפים לבנין המקדש והקרבות, והוא בכלל 'תשמרו
 להקריב' - ובזו התשוקה יש לנו חלק בקרבות המקדש שהיה אז, ושיבנה במהרה בימינו אמן.

יז. וכבר אמרו על הא דאיתא בגמ' (ב"ק ג:) 'מבעה זה אדם, דכתיב (ישעיה כא יב) אמר שומר אתא בקר וגם לילה
 אם תבעיון בעיו, וברש"י (ישעיה שם) אם תבקשו בקשתכם, והרי שכל שמו וכינויו של האדם הוא 'מבעה' -
 מבקש, כי התפילה היא עיקר הוויתו ומהותו, וכמו שאמר דוד המלך על עצמו 'ואני תפלה' (תהילים קט ד), כי כל
 ה'אני' הוא רק תפילה...

יח. מעשה באיש יהודי מתושבי עיה"ק ירושלים ת"ו שהוצרך אחד מבני ביתו לעבור בדחיפות 'ניתוח' (אפעראצ"ע)
 בבית החולים 'הדסה', החליט היהודי שלהצלחת הניתוח הוא חייב לדבר בטרם כל עם המנהל הראשי של
 הדסה - זה האיש אשר על פיו ישק כל דבר... אלא ש'איש פשוט' הוא - כיצד יגיע לדבר עם הוד כבוד מעלת
 המנהל הגדול, ע"כ רצה לבקש את טובתו של 'עסקן' הרפואה הרב אלימלך פירער שליט"א אשר יד וחלק לו בכל

מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמהו, ובמדרש (ויק"ר ג ג) רבי יצחק אמר כאדם שהוא מלחים שתי נסרים ומדביקן זה לזה, כלומר שתיבת 'וירחמהו' היא כמו שנאמר 'וילחמהו', והיינו כמו זה שמלחים ומדבק שני נסרים עד שהם נדבקים כאחד ואי אפשר להפריד ביניהם, כך כביכול גדול כוחה של תשובה שבביכול הקב"ה 'מלחימהו' אליו ומדביקן אליו ית' (כמבואר במתנות כהונה על המדרש), ואכן, אף מאכל הגשמי נקרא 'לחם' בשם זה כי הוא מחבר ומקשר את הנפש אל הגוף לבל יפרדו ותפרח הנפש למקורה העליון, ו'הלחם' הוא המלחים אותם שלא ינתקו זה מזה. ומהאי טעמא נאמר את קרבני לחמי - שהקרבנות הם המלחימים ומקרבים את ישראל לאביהם שבשמים, ולכן 'תפילות במקום תמידים תקנום', שזהו ענין התפילה - שיהא האדם תלוי תמיד בכוראו, וישא עיניו למרום בכל צעד ושעל, וגם התפילה היא 'מלחימה' את המתפלל למלך שומע תפילה.

ולתשוקה זו יגיע כשידע שכל מצבו הרוחני והגשמי אינו תלוי אלא בתפילה. וידע שעיקר ה'השקעה' מקומה בתפילה - שם השקיעו קמאי כל כוחם ואונם כי שם הוא מקום הרווחים... כן מצינו ב'חזקוני' (בראשית לה כו) על האמור שם שבנימין נולד לאמו רחל ב'פדן ארם', ולכאורה יפלא הרי בנימין לא נולד לאמו בפדן ארם כלל, אלא בבית לחם בשעה שנפטרה רחל אמנו. אלא ביאורו, דכשנולד יוסף בפדן ארם ביקשה רחל 'יוסף לי ה' בן אחר' והוא בנימין שנולד לה לאחמ"כ, ונחשב שבנימין נולד באותה שעה ומקום ששפכה תחינה ושוועה לפני ה' שתזכה לעוד בן, כי בעת התפילה פועלים הישוועה, ונחשב כאילו קיבלה באותו זמן^כ.

הנה, יש שביארו הטעם שהקרבנות נקראו בשם לחמי, דכתיב (ישעיה נה ז) 'עזוב רשע דרכו ואיש און

מערכות הרפואה בארה"ק (ובחור"ל) שידבר בעדו עם אותו מנהל דגול. אך הזמן העובר לא היה לטובת החולה על כן החל ליסע להדסה ברכבו ובכל הדרך ניסה להתקשר ע"י הפלא' עם הרב פירער ואף אחר שהתקשר עשרות פעמים לא עלה בידו לדבר עמו... והנה, על אם הדרך הראה לו אחד מנוסעי הדרכים בבקשת עזרה דחופה כי נתקלקל רכבו וכו', והנה בתחילה לא אבה להביט עליו, שהרי מי כמוהו עסוק עתה בחיפוש אחר אותו עסקן... אך לתדהמתו הנה לפניו עומד אותו מנהל בכבודו ובעצמו... וכבר אינו צריך לא את העסקן ולא את עוזריו...

כיו"ב, פעמים הרבה עומד האדם ב'תפילת שמונה עשרה', ומחשב, אוי, צריך אני לסדר בדחיפות ענין פלוני, לדבר עם עסקן פלוני, לרוץ לרופא אלמוני, להתחנן לפני בעל גמ"ח זה, במה אוכל להחניף לבעל הבנק, וכיצד אקנה את לבו של... וכך משוטט במוחו ולבו בכל רחבי תבל ומלואה... מדוע לא יבין שבעת התפילה הוא כביכול כעומד לפני אותו 'מנהל' בכבודו ובעצמו... את החכם היועץ ומבין ימצא באתה חונן, את הרופא הגדול ימצא ברפאנו, שפע הפרנסה והעשירות מקורו בברך עלינו (וכבר לא יצטרך להחניף לאיש בעולם)... את 'שלום הבית' ימצא בשים שלום וכו'.

יט. כוונתו לדברי הכוזרי (מאמר ג אות ה) ותהיה העת ההיא (של התפילה) לב זמנו ופריו, ויהיו שאר עתותיו כדרכים המגיעים אל העת ההיא, יתאוה קרבנות שבו מתדמה ברוחניים ויתרחק מהבהמיים, עוד מביא שם שהתפילה צריכה להיות לו לאדם כדוגמת האכילה שמזינה אותו מסעודה זו עד סעודתו הבאה, וכך יקח האדם את מזון נפשו מתפילה זו עד לתפילה הבאה.

כ. והתפילה שייכת ביותר בימי 'בין המצרים', יהפכם ה' לששון ולשמחה, שעל ידי התפילה ימתיק כל 'מרירות' וצער, וכמו שנתנו רמז לדבר כי 'נחלה בלא מצרים' (506) בגימטריא 'תפלה' (עם הכולל), שעל ידי התפילה יזכה לסלק 'בין המצרים' ויהפכם ל'בלא מצרים'.

כא. משל למה הדבר דומה, לאדם שנכנס אל משכן הדואר, וראה איך שנכנס אחד - משלם כמה פרוטות ועבורם הוא מקבל תיבה מלאה בזהב, לאחריו נכנס עוד אחד ובעבור כמה פרוטות נותנים לו אוצר אבנים טובות ומרגליות, חמד הלה לקבל גם כן 'גדולה' כמותם, פנה לרחובה של עיר קיבץ כמה פרוטות, מיהר לתת אותם לפקיד היושב בבית הדואר וביקש בעדם זהב כסף ונחושת. שילחו הפקיד בבושת פנים, ואמר לו, שוטה שבעולם, היעלה על דעתך שאנו מעניקים אוצרות מלכים עבור סכום כה קטן, אלא כל אלו שהיו כאן כבר שילמו עבור האוצרות הון רב למאד במקום קנייתם את האוצר, וכאן לא נתבקשו לשלם כי אם עבור ההעברה מהתם להכא. כמו כן, על האדם לדעת שכל עסקיו בעיניי פרנסה, אינם אלא דוגמת כמה הפרוטות אשר יש לשלם עבור ההעברה ממקום למקום, אבל ה'אלפי אלפים', היא התפילה לפני מלך מלכי המלכים, שהיא היא עיקר ההשקעה, הנושאת פירות ופירות פירותיהם.

אלא, שהתפילה צריכה להיות מתוך שמחה, וכדאיתא במדרש שוח"ט (תהילים ק) אמר רב בשתהיה עומד להתפלל יהא לבך שמה עליך, שאתה מתפלל לאלוקים שאין ביוצא בו. וכך כתב בספר חסידים (אות יח) 'שורש התפלה שמחת לב בהקב"ה, שנאמר (דה"א, פז י) התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי ה', ולפיכך היה דוד מלך ישראל מנגן בכנור על כל תפילותיו וזמירותיו, כדי למלאות לבבו שמחה באהבתו של הקב"ה. ועי"ז תתקבל תפילתו.

וז"ל הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (הקדמת שער הכוונות), אסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, ואם נעשה כך, אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי, ומפרט חטאיו, אז טוב להתעצב בלבד. אבל בשאר התפילה, נמשך לו נזק נפלא גדול ע"י עצבותו. אבל צריך להראות לפניו יתברך הכנעה גדולה, באימה ויראה, אמנם תהיה בשמחה יתירה וגדולה בכל האפשר, כדמיון העבר המשמש את רבו בשמחה יתירה. ואם משמשו בעצבות, עבודתו נמאסת לפניו. וכמעט שעיקר המעלה והשלמות והשגת רוה"ק תלויה בדבר זה, בין בעת תפלתו, ובין כשעושה איזה מצוה משאר המצוות... ואל תבוז לענין זה, כי שכרו גדול מאד, עכ"ל.

עולת תמיד - ענין העליה והעבודה בקביעות

בפרשתן (כה ג), 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', כאן למדנו חשיבותה של ההתמדה והשמירה על הקביעות והתמידות, הן בתורה והן בעבודה ובכל ענין טוב²². כתב המהר"ל בספרו

וז"ל ה'זוהר' הקדוש (רכט:), עם כל דא בעי בר נש למפלח קמיה דקודשא בריך הוא בחדוה, ולאחזאה חדוה בפולחניה, ואלין תרין 'שמחה ורננה' לקבל תרין אלין תרין צלותין, תרין קורבנין ליומא, לקבל תרין אלין דאינן שמחה ורננה שמחה בצפרא ורננה ברמשא ועל דא (במדבר כ"ח) את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (בלה"ק, וצריך האדם לעבוד את ה' בשמחה ולהראות שמחתו בעבודתו, ושנים אלו 'שמחה, רננה' מכוונים כנגד שתי קרבנות התמיד ושתי התפילות, שמחה בבוקר ורננה בערב, ולכן את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים).

ובן שכתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (אדרת אליהו בפר' משפטים) וז"ל, 'והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני (שמות כב כו), יובן בס"ד כי ידוע שהתפילה צריך

כב. איתא במשנה (שקלים ו א, יומא נד.) שבסוף תקופת 'בית המקדש הראשון' חששו חכמים שמא יבואו אויבים ויקחו את 'ארון הברית' כשלל ויורידוהו בבלה, ועל כן גנזו אותו ב'דיר העצים' - שם היו נמצאים עצים בכדי ליטול מהם לצורך 'סידור המערכה' שעל גבי המזבח, והיו כהנים בעלי מומים מבקרים את העצים שלא יהיו בהם תולעים. ויש שביארו טעמו של דבר שנגנז ארון הקודש במקום זה דייקא, כי הנה כל כהן מיום עמדו על דעתו השתוקק מתי יגיע לידי ואקיימנה, אימתי יגיע הזמן בו אהיה כשר וראוי לעבודה ואעלה לציון ברינה ואעבוד בבית המקדש את עבודת הקודש, ומי יודע... שמא אף אזכה להיות כהן גדול... והנה לצערו הגדול נפל בו מום, ובבת אחת נגדעו כל שאיפותיו, 'וחסת' סדר העבודה, לקדשים לא יקרב... ולא נשאר בידו אלא תפקיד אחד, להיות בדיר העצים ושם לבדוק את העצים. ונקל לתאר את גודל שברון הלב אשר אחזו בשעה שעומד שם, כשהוא מהרהר בכל עת אחי וכל קרובי מתענגים על ה', ואילו אותי 'גרשוני מלהסתפח בנחלת ה', אמנם שם דייקא נגנז הארון, כי קרוב ה' לנשברי לב, כי אין הקב"ה 'צריך' את מעשה העבודה אלא את 'הלב'... ומאחר שבווערת בו התשוקה והרצון לעבודתו ית"ש הרי חביב ויקר הוא בעיני ה' עד מאוד, וכאן המקום המתאים ביותר לגנוז בו את ארון הקודש.

עוד אספרה בענין זה, כי הנה רבים מבני ירושלים של מעלה היו מהדרים לפאר סוכתם בתליית 'רויזען' (שושנים) שהיו בעצמם מכינים מתוך יגיעה עצומה - בחיתוך עשרות חתיכות נייר קטנים צבעונים ושזורים אותם זה בזה באומנות מיוחדת, ושמעתי מהגה"ח רבי ישעיה אשר ברנשטיין שליט"א שאביו הגה"ח רבי יעקב חנניה זצ"ל שלח פעם 'רויז' כזה להרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע, לאחר זמן כשהיה הרה"ק בארה"ק נכנס אליו רח"י, נענה אליו הרה"ק, דעו נא, כי הרבה 'צאהל' (מס) שלמתי על הרויז (במעבר הגבולות), תמה רח"י, ומה ראו שומרי

יעשה האדם מה דסני לקוב"ה [ועי"ש עוד כמה דרכים בזה], אולם איזה כלל גדול הכולל את כל התורה בולה יש במה שנאמר בקרבן תמיד 'את הכבש האחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים'.

אלא מבאר המהר"ל, דקרבן תמיד מרמז לאדם על ה'קביעות' בעבודתו יתב"ש, כי היו מקריבין אותו בקביעות מדי יום ביומו, ואם עבר זמנו בטל קרבנו ולא שייך להשלימו. כמו כן מה שאדם עובד את השי"ת בתמידות הנמור בזה הוא נחשב לעבד ה', כי כמו שהעבד לא סר עבודתו מאדונו רק הוא עובדו תמיד^{כג}, כך עלינו לקבל עול מלכות שמים, וזה כלל הכולל את כל התורה כולה^{כד}, כי עיקר תכלית האדם הוא להיות 'עבד ה' בתכלית השלימות. וזה יקויים ע"י קבלת עול התורה והמצווה בקביעות כשור לעול וכחמור למשא, ושלא יסתפק ב'קבלתו' אלא יקיימנה בקביעות כיתד בל ימוט לעולם^{כה}. ולא יתפתה לעזוב את קביעות עתו

'נתיבות עולם' (נתיב אהבת רע פרק א), וז"ל. כתב 'בחיבור 'עין יעקב' בהקדמת הכותב שמצא בחיבור מדרש אחד. בן זומא אומר, מצינו פסוק הכולל את כל התורה בולה והוא (דברים ו ד) 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. בן ננס אומר, מצינו פסוק כולל, והוא (ויקרא יט יח) 'ואהבת לרעך כמוך', שמעון בן פוי אומר, מצינו פסוק כולל יותר, והוא (בפרשתן כח ד) 'את הכבש אחד תעשה בבוקר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פוי'.

והנה דברי המדרש פלאיים ואומרים דרשני, בשלמא הפסוק 'שמע ישראל' ניהא, שהרי האמונה בה' אחד ואהבת השי"ת האמורה באותה הפרשה הם הם יסוד כל התורה והמצווה, ועל ידי מצוה זאת רבוק בו יתברך לגמרי, כמו כן מצות 'ואהבת לרעך כמוך', כבר 'אמר רבי עקיבא שהיא כלל גדול בתורה', והביאור בזה כי הוא קאי גם על הקב"ה שנקרא 'רעהו' (עי' שבת לא:), ועל כן לא

הגבולות לקחת מס גבוה על חיבורי ניירות שאין בהם כל ערך, אמר לו הרה"ק, די צאהל איז לויט די הארעוואניע, כלומר, גובה הערך לתשלום המס, נקבע כפי מידת היגיעה הנדרשת לייצר חפץ זה, אף אנו נאמר לכל איש ישראל באשר הוא, דע לך, אל ישבר לבך מגודל היצר הבווער בקרבך, ולנוכח היגיעה הנדרשת ממך על כל דבר קטן כגדול, כי כל הערך אינו נמדד אלא אך ורק לפי היגיעה ולא לפי ענין אחר.

כג. ואף אם נפל ממעמדו יקום מיד וישוב למקומו לעבוד את ה' מבלי התבוננות ב'נפילתו', שהנה נאמר בפרשתן (כו א) 'ויהי אחרי המגפה, ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר', ואחר תיבת 'מגפה' יש סימן פ, להורות שצריך להשאיר חלק, והוא פייסקא באמצע פסוק, וביאר הרה"ק מסיקווירא זי"ע מדוע באמת לא חילק הכתוב פסוק זה לשניים, אלא בא ללמדנו שגם לאחר המגפה אין להפסיק אלא יש להתחזק ולהמשיך מיד בלא לעצור ולהפסיק...

כד. ואין כל נפקא מינה מי הוא העובד - אם עבודתו בקביעות הרי הוא גורם בזה נחת רוח לעילא, ולפי זה יומתק הא דאמר 'עמד רבי פלוני על רגליו ואמר, הלכה כבן פוי', מה שלא מצינו בחז"ל שיזכירו רבי פלוני [פירוש שנעלם שמו], אך נרמז כאן דבר גדול, שבדבר הנעשה בקביעות אין שום חילוק מי הוא העושה, ואף אם אינו ראוי שיזכירו את שמו מחמת מעשיו, תעלה עבודתו לריח ניחוח לפני הקב"ה, כי השי"ת חפץ בדברים הנעשים בקביעות.

כה. והעיקר לקיים את הקבלה בתמידות, וכמו שביאר הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצוק"ל (רחמי הרב סוף ערך 'ביטול') דהנה איתא ב'ספרי' על הפסוק (במדבר כח ב) צו את בני ישראל ב'פרשת התמידין', ואמרו ז"ל עד שאתה מצוני על בני צוה את בני עלי - את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים. ומדוע בא ענין 'צוה את בני עלי' דייקא בתמידין יותר מייחוד ה' או משאר מצוות. אלא 'כי בזה יבחן איש הישראלי - אם מקיים את אשר קיבל עליו, בין בחול בין בשבת, בלי הפסק בוקר וערב, התמידיות הזאת הוא עיקר עבודת ה' יתברך, להצליחו באחריתו, עכ"ל.

וכפי שהגיד החסיד המפורסם רבי זלמן בריזל ז"ל, שרק בקרבן תמיד נאמר בתורה (במדבר כח ב) 'ריח ניחוחי' [ואילו בשאר הקרבנות נאמר 'ריח ניחוח'], והיינו טעמא מפני שהוא דבר הבא בקביעות, והגם שאינו כי אם כבש אחד בלבד, מכל מקום איידי דבא בקביעותא חביבא ליה ביותר.

באר הפרשה - פרשת פינחס

מעם טעם חטא, יומא כב.), שנים ליום - ב' פעמים ביום בבואו לביתו שחרית וערבית, יקבל ע"ע שלא להקפיד בלל"י, כי בביהבנ"ם אינו שכיח שיבעם - כי נוח הוא לחבריו וידידיו יותר מאשר לב"ב, וכן בשוק לא יקפיד, כ"א בביתו שכיח^כ. ויהיה בזה תמימים כי כך יזכה שלא יבוא לידי גאווה שהיא מום, ועי"ז יהיה עולה תמיד - שתמיד יעלה מעלה מעלה ולא יהיה יורד - כי בכעס מסתלקת הנשמה חלילה^{כט}.

כתב ה'מהר"ם שיק' דהנה אמרו במדרש (ילקו"ש פינחס תשע"א) פנחס זה אליהו והוא חי וקיים עד היום

לתורה אף בעד אלפי זהב וכסף, כי כל הפציה לא ישוו בה^{כז}.

שני כבשים - חשיבות כבישת הכעס והשכנת שלום

בפרשתן (כח ג) 'כבשים בני שנה תמימים שניים ליום עולה תמיד', וביאר הרה"ק 'החווה מלובלין זי"ע (זאת זכרון עמו' ה' בדפו"י, ד"ה בפ' צו) כבשים מלשון כובש כעסו - שיהיו מעבירים על מידותיהם, ומכיוון ש'המעביר על מידותיו מעבירין ממנו כל פשעיו' (ר"ה יז.), על כן בני שנה - שייחשב נקי מחטא כבן שנה (כמו שאמרו על שאול המלך - 'בן שנה' במלכו (ש"א יג א) שלא

ובספר ברכת אברהם (מכתבי קודש כז) מביא שאמר הדברי שמואל זי"ע על כך מדברי הגמרא (עי' זבחים צ:): 'תדיר ומקודש תדיר קודם', שמעלת העבודה התמידית חשובה יותר משאר העבודות המקודשות. ומביא עוד שאחד שאל את הרה"ק ה'בית אברהם זי"ע 'מה הדרך לעבודת, ענה לו לקבל דבר בקביעות, לא חשוב מה, למשל ללמוד בכל יום חמישה רגעים אבל בזמן קבוע מבלי דיחוי כלל. וביאר לו שכל דבר קבוע יש בו נסיונות וכל נסיון מעלה את האדם, עכ"ל.

יש ללמוד זאת מעצם הקרבת התמידים, כי הנה מצינו בחז"ל שהפליגו במעלת התמידים שהיו מכפרים על עוונותיהם של ישראל, ואף אמרו שמעולם לא לן אדם בירושלים כשחטא בידו, כי תמיד של שחר מכפר על עבירות שנעשו בלילה ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות 'של יום', גם נראה מדברי הירושלמי (תענית כג.) שביטול התמיד גרם לכך שהובקעה העיר ונחרב הבית (עיי"ש), ולכאורה לא היה לכל אחד מישראל אלא חלק קטן ביותר מ'כבש' אחד (שהרי היו ריבי רבבות אלפים של ישראל באותו זמן), ואם כן מה 'הרעש' הגדול הלזה. אלא אף שכל אחד היה לו חלק משהו שבמשהו אך היה זה 'תמיד', וגדול דבר הנעשה בתמידיות אפילו אם זה 'קבלה קטנה'.

כו. שמעתי מחכם אחד לבאר, שהנה הקשו בגמ' (ברכות ג:) שלכאורה מצינו 'סתירה' אימתי דוד המלך היה נייעור משנתו, כי במקום אחד כתיב (תהלים קיט סב) 'חצות לילה אקום להודות לך', ומאידך נאמר (שם קמז) 'קדמתי בנשף ואשועה', ו'נשף' הוא ארבע שעות לאחר תחילת הלילה, ותירצו שם בכמה אופנים. ולכאורה היה אפשר ליישב בפשיטות שאכן פעמים שקם בחצות ופעמים שהקדים להתעורר בנשף, והיה הדבר תלוי בסדר הלילה, שאם היה לו לדוד 'חתונה' וכדומה... והיה מתאחר מלשכב אזי היה גם מתאחר מלקום עד חצות, ואם היה עולה על יצועו בתחילת הערב אזי היה מקדים ל'נשף', ומדוע לא תירצו כן לכל הפחות אפילו בדרך אפשר או אי נמי... אלא שמע מינה שאם היה לו לדוד 'קבלה' לקום ב'נשף' אזי כל רוחות שבעולם לא היו מזיזות אותו, ואף אם היה נאלץ לשכב מאוחר בכל אופן היה מתעורר בזמן שקבל על עצמו. וללמדנו, שכך תראה ה'קבלה' שצריכה להיות באופן שבכל מצב שהוא לא יזוז ממנה ויקיימנה תמיד מבלי חשבונות...

כז. בספר 'תורי זהב' להמגיד הג"ר בנימין מזלאזיץ זצ"ל מביא בשם הרה"ק ר' יצחק מדראוויטש זצ"ל לבאר בהאי קרא, שיש לאדם להתפייס ולמחול למי שהרע לו מיד כשמבקשים ממנו מחילה, ואין לו להאריך בטענות נגד הזולת עד עיוה"כ שאז מפיסיים ומתפייסיים, וזהו הרמז 'כבשים בני שנה' בתמיה, האם יש לו לכבוש ולמחול רק פעם אחת בשנה - בוודאי לא, אלא 'שנים ליום עולה תמיד' שתמיד ימחול כל יום וכל לילה כשמבקשים ממנו מחילה (אמרות טהורות ראחמסטריוקא).

כח. וכך כתיב בריש פרשתן (כה יז) 'צרור את המדינים', ומבאר הרה"ק ה'דברי בינה' מביאלא זי"ע ד'מדינים' הוא מלשון מחלוקת מדינים, וכאן נצטוונו לשנוא את המחלוקת, לא שנעשה 'שלום' רק מאחר שהננו סוברים שצד אחד מהניצים צודק - דזה אינו מתקיים, רק נצטוונו לשנוא המחלוקת בתכלית השנאה, ודי להם בהתרחקות ממחלוקת בכדי שישכינו שלום בכל עת וזמן, בכל מקום וענין (לא רק כדי להצדיק את הצד הצודק, וכ"פ בישא ברכה מאדזיץ זי"ע, שיש לאייב ולשנוא את המחלוקת).

כל שנות חייהם הנותרים של המתים במגיפה, ועתה, אפילו אם לא היה לכל אחד רק עוד שנה אחת לחיות, כבר עולה לו החשבון לכ"ד אלף שנות חיים, וזוהי סיבת הדבר ש'פינחס זה אליהו' עדיין חי עד עצם היום הזה, לא נס ליחו ולא כהתה עינו'.

צורר את המדינים - הרחק מן הכיעור על ידי גדרים וסייגים בפרשתן (כה יז) 'צורר את המדינים', וכתב ה'אור החיים' הק' וז"ל. צורר ל' הוזה. פירוש, יגבירו בהם השנאה עד גדר שיהיה נקבע בהם טבע הצרירות, וכ' שם שהשנאה להרע מידה סגולית היא לחפץ בחיים, ובוה יורידו את חרון ה' ואדרבה יגבירו אהבת האב על הבן.

בכלל הדברים להתבונן ב'סיבת' החטא ו'בגרמא דנויקין', שאף הוא בכלל 'הרע' שצריך לשנוא

הזה. יש לומר מילתא בטעמא, דהנה מצינו בגמרא (הגינה ד:) שמלאך המוות שלח את שלוהו להרוג אשה ושמה מרים מגדלא שער, אך שלוהו לקח במקומה אשה אחרת ששמה מרים מגדלא דרדקי, שאל רבי ביבי בר אבבי את מלאך המוות, מה נעשה עם כל שנותיה הנותרים של אותה מרים שהלכה לעולמה טרם בוא עיתה, ענהו השמן, כשרואים צורבא מרבנן (תלמיד חכם) המעביר במיליה (שמעביר על מידותיו), נותנים לו את כל אלו השנים. ומוסיף המהר"ם שיק, שלא מצינו 'מעביר על מידותיו' יותר מפנחס - שהרי כל 'בעל חי' שומר עצמו מן ההיזק ובורח ממקום סכנה, וכ"ש שלא יכניס עצמו לסכנה בשאט נפש, ועאכו"כ 'האדם' שהוא מובחר הבריאה ישמור עצמו מן הסכנה, וכאן בא פנחס והכניס עצמו לסכנה גדולה - אף שנתקבצו עליו כל שבט שמעון ורצו להרגו והוצרך לנסים גדולים, ועל שהעביר כל כך על מידותיו (שנהג כנגד טבעו) קיבל את

כט. ידוע את אשר כתב בספה"ק 'תומר דבורה' להרמ"ק זי"ע, שעלינו להתדמות לבוראינו שהוא 'מלך עלוב' הסובל עלבוננו, שהרי אין רגע שאינו משפיע עלינו כוח וחיות לגופנו, ובלא שפעת כוחו יתייבשו ח"ו ידינו ורגלינו מבלי יכולת להזיז אבר. והנה בא יהודי לעבור עבירה הרי הוא עושה זאת בכוח זה שקב"ה משפיע עליו, והיה אפשר שיאמר לו הבורא רצונך לחטוא כנגדי - לך ועשה זאת בכוחך ולא בשלי, אך הוא מעביר כביכול על מידותיו, ונותן לו עוד כח וחיות, זה הנקרא 'מלך עלוב'. ובמידה זו עלינו לדבוק - להעביר על מידותינו אף כשפוגעים בנו (תומר דבורה פ"א).

מובא משמיה דהרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע (הראשון) שאמר שכל מדרגותיו והשגותיו קנה רק על ידי שלמד והתייגע בכל יום בדבריו הקדושים והנוראים של הספר הקדוש תומר דבורה, ומשם נעשה רבי. כיוצא בזה מובא בשם הרה"ק הסבא מקעלם זי"ע ש'תומר דבורה' הוא השולחן ערוך של המידות טובות שינהג בהם האדם (הובא בתחילת תומר דבורה שנדפס בתשכ"ה, בסוף מאמר 'ארון התורה').

השלה"ק כותב בהסכמתו לספר קודש זה (בהדפסה הראשונה ביום א' י' סיון שנת שפא) וכל מי שרגיל בספר הזה ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואשרי לו וטוב לו.

העיד הרה"ק הדברי יואל מסאטמאר זי"ע משמיה קדישא של הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע שהלימוד בזה הספר הוא סגולה בדוקה לרפאות את המחלה הידועה ל"ע, וכן ידוע גם על הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע שהיה מורה לחולים במחלה הנוראה ללמוד ולהגות בספר קדוש זה.

ל. ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה לכן אמור) מבאר מהו הלשון שנקטן כאן במדרש 'בדין שיטול שכרו', דהנה כתיב (איוב מא ג) 'מי הקדימני ואשלם לו', וביארו במדרש (ויק"ר כז ב) דמן הדין אין הבורא מחויב לשלם שכר על קיום המצוות, שהרי 'מי מל את בנו עד שלא נתתי לו בן זכר, מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום, מי עשה לי לולב עד שלא נתתי לו דמים, מי עשה לי ציצית עד שלא נתתי לו טלית'... אמנם כאשר האדם שומע חרפתו ואינו משיב ועונה, זאת כביכול הקדים האדם - שלא נתן לו הבורא מאומה לפני שתיקתו. שהרי מה שקדם הוא רק הקיתון של שופכים ששפך עליו חברו בבזותו אותו... וכאן אצל פנחס בן אלעזר שהעביר על מידותיו - שהיו כל השבטים מבזין אותו (עיי' רש"י) והיה מן הנעלבים ואינם עולבים על זה אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו, כי שכר זה אינו לפני משורת הדין אלא מידת הדין נותנת לו שכרו, שהרי שבפירוש אמר הבורא 'מי הקדימני ואשלם לו', והיינו שעליו לשלם למי שמקדים אותו כביכול.

באר הפרשה - פרשת פינחס

השמורים מכל כיעור, ולא יהלך במקומות המסוכנים לעיניים ולקדושת היהודי^{לג}.

יש שהעמיסו בלשונו שנפילתם באה להם ממה שהיו מטיילים מחוץ למחנה, רצ"ל מחוץ לגדרים וסייגים הנהוגים בין בני ישראל הכשרים, לכן הגיעו להיכן שהגיעו, עד עמקי שאול^{לד}. וכן היה בחורבן בית המקדש, כמו שמספרים חז"ל (גיטין נו, ב) על טיטוס הרשע שנכנס לבית המקדש וחיללו בביוזון נורא, עד שקרב אצל הפרוכת המבדילה בין ההיכל לקודש הקדשים 'ונטל

אותו ולהתרחק ממנו. וכבר כתב ה'אור החיים' הקדוש על הפסוק (כה א) 'וישב ישראל בשיטים'. וז"ל. צריך לדעת מה צורך בהודעת מאמר זה... ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל... ושם נכשלו, והוא אומר וישב ישראל בשיטים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושמים הוא לשון טיולים. כדרך אומר (יא ח) 'שמו העם' ופירש"י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל^{לא}. ומכאן למדנו עד כמה יש לו לאדם לשמור עצמו לשהות במקומות

לא. בא וראה עד כמה מאוס דבר זה לפני הקב"ה, וכבר אמרו לפרש בדברי בלעם 'אלוקיהם של אלו שונא זימה' (סנהדרין קו.), שלכאורה הוא יתור לשון, והיה לו לומר 'אלוקיהם שונא זימה', מדוע האריך ואמר 'של אלו'. אלא, ביאור הדברים - הרי הוא אלוקיהם, של אלו השונאים את הזימה, כי מי ששונא את התיעוב, אומר הקב"ה אני הוא אלוקיו, וכמו שאיתא ב'ירושלמי' (ברכות א ה) אמר הקב"ה - אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, הריני יודע שאתה שלי, ומי פתי לא ירצה להיות נמנה על 'אנשיו' של הבורא...

לב. סיפר 'מרא דעובדא' אשר היה צריך לנסוע לארה"ב לענייניו, ובהיותו שם חשב לעצמו שהיות ומסובב הוא בהררי חובות ל"ע שמא זוהי 'שעת הכושר' להסתובב בבתי נדיבי עם ולזכותם במצוות 'והחזקת בו', והתקשר לידידו הדר בבארא פארק ונמלך בדעתו, ואמר לו הלה שמוכן הוא לעמוד לימינו וללכת עמו בצוותא חדא לדבר על ליבם, שאלו ה'נצרך', כמה נראה לך שנצליח לאסוף במשך ארבעה ימים, והשיב לו שנראה לו שיגיעו לערך 5,000 דאללער, אמר ה'נצרך', אם כן 'שווה' לי להתעכב עוד ארבעה ימים על אדמת נכר, וסיכמו ביניהם שביום ראשון יגיע לבארא פארק וילכו שניהם יחדיו.

בשב"ק התאכסן האורח במאנסי בבית דירה שהעמיד לו איש חסד, ושם הקרה ה' לפניו גליון המרחיב בשבח ומעלת 'שמירת עיניים', והובא בו באריכות ליקוט מספרים הקדושים אשר יתכן שמיועד לו לאדם שפע גדול של פרנסה ושאר מילי דמיטב, אך מאחר שאינו נזהר בעיניו הרי הוא מאבד את כל הטובה המיועדת לו. ונכנסו בו הדברים כארס של עכנאי, וחשב לעצמו, לשם מה סבבו מן השמים שיבוא לידי גליון זה, עד שהחליט שיש בכך אות וקריאה עבורו להתחזק בשמירת עיניים, ואכן קיבל על עצמו קבלה חזקה שמעתה ואילך שומר הוא על עיניו מכל משמר.

ביום ראשון עמד לנסוע ב'באס' (אוטובוס) המוביל ממאנסי לבארא פארק, אלא שבטרם שעלה על האוטובוס החל לחשוב בחשבונו של עולם, שהרי בדרכו הוא עומד לעבור דרך 'מנהטען', מקום פרוץ ומטונף, והלא רק אמש קבלתי על עצמי לשמור את עיניי מכל מראית אסורה, ועתה מה אעשה... עד שהחליט להסיר את 'בתי העיניים' (משקפיים) ולהניחם בתוך תרמילו וחבילתו אשר בתחתית הרכב (Trunk), בכדי שלא יהיו בהישג ידו, וממילא אף אם יבער בו היצר לא יוכל להניחם על עיניו... בהגיעו למחוז חפצו בבארא פארק אמר לו ידידו, התבוננתי שנית בעיניך והגעתי למסקנא, כי מה לך להתבזות ולהסתובב עימי וידעו כולם כי פושט יד אתה... מוטב אלך לבדי ואסוף עבורך, ואני מקבל על עצמי להשיג לך לכל הפחות מאה אלף שקל, ואכן כבר שלח לו יותר ממאה אלף שקלים טבין ותקילין. וכשנתבונן במעשה זה נמצא כי אימתי 'נפלה' מחשבה זו בליבו של אותו ידיד טוב - באותו הזמן הנסיעה ממאנסי לבארא פארק, כשה'בתי עיניים' היו למטה... ומיד לאחר שעמד בכל התוקף על משמר קבלתו בשמירת העיניים, שבשכר זאת חסך מעצמו את ה'בושות' ועגמת הנפש בקיבוץ נדבות, ולא עוד אלא שאם חשב לאסוף 5,000 דאללער הרי למעשה יצא 'ברכוש גדול' ובתשלומי ארבעה וחמישה...

לג. הנה איתא בגמרא (סנהדרין קו. אודות אותו חטא בבנות מואב) שהיו בנות מואב יוצאות ומציעות להם לשתות יין - 'ועדיין לא נאסר יינם', והיה בן ישראל שותה ומשם דרכו קצרה להיכשל. והרי 'יינם' נאסר משום סייג וגדר כדאיתא בגמרא (שבת יז:) 'גזרו על יינם משום...' נמצא שכל המכשול בא להם אך ורק מחמת שעדיין לא היה להם כל גדר למנוע בעדם מלחטוא, כי ב'גדר קטן' היו עומדים ברחוק מהמכשול וניצולים הימנו (שיחות מוסר, תשל"א, ו).

סייף וגידר את הפרוכת... וכן כשחזר לביתו 'נטל את הפרוכת ועשאו כמין גרנותני (-סל גדול) והביא כל כלים שבמקדש והניחן בהן והושיבן בספינה לילך להשתבח בעיר' כי זהו חורבנו של עולם מתחילתו ועד סופו, כשבאים לפגוע במחיצות ופרוכות המבדילות בין הרגות בקדושה, זהו חורבן הנפש מהחל ועד בלה'ה, כי בכל מאורו יש לשמור על הגדרים והסייגים לה.

לד. הנה איתא במשנה (תענית פ"ד מ"ו) 'חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל'. והקשו בגמ' (תענית כח:): הובקעה העיר ב"ז הוה, והכתיב (ירמיה נב ו) 'בחדש הרביעי בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר' וכתיב בתריה (פסוק ז) 'ותבקע העיר' וגו', אמר רבא לא קשיא, כאן בראשונה כאן בשניה, דתניא בראשונה הובקעה העיר בתשעה בתמוז בשניה בשבעה עשר בו. וכלומר שבבית הראשון הובקעה העיר בתשעה בתמוז, ואילו בבית השני היה זה בשבעה עשר בו. אמנם התוס' (ר"ה יח: ד"ה זה) הביאו שבירושלמי תירצו שגם בבית הראשון הובקעה העיר ב"ז בתמוז, ואע"ג שנאמר בפסוק בתשעה לחודש 'קלקול חשבונות היו שם', ופירשו התוס' 'שמתוך טרדתם טעו בחשבונם ולא רצה הפסוק לשנות מכמו שהיו סבורים' [ולכאורה הדבר תמוה עד מאוד שנכתב בכתבי הקודש דבר שאינו אמת, וביארו בזה שרצה הכתוב להודיע על גודל חיבתן של ישראל, ועד כמה אבינו שבשמים מיצר בצרתן, וכדכתיב (תהילים צא טו) 'עמו אנכי בצרה', עד שכביכול אפילו למעלה היה טעות בחשבון לגודל הטרדה והצער].

ומבואר מסוגיית הגמ' (ר"ה יח:): שאכן בשבעים שנה שהיו בגלות בכל לאחר חורבן הבית הראשון (עד שנבנה הבית השני) אזי היו מתענים בתשעה בתמוז, וכמו שאמרו שם 'צום הרביעי זה ט' בתמוז שבו הובקעה העיר'. ולכאורה יש להקשות, שאף שנבקעה העיר בתשעה בתמוז, אך 'ארבעה דברים' אירעו ב"ז בתמוז, שבירת הלוחות ובטל התמיד ושריפת התורה והעמדת צלם בהיכל, ומדוע נקבע הצום בתשעה בתמוז שהיה בו צרה אחת ולא ב"ז בתמוז שהיו בו ארבע צרות. אלא מכאן למדנו 'שהובקעה העיר' היא הצרה הקשה מכולם, והיא ההחלה והגורמת לחורבן, ועל דא קבכינן. ולמדנו, כי 'הבקעת החומות' והגדרים היא תחילת החורבן ו'הצרה' שיש עליה להתענות ולהתאבל... כיוצא בדבר מצינו לגבי יוונים, וכמו שמזמרים ב'מעוז צור' בימי החנוכה 'יוונים נקבצו עלי וכו' ופרצו חומות מגדלי', ולכאורה היוונים הרשיעו הרבה יותר מפריצת המגדלים, שהלא גזרו ועקרו את הדת, נכנסו בטומאתם לתוככי העזרה ושיקצו את אבני המזבח, רדפו את יראי ה' והשליטו כפירה בפנינת יקרת, אלא מכאן שעיקר החורבן' היה ש'פרצו חומות מגדלי', כי אם נפרצים הגדרות והחומות שוב אין מעצור עד לדיוטא התחתונה.

והדבר דומה לאחד שעמד בראש גג בניין גבוה מאה קומות, והודיע בקול גדול שבדעתו לקפוץ רק קומה אחת... שאין לך כסיל גדול ממנו, שמאחר שיצא מגבולות הגג שוב אין לו שליטה על עצמו כלל, ואין בידו לכוון ליפול רק קומה אחת, אלא סופו שיצנח לארץ כשהוא מרוסק אברים אברים. כך גם האומר אפרוץ גדר אחד בלבד ולא יארע לי מאומה... שמאחר שיצא מגבולות הקדושה הרי מסוכן הוא ליפול עד לשאול תחתית רח"ל.

אין חמור מפריצת חור בחומת היהדות הקדושה, ומשבירת הגדרים שהעמידו לפנינו גדולי ישראל ז"ע ויבדלחט"א. וכבר אמר שלמה המלך (קהלת י ח) 'ופורץ גדר ישכנו נחש'. ומבאר הגה"ק החפץ חיים זי"ע (שם עולם פ"ו בהג"ה) מדוע לא אמר ישכנו ארי, כי הנה אדם אשר פגע בו ארי ונשכו ירגיש תיכף ומיד את כאב המכה, ותיכף יחישו אליו את אנשי ההצלה, משא"כ הכשת הנחש איננה מורגשת מיד, והמוכה ממשיך להלך כלא היה, והארס מתפשט לאיטו בכל גופו עד שלפתע הוא נופל ומת חלילה. וכן הוא בפורץ גדר, ולענייננו, בכל העוסק בעניינים הנבזים המדוברים, כי שעה שהוא פורץ את גדרי הקדושה אינו שם על לבו מה גדולה עוולתו אשר עשה, ואינו מרגיש איככה הטומאה כולה נכנסת בקרבו כארס של עכנאי, ואף יאמר, מה עשיתי, עברתי על הגדר' וראה נא שלא הריעותי ולא נחמצתי במאומה, אך באמת, באחד הימים תמצאנו לפתע 'מת' ונופל ברוחניות - מלא מכף רגל ועד ראש בזוהמא וטומאת הרחוב... ומועטים הם היוצאים מבאר שחת זו.

וידוע שאחד המהרסים את הגדרות היא ה'טענה' - נו, על האדם להתאים עצמו למציאות העולם... אי אפשר כהיום ללא כל המכשירים האלו, והרי הוא דומה לאותו שוטה שנסע לארץ האלאנד (הולנד) שם ידועה הארץ כמגדלת 'פרות' אבירים וטובים, ויהי אך הגיע מיודענו לאותה ארץ החל מהלך על ארבע, סובביו שראו ותמהו על הנהגתו המשונה וישאלו מה זה ועל מה זה, אמר להם האיש, הנה ה'רוב' במדינה זו הם מהלכים על ארבע - עלי להתאים עצמי למצב... לה. יש שרמזו בהאי עניינא, דאמרו חז"ל (סנהדרין קו.) כי הדרך שעל ידה הכשילו את ישראל בשיטים היה על ידי שמכרו 'בגדי פשתן', עיי"ש, והרי שהתירו לעצמם לצאת מחוץ למחנה לצורך פרנסה... אך משם הגיעו עד

באר הפרשה - פרשת פינחס

כיוון ש'שכר מצווה בהאי עלמא ליכא'. והראו לו, שמדרכם של בני ישראל לעשות תמיד 'גדר מזה וגדר מזה' ועל עשיית גדר וסייג משתלם שכרם משלם בעוה"ז (עיי' עוד בערבי נחל פר' נשא) ל¹.

ויה"ר שנזכה לעבוד את ה' בלבב שלם מתוך שמחה וריצה², ויחיש לגאלנו משבי הגלות המר, ובמהרה דידן יבוא גואל וישרה את שכנת עוון בתוכנו, ומתוך בריות גופא ונהורא מעליא נקבל פני גואל צדק בב"א.

אמנם הגודר עצמו שכרו הרבה מאוד, הקרן קיימת לעולם הבא ויאכל פירותיהם בעולם הזה, כמו שכתב הרה"ק ה'ערוגת הבושם' זי"ע (בלק ד"ה ויעמוד) על הפסוק (כב כד) 'ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה', דאיתא בספר 'חומת אריאל' שתיבת 'במשעול' ראשי תיבות ש'כר מ'צווה ב'האי ע'למא ל'יכא. ובזה רמזו לבלעם מן השמים כשהעמידוהו גדר מזה וגדר מזה, כי הוא רצה לקלל את בני ישראל, אך מאחר שידע שלא יוכל להפסידם מ'עולם הבא', על כן בא בטענה שאין לתת להם שכר בעולם הזה

לשאל תחתית. וכך הוא דרכו של היצר הרע בזמן הזה, למשוך את האדם ל'כלים' המאררים והמשחיתים כל חלקה טובה לצורך 'פרנסה', אך מכאן הדרך קצרה רח"ל...

מסופר שפעם נכנסה אלמנה להרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע ובכתה מאין הפוגות ובקושי הצליחה להוציא בשפתיה ולספר שיש לה בת יחידה שנישאה לעלם חמודות, והנה שוד ושבר.. כי אם בתחילה היה עוסק בתורה אך לאחרונה חתן דנן מעיין רבות בספר 'עבודה זרה'... וככל שמנסים היא ובתה להסיח דעתו מאותה ע"ז לא עולה בידם... ואוי לה לבתה ש'נפלה' עם חתן מומר... הרגיע אותה ה'דברי חיים', שספר זה הוא ספר קודש, אחד ממסכתות הש"ס, והוא נקרא מסכת 'עבודה זרה' ובו נכתב כל הדינים וההלכות. ולדאבון לב בימינו התהפכו היוצרות, כי אם בזמנם 'עבודה זרה' הוא ספר קודש... הרי בימינו, יש שלוקחים 'עבודה זרה' לידם, וכששואלים אותו מה מעשיך, יענה ויאמר, הנני אומר תהלים, קורא קריאת שמע ומתפלל, מברך ברכהמ"ז... והקודש נהפך לחול ולאיסור.

עוד יאמר כנגד אותו יצר הרע, 'מעשה' באחד שנכנס לחנות שבבעלות איש ישראל וראה שמוכר בו 'דבר אחר', נחרד הלה למראה עיניו ושאלו בזעזוע וכי אתה מוכר חזיר... השיב המוכר, חלילה וחס, לא, זה 'דבר אחר' לגמרי... כך יאמר לגבי אותם הכלים עם כל שם וכינוי שיש להם 'כשרים' וה'מוגנים', שמיתמם בעצמו ואומר, ח"ו איני אוחז בכלי אסור, אלא זה 'כשר' או 'מוגן'... (כ"א ישאל את דעת רבו, אבל על דרך הכלל ייאמרו דברינו).

לו. ובזה פי' מה שאמר בלעם 'לכה ארה לי יעקב' שהוא מלשון 'אורה בתאנים' (כמו בוצר בענבים ומוסק בזיתים), והנה מצינו בתאנים (פאה פ"א מ"ד, שבת סח.) 'שאיין לקיטתו כאחת' אלא כאו"א בזמנו, וזה שרמז בלעם לבלק, הנך רוצה לעקור ולנתק את בני ישראל משורש קדושתם, תדע לך שאין לקיטתו כאחת - לא תוכל לנתקו כאחד, בפעם אחת, אלא תתחיל להורידו מגדר קדושה כאן, ומסייג פלוני לאחמ"כ, ומשם תורידנו מדרגה אחר מדרגה עד לשאל תחתית. לז. כי אף שיש לנהוג אבלות בימים אלו - אבל עצבות מאן דכר שמייה. וכבר אמרו דלכן קורין פרשת פנחס בימי בין המצרים, כי שם נאמר ציווי הקרבנות, ובא לומר לנו שנלמד את ענין הקרבנות - כי בקרוב נשוב להקריבם בביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו.

כיוצא בזה איתא מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי תמוז ואב ב ב) שטעם קריאת המועדים באלו הימים, בכדי שנתנחם בזה שעתידים הימים הללו ליהפך לששון ולשמחה. וכן איתא מהרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (בפרשתו, ד"ה למה) לבאר הטעם שפר' פינחס חלה בתקופת ימי בין המצרים, ומבאר כי 'אלו הכ"א יום שבי' י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים לכל המועדות של השנה שהם בכללן גם כן כ"א יום' [והם: שבת, ראש חודש, ז' ימי הפסח, שבועות, ב' ימים דר"ה, יוה"כ, ז' ימי סוכות ושמיני עצרת], ועל כן תקנו חז"ל ברוח קדשם לקרוא פר' פינחס בה נכתב כל פרשת המועדות בימים הללו שהם מקור ושורש כל המועדים והזמנים.

ומתאמרי משמיה דאחד מאדמור"י בית רוזין, שהנה מצינו בפרשת המועדים (בפרשת פנחס) שבין כל המועדים יש את ס' המורה על פרשה סתומה, לבר מבין שבועות לראש השנה ששם יש פ' המורה על פתוחה, והיינו כי כל המועדים קבועים ועומדים, ולא יכנס ביניהם עוד יו"ט, לבר בין חג העצרת וראש השנה ששם נשאר מקום פתוח להכניס את המועדים - שייחפכו ימי בין המצרים לששון ולשמחה כ'ימים טובים' לישראל.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פינחס תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל, אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום. (כה, יב)

במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. ונ"ל הנה מיחס הקרא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וכבר הרגיש רש"י וכתב שהיו קוראים לו בן פוטי זה שפטם אבי אמו עגלים לע"ז, לכן יחסו הקרא שהוא בן אהרן. ונ"ל הלא גם הם ידעו זה וגינאו אותו במשפחת אמו, ומה פועל התייחסו אחר אביו. וי"ל דהנה מדת בני אברהם שהם רחמנים, ומכ"ש בני אהרן רודפי שלום אוהבים את הבריות, ופנחס הראה כאן אכזריות גדול, שעשה מעשה ודקר איש ואשה יחד והמיתם. ולכן אמרו ראייתם בן פוטי זה וכו', שיען שהוא בן פוטי יש בו מדות אכזריות, כי מצד אביו היה לו להיות רחמן. ובאמת פנחס בוודאי אחז במדת בני אברהם וזקינו אהרן, אוהב שלום ואוהב את הבריות וזה היה בטבעו, אבל עשה נגד טבעו והתחזק לעשות כזה לכבוד ה' ותורתו לקנאות קנאת ה' צבאות. וכיון שפנחס באמת בא מזרעו של אהרן שהיו רודפי שלום ואוהבים הבריות ביותר ומ"מ התחזק עצמו נגד טבעו לקנא קנאת ה' בדין ובראוי ששכר הרבה יטול. וזהו שאמר, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהוא מורגל להיות רחמן ולא אכזרי, והוא השיב את חמתי, ומי שבטבעו הוא כעסן ורגזן אין חידוש אם פעם לכבוד ה' ינקום ג"כ ויכעוס על עוברי עבירה, אבל פנחס שאין זה בטבעו וקנא את קנאתי לכן אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, ובדין הוא שיטול שכרו, כי היה מתאמץ ומתחזק לכבוד ה' כל כך לעשות דבר שטבעו מתנגד, כנ"ל נכון.

עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס (סוטה כב, א)

מעשה שהיה בימי הרה"ק רבי פנחס בעל ההפלאה בפרנקפורט, הגיע איזה חזן חדש לעיר, ביום מן הימים נודע לו ששכר משכורתו של הרב יותר גבוה ממשכורתו שלו, בא בדרישה אל ראשי הקהל שיש ליתן לו שכרו כמו הרב, נענה אחד הגבאים למול חוצפתו, שעל כגון דא אפשר להמליך, "עושה מעשה "זמרי" (החזן שמזמר בקהל) ומבקש שכר כ"פנחס"..."

בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני (כו, טו)

בספר מאור ושמע כתב לבאר פסוק זה בדרך רמז למצוות הצדקה, 'בני גד' מרמז למצוות הצדקה כדאיתא בגמ' 'ג' ד' גמול דלים' ובא הפסוק לעורר על ג' נקודות בזהירות מצוות הצדקה, האחד, שיתננה בצנעה ובהסתר כדי שלא לבייש את העני, המעלה ה' ליתנה בפנים מאירות ובשמחה "ולא ירע לבבך וגו'", והג' עוד יש בחז"ל 'נתון תתן לו' שיתן ויחזור ויתן.

וג' דברים אלו רמוזים בפסוק זה כך, 'בני גד' ר"ת ג'מול ד'לים, 'לצפון משפחת הצפוני' היינו שיש ליתנה בהסתר ובצנעה לשון צפון, 'לחגי משפחת החגי' לשון חג ומועד שיתנה בפנים שמחות, 'לשוני משפחת השוני', שיתן וישנה שוב ושוב.

(מאור ושמע)

לפוח משפחת הפוני (כו, כג)

כתב בספר אור החיים הק': "ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו (רבינו יונה, אבות) כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו במ בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול, הגם שאין בהם דברים האסורים:

והוא מה שרמז במאמר לפוח, שהוא פה העמל בתורה, שבו שוכן חצי שמו יתברך, משפחת הפוני פירוש צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות תורה, ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות, שהם במיעוט שיחה, במיעוט שחוק, במיעוט תענוג, וכדומה להם שבענף המותרות:

ואומרנו לישוב - ירמוז צריך להרבות בשיבה, ולא דרך עראי, גם צריך להתיישב בכל פרט ופרט מהתורה עד שיעמוד על עיקרו כמצטרך בעומק הלכה, כי הוא זה "עיקר התורה" ובוה נכללים חלק אחד מהמ"ח מעלות שהם בישוב, ומתיישב לבו בתלמודו, שואל ומשיב, המכוין את שמועתו וכו', גם מה שמנו שם, שמיעת האוון, עריכת שפתים, בינת הלב וכו', וכדומה לזה שבענף הבנת השכליות:

ואומרנו לשמרון משפחת השמרוני - ירמוז לתוספת השמירה, המתחייב עשות בן תורה יתר על ההמון, כאומרם ז"ל (יומא פו) היכי דמי חילול השם אמר רב כגון אנא אי שקילנא בשרא וכו' ולא יהיבנא דמי לאלתר, עד כאן: מזה יקיש כמה צריך להשתמר בן תורה בכל פרטי המצות, ואמרו ז"ל (חובת הלבבות שער ז') כי חסידים הראשונים היו שומרים חמשים שערי היתר לכל יכשלו בשער האיסור, והוא אומרנו לשמרון משפחת השמרוני:

(אור החיים הק')

ותקרבה בנות צלפחד ... למשפחת מנשה בן יוסף (כו, א)

כתב רש"י, "למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חיבב את הארץ שנאמר והעליתם את עצמותי וכו' ובנותיו חבבו את הארץ שנאמר תנה לנו אחוזה"

לכאורה היינו מבינים ששבחו של אדם גדול יותר אם הוא משיג מעלה מכח עצמו, ולא בגלל שלמד מאבותיו, ואילו כאן משמע ששבחו של בנות צלפחד היה בכך שחיבבו את הארץ כיוסף זקן, רואים מכאן שעל פי דעת תורה שבח גדול יותר הוא לאדם העושה מחמת שלומד מאבותיו מאשר מי שעושה מעצמו, כיון שהעושה מעצמו מסתפק בעצם עשיית המעשה,

פנחס הוא אליהו (ילקוט שמעוני ריש פנחס)

יש לומר מלתא בטעמא שפנחס נעשה אליהו וזכה לחיי עוה"ז כל כך עד אשר דורות שנים עשר ראו עיניו דהנה אמרו בחגיגה (ה, א) "ומי איכא איניש דאזיל בלא זמני? [וכי יש אדם שמת קודם זמנו?] ומשני "אין [כן]. כי הא דרב ביבי בר אבבי הוי שכיח גבי מלאך המות א"ל לשלוחי זיל אייתי לי מרים מגדלא שער נשיא [מלאך המות אמר לשלוחו שיביא לו את נשמת מרים המקלעת שיער נשים] אזל אייתי לי מרים מגדלא דרדקי [הביא לו השליח את נשמת מרים המגדלת תינוקות] א"ל אנא מרים מגדלא שער נשיא אמרי לך א"ל אי הכי אהדרה [שאל השליח: האחזירנה?] א"ל הואיל ואייתתה תיהוי במנינא וכו' [אמר לו מלאך המוות, כיון שהבאת אותה כבר, שתישארא כאן] א"ל רב ביבי בר אבבי וכו' סוף סוף שני מאי עבדת להו [מה עושה אתה בשמים בשנים אלו של מי שאינו משלים שנותיו] אמר: אי איכא צורבא מרבנן המעביר על מדותיו מוסיפנא ליה. והנה לא מצינו מי שהיה אוחז במדה הזאת להיות מעביר על מדותיו יותר מפנחס, כי ידוע שהכניס את עצמו בסכנה עצומה בעצם הריגתו של זמרי שנתאספו כל שבט שמעון להרגו, וביותר, במה שהביא מבזין אותו ולא ענה דבר. ולכן, מן הדין שיקבל כל אותם שנים של אותם שמתו במגיפה (שהרי מתו קודם זמנם), ואף אם כל אחד מהעשרים וארבע אלף לא היה לו לחיות כי אם שנה אחת, כבר יש לו עשרים וארבע אלף שנות חיים.

(מהר"ם שיק)

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב)

במדרש רבה: "בדין שיטול שכרו."

יש להבין למה בדין הוא שיטול שכרו, והרי כלל הוא בחז"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא? מתרין החתם סופר, שהטעם ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מפני ש"שכר מצוה מצוה", דהיינו שהצדיק שעובד ד' אינו מתאוה לשום שכר כלל רק מקוה מתי יזכה שתגיע שוב מצוה זו לידו, והנה כאן שהמצוה היתה שהרג בועל ארמית ודאי שלא בקש פנחס שיבא עוד מצוה כזו לידו שיבעל נשיא בישראל ארמית, א"כ בדין הוא שיטול שכרו דשכר מצוה מצוה לא שייך כאן.

(תורת משה לחת"ס)

שלא יהיה להם רועה, והלא באמת אינו כן. ואמר הה"צ רבי יחזקאל ז"ל משינאווא דהענין בזה הוא, דהנה זאת ידע משרע"ה היטב שהקב"ה ימנה מנהיג על ישראל, אבל ביקש שימנה הקב"ה מנהיג על ישראל שלא יכוין כלל לטובת עצמו, ולא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה פ"י כמו הצאן אשר יש להם רועה אבל הרועה אין מכוין לרעות את הצאן רק לרעות את עצמו ולהנאתו ולטובתו ליהנות מחלבם ומגזית עורם ומבשרם ולזה כוון משרע"ה במתק שפתיו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה ודפח"ח.

(דברי יחזקאל - החדש).

מאוצרות המגידים

צרו את המדינים והיתם אותם כי צורים הם לכם (כז, יז)

כתוב במדרש תנחומא: מכאן אמרו חז"ל הבא להורגך השכם להורגו. ר' שמעון אומר מנין אתה אומר שכל המחטיא את חברו קשה מן ההורג, שההורג בעוה"ז יש לו חלק לעוה"ב, והמחטיא הורגו בעוה"ז ולעוה"ב. שתי אומות קידמו את ישראל בחרב ושתיים בעבירה, מצרים ואדומים בחרב וכו' ושתיים בעבירה מואבים ועמונים, על אלו שקדמו בחרב נאמר לא תתעב אדומי וגו' לא תתעב מצרי (דברים כג), אבל אלו שקדמו אותן בעבירה להחטיא את ישראל נאמר לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגו', ובעוה"ז לא יצאו ידיהם שנאמר צרו את המדינים וכו'.

ממשיך המדרש: אתה מוצא במי שבא עמהם במדת הרחמים לסוף בא לידי ביזיון, מלחמות, וצרות, ומיהו זה דוד, שנאמר "ויאמר דוד אעשה חסד עם חנון בן נחש" (שמואל ב' י) א"ל הקב"ה: אתה תעבור על דברי שאני כתבתי "לא תדרוש שלומם וטובתם" ואתה תעשה עמהם גמילות חסד "אל תהי צדיק הרבה" שלא יהא אדם מוותר על התורה וזה שולח לנחם בני עמון ולעשות עמו חסד וטובה. לבסוף בא לידי ביזיון ויקח חנון את עבדי דוד ויגלח את חצי זקנם וגו' ואח"כ לידי מלחמה עם ארם נהרים ועם מלכי צובה ועם מלכי מעכה ועם בני עמון ארבע אומות, וכתוב "וירא יואב כי היתה אליו פני המלחמה מפנים ואחור" מי גרם לו? שבקש לעשות טובה עם מי שאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובתם, לכן כתיב צרו את המדינים.

ללמדנו: הסוטה מצוות התורה אפילו למטרה נעלית נוהל רק הפסדים! להלן מעשה נפלא המלמדנו בינה כי מקיום התורה אין מפסידים, ואדרבה הסוטה - מפסיד.

מסופר על הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בהיותו רב ברוסיה, התגורר בעירו יהודי שהיה מלשין לקג"ב על יהודי העירה. והיו היהודים סובלים ממנו צרות צרורות, יום אחד חלה אותו מלשין ומת. טרם מותו השאיר מכתב לחברא קדישא, ובו כתב, היות והוא מתחרט על מעשיו הרעים ומחפש כפרה על כל הצער שגרם, חפץ הוא שיקברוהו מחוץ לבית הקברות, ועוד שיקברוהו קבורת חמור בניול ובזיון - ועי"כ יכופר לו עוונותיו.

הלכו החברא קדישא לרבי משה שהיה רב העירה, ושאלוהו כיצד לנהוג, ענה להם, ע"פ הדין - אדם אינו בעל הבית על גופו, מחמת כן אינו יכול לצוות מה יעשו עם גופו לאחר מותו, ולכן תנהגו כפי שההלכה מחייבת ותקברוהו ככל יהודי שמת.

התפלאו ואמרו: הרי היהודי התחנן במכתבו שינהגו בו כן, על מנת שתהא לו כפרה על עוונותיו, ומדוע לא נרחם עליו וננהג עמו כן? השיב רבי משה: מתפקידנו לשמור ולקיים מה שאומרת ההלכה, ולא מה שהוא אומר, ומתפקידו כרב בישראל לדאוג שאכן ההלכה תבוצע כהלכתה, ולכן אנחנו מחוייבים לקבורו כדת וכדין, ולענין חטאיו ועוונותיו, בשמים כבר ידונו אותו על מעשיו הרעים. ואכן כדבריו עשו החברא קדישא.

חלפו מספר ימים והנה רואה שומר בית הקברות, שהגיעו מטעם השלטונות לבדוק את קברו של אותו מוסר מלשין, הם פתחו את הקבר ובדקוהו, לאחר שהייה קצרה חזרו וסגרוהו. לפליאת השומר על מעשיהם, השיבו שהם קבלו מכתב מאותו מלשין טרם מותו, שבו כתב - היות והוא ידע שאנשי עירו שונאים אותו שהוא נאמן לשלטון והלשין עליהם, ודאי יקברונו בבזיון, ולכן עליכם לבדוק אם אכן קברו אותי ככל בן ישראל או כקבורת חמור. וכדבריו עשינו אך נוכחנו בטעותו.

שומר בית הקברות בתמימותו בא לבית הכנסת וסיפר את הדברים הללו לפני הקהל הקדוש, וראו כולם את זכותו של רבי משה זצ"ל שדיקדק בהלכה ללא סטיות ולא התחשבות ברגשות ודעות אחרות, שעל ידו ניצלו כולם מעונש כבד.

(אוצרות התורה)

וחש כאילו כבר יצא ידי חובה, אך מי שלומד מאבותיו, אינו מסתפק במעשה עצמו, שכן חש הוא כמחוייב לעשותו, על כן הוא מוסיף בו חביבות יתירה והנאה מושלמת והרי זה מעשה מושלם יותר.

(רבי משה פיינשטיין - מובא בטל"א)

אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח וגו' (כז, ג)

שמעתי בשם הגאון הקדוש בעל מנחת חינוך זי"ע, כשנתמנה לאבד"ק טארניפאל, מיד בסמוך אחרי התמנותו בא אליו איש אחד מתושבי עירו וסיפר לו איך הוא לחם בעדו בעת הבחירה עד שזכה שהוציא הדבר לפועל שימנוהו לרב, יען היו הרבה שונאים ומתנגדים לדבר הזה וכיוצא, והגאון בעל מנחת חינוך זצ"ל השיב לו יישר כח, לאחזוקי טיבותיה בעד אהבתו כראוי, ואחרי זמן קצר בא האיש הזה לדון לפניו עם אחד, ומיד הכירו ואמר לא אשב בדיןך ולא אזדקק אני לזה, יען שספרת לי כי היית לוחם בעדי שימנו אותי לאב"ד נגד המתנגדים לי בדבר הזה, והרי זה כשוחד דברים מעיקרא, (ואולי וכנראה היה זה כונת הבע"ד בתחלה לבא זמן מה מקודם לספר הגדולות והנפלאות אשר עשה בעד הבחירה כנ"ל)

ואמר הגאון הנ"ל כעת נתיישב לי הכתובים בפרשת פנחס שבאו בנות צלפחד אל משה רבינו ואמרו אליו (כז, ג) "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח", ולכאורה קשה מה זה נפקא מינה אם היו בעדת קרח החולקים על משה או לא, הא כיון שמת מגיע לבניו ירושה ומה נ"מ במעשי האיש הנפטר בחיים חיותו לענין ירושת בניו או בנותיו, אלא כיון שאמרו למשה רבינו הדברים האלו שאבינו לא היה מהחולקים ומנגדים עליך בעדת קרח שהיה להם מפלה, ע"כ החשיב זה משה רבינו לשוחד דברים, ולא נזדקק לדינים עוד, ע"כ נאמר שם ויקרב משה את משפטן לפני ה' עב"ד הגאון הנ"ל. ודפח"ח.

(דברי תורה - מונקאטש)

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחות מנשה בן יוסף (כז, א)

רש"י הקדוש שואל מדוע הזכיר ביחוסן של בנות צלפחד: "למשפחות מנשה בן יוסף", והרי כבר נאמר כי צלפחד היה "בן מנשה", ויודעים אנו כי מנשה היה בן יוסף. מתרץ רש"י: "אלא לומר לך: יוסף חיבב את הארץ שנאמר "והעליתם את עצמותי", ובנותיו חיבבו את הארץ, שנאמר: "תנה לנו אחוזה".

ירשה נא לי לשאול שאלה: אני מבקש לקבל מגרש גדול בצפון תל אביב. מגרש ששוה מלינוי שקלים. שואלים אותי: מדוע אתה רוצה את המגרש הזה? ואני משיב: אני אוהב את ארץ ישראל, לכן אני רוצה מגרש. בודאי כולם יצחקו עלי, וכי בגלל ארץ ישראל אני רוצה את המגרש? אני רוצה מלינויים...

כיצד אפשר, אם כן, להוכיח כי בנות צלפחד חבבו את הארץ מבקשתן: "תנה לנו אחוזה". היכן כתוב כאן שהן מחבבות את הארץ, אולי הן רצו נחלה כדי שיהיה להן רכוש ממוני?

אומר לכם תירוץ, פלאי פלאים. הרי למנשה היו שני חלקים בירושלם הארץ, חלק אחד בארץ ישראל וחלק נוסף בעבר הירדן, אולם בנות צלפחד בקשו דוקא לקבל את חלקן בארץ ישראל, מכאן שהן חבבו את הארץ.

תירוץ נוסף לשאלה הזו, אומר ה"אמרי אמת". היה זה כאשר אמו, הרעבעצין של ה'שפת אמת' נסעה להבראה, ועמה נסע בנה ה"אמרי אמת". בדרך היא שמעה אותו לומד פרשה זו עם רש"י, והיא שאלה אותו את מה ששאלנו: היכן יש ראייה מבקשתן לקבל נחלה, שהן מחבבות את הארץ.

השיב לה ה"אמרי אמת" תירוץ מתוק מדבש: מי היה צלפחד? לדעה אחת היה זה המקושש. מתי התרחשה פרשת המקושש? בשבת השניה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, היינו בשנה הראשונה לאחר שיצאו ממצרים. ומתי בקשו בנות צלפחד לקבל נחלה? בשנת הארבעים לפני כניסת בני ישראל לארץ. מדוע שתקו בנות צלפחד כל השנים הללו? וכי לאביהן לא היה ירושה ממונית, אותה הן בקשו לרשת? אם, אכן, בנות צלפחד רוצות כסף, הן היו צריכות לבא למשה רבינו מיד לאחר מות אביהן, ולבקש לרשת את כספו.

העובדה שהן המתינו ארבעים שנה, מעידה שלא תאוות הממון היתה חפצן ולא לרשת את ממון אביהן הן בקשו, אלא רצונן היה לקבל נחלה בארץ ישראל, מכיון שהן חיבבו את הארץ.

(יחי ראובן)

ולא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה (כז, יז)

לכאורה קשה א. תלה דבר גדול בדבר קטן, תלה ישראל ומנהיגם בצאן ורועה. ב. אומרו אשר אין להם רועה דמשמע דדבר הנהוג הוא אצל צאן

"הלכות קנאות" הן הלכות גדולות ועמוקות. נלמד.

"ויכפר על בני ישראל" שואל המדרש "וכי קרבן הקריב שנאמר כפרה! אלא ללמדך שכל השופך דמן של רשעים כאילו הקריב קרבן" ועליו נאמר "ישמע צדיק כי חזה נקם, פעמיו ירחץ בדם הרשע".

"כי חזה נקם" - נקמה. כידוע הנקמה היא מהמידות המגוננות ביותר, אבל כאן לא פנחס קיים בעצמו "תחת אשר קנא לאלוקיו" וזכה ל"ויכפר על בני ישראל".

כידוע ליודעין: מהותה של ה"קנאות" אינה בידיים, ברגלים, קנאות אינה נערכת בזריקת אבנים, או בצעקות. קנאות הינה בלב: כאשר הלב מטהר ומתקדש ומקנה קנאת ה' בלבד, באותה שעה הוא יכול לקחת רומח בידו - ולהרוג את זימרי בן סלוא.

וכאן טמון הסוד. מדוע הקנאות של פנחס, מוגדרת כ"הלכה ואין מורין כן" מדוע "אין מורין כן"? והרי זו מצוה גדולה כל כך עד שהיא כפרה על בני ישראל שאל הרבי, והשיב:

כי במצות קנאות לא שייכת הוראה ופסק הלכה, הרי קנאות היא מצות הלבבות וכיון שאין אדם יודע מה בליבו של אדם, כיצד יכול הרב להורות לאחרים "צא להרוג", רק ה' חוקר לב ובוחר כליות הוא יודע עמקי הלב, כך, שההלכה במקרה לקנאים עצמם "קנאים פוגעים בו".

היינו מי שמידת האמת מתנוצצת בו, בלבבו וכליותיו, להיות מאוהבי ה' ושונא שקר ורע, עד כדי למסור את נפשו על כבוד שמים, הוא יכול ליטול רומח ולהרוג את בועל הארמית.

אבנים שזרקו על אחרים

שמעו נא. דברי מדרש עמוקים שנבארם פלאי פלאים. ונקדים.

בני אדם, בדרך כלל, מחפשים לבנות את עצמם - לעלות ולהתעלות, משקיעים מאמצים וגייעה - להתקדם בעבודת ה' לפי תכונותיהם. יש הזוכה ללמוד, או ללמד, ישנם בעלי חסד וגם אנשי עבודה, יראה, תפילה וכהנה - כל איש לפי חלקו שה' נתן לו.

אך לפעמים, אפשר למצוא אנשים מסוג אחר. ליבם חם לדברים שבקדושה, אלא שקשה להם עם עצמם, אינם מתקדמים בעבודת ה' האישית, הפרטית. ומאחר ועם עצמם קשה להם, כתחליף, החליטו להתמודד עם אחרים - לעמול על תיקונן של הזולת... הבנו? לדאוג לעבודת ה' של אחרים.

אותם יהודים, מגלים מהר מאד נפילות של יהודים, לומדים היטב את חטאיהם של אנשים אחרים, ומה עושים? מתחילים בפרסום מודעות מחאה (יש מעשר גולט, כספי צדקה...) וה"קנאות" מתחילה בכל עוז - לקנא לכבוד ה'! הם מפנים את יראת השמים שלהם כתובת אחרת (לא כלפי עצמם אלא כלפי אחרים) זועקים, משמיצים את החוטאים, רומסים אותם. ובדרך כלל, גם עושים שטייגן במצוות המחאה, מחדשים הידורים והידורי הידורים במצוות הקנאות וקוראים - מי לה' אלי! קנא קנאתי לה'...

אתם יודעים, פעם שאלתי פלוני למה אתה מדבר על אלמוני בהשפלה כל כך ומדוע ביזית אותו ברבים, האם שאלת מורה הוראה? האם כל כך פשוט בעיניך כי מותר לרמוס את כבודו עד כדי כך בלי הוראת חכם? מה השיב לי?

"א' מצוה א'הם בגראבן" = וכי רק מותר, הרי מצוה לרומס ולקוברו אחת ולתמיד! הבנתם? מצוה לקבור את השני... גמרונו. הבנתי שאין על מה לדבר עימו - הוא עוסק במצוה (וגם, פטור ממצוות אחרות כדין עוסק במצוה הפטור מן המצוה).

שמעו. על הפסוק "הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לכו באור אשכם ובזיקות ביערתם" המדרש מבאר במשל למה הדבר דומה, לאותם אנשים שגרמו לעצמם את הבעיה ומתלוננים על הקב"ה והנמשל הוא כך כלשון חז"ל: "לעתיד לבא הרשעים ינדונין לגיהנם והן מתרעמין על הקדוש ברוך הוא הרי שהיינו מצפין לישועתו של הקב"ה וכך יהיה עלינו, אומר להם הקב"ה בעולם שהייתם בו לא בעלי מחלוקת ולשון הרע וכל רעות הייתם? ולא בעלי מריבות וחמסים אתם הייתם? הדא הוא דכתיב (ישעיה נ) הן כולכם קודחי אש מאזרי זיקות לפיכך אתם הולכים באור אשכם ובזיקות בערתם, ושמא תאמרו מידי היתה זאת לכם? לא! אלא אתם עשיתם אתם לעצמכם לפיכך למעצבה תשכבון מידיכם היתה זאת לכם"

אפשר להבחין כי מוזכרים כאן רשעים שלהם עבירות של בין אדם לחברו, משמע כי המדובר בסוג בני אדם שבשאר חלקי התורה אינם רשעים, רשעותם מצוינת רק במחלוקת, לשון הרע, מריבות וחמסים. הם אינם מזלזלים חלילה בתורה, אינם קלי דעת לכל דבר שבקדושה, אדרבה בטוחים הם בצדקותם, כי הרי מתרעמים על הקב"ה מדוע לא הגיע להם שכר ככולם, הרי קיימו מצוות ופעלו נצורות, אך משום מה, עם הצדקות הגיעו רחמנא ליצלן עד לגיהנום, במקום לדפוק על שערי גן עדן דפקו על עברי פי שחת בגלל עבירות מסוימות בבין אדם לחברו. והדבר הוא פלא. בעלי ריב ומדון גדולים, ועם כל זאת לא נכשלים בחטאים אחרים - וכי אין להם יצר הרע לעבירות אחרות? במה עסקינן? התשובה, בדרך דרוש:

אלו האנשים, טועים בדרכם, בסך הכל טועים. ועל ידי טעות זו נאבדים מן העולם ה' ישמרו ויציל. תהיה ותועים! באיזו טעות? שהזכרה לעיל: הם זרקו אבנים על אחרים. קדחו אש מחלוקת רק כלפי אחרים, במקום על עצמם.

נסביר את דברי חז"ל. המלך אמר שכל אחד יכין לעצמו כסא, וכסא לעולם הבא לא בונים מעצמם, כסא לעולם הבא - בונים מעצמיותו של האדם. המהדרין הללו - בלתקן את אחרים, הביאו אבנים, אלו אבנים שזרקו על אחרים, הם בטוחים כי אבנים אלו יהיו להם ככסא מהודר לעולם הבא. אך אינם יודעים כי הכסא אמור להיות מאבנים שאדם בנה את עצמו - לא מאבנים שזרקו על אחרים. ואז ה' מגלה להם את פנימיותם כי לא קנאה לכבוד ה' בערה בהם, אלא מחלוקת לשון הרע ומריבות בערה בקרבם "הן כולכם קודחי אש מזרי זיקות" שבו נא על אותם האבנים "לכו באור אשכם ובזיקות בערתם" קדחתם אש, חיפשתם מחלוקת מתחת לאדמה, שם תשכבו... בגיהנום. עמוק.

רבתי. היו קנאים שביום שעשו מעשי קנאות התענו מבוקר עד ערב, היו ששפכו ליבם בתפילה כי יכנסו ויצאו בשלום, רבי חיים לייב מסטוויסק היה קנאי גדול והרב לאפיאן אמר כי הוא צם תמיד ביום בו ערך קנאות.

"אין בין גן עדן של קנאים פוגעים בו, לגיהנום של שפיכות דמים אלא טפח בלבד!", היה אומר הרבי שלי באווננו, כי כל מה שחסר במחשבת קדש לה' מתמלא במקומו בלב - אכזריות של השני, חלילה.

לזכות לקנאות אמיתית היא מן העבודות הקשות שבמקדש. (לפעמים ישנו גדול המדריך את האדם: כאן מותר לך לפעול גם אם אינך נקי בעצמך, פעולה זו מחובתך לעשותה גם אם אינך פנחס, ואז אפשר להיכנס ולצאת בשלום).

וה' יושענו שלא ניפול בגיהנום של "קודחי אש". (להגיד)

וכי אפשר להתפשר?!

מה לימד אותנו פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.

אתם יודעים כי "פנחס זה אליהו". אליהו הנביא היה בתקופה קשה, בימים העכורים כאשר איזבל הרגה את נביאי ה' - "ואוותר אני לבדי" (מלכים א' פ"ט). תקופה קשה ואיומה עד כדי - שאליהו הנביא היה צריך להתחבא כדי שלא יהרגו אותו. [אחאב קרא לו לאלהיו הנביא - עוכר ישראל].

בסופו של דבר, הרעב הציק לאחאב והוא נכנע מעט, והסכים לדבר עם אליהו. ואז, לבקשת אליהו נאספו כל עם ישראל להר הכרמל. קרא אליהו ואמר להם: "עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים - אם ה' הוא האלוקים לכו אחרי, ואם בעלי לכו לבעל", כלומר? אל תרמו את עצמכם לחיות בחצי חצי... אם רצונכם לבעד את הבעל תלכו, ואם רצונכם להיות עבדים לה' תפרדו לגמרי מן האלילים. לקפוץ גם כאן וגם כאן, זו דרך בלתי אפשרית.

האדם מטבעו מחפש פשרות. רצונו להיות גם יהודי וגם גוי, ללכת לבית הכנסת וגם לראות טלוויזיה.

האסון הכי גדול, כאשר מתחיל לחפש פשרות. ואתם כבני תורה, יודעים היטב מה התוצאות. אם מתחילים בפשרה קטנה מהר מאד מגיעים לפשרה גדולה...

שיכור שהחל עם פשרות

בנובהרדוק היה שיכור שדברו על ליבו להפסיק משתיה מרובה אך לא יכול היה להפסיק. החליטו לבקש ממנו "רק תבטיח לנו כי לא תשתה לבד, אלא עם עוד אחד". (הם ביקשו באופן כזה, כיון שחברותא לשתיה לא מזדמן כל פעם, כך, ימעט בשתיית היין). הסכים והבטיח.

נו, הוא ישב וחכה ולא ראה לפניו - חברותא לשתיה. התחיל לעשות פשרות ולהתקרב ליין "להוריד את הבקבוק מותר, רק לשתות אסור" חשב לעצמו. ואכן, הוריד את הבקבוק מהארון הניחו לידו.

"להכין שתי כוסות מותר בכדי שכאשר החברותא יבוא יהיה הכל מוכן", כך עשה. ישב קרוב ליין ולכוסות ותאוותו בערה בו.

"לשפוך לתוך הכוסות גם מותר, על זה הרי לא הבטחתי". התקרב עוד אל היין. פתאום נפל זבוב לתוך אחת הכוסות, "לחיים! לחיים! יש עוד אחד..." לא אמרו עוד "בן אדם", הבטחתי על "עוד אחד" - ויש כאן. והחל שותה במהירות "הרי אמרו שמותר בשנים..."

עד כדי כך האדם יכול עם שכל עקום לחפש עצות, להשיג דרכים והוא נופל ונחבל. וכשתדבר איתו הוא בטוח כי הוא בסדר. "האם אתה יכול להגיד לי מה לא בסדר?! לא מבין."

וכי זמרי בא סתם?! לא! היתה לו שיטה שלמה של פשרות, אי אפשר להיות קיצוני. ואת ה"אי אפשר" הזה בא פנחס וסתר "בקנאו את קינאתי לכן הנני נתון לו את בריתי שלום ברית כהונת עולם" ונאמר "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו". ממי אפשר לדרוש חינוך? מזה שהוא כהן משרת לפני ה' מלאך "כי מלאך ה' צבקות הוא" כי מלאך אין לו פשרות.

שמאל שהוא ימין...

אחד בא ושאלני: "כיצד אני יכול לשמוע לרב גם כאשר אומר על שמאל שהוא ימין? למשל, כאשר אני יודע ששם צד מזרח והוא יגיד לי ששם זה מערב, וכי אפשר לקבל מימרא כזו, וכן על ימין שהוא שמאל!?"

אמרתיו לו: "אני רואה שאינך מבין את הפשט, לא כתוב אפילו שיאמר לך על מזרח שהוא מערב, אלא על ימין שהוא שמאל. תחשוב, כאשר אתה עומד מול אדם, השמאל שלך הוא הימין שלו... כלומר הבעיה שלך כי אינכם עומדים באותו צד בכלל, נכון שבצד שלך זה ימין, אבל מעבר השני של המתרס זה שמאל... עליך להבין כי אינך עומד טוב, אם היית עומד עמו, היית גם רואה כי הימין שלך הוא השמאל, נכון.

אדם הולך בהשקפות שלו וממילא מחשבותיו בצד ההפוך, הרב יודע זאת, ומורה לו הוראה הפוכה ועליו לקבלה, להפוך את עצמו שהשמאל שלו יהיה במקום הנכון. בקיצור, ראשית כל, תעמוד נכון"...

זה נושא שני שלימד אותנו אליהו - פנחס. כיצד נופלים. ואיך קורים אסונות לבני אדם? - כאשר הם מתחילים לפסוע לפי השכל הפרטי, ולא מקיימים את דברי התורה "ועשית ככל אשר יורוך אפילו יאמר לך - על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

"אמונת חכמים". דורשים מבן תורה שיהיה מסור לגמרי לתורה, מסור למחנכים, מסור למה שאומרים לו. בן תורה צריך להיות מסור למי שמחנכו ומנהיגו, ואת השכל שלו הוא צריך לבטל, "בטל רצונך מפני רצונו".

בדורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

דורות הקודמים ראינו מי הצליח, אלו שעזבו את שכלם הפרטי, כפי שחז"ל אומרים: "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים מדעת ומשימים את עצמם כבהמה לפני הקב"ה" - אני לא מבין כלום, אם התורה אומרת, "נעשה ונשמע" זה הסוד שמלאכי השרת משרתים בו. "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו" היינו ללא חכמות וחשבונות. (כי לא הוא עושה את החשבונות, אלא הנגיעות שלו, התאוות שלו...) ובעשיית החשבונות יראה בסוף כי הוא אבוד, אך יהיה כבר מאוחר.

כל אחד יתחזק ויעשה את כל המאמצים, ונזכור הקב"ה מתחשב בקשיים "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". "אנו עמלים ומקבלים שכר", כלומר אנו מקבלים שכר גם בשביל העמל עצמו ולא רק בעקבות התוצאה. אכ"ר.

(להגיד)

ולא תהיה עדת ה' כרועה אשר אין להם רעה (כו טז - יז) שמעתי מרבי שלום זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כצאן אשר אין להם רועה" ולא אומר ביתר פשטות "כצאן בלי רועה"? רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים...

יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו.

המשתותף לכל אלו, שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין הם רועים "בשביל הצאן".

לעומת זאת, יש כאלו שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעינים נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבינו פונה להקב"ה ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שיידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרוחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן!

משמעות המילים: "כצאן אשר אין להם רועה", היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לכלל ישראל ולא לאינטרסים של עצמו.

בכל הדורות זכה עם ישראל למנהיגים אמיתיים כאלה.

"הנודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מידי יום ושופכים לפניו את מרירותם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. ליבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלתע נכנס לחדר יהודי לא מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשרט העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרב"ה יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי קרוא; זאת לא התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...

אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו, וליטף אותו בחום. "למדת חומש?"

- "כן".

- "איזה חומש למדת?"

שאלו רב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל: "איך העזת לסטור לשוטר?"

שמה ניסים נעשו לפנחס (סנהדרין פב, א) אילו היה זמרי נשמש, או מזעיק את בני שבטו, ואלמלא הוסחה דעתם על ידי המגיפה, עלולים היו להרגו. והציג את זמרי וכזבי משופדים ברומח להראות שבדין הרגם, והוגבה המשקוף כדי שלא ישפיל הרומח וישמטם.

ואיך סמך על סדרת ניסים? ואין זו שאלה. כי בענין זמרי נאמר: "קנאים פוגעים בו" (שם) וקנאים פועלים בלי חישובים של סיכוי וסיכון. ליבם חם. ופועלים, וה' מצליחם!

וכך מצינו באברהם אבינו, שהועק על ידי עוג להציל את לוט שנלקח בשבי, והתכוון שיהרג אברהם וישא שרה (רש"י בראשית יד, יג).

תמוה: צבא מלכים מנה שני מליון ויש מאות אלף חיילים מלומדי מלחמה (שם צה, ב). לרשות אברהם עמדו שלש מאות ושמונה עשרה תלמידים, ששקדו על התורה. כשבקשם להצטרף אליו, הוריקו פניהם מפחד (נדרים לב, א). בסופו של דבר ניצח בניסים מופלאים. כיצד איפוא סבר עוג שאברהם יצא למלחמה אבודה מראש?

והלא צבא המלכים הלך ודרס ורמס את כל הנקרה בדרך: "ויכו את רפאים [ענקי הקדם, שהוראה אותם ידיו מתרפות (רש"י דברים ב)] בעשתרות קרנים, ואת הזוזים בהם, ואת האימים [עם גדול ורב ורם כענקים] (שם) בשוה קריתים, ואת החורי בהררם שעיר, ויכו את כל שדה העמלקי, וגם את האמורי [אשר כגובה ארזים גבהו, חסון הוא כאלונים (עמוס, ב)] היושב בחצצון תמר" (בראשית יד, ה). ואחר כך גברו על צבאות חמשת הערים, שבו את שבים וחזרו עטויי נצחון -

איזה סיכוי היה לאברהם אבינו לגבור עליהם? אומר המדרש (ב"ר מב, ח): אמר עוג, אברהם זה קונין הוא [קנאי ונוקם ("מתנות כהונה")], ועכשיו אני אומר לו נשבה בן אחיך והוא יוצא למלחמה ונהרג, ואני נוטל את אשתו.

בדברים הנוגעים אל הלב והנשמה, אין מחשבים חישובים קרים!

אילו היה משה רבינו מחשב חישובים קרים, לא היה הורג את המצרי ומסכן מעמדו בבית פרעה ונאלץ לגלות מארצו. מנסה היה לעזור לאחיו בסתר, בהשפעתו מתוך הארמון, ולא יוצא אל אחיו ונותן כתיפיו ומסייע לכל אחד ואחד (שמות רבה א, כז).

אבל אילו היה נשאר בארמון, לא היה נבחר להיות גואלם של ישראל ומנחיל התורה! זהו ששאלו בגמרא (ברכות כ, א) מדוע נעשו ניסים לדורות הראשונים. וענו, משום שמסרו נפשם על קדושת השם. והביאו כדוגמה את רב אדא בר אבהו [שנעשו לו ניסים מופלאים (תענית כ, ב)] שראה אשה עטויה בבגד אדום שאינו צנוע וקרעו. הוברר שהיתה נכרית ותבעתו לדין והוצרך לשלם לה ארבע מאות זוז. ומה עניינו למסירות נפש, שהביאוהו כראיה לראשונים שמסרו את נפשם על קדושת השם. אלא שלא חקר ודרש בתחילה, קם לקרוע כי יחם לבבו, בבחינת "קנאים פוגעים בו", זו צורת מעשים של מסירות נפש.

הרב ש"ך זצ"ל סיפר לי, שכאשר חפשו השוטרים הרוסיים אחר ילדי ישראל לקחתם לצבא בעת גזירת הקנטוניסטים הידועה לשמצה, כינס המלמד רבי דוד ברלינר את תלמידיו למרתף נסתר ולמדו שם עד יעבור זעם, והשוטרים ישלימו את מכסת המגויסים.

עבר שוטר, ושמע קול לימוד. נכנס, וחשף את המחבוא. תפס נער, והחל לגוררו. קם המלמד וסטר לשוטר -

אין לנו מושג מה היתה המשמעות, לסטור לשוטר הממלא תפקידו למען הצאר וצבאו! הדבר גבל במרידה במלכות! להפתעת הכל שמט השוטר ההמום את טרפו מידו ויצא מן המרתף. רבי דוד המשיך ללמד, כאילו לא ארע דבר.

שאלו רב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל: "איך העזת לסטור לשוטר?"

ד

הצטדק רבי דוד: "האמינו לי, שלא עשיתי זאת בכונה תחילה! אבל, הלא תבינו – עומדים אנו בהסברת דברי התוספות, באמצע התוית מהלכם, ולפתע נכנס איזה גוי, ותופס ילד, ומוציאו –

יבין מר, היה זה באמצע ההסבר, והוא הפריע. וכי העולם הפקר?!!... (והגדת)

בקנאו את קנאתי בתוכם (כה, יא)

להרב יעקב הלפרין ז"ל התערור דין תורה עם יהודי אחד שקנה מקומות ב"בית החיים" והתגלע ויכוח ביניהם בנוגע לתשלום.

השניים פנו ל"חזון איש" והרצו לפניו את טענותיהם.

"חזון איש" שמע את שני הצדדים, פנה ליהודי השני ואמר לו: "אתה חייב, אין כל צדק בטענותיך! בדרך כלל נוהג הדיין לעשות פשרה בין הצדדים. אך כאן אין מקום לפשרה! הדין עם ר' יעקב באופן ברור!"

והלה: תשמעו רבותי! תשמעו איזה בן אדם. למרות דבריו הברורים של 'חזון איש', הלה החל לצעוק: "מה פתאום! הצדק איתי! מדוע כבוד הרב'ה פוסק לרעתי?"

שב 'חזון איש' ואמר לו: "על פי דין תורה חייב אתה לשלם! אין כאן מקום לפקפוק!"

והלה בשלו: "לא! לא! אשלם! מה פתאום אשלם? הצדק איתי!"

באותו רגע נכנס לחדר, רבי אהרן לייב. באותה התקופה הוא התגורר בכפר סבא והגיע לחזון איש לביקור.

פנה אליו החזון איש ואמר לו: "הו, רבי אהרן לייב טוב מאוד שבאת עכשיו. יש כאן לפני דין תורה בין שני יהודים אלו. זה טוען כך וכך וזה טוען כנגדו... שמעתי את שני הצדדים ופסקתי באופן ברור ונחרץ שהיהודי השני חייב. דא עקא, היהודי לא שמע לדברי בפעם הראשונה וגם לא בפעם השנייה... עכשיו, איני יכול להגיד לו את הפסק בפעם השלישית, כי חושש אני שאם אומר לו פעם נוספת שהוא חייב – אומר זאת מתוך 'נגיעה'... אני מרגיש כי יש בי בתוך תוכי, איזשהו רצון לחייב אותו... הוא פגע בכבודי, התחצף אלי ופעמיים לא ציית לדברי. אני לא יכול להגיד לו..."

"רבי אהרן לייב – המשקיף 'חזון איש' ואמר – אני מבקש ממך שתאמר לו אתה! תאמר לו את דין התורה שהוא חייב! אתה אינך נוגע בדברי..."

אי! אי! אי! "בקנאו את קנאתי!" כל נקמה צריכה שתהיה, כל כולה, "לשם שמים!" אסור שתהיה מעורבת בה 'נגיעה אישית'!

עולת תמיד

תנו רבנן ארבע צווחות צוחה עזרה ראשונה צאו מכאן בני עלי שטימאו היכל ה' ועוד צווחה צא מכאן יששכר איש כפר ברקאי שמכבד את עצמו ומחלל קדשי שמים דהוה כריץ ידיה בשיראי ועביד עבודה יהיה אסטניס ושם כפפות בעבודה, וזה איסור לעבוד ככה ...

שואלת הגמרא – מאי סלקא ביה ביששכר איש כפר ברקאי מה קרה לבסוף עם יששכר איש כפר ברקאי?

אומרת הגמרא – אמרי מלכא ומלכתא (רש"י – ממלכי בית חשמונאי) **הווי יתבי המלך והמלכה ישבו יום אחד, לשתות כוס קפה ... יש להם דיון אסטרטגי בינלאומי: איזה דבר יותר טוב, לאכל גדי או לאכל כבש? מלכא אמר גדיא יאי המלך אמר לדעתי גדי יותר טוב ומלכתא אמרה אימרא יאי והמלכה אמרה: "לדעתי כבש יותר טוב". אמרו מאן מוכח מי יכריע בסוגיה הקשה? כהן גדול דקא מסיק קרבנות כל יומא. הכהן הגדול – יששכר כפר ברקאי, והוא יכריע!**

רבותי, אני לא מבין את הגמרא הזאת – אם אני רוצה להכריע מה יותר טוב – פילה מס' 5 או מס' 7 ... את מי אני שואל?

את הקצב, לא?!

ישבים מלך ומלכה, ודנים מה יותר טוב – בשר של גדי או בשר של כבש, מי המרא דאתרא שפוסק מה יותר טוב?!

כהן גדול! למה?

אומרת הגמרא – דקא מסיק קרבנות כל יומא – הוא מקריב קרבנות כל יום!

אני לא מבין... אם הוא מקריב קרבנות כל יום, זה אומר שהוא מבין איזה בשר יותר טוב?!

הוא מבין בבשר? איזה מין תשובה זאת?!

טוב... מגיע הכהן הגדול, יששכר איש כפר ברקאי, ושואלים אותו – תגיד, מה יותר טוב, גדי או כבש?

אומרת הגמרא – אתא איהו אחוי בידיה אי גדיא יאי הרים את ידו ואמר: בטח כבש!!! למה? פשוט מאוד... אי גדיא יאי יסק לתמידא אם אתה חושב שהגדי יותר טוב, למה הקב"ה לא לוקח אותו לקרבן תמיד?

אם הקב"ה לוקח כל בוקר, קרבן התמיד של שחר מכבש... וקרבת של בין הערבים מכבש, אז מה הראיה? הראיה שכבש יותר טוב!

נשאלת השאלה – תגיד, הקב"ה אוכל לארוחת בוקר כבש? איזה מין ראיה זאת?!

מה קרה איתו?

אומרת הגמרא – אמר מלכא הואיל ולא הוי ליה אימתא דמלכותא ניפסקו לימיניה היות והמלך אמר שגדי יותר טוב, ויששכר כפר ברקאי הרים את ידו, ואמר שכבש יותר טוב, יוצא שהוא פגע בכבוד המלך... לכן ציוה המלך להוריד את ידו הימנית. **יהב שוחד ופסקיה לשמאליה** – הלך יששכר כפר ברקאי למוריד הידיים של המלך: "תעשה טובה, לא את יד ימין, יש לי עליה שעון... קח מעטפה... זה בשבילך... תוריד לי את היד השמאלית..." ... הוריד לו את יד שמאל.

שמע מלכא ופסקיה לימיניה יום אחד הולך המלך ברחוב, וראה אותו עם פרוטזה ביד שמאל, ויד ימין מתפקדת... אמר לו: בא רגע לכאן... אני אמרתי שיורידו לך את יד ימין, איך היא נשארה?!

אתה יודע... יש לפעמים טעויות ...

טעויות?! תורידו לו גם את יד ימין! הורידו לו גם את ימין וגם את שמאל. **אמר רב יוסף בריך רחמנא דאשקליה ליששכר איש כפר ברקאי למיטרפסיה מיניה בהאי עלמא** ברוך הוא הקב"ה, שתבע את העונש מיששכר כפר ברקאי, כאן בעולם הזה, ולא חיכה עם העונש שלנו לעתיד לבוא.

זה העונש שהוא קיבל, על זה שהוא לבש כפפה בזמן הקרבת הקרבנות!

ישנה גמרא (מסכת בכורות לה, א) שאומרת – כאשר אתה רוצה לפסול בכור, לפני שהוא יצא מרחם אמו, אתה יכול להטיל בו מום ... אחרי שהוא יצא החוצה, אסור לך להטיל בו מום.

אומרת הגמרא – א"ר יהודה מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם **אמר רבא גדיא באודינה אימרא** שה בשפוטתיה – [אם יוצא גדי החוצה, אתה יכול לעשות לו מום באוזן, אם יוצא שה החוצה, אתה יכול לעשות לו מום בפה ...] למה? כי הגדי מוציא קודם את האוזן, והשה מוציא קודם את השפתיים.

אומרת הגמרא (מסכת שבת פח, א) – אמר רבי אלעזר בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לפני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו איך מלאכי השרת משתמשים בו דכתיב (תהלים קג-ב) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ברישא עושי והדר לשמוע ... אז הם אומרים 'נעשה ונשמע'.

ממשיכה הגמרא – ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא ויתבה אצבעתא ידיה תותי כרעא וקא מייץ בהו וקא מבען אצבעתיה דמא א"ל עמא פיזיא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו רבה ישב ולמד, והיו אצבעותיו מקופלות, הם כנראה נגעו בחפץ חד, ונחתכו לו האצבעות... עבר שם צדוקי אחד, וראה כיצד דם נוטף מהאצבעות של רבה... אמר לו: אתם עם פיזי, שהקדמתם את הפה שלכם לאוזן!

איבעי לכו לנשמע אי מציתו קבליתו ואי לא קבליתו הייתם צריכים להקדים 'נשמע' ל'נעשה' ולא להיפך.

קודם כל, הייתם צריכים לשמוע אם אתם יכולים לקבל ... אם כן תקבלו, ואם לא, אל תקבלו! **אמר לו רבה אנן דסיגין בשלימותא** אנחנו הולכים בתמימות אחרי הקב"ה **כתיב בן (משלי יא-ג) תומת ישרים תנחם**. עד כאן דברי הגמרא.

רבותי, מה עשו עם ישראל?

דקדמיתו פומייכו לאודנייכו ... הם הקדימו פה לאוזן!

אם עם ישראל הקדימו פה לאוזן... איזה בעל חיים מקדים פה לאוזן? כבש. איזה בעל חיים מקדים אוזן לפה? גדי.

עם ישראל אמר 'נעשה ונשמע'... **דקדמיתו פומייכו לאודנייכו**, אז הוא נקרא בשם **כבש**!

אומות העולם, שאמרו 'נשמע ונעשה'... נקראים בשם **גדי**!

אומר המהרש"ם מברעזן – עכשיו תשימו לב, מה הולך כאן:

ישבים המלך והמלכה לארוחת בוקר, יש להם דיון. אשר מלך מצוה דבר מסוים, האם הנתינים שנמצאים תחתיו, יכולים להגיד לו – קודם נשמע מה אתה אומר, ואז נחליט אם אנחנו מקבלים את זה או לא ...

או שאנשים שנמצאים תחת מלך, והמלך אומר דבר מסוים, צריכים לשמוע מה שהוא אומר, גם אם לא מבינים?

אמר המלך – גדי, יותר טוב...

הם לא שאלו לגבי סטייק של גדי, או סטייק של כבש מה יותר טוב ... זה לא דיון אצלם... על מה הם דנו?

הם דנים האם נכון מה שאמרו אומות העולם: "קודם כל נשמע, ואחר-כך נעשה" או שנכון מה שאמרו ישראל: "נעשה ונשמע".

המלך טען – גדי... למה גדי יותר טוב?

כי הגדי קודם כל שומע, ואחר-כך עושה, וזה מה שאמרו אומות העולם – 'נשמע ונעשה'.

אמרה המלכה – כבש יותר טוב... למה?

כי קודם כל רוצים לעשות, מה שהמלך אומר... לא שואלים שאלות!

יוצא שהמחלוקת בין המלך למלכה, על מה היתה???

אם נהגו נכון אומות העולם, שאמרו – 'נשמע ונעשה' או נהגו נכון ישראל, שאמרו –

'נעשה ונשמע'?

את מי שואלים שאלה כזאת?

אע"פ שמצאנו בשלשלת הנהגת ישראל שלא תמיד הבנים הלכו כדרך הנהגת האב, מ"מ יש כלליות תמונת ההנהגה העוברת מאב לבן. כמו בשושלת בריסק שידוע שיש איזה הבחנה כללית שמקיף כל רבני בריסק, אעפ"כ כל אחד מהם הוא ענין אחר לגמרי.

וכן בתלמידי הבעש"ט והמגיד ז"ע, לכל אחד יש דרך בעבודת ה', מ"מ יש תמונה כללית המחברת. וכן הוא הדין בשו"ע שכשמסתלק מנהיג ישראל, אע"פ שאין בנו ממלא מקומו בשלימות ויש גדולים ממנו מחכמה, דין הוא שישב הבן על כסא אביו. [נחלקו אחרונים אם הדין הוא לגבי רבנות או גם לגבי אדמורות] וכיון שנופסק כך בשו"ע נמצא שמה שאמר משה רבינו 'אתבע צרכי' אין זה רצון עצמי, צדיק זה שאומר 'מחני נא' שוכח לגמרי שיש 'צרכי'. אלא צורך התורה היא, צורך ישראל הוא, להמשיך הנהגת ישראל כדרך שהראה הקב"ה למשה רבינו שזהו הדרך האמת.

עד שאמר לו הקב"ה שיהושע בן נון ילך בדרכו הוא, ולא ישנה כמלא נימא, וממילא שמח משה ולא תבע יותר שיהגו בניו אחריו. וכמ"ש במדרש שמואל 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים', מדוע אין כתוב 'מסרה' בין יהושע לזקנים? כי מסרה היינו כדבר הנמסר מיד ליד בלי שום שינוי, לאחר מכן יש קבלה מדור לדור, מסירה הוא מצד המוסר, מקבל הוא מצד המקבל. רק בין משה ליהושע היה חידוש זה שלא היה שינוי כלל, 'מסרה ליהושע' המוסר קיים והמקבל בטל בתכלית, וכמ"ש רש"י כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון, כל ימי של יהושע לא השחיתו, כי כל זמן שיהושע קיים, הרי הוא כאילו משה קיים.

ונמצא עתה שלא היה הוא אמיא ומסקנא, לא היה רצון במשה שלא כרצון השי"ת, אדרבה גם זה וגם זה נתן לו, שלא יהיה שום שינוי בהנהגתו כלל. ובבחינה הכללית נמשך הדבר עד היום הזה, אפשטותא דמשה בכל דור ודור. כי תפילת משה 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה' לא היתה תפילה רק לדורו, אלא לדורות עולם עד משיח צדקנו שכבר גילה האור החיים הק' שהוא יהיה משה רבינו בעצמו, שיתגלה במהרה בימנו אמן.

הגרמ"י רייזמן שליט"א (א)

רש"י מביא את שאלת הגמרא (סנהדרין פ"ב, ב) – למה התורה חוזרת ומייחסת את פינחס לאהרון הכהן? הרי זה נאמר בסוף פרשת בלק, שהלך פינחס ועשה את המעשה, ולקח רומח והרג את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור – וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו, אז כולם יודעים שלאביו קוראים אלעזר, ולסבא שלו קוראים אהרון הכהן, אז למה התורה צריכה לחזור על זה עוד פעם?

עונה הגמרא – לפי שהיו השבטים מביזים אותו "הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים, והרג נשיא שבט מיישראל", לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרון

כדי לייחס אותו, שהמעשה הזה לא בא מצד יתרו, אלא מצד אהרון הכהן, לכן התורה חוזרת ומייחסת אותו לאהרון הכהן.

רבים הם השואלים – ועכשיו אחרי שייחסו אותו, אז מה גמרנו?? נשתק כל הענין?? גם בפרשה הקודמת יייחסו אותו, ועדין אמרו הראיתם בן פוטי זה, שפטם אבי אמו (יתרו) עגלים לעבודת כוכבים. אז עכשיו יייחסו אותו אחר אהרון, אז לא אומרים בן פוטי זה? סבא שלו, לא המשיך לפטם עגלים לעבודה זרה?

אז מה קרה שייחסו אותו?

בא כאן הכלי יקר ואומר שבעצם, זה בא להראות את המעלה של פינחס. פינחס אם היה רוצה, יכל תמיד לעצור את עצמו מללכת ולעשות את המעשה, בגלל שתי דברים – מצד אחד, יש לו את אבי אמו שפיטם עגלים לעבודה זרה, ומצד שני, יכלו לבוא ולגעור בו, על זה שהוא עשה את המעשה, כי הוא נכד של אהרון.

זאת אומרת, משתי הצדדים הוא יכל לשבת בצד, ולומר לא מתאים לי לעשות את המעשה הזה.

אז הוא הלך ועשה את המעשה בכל זאת, ואמר הכלי יקר, והוא לא התייחס למה שהשבטים ביזו אותו.

לכן בא הכלי יקר ואומר לנו, שהוא יכל לעצור את עצמו מהפחד של ליצני הדור, והוא לא פחד. הלך בקול רעש גדול, ללא פחד וללא מורא, למרות שהוא ידע, שליצני הדור יתקפו אותו. כך כותב הכלי יקר במקום.

ישנו ביאור נפלא, שמופיע בספר דודאי ראובן, לגאון ר' ראובן כץ, בתוספת דברי הכתב סופר, ושתייהם ביחד, יוצרים לנו איזה שהוא מבט נוסף:

כותב הספר דודאי ראובן – בכל מעשה שאדם עושה, בכל דור ודור, גם בדורנו זה, גם מגדולי ישראל, ישנם שדורשים לגנאי וישנם שדורשים לשבת, אין דבר שכולם מסכימים עליו.

כשפנחס עשה את המעשה הזה, באו אליו אנשים ואמרו לו – לא יכל להיות שהמעשה הזה נובע מאהרון הכהן.

למה לא יכל להיות?

בא הכלי יקר ואומר – לא ולא, בשום פנים ואופן לא. המעשה הזה, לא יונק מבן פוטי, המעשה הזה יונק מאהרון הכהן.

יוצא, שאם התורה באה לגלות לך, שהמעשה של פינחס יונק מאהרון הכהן, זאת אומרת, שבכל מעשה גדול שאדם עושה, אתה צריך לחפש את השורש, מאיפה זה נובע.

(ברוך שאמר)

חלב. כך בא הכל על מקומו בשלום, עד שלא הבין מדוע לא יאמצו הכל את הרעיון, מדוע יש צורך בסכינים נפרדים!

ולא הבין, שאם חצי בשר וחצי חלב, הרי זו טריפה גמורה... כך, החושבים לערב בין קודש לחול, בין אור לחושך ובין ישראל לעמים. ולא לערב ממש, אלא לחנך לשני צדדים, כך וכך אחוזים קדש וכך וכך אחוזים חול, ויוצרים מאה אחוזי טריפה...

וסיפר לי מרן החזון איש זצ"ל שהגיע משלחת מפרנקפורט שבגרמניה אל רבן של ישראל, הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שימליץ להם על רב לעדתם, אבל הוסיפו שעל הרב להשתלם גם בלימודים כלליים ולשאת תואר דוקטור בצמוד לתואר הרבנות.

אמר להם רבי חיים עוזר: "כשהדוקטור עומד ליד הרב, סימן שהרב חולה"... ואספר -

בעת מלחמת העולם הראשונה היתה בירושלים עת צרה נוראה. הישוב הישן התקיים על כספי תרומות אחינו שבגולה, ועקב המלחמה נותקו הקשרים ופסקו הכספים, היוקר האמיר וכשליש מיהודי העיר מתו ברעב! בחצר חב"ד מתו כל התושבים ברעב, עד אחד! בנוסף, פקדה את הארץ מכת בצורת ומיד לאחריה בא ארבה ואכל את יתר הפלטה, צרה השתרגה על רעותה!

ובאותם ימים, כזכור הבא להטיל רמותיו בפצע המדמם, הגיע ראש ההסתדרות הציונית בבריטניה, איני חפץ לנקוב בשמו בשיחה תורנית, והציע שכל מוסדות התורה והחינוך בעיר הקודש יכנסו תחת חסות התנועה הלאומית, שתדאג לכל מחסורם ותזרים כספים ככל שידרש! כל מה שביקש, נוכחות נציג מטעמו בהנהלת המוסדות, זה הכל.

ההצעה היתה קרן אור בחשכה נוראה, הצלה ממוות לחיים, מחללות לפריחה. נקבעה אסיפה מכרעת בביתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים.

ישוב ראש ההסתדרות הציונית אמר את דברו, דבש ונופת צופים. לבו נכמר למחסור הנורא ולזלעפות הרעב, מבקש הוא להושיע ולהציל. ואינו מבקש דבר, רק נכוחות נציג מטעמו בהנהלה.

קם רבי יוסף חיים מלא קומתו הנשאה, נשען על השלחן בשתי ידיו ורכן נכחו לעבר האורח. ציטט מן הנביא: "לא לכם ולנו לבנות בית לאלוקינו" (עזרא ד, ג) - "אלוקי השמים הוא יצליח לנו, ואנחנו עבדיו נקום ובנינו, ולכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלים" (נחמיה ב, כ)!

אם נכמר לבם והמו רחמיכם אדרבה, תרמו כספים להחיות נפשות -

אבל בהיכלי התורה אין לכם חלק, ולא ניתן לכם דריסת רגל!

חשכו עיני מנהלי המוסדות, הבינו שלא יראו פרוטה, והמצב אכן היה ללא נשוא. רטנו, מדוע הנחרצות. למה טרק את הדלת, לא הותר סדק להדברות, אולי אפשר להציע לגשר, לפשר -

דוקא יושב ראש ההסתדרות הציונית הפתיע: "שמעו" אמר, "שנים יודעים פה בבהירות מה הם רוצים. אני, והוא. האחרים, שלא יתערבו"...

וכבר הזכרתי דברי הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בבאור דברי הגמרא (מגילה יב ע"א) [והשתיה כדת אין אונס, כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות כרצון איש ואיש" (אסתר א, ח), לעשות כרצון מרדכי והמן. מרדכי, דכתיב: "איש יהודי היה" (אסתר א, ח). המן "איש צר ואויב" (אסתר ז, ו), ותמוה, שהרי העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן" (אסתר א, ה), לאלפים ולרבבות, ואין יאמרו ש"איש איש" אלו מרדכי והמן?

אלא שבכל שושן היו שני "אנשים", שדרכם נהירה והם חותרים בנחישות להשגת מטרתם.

מרדכי לצד הטוב, והמן לסטרא האחרת. כל השאר, ניסו לתווך ולפשר...

יעקב לצד הטוב, ועשו לסטרא האחרת.

פנחס לצד הטוב, וזמרי לסטרא האחרת.

אליהו לצד הטוב, ואחאב לסטרא האחרת!

(והגדת)

בדרה הדרוש

המוצה את הרבים אין חטא בא לידו, ופנחס קידש ה' ברבים ר"ע אלו הייתי בסנהדרין לא נהרג אדם מעולם והקשה התוס' ויזכה הרבים, ויוכל להנתן לו שכר מיד ובטחו בו שלא יקלקל דרכו. וז"ש פנחס בן אלעזר השיב חמתי בקנאו קנאתי בתוכם, ולכן אמור לו הנני נותן לו ברית שלום:

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר (כו, א) איתא בגמ' אמר ר"ע מקושש זה צלפחד ה' אמר ר"א לר"ע בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן עליו את הדין התורה מכסחו ואתה מגלה אותו ואם אינו כדברייך אתה מוציא לעו על אותו צדיק והוא תמוה מאוד דילמא ר"ע סבר דצלפחד לש"ש נתכוון ונ"ל דלר"ע ע"כ צ"ל דהמקושש שלא לש"ש נתכוון דאיתא בגמ' אמר (מדרש יונתן)

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה, יא)

במדרש (במדבר"ר כא, א) בדין שיטול שכרו ותמוה, וכי דוקא בשביל שהוא בן אלעזר יטול שכרו, ונ"ל דאיתא בברכות (דף ז') אמר משה מפני מה צדיק רוע לו וצדיק טוב לו ומשני צדיק טוב לו צדיק בן צדיק ורוע לו צדיק בן רשע וכו' והשתא א"ש פנחס בן אלעזר בן אהרן צדיק בן צדיק בדין שיטול שכרו ודוק:

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל. במדרש [רבה כא, א] בדין הוא שיטול שכרו. נ"ל דהנה הקב"ה אין משלם שכר בעולם הזה כי פן ח"ו יקלקל דרכו וישמן ישרון ויבעט. אלא אמרו חז"ל [אבות ה, יח]

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' ובל מאמנים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

הדורש בשבת זוכה לגדלה

"פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על הגדה" (כו טו)
 מלשון הפסוק שלפנינו, שבו מובא משה למנות מנהיג לישראל, דרש החתם סופר¹ רמז למבאר במדרש (לקו"ש כי תשא תח) שאחד מתפקידי המנהיג הוא להקהיל את הגדה ולדרש לפניהם ביום השבת: "א-ל אל-הי הרוחות" (ראה לעיל טו כב), בגימטריה שבת. ליום זה נחנך "איש על הגדה" שיִדְרֹש בפניהם.

ענין זה נרמז אף בגסס תפלת 'תפנת שבת': "וגם האוהבים דבריך גלה בחרו", כלומר: האוהבים לדבר ולדרוש בדברי מוסר ויחס השבת, אותם בחרו לגדלה - להיות גדולי הדור.

¹חמס סופר

כח תפלתו של המנהיג

"פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על הגדה: ... ולא תהיה עדת ה' בצאן אשר אין להם רעה" (כו טו-טז)

כתב האדמו"ר רבי יעקב אריה מרדז'ין:

"צריך מנהיג הדור להשיג תמיד על ישראל, להתפלל בעדם שלא יחסר אחד... והמנהיג יש לו כח גדול שנותנים לו מן השמים להציל כל ישראל בתפלתו. כמו הרועה שיש לו כח להציל הצאן מרעב וצמא ומחלי ומצוק, כך נתן ה' יתברך כח למנהיג הדור להתפלל על ישראל בעד חולה או חסרון השפעות. ויש לו כח למנהיג לפעול בתפלתו תכף, ואם לא יעשה המנהיג זאת, עברה היא בידו... דכמו צאן הוא בידו של רועה, כך ישראל הם בידו של המנהיג, וצריך להחזירם במנוח".

²פניני אב"ב

התגברות מיחדת בבקר ובצהריים

"את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" (כח ד)

דרש רבי רפאל פדיר צבאן רבה של נתיבות:

קיום תפלות שחרית ומנחה כהלכתן, דורש התגברות מיחדת וכבישת היצר; בבקר, האדם מתקשה לקום ממטותו, ובצהרי היום קשה עליו להתפנות מעסקיו כדי להתפלל. לכן מזהירה התורה: "את הכבש אחד" - את כבישת היצר הראשונה, "תעשה בבקר" - בקומקו לתפלת שחרית [שנתקנה כנגד תמיד של שחר], "ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" - לצורך תפלת מנחה שנתקנה לזכר תמיד של בין הערבים.

³נפש תיה' (לר"כ צבאן ח"ב עמי ריב)

'זמן המוסף' מסתים לפני 'זמן הסעודה'

"וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימים ושני עשרים סלת מנחה בלולה בשמן ונספן" (כח ט)

פסק הרמ"א (או"ח רפא א): "ונוהגים שבשבת מאחרין

מזכירים אותם לכל הפחות בתפלת המוסף?
 באר רבי שמעון סופר רבה של ערלוי:

תפלת המוסף הנאמרת בשבתות ובמועדים, נתקנה כנגד כלל הקרבנות שנוספו בימים אלו על קרבנות התמיד. ולא תקנו להזכיר בה אלא את הקרבנות המכונים 'מוסף' - כשמה, אולם את יתר הקרבנות אין צורך להזכיר בה. כפי שאף בתפלות שחרית ומנחה שנתקנו כנגד תמידין של שחר ובין הערבים איננו מזכירים את פרשת קרבן התמיד, שכן עקר תקון התפלות הוא 'עבודה שבלב' כנגד 'עבודת המשכן', ואין הזכרת הקרבן מעכבת בהם.

⁴ש"ת מנחת יצחק ח"ו סימן ג; ש"ת 'התעוררות תשובה' ח"א סימן קצא

מצות השופר מתמשכת לאורך כל היום

"ובחדש השביעי באחד החדש מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יהיה לכם" (כט א)

יש להבין: מפני מה רמזה התורה על מצות תקיעת השופר בלשון: "יום תרועה", ולא כתבה אותה בפשטות, כפי שכתבה את מצות התקיעה ביובל (ויקרא כה ט): "והעברת שופר תרועה?"

פרש ה'נודע ביהודה':

את הסבה שאין אומרים הלל בראש השנה כביתר המועדים הסבירו חכמים (ראה לב ג) ששעה שבה "מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו", אינה שעה ראויה לאמירת שירה. בדברי הגמרא מבאר שחרדת הדין צריכה להיות עלינו במשך כל יום ראש השנה, ויש לומר כי לפיכך כתבה התורה את מצות השופר בלשון "יום תרועה", ללמדך שאין היא ככלל המצוות שהמקום אותן יצא ידי חובה ודין, אלא חרדת הדין המתעוררת בלבנו באמצעות השופר צריכה ללוותו במשך כל היום כלו.

⁵ציון לנפש תיה' נתיבה יד א

חביבות המצוות מבלבלת את השטן

"יום תרועה יהיה לכם" (כט א)

בגמרא (ר"ה טו א, ע"פ רש"י שם) מובאר שבראש השנה תוקעים פעמים: 'תקיעות דמישב' - לפני מוסף, ו'תקיעות דמקומד' - בתוך תפלת מוסף. שכתב ראוה השטן כמה חביבות המצוות על ישראל עד שהם מהדרים לתקוע בשופר שתי פעמים, נסתמות עינותיו ואינו מקטרג עליהם.

הוסיף ופרש רבי פינחס הלוי הורוביץ רבה של פרינקפורט: מצות השופר מעוררת את ישראל לשוב בתשובה, וכשהם מקימים אותה בשמחה ובחביבות, אות היא כי שבו מאהבה ולא רק מיראה. עבדה זו מבלבלת את השטן וגורמת לו להמנע מהזכרת עוונותיהם, לפי שבכך יגרם הוא זדוקא לרבויו זכיותיהם, כמבאר בגמרא (יומא פו ב), שהשב מאהבה "זדונות נעשות לו כזכיות".

⁶לחמי תודה' (לר"ח הורוביץ מפרנקפורט) שבת תשובה תקס"ח

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

אמן פותחת שערי חכמה

"לפנה משפחת הפוני" (כו כג)
 "יהי לו לומר 'הפונה' וכתב: 'הפוני', לומר שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו" (בעל הטורים).
 'פנה' בגימטריה 'אמן'. רמזה התורה שהמקפיד על עניית אמן, נפתחים לפניו שערי חכמה וזוכה "שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו".
 באר אברהם

הזכרת קרבנות המועדים בתפלה ובקריאת התורה

"וביום הכפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעת ימים" (כח כ)

פרשה זו נקראת ל'מפסיר' בחג השבועות (או"ח תצד א), ורבים תמהו: הלא רק מוספי החג הזכרו בה, ואלו יתר קרבנותיו פרטו בפרשת אמר (ויקרא כג יח-ט), אם כן מדוע לא תקנו לקרא אף את פרשת קרבנות אלו?

תרוץ רבי יצחק יעקב ויס גאב"ד ריושלים, כי כיון שקריאת 'המפסיר' על קרבנות היום אינה אלא מנהג, לא הטריווה את הצבור להוציא ספר נוסף לקריאת פרשת אמר, אלא הסתפקו בקריאת פרשת המוסף.

תרוץ זה מסביר את הסבה שאיננו קוראים את כל קרבנות חג השבועות בתורה. אולם מפני מה איננו

"אמונים נצר ה" (תהלים לא כד),
 אלו שעונים אמן באמונה...
 ומאמינים שאני עתיד לגאולם."
 (מדרש תהלים לא)

פרשת פנחס

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מאמר

ראש הישיבה

חידה בשלום בית

במקום לדבר ולקרב, הוא הולך כנגד אחד מגדולי הדור באלימות נוראה ורוצח אותו בלי דין ומשפט ובלי אומר ודברים. לכאורה דבר נורא, אולי תאהב אותו וכך תקרב אותו לתורה, כמו סבא שהיה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה...? למה אתה הורג?

השלום האמתי

אבל המעשה הקדוש הזה כמתיק דינים מעל כל עם ישראל ועוצר את המגיפה המשתוללת. ובזכות הסיכון העצום שלקח סינחס על עצמו, הוא זוכה לניסים גלויים, ולבסוף זוכה לפרשה מיוחדת על שמו, ולהבטחות מדהימות: הוא נכנס לברית הכהונה, ה' מונה אותו להיות הממשיך של סבו הצדיק, ונותן לו ברית עולם של... שלום! כן, דווקא שלום.

ללמד אותנו ששלום אמיתי זה לא שלום של כניעה והתרכסות, ולא שלום של "לעבור על התורה", חס וחלילה; אלא שלום אמיתי זה שלום שבא עם קנאת ה' צבקות אדירה, ועם נאמנות מוחלטת עד כדי מסירות נפש לאמת.

הולכים על חבל דק

זמרי בן סלוא קם לקעקע ולעקור את יסודות התורה. הוא היה תלמיד חכם שעשה דבריו ביועין, ולא היה תינוק שנשבה. כאן לא היה מקום למידת השלום. כאן הייתה נדרשת עזות דקדושה ומסירות לקנא קנאת ה'. וזה השלום האמתי. אז דרכו של אהרן.

אבל בדורנו, רוב ככל עם ישראל כמעט לא שייך לקנא כנגדם קנאת ה' בדרך של תקיפה מילולית, וכל שכן שלא בדרך של אלימות, חלילה. הם בסך הכול טועים וחסרי ידיעה והבנה; הם מוסיפים על ידי תקשורת עויינת, ומושלבים על ידי היצר הרע ש"חוגג" ברחובות. אף אחד לא רשע ולא אשם באמת.

לכן בדורנו, הגם שצריכים קנאת ה' צבקות גדולה כלפי עצמנו, לקנא במסירות נפש לכל נקודה של המשך בעמו 3

בואי נשב ביחד ונמצא את האפשרות גם לשמוח ביחד וגם לשמח אותך, וגם לעשות את זה בדרך הכשרה והמותרת. אם יש צורך, בואי ונתייעץ עם רב. העיקר שנשמור על שלום ואהבה בינינו שזה הדבר החשוב ביותר".

עד כאן השאלה. ומה התשובה? מה אתם אומרים?

אני מאוד מקווה שאתם כבר מבינים בעצמכם.

**חלילה לחשוב ששלום
בית זה אומר להקשיב
לבן או בת הזוג בכל מה
שיגיד, גם אם זה נוגע
לעבור על התורה, חס
ושלום!**

ירידת הדורות?

סוף הפרשה הקודמת ותחילת פרשת השבוע שלנו מספקות לנו את התשובה. לפני שתי פרשות נפטר אהרן הכהן, איש השלום, "אוהב שלום ורוחף שלום". כל עם ישראל בוכים. והנה, בפרשה רואים עם ישראל "ירידת הדורות" נוראית לכאורה. הנכד של אהרן איש השלום, עושה מעשה כל כך מנוגד לדמות של הסבא.

אף אחד לא אוהב מבחנים, אבל אם כבר מבחן, אז שלפחות יהיה מבחן אמריקאי. תן לי את כל האפשרויות מראש, ואני אבחר מה שנראה לי הנכון ביותר.

אז יש לי כאן מבחן אמריקאי בן שאלה אחת. שאלה מאוד פשוטה שנגיש אותה כחידה לכל הקוראים. זו חידה בשלום בית. נכתוב את החידה מהצד של הגבר, אבל היא נכונה כמובן לשני הצדדים:

יהודה חוזר הביתה, ורותי אשתו מבקשת ממנו ללכת איתה למסעדה לא כשרה, או למקום שבו הוא עלול להיכשל באיסורים המורים אחרים. מה צריך יהודה לעשות?

אפשרות ראשונה: "לקנא קנאת ה' צבקות" ולצאת למלחמה על אשתו, לצעוק עליה, לבזות אותה, להראות לה "מי הגבר", "להעמיד אותה במקום", וכדומה.

אפשרות שנייה: ללכת בדרך ה"שלום", ולומר לעצמו הרי שלום בית זה הדבר הגדול ביותר, "גדול הוא השלום", אני אעשה את רצונה, אני רק אלך איתה ולא אוכל, אני רק אלך ואשתדל לא להיכשל, ואם אני קצת אכשל אז לא נורא, כי זה לצורך שלום בית...

אפשרות שלישית: לקנא קנאת ה' כלפי עצמו בינו לבין קונו, ולא להסכים בשום פנים ואופן לעבור על התורה, ואפילו לא להגיע למקום שבו יש חשש שיעבור על התורה; ומצד שני ללכת בדרך השלום כלפי אשתו המסכנה והרחוקה שעדיין לא זכתה להכיר את האור שבדרך התורה או שהתגבר עליה היצר הרע שלה, ולומר לה באהבה ובעדינות: "אשתי היקרה, את יודעת כמה את יקרה לי וכמה אני רוצה לשמח אותך. ללכת למקומות שבורא עולם אוסר עלי - את זה אני לא יכול בשום פנים ואופן. אבל

גיליון 630

י"ז תמוז תשע"ט

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

כניסה	יציאה	ר"ת
19:09	20:24	ירושלים
19:25	20:27	תל אביב
19:20	20:28	חיפה
19:25	20:24	באר שבע

באר שבע	ראש העין	ירושלים	חולון
יום א', י"ח תמוז (21/07/19)	יום ב', י"ט תמוז (22/07/19)	יום ד', כ"א תמוז (24/07/19)	יום ה', כ"ב תמוז (25/07/19)
בית כנסת "ברסלב רמות" רודולף בלוך 64, בשעה 20:30	בית כנסת "אמת ושלום" חפץ חיים 6, בשעה 20:30	ישיבת "חוט של חסד" שמואל הנביא 13, בשעה 20:30	בית כנסת ע"ש חללי צה"ל המעפילים פינת המצודה בשעה 21:30

בדיחות הדעת

סוס נכנס לקיוסק ומבקש לשתות פחית, המוכר נותן לו פחית והסוס מברך: "ברוך אתה... שהכל נהיה בדברו". המוכר בהלם אומר: בחיים לא ראיתי סוס מברך על שתייה, אומר לו סוס: אחרי שלוש חודשים בהפגנות גם סוס ילמד לברך...

חשים שאנו ממש מזניחים את הילדים ולא בגלל שאנו רוצים בכך, אלא בעיקר משום שאנו רדופים, סובבים סביב הבעיות המשפחתיות ועסוקים מידי בדברים דחופים אחרים!

כמובן- שאנו צריכים לעבוד, להתפלל, ללמוד ולעשות כל מיני קניות וסידורים בבנק וכדו' אך בוודאי גם תסכימו איתי שלשמונה עשרה דקות ליום, בהחלט קשה לקרא "אהבה" ולכן חשוב לשים לב ולחזק את זמן האיכות שאנו משקיעים בילד.

ענין של יחס

"יחס אוהד" הוא ביטוי שמקפל בתוכו עולמות שלמים. יחס, זו זכות אנושית בסיסית ותנאי הכרחי להישרדות על הכדור בו אנו חיים. לילדינו הזכות לדעת ולהרגיש שאנו כהורים דואגים להם, דורשים בטובתם, מעריכים את מי שהם ואוהבים אותם. כדי שילדינו יקבלו תחושה זו, הם זקוקים למנה גדושה של קשר אנושי בסיסי. הקשר הזה, הוא זמן האיכות שאנו מספקים לילד.

זמן האיכות בא לידי ביטוי, בצורה מוחשית ע"י פעילות, יצירה, הכנת אוכל, ניקיון משותף, וכל מיני חוויות משותפות, ועל ידי התבטאויות כלליות כמו: "אני אוהב אותך", "אתה נהדר", "את הילדה הכי נפלאה בעולם" ועוד, אבל במיוחד על ידי התבטאויות מוחשיות, כמו: "ראיתי איך ויתרת לאחייך הקטן, את נפלאה", "שמתי לב איך ברכת על האוכל, ממש התרגשתי", ילדים זקוקים לשמוע מילים כאלו, זה מפתח בהם תחושה של ערך עצמי ורגשות חיוביים למשך כל החיים. ככל שנעניק זאת יותר, כן נעזור להם להתמלא בחסימות, וככל שתהיה להם ממנה יותר, כן יוכלו להעניקה גם לאחרים.

המשך בע"ה בשבוע הבא!

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
במים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
054-8434435 נ"י

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירה

חום ואהבה, גרמה למכשול. ואצל משפחת ב' היא הייתה חסרה ולכן נגרם המכשול. עלינו לשאול: מהי הדרך הנכונה, האם להיות הורים "חמים" ולהרעיף אהבה בלי גבול או להיות הורים "קרים" ולהתייחס לילד רק מתי שזה יועיל לו?

כמובן הכי טוב זה להיות ממוצע. אבל איך ומתי? והאם בכלל אנחנו יכולים לשלוט על "מד האהבה"?

ילד מואשר

הורים יקרים! לפני שאנחנו חושבים להוריד או להעלות את הטמפרטורה, נעשה בע"ה סדר בדברים. לאהוב ילד פירושו: להתייחס אליו בכבוד, ברוך, בנחת, להקשיב לו, להכיר את העולם הרגשי שלו, לדעת איך הוא מתמודד עם קשייו, לתמוך בו, להתעניין ברגשותיו, בתחושותיו, לכפרג ולחמיה לו, לספר לו כמה שהוא טוב, מצליח, צדיק וחשוב, לחבק, ללטף ולנשק אותו.

יחס חם של הורה כלפי ילדו ובעיקר היחס שאינו מותנה בהתנהגותו או בהישגיו הלימודיים של הילד, יוצר קשר אמיתי וחיוני של הורה לילדו ובונה ביטחון עצמי ודימוי עצמי חיובי אצל הילד. ילדים שאוהבים "להתפנק" וכשהם רואים את ההורים הם רצים אליהם, מחבקים ומנשקים אותם הם ילדים בריאים יותר. וההורים, כמובן הורים מואשרים.

אפשר לומר בביטחון מוחלט, כי: לחום ואהבה כמעט ואין גבול ומידה וככל שהחום והאהבה המתוארים לעיל, יושפעו בנדיבות, כך תהייה התוצאות בשטח. הילד ירגיש בטוח בעצמו ויהיה ילד מואשר!

18 דקות ליום

קראתי לא מזמן מחקה שמשנה לשנה כמות "זמן-האיכות" שהורים משקיעים בילד הולך ויורד. כמדומני, בישראל, בשנת 2016 זה עמד על 18 דקות ליום. המחקר כמובן, לא מתייחס לזמן שבן ההורה נמצא עם הילד, אלא לזמן איכות שהורה משקיע בילד, כמו: טיול משותף, שיחה אישית, משחק, פעילות וכדו' אכן, קצב החיים המהיר שאנו נתונים בו, גורם לנו להיות אנשים עסוקים שאין לנו מספיק זמן איכות לעצמנו ולילדינו. לעיתים קרובות, אנו

חום ואהבה או חום גבוה פרק א'

את סדרת המאמרים הקודמת "הערכה או ביקורת" נוכל לסכם במשפט הבא: "ככל שלילד שלנו תהייה הערכה עצמית טובה וגבוהה יותר, כך יטב לו בחיים". השכלנו להבין על הסכנות שבביקורת לא מאוזנת ומהי הערכה עצמית טובה ואיך בונים אותה. בסדרת המאמרים הבאה, ניגע בע"ה בנושא קרוב מאוד לנושא בניית הערכה עצמית טובה, והוא "חינוך ע"י חום ואהבה, והסכנות בפיווק יתר".

נושאים אלו יהיו גם בע"ה נושאי פתיחה מצויינים לסדרה הבאה שתעסוק בע"ה בנושא "גבולות ומשמעת בחינוך" לימוד מהנה.

חמים או קרים- בורר טמפרטורה?

בכל מתכון לאפייה, מופיעות גם הטמפרטורות (מידות החום) הרצויות שאליהן צריך התנור להגיע בשעת האפייה. אני בטוח שאף עקרת בית, לא תעניק לעוגה שלה מידת חום בלתי מוגבלת. שהרי כאשר נעניק לעוגה "חום" לא במידה הנכונה- העוגה פשוט תישרף. לעומת זאת, האם ישנו "מווד" בהענקת חום ואהבה לילדים? האם צריך להעניק חום ואהבה בלי גבול, או שמא יש להעניק חום ואהבה במידה, במשקל ובמסורה? ואם כן מה המינון? האם ישנה חוברת הדרכה למינון חום ואהבה לילדינו? וכיצד עלינו לכונן את בורר הטמפרטורה הזו?

שליטה על מד האהבה

דבר נוסף, פעמים ואנו שומעים "הרהורי-לב" של הורים, בסגנון: "טעיתי שהתייחסתי לילד יותר מידי, אני מצטער על כך שנתתי לו כל מה שרצה, היום הוא מתחצף ומצפצף עלי".

סגנונות נוספים: "חבל שהייתי קשה עם הילד, לא חיבקתי אותו מספיק, כשגדל החברים חיבקו אותו, אז הוא נשר ממסגרת הלימודים וברח לנו מהבית".

או: "אם הייתי קצת יותר קשוחה איתו, הוא לא היה מעז להתחצף ולענות לי" וכן הלאה.

יכול מאוד להיות, שטענות אלו צודקות. אולם טענות אלו סותרות, אצל משפחת א' הענתק

מס"ד

מחפשת ולא מוצאת??

מעונינת בעבודה צנועה ב- 100% ובשעות נוחות?

מצאנו מקום בדיוק בשבילך!
טלפנות עם שליחות, בשעות נוחות ובסביבה חרדית
בברכתו של הרב שלום ארוש שליט"א

העבודה במשרדים בירושלים
לפרטים: 02-5308002 | 02-5308000

2021

ט"ו באב
הדרך לזוגיות באומו
עם הרבנית ארזש תחי'

יום רביעי י"ג אב 14.08.19
עד יום ראשון י"ז אב 18.08.19

רבי נחמן מברסלב, רבי נתן
הבעל שם טוב, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב

ארוחות ביתיות ומשקעות,
לינה, נסיעות, הדרכה ועוד...
לא מכלול כמות המזון

02-5812210

טלפון למיידים

ילדון הידודון

בין הכותרים יוגרלו מתנות

חידה: על איזה חלק מהעם לא נזרה גזרת המרגלים ומדוע?

תשובה פרשת חוקת: כושה רבינו עשה את נחש הנחשת, וחזקיהו הסלך כרת אותו (מלכים ב- יח) ובססכת ברכות (:) מובאר שהחכמים שיבחו אותו כי העם עשו מזה עבודה זרה.

הזוכה: יענקי בודיק, ביתר עילית.

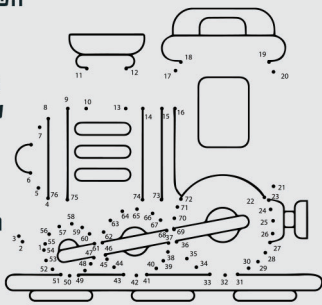
פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

תמוז | העלם והסתרה

- השם תכנן
- לך את
- החיים
- הכי טוב
- שאפשר
- רק
- שלא
- תמיד
- התמונה
- שלמה

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת?

ה'לא יצלח' שהצלח

רואה את מה ש'ה' רואה, אבל אם הוא מאמין, הוא רגוע ובטוח שהכל מאת ה' יצא. ה' עשה - זה טוב! אני לא מבין ולא יודע, אבל ה' יודע מה שהוא עושה, והוא יתברך עושה רק טוב. אין רע בעולם.

אבל אדם חסר אמונה, הוא מחליט שזה לא טוב, והוא מתעצבן ודואג: 'פטרתי אותי מהעבודה, מה ה'יהי?' ולא רק זה שהוא כופר בהשגחה הפרטית, אלא זה מביא אותו לעשות עוד ועוד עברות - פעם ולשון הרע וקללות, ומי יודע לאן יגיע, כמו ששומעים לצערנו הרב מעשים של כל יום כמעט.

לעפות זאת, מי שהוא בעל אמונה, כפה מצוות הוא עושה כשמוקבל באמונה את מארעותיו! מלבד עצם מצוות האמונה שהיא תכלית ביאתו לעולם ואין שעור למעלתה, שבוסימה הוא תמיד שומח בחלקו, ומשפח את בני ביתו וכל הסובבים אותו, הוא עוד זוכה להעביר על מדותיו ולהציל מעברות חסרות, והוא עוד מקמתיק דינים מעל כל העולם כולו, וזוכה להשיג את אור ה' ולגלות את מלכות ה' בעולם, ולהשרות שכונתו! יתברך בעולם הזה ועוד ועוד...

היה מיליארדר אחד שלא ידע אפילו לכתב את שמו, והיה חותם על הצ'קים בטבילת אצבעו בדיו. יום אחד הפזיזרה שלו העיזה ושאלה אותו, כיצד זה יתכן שמייליארדר כסוהו לא יודע אפילו לכתב, ואיך הגיע למה שהגיע להיות עשיר כזה מצליח וכי? אומר לה: 'אדרבה, אלו הייתי יודע לכתב, לא הייתי מיליארדר היום... ואספר לך את הפעשה...'

ומעשה שהיה כך היה: מאחר שגדל בבית הרוס, הוא לא למד מעולם קרא וכתב, ובקשי רב קצא עבודה בבית חרשת פכועל פשוט. ויום אחד החליטה הנהלת בית החרשת, שכל מי שלא יודע 'קרא וכתב', לא יוכל להמשיך לעבד אצלם. נתנו לו פצאיים והוא הלך לדרסו. ה' עזר לו, ועל אף שנשארו בלי מקום עבודה, הוא היה שומח בחלקו, והאמין באמונה שלמה שהכל לטובה.

הלך ופתח עם כפסי הפצאיים דוכן למכור טבקי, והצלח. ופתח עוד אחד ועוד אחד, עד שנתעשר מעט ונכנס לתעשייה, והצלח 'בגדולי' עד שנעשה מיליארדר... 'רואה את' - סים העשיר את דבריו - 'אלו הייתי יודע לכתב, הייתי נשאר פועל פשוט בבית החרשת, ולא הייתי היום מיליארדר...'

הפטר מספור זה הוא אותו הפטר שהאדם לא

אמרת תודה ונושעת? 052-2240696

רצה גם לזכות בהגרלה?

גם אתה יכול!

שלח לנו סיפור תודה ותיכנס להגרלה

al5308000@gmail.com

ילדים אומרים תודה

סיפור בהמשכים לילדים

מתנה ושמה תודה

052-2240696

השמש מאירה לי את הלב. למדתי וראיתי והרגשתי על בשרי שהתענוג של לקום מקדם הוא תענוג אמתי שנותן אור והצלחה בחיים, והוא פי מיליון יותר כיף מהתענוגים של הפטפוטים שבגללם נרדמתי מאחר בלילה.

לקום מקדם זהו סוד ההצלחה שעושה שהחיים יהיו יפים ומתוקים.

אמרת תודה והתעוררתי.

להתעורר מהשינה (חלק ד)

נדה, תודה בכל פעם שהוא יעזר לי לקום מקדם. עם הזמן, פחות ענן אותי על מה מדברות האחיות שלי, ומה מעסיק את האחים שלי. רציתי להיות לבד עם עצמי ועם ה'. והנה, הבלתי יאמן התחיל לקרות: מצאתי את עצמי נרדם מקדם, בלי לצאת מהמטה כמו פעם.

בבקרים התחלתי לקום מקדם, עד כדי כך שיש בקרים שאני הראשון במשפחה שמתעורר, ואמא כלל אינה צריכה להעיר אותי. יש לי זמן לשחק, לקרא. לפעמים אני מכין את שקיות האכל לאחים ולאחיות שלי.

כמה טוב להודות לה!

פתאום גליתי עולם חדש ומפלא.

זה נפלא מאד להתחיל את הלמודים בזמן, תחושה אחרת לגמרי. אבא ואמא שמחים אתי. המורים מחיכים אלי.

'איך אני יכול להודות על זה שאני מאחר?', חשבתי לעצמי, אבל החלטתי להקשיב לאבא בלי שאלות מיתרות, אז לקחתי עפרון וגיר וכתבתי:

- תודה לה' על כך שאני קם מאחר בבקר.

- תודה לה' על זה שבשנה האחרונה כמעט בשום יום לא קמתי בזמן.

- תודה לה' על זה שקשה לי להתנתק מכל הפעילות בבית ולהרדם.

- סליחה שלא אמרתי תודה עד היום על זה שאני בכלל קם!

- תודה לה' שנתת לי להבין שאי אפשר לקום מקדם, כשהולכים לישן מאחר.

בכל יום מצאנו משהו חדש להודות עליו. כמו כן, בכל לילה אמרתי לה' לפני קריאת שמע שאני מקבל עלי לומר בלי

פתרון אמותי

היו נשואות בבית, היה אפשר לתקן, אך מרגע שנעשות נחלת הכלל, כבר קשה מאד לתקן אותן. במילים אחרות: הלכלוך, כל עוד הוא "נשאר בבית" ניתן לכבסו, ברגע שהוא נודע בחוץ, כבר אי אפשר לכבסו...

בליקוטי הלכות כותב רבי נתן, שהבית הוא "רשות היחיד" והחוץ הוא "רשות הרבים". וידוע שרשות הרבים היא מקום שלטת החיצונים.

לכן עיקר הקדושה היא בביתו של האדם. ומעתה, אשה שמכניסה חברות לביתה, הבית נהפך ל"רשות הרבים" - רשות החיצונים ר"ל.

לכן, אף על פי שהיא צודקת בטענותיה שהיא צריכה חברה, אבל כאמור לעיל, החברות הן לא העצה לפתרון הבעיה שלה, אלא צריכים לעשות טפול שורש ביחסים שבינה לבעלה.

זהו חוזר גם לענין הטלפונים. יש נשים שבאמת לא מביאות חברות הביתה, אבל מבלות זמן רב בטלפון עם חברות ועם משפחה.

אשה צריכה להיות חכמה להפנות את כח הדבור שלה לתפלה, וזה לא משנה שלא באות חברות, כי השיחות הן אותן שיחות, ויש בהן את כל הקלקולים הנ"ל. אשה צריכה להיות מרוכזת בבניית הבית שלה, שתראה שתהיה לה חיות כשהיא עושה את שליחותה ותפקידה, ולא תחפש חיות כזו דמיונית בחוץ.

לעבודת ה', או מהזמן שצריך להיות מוקדש לבית, לילדים, למטלות השונות, בקיצור - למהלך החיים הבריאי. למי יש זמן בכלל לבלות עם חברים? ובפרט גבר שאין לו מסגרת, או אשה כזו שאין לה מסגרת, היא יכולה לבזבז כך את כל היום. וכי אין לה מה לעשות? גם לאשה עצמה זה גורם לנזק:

היא מאבדת את עצמה עם החברות. מאבדת את החיים שלה. מאבדת את הילדים. מאבדת את זהותה. מאבדת את ההתבודדות, את התפילה, את הלימוד - את הכל.

העולם אומרים: "ביתי מבציר", אבל גבר שמכניס חברים הביתה, או אשה שמכניסה חברות הביתה, כבר אין להם מבצר.

הכול נעשה חשוף. כל יודעות את המתרחש בביתה. את מצבה הלכלכלי וכו'.

כל מיני בעיות שיש לה מתפרסמות, בעיות שאילו

אם האשה מרגישה שהבעל הוא לא חבר שלה, והוא לא מדבר איתה, וחסר לה יחס ממונ, ולכן היא חייבת איזו חברה לדבר איתה, שהרי הבדידות קשה מאד, ולכאורה היא צודקת, עדיין היא צריכה לדעת שלהביא חברות זה לא פתרון, כי זה הרס הבית במאה אחוז.

כל זמן שלא תביא חברות, היא סובלת אמנם, אבל אפשר יהיה לטפל בבעיה טיפול שורש, למצוא עזות שיכולות באמת להועיל ולפתור את הבעיה, כגון ללכת ביחד לרב שילמד אותם איך להיות ביחד, והיא תספר לרב על הבדידות שלה, שלכן היא רוצה חברות, ואז הרב יסביר לבעל, שצריך שייתן יותר לאשתו וכו'. אבל אם היא תביא חברות - כבר יהיה קשה לעזור לה.

זהו נכון לכל אדם: לא טוב לבזבז את זמנו על חברים. צריכים, כמובן, להיות בקשרי חברות עם כולם, אבל לא כזו חברות שנוטלת מהזמן החשוב

בעיות שנשארות בבית, אפשר לתקן, אך מרגע שנעשות נחלת הכלל, כבר קשה מאד לתקן אותן - הלכלוך, כל עוד הוא "נשאר בבית" ניתן לכבסו, ברגע שהוא נודע בחוץ, כבר אי אפשר לכבסו...

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

ר' משה קורדובירו זצ"ל
 הרמ"ק
 כ"ג תמוז

גם תמצות משיטות הקבלה של הראשונים, בהן ומכריע בניהן. כמו כן חיבר הרמ"ק פירוש לספר הזהר ולספר יצירה בשם "אור יקר". הוא חיבר ספר מוסר בשם "תומר דבורה" המיוסד על י"ג מידות.

בכ"ג בתמוז, שנת ש"ל, נצחו אראלים. בן ארבעים ושמונה שנה היה רבי משה קורדובירו,

כאשר החזיר את נשמתו אל מקור מחצבתה במרומים. את פרי יגיעו עלי אדמות, ספרייה שלימה של כתבים, הוא השאיר בידיהם הנאמנות של אלמנתו ובנו גדליה, בן השמונה - שמהם הופיעו יצירותיו אחרי שנים. אחרי ארנוו הלכו רבותיו: גיסו ר' שלמה אלקבץ, אשר לפני עשרים ושמונה שנים הכניס אותו אל היכל הקודש של הקבלה; ורבו הקשיש, גדול הדור והדורות, ר' יוסף קארו, שהספידו ליד קברו, וכה אמר: "כאן נגזר ארון התורה".

רבינו משה קורדובירו זצ"ל זיע"א
 חי בן השנים הרפ"ב - ה'ש"ל, מחשובי מקובלי צפת ספרי קבלה ורבו של האר"ז"ל.

הרמ"ק נולד בשנת רפ"ב. מקום לידתו אינו ידוע, אך שם משפחתו מועיד על כך שמוצא משפחתו מהעיר קורדובה בספרד. הוא גדל וגר בצפת, למד תלמוד והלכה אצל מרן רבי יוסף קארו. התחתן עם אחותו של רבי שלמה אלקבץ ובגיל עשרים החל בלימוד קבלה אצל גיסו. הוא היה אחד מארבעת הרבנים שנסמכו בידי מוה"ר בירב. לאחר מספר שנים החל לשמש כראש ישיבה בצפת. בין תלמידיו נמנו רבי חיים ויטאל, לימים עורך כתבי האר"י, ורבי אליהו די וידאש, מחבר הספר ראשית חכמה.

עם הגעתו של רבינו האר"י לצפת נתחבר אליו רבינו הרמ"ק, ושניהם העסיקו בחכמת הנסתר, והשפיעו זה לזה שפע רב. מהיום ההוא הייתה ברית אהבה כרותה בין האר"י ובין הרמ"ק הלימוד בספריו של רמ"ק לא פסק גם היום, ויש המחשיבים אותו לימוד מקדים לקבלת האר"י, או מעין הרחבה וביאור.

הספר שאיתו מזוהה הרמ"ק הוא פרדס רימונים, המבאר את שיטתו בקבלה. בספר זה מביא הרמ"ק

בס"ד

חדש! חדש! חדש!

**זמירות
 נועם שבת**

חיזוקים באמונה מאת הרב שלום ארוש

זמירות שבת

זכות גדולה להפיץ במליונים!!

להזמנות:
052-2240696

אמת שהתאמתה אצל האדם שזה רצון ה' - עם כל זאת, כלפי חוץ נדרשת מידת השלום בדרך של "אהב שלום ורוחף שלום, אהב את הבריות ומקרבן לתורה". הרבה אהבה, הרבה חסימות, הרבה כף זכות, הרבה לחפש ולמצוא נקודות טוב, להסביר בנועם במאור פנים ולקרב.

שביל הזהב בשלום בית

זה נכון ונצרך בכל תחום, וביותר בתחום של שלום בית.

הרבה אנשים טועים וחושבים שמה שאני כל כך מעודד ומעורר על נושא השלום, זה אומר חלילה, להקשיב לבן או בת הזוג בכל מה שיגיד, גם אם זה נוגע לעבור על התורה חס וחלילה. ואני חצה להבהיר את זה בצורה הברורה ביותר שחס וחלילה וחס ושלום לחשוב כן!

לעבור על התורה זה אסור בכל מצב וזה ההרס הגדול ביותר לבית ולאדם.

ועם כל זאת, זה בשום פנים ואופן לא אומר לחשוב שכן או בת הזוג הוא אויב ה' ולצאת כנגדו במלחמת חרמה. כמו שאסור לעבור על התורה, כך גם אסור להשפיל ואסור לבזות ואסור לשלם רעה תחת טובה, וחייבים לכבד בעדינות ובהערכה.

וחייבים להבין שיש כאן "צד שני" שקשה לו, ועובר עליו מה שעובר עליו, ובזמן הזה נכון שהכי קל לדחות אותו ולהאשים אותו, אבל ה' רוצה שבין את הצד השני ולא נתגאה עליו, שנדע שגם לנו זה יכול לקרות, וה' מרחם עליו ושומר עליו, ומה שה' באמת רוצה מאתנו זה שדווקא עכשיו נרחם ונעזור לצד השני לצאת מהקשיים.

איך עוזרים לצד השני? רק בדרכו של אהרן, וכמו שכתבנו: בקנאות ה' כלפי עצמנו פנימה, שלא לעבור על הסעיף הקטן ביותר בשולחן ערוך - ומצד שני באהבה ובשלום, בכך זכות ובהרבה סבלנות כלפי חוץ.

קנאות פינחס של דורנו

שביל הזהב הזהב הזה הוא הדרך הנכונה לשלום בית, אבל הוא גם נכון לכל הנושא של קירוב רחוקים. קירוב רחוקים הוא המלחמה וקנאות ה' צבקות של דורנו, ועם כל זאת צריכים לדעת את הדרך הנכונה לעשות זאת. זו מלאכה מורכבת אבל בהחלט אפשרית לכל אחד.

מצד אחד חייבים לצאת לעם ישראל ולקרב באהבה, אבל מצד שני חייבים לשמור על הבית, וחייבים לשמור מכל משמר שלא לצאת מגדרי התורה כחוט השערה. חייבים לאהוב כל יהודי, וכל זאת בלי ללמוד כלום ממעשיו שעדיין לא עולים בקנה אחד עם דרך האמת, ועל כך ברצוני להרחיב בעזרת ה', בשבוע הבא עליו לטובה.

ויהי רצון שלא נעבור על רצון ה' כהוא זה ונזכה למידת השלום באמת בביתנו ובכל עם ישראל, וכולם יחזרו בתשובה מתוך שלום ואהבה, בלי מגיפות ובלי צרות ובלי אסונות, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן.

ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום.

ברכת שבת שלום ומבורך-

שלום

צדיק ברזל

לשמע דבריהם על "פגזים" אימתניים שנוחתים על העיר ומטילים בה שריפות ענק והרג רצחני, הניף הרב את ידו בביטול. בו במקום נטל את מקלו, אמר מה שאמר ועשה מה שעשה, ולאחר מכן החווה באמצעות מקלו קו דמיוני בקשת עגולה מאווירה של טבריה לכיוון הכינרת, שמימיה הרגועים ניבטו מאחוריו.

מאותו הרגע והלאה - כל אבן שנורתה לעבר טבריה, עשתה את דרכה בקשת אדירה ורחבה היישר אל מימי הכינרת בלא שתגרום נזק ואפילו לא בהלה...

תושבי טבריה יצאו מחוכים ושלוים לרחובות העיר, והביטו במופע החינם שסיפקה להם "כיפת הברזל" השמימית של הצדיק רבי חיים הקדוש.

כ כ ל
ש ג ר ו
והתרבו
חיוניהם של
הטבריינים,
עלה מפלס
ה ח מ ס
והזעם בלבו
ה ר צ ח נ
של המושל
ה ס ו ר י,
ש נ ו כ ח
שפגיעותיו
ח ד ל ו
מ ל ז ר ו ע
ח ו ר ב נ
ו א ב ד ו ת
בעיה לאחר
ד ר י ש ה
ו ח ק י ר ה
מ א ו מ צ ת

מי שאינו מקבל תוקחה, על-ידי-זה אינו נהגדל. [התנשאות יא']

נודע לו שאיש אלוקים יהודי עשה מה שעשה וכדורי המוות שלו אינם יעילים במאומה. הוא מבזבז את זמנו לריק.

מיד שלח המושל הסורי נציגים מכובדים עם הסכם הפסקת אש לתושבי טבריה, ובאותו רגע שהללו הסכימו לקבלו מידיו - לא לפני שהבטיח להם שקט ושלוה בהן צדקו - עשה המושל האכזר והתקף את דרכו לבית מדרשו של רבי חיים על שפת הכינרת.

בכניסתו גחן והשתטח מלוא קומתו לרגלי הצדיק ונשק את שולי מעילו. "אם אדם קדוש כזה שורה בתוככם", אמר לטבריינים שהופתעו מרפיסותו של האכזר במושלי הסביבה, "עפר אני תחת כפות רגליו". מספרים, שמהז והלאה נקבע שמו של רבי חיים כ"אבו-לעפיה", שמשמעותו "השולט על האש"...

פחד ובהלה-רבתי שררו ברחובות טבריה העתיקה, יהודים כגויים התרוצצו בפחד וניסו לנחש מה ילד יום. שליטה של סוריה, שנודע בעריצותו הרבה, הודיע שהוא מתכונן לכבוש את טבריה ולהפוך את כל תושביה לעבדי-עולם. שמועות על אכזריותו של המושל כבר נפוצו מפה לאוזן והזועות התעופפו במרחבי הדמיון בחוסר שליטה.

לאט לאט קיבלו תרשימי האימה מעוררי החלחלה ממדי-אמת, ורק אז התברר לטבריינים שמצבם חמור הרבה יותר משמועות בעלמא.

הימים היו לפני כארבע מאות שנה, ומושל סוריה העריץ גייס לרשותו טכניקה שאמנם כבר הייתה בעולם - בימי הרומיים, אבל דרשה תחום רב ומיומנות גדולה: הטלת אבני-קלע אדירות ממדים

כשעל גבן לפידי אש בוערים, שיעודו להרוג, להרוס, להצית, לשריפות, ובעיקר: לגרום לכניעה מוחלטת ומהירה.

האבנים הראשונות אכן חוללו הרס עצום. טבריה של אותם ימים מוקפת הייתה חומת אבן משלושת צדדיה,

ומצידה הרביעי הייתה הכינרת חומתה. מושל סוריה החליט אפוא להתמודד מול חומות אבן מאשר לגרום לחייליו להסתבך במימי הכינרת ולהפסיד בקרב. גורם אחד לא לקח המושל הסורי בחשבון: רבי חיים אבולעפיה.

רבי חיים אבולעפיה הראשון, שבאותם ימים עלה מארצות הגולה לשכון בארץ ישראל, החליט לקבוע משכנו על שפת הכינרת, שם בבית צנוע ובישיבה שהקים למד ולימד תורה בקדושה ובטהרה.

ביום הראשון לקרב שמע הרב זעקות מחרשות אוזניים, קריאות לעזרה וקולות בהלה. הדבר הפריע לתלמודו והוא יצא מבית המדרש ושאל את העוברים ושבים מה מתרחש בעיה כי כן היה הרב שקוד על תלמודו בפרישות רבה ומנותק לחלוטין מן העולם הזה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

פרשת פנחס

מסופר על חסיד אחד, שבכל החגים היה בביתו, ובפרשת פנחס היה מגיע לרבי.
כששאל אותו רבו על כך, ענה, שרצונו עז להיות בכל חג בצל הקודש, אך מחמת שיש לו מניעות וקשיים, נתיישב בדעתו לנסוע אל הרבי בשבת פר' פנחס, בה קוראים את כל המועדות, ואז יחשב כאילו נמצא כל המועדות אצל הרבי!
השיב לו הרבי: מדוע ברוחניות רצונך לתפוס הכל יחד? עצתי היא שתהיה כאן כל חג במועדו, ובפרשת פנחס תהיה בבית, ויחשב כאילו היית בבית כל החגים...
(במשנת הפרשה)

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (כה, יא)

לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן (רש"י)
כתב בספר "על התורה: "כך דרכם של הולכי רכיל מאז ומעולם, שעה שאין בפיהם דבר לטעון נגד האיש עצמו, ואינם מוצאים בו כל פסול וחטא, באים הם ומחטטים בייחוסו, במשפחתו, נתפסים לזקנו "שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה".

"ובני קרח לא מתו" (כו, יא)

רש"י - הם היו בעצה תחילה (ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בליבם לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם).
מספרים שהגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, הרב מפוניבז' עמד לנסוע לחו"ל, בטרם צאתו הוא נכנס אל ה"חפץ חיים" כדי לקבל ממנו את ברכת הדרך, ותוך כדי שאל אותו מה יוכל למסור ליהודים הדירים שם בשמו של החפץ חיים.
אמר לו החפץ חיים מסור להם שזה קל מאוד לעשות

תשובה! מתחרטים על מעשה העבר ומקבלים על העתיד.
כדאי שידעו שאחת מעצות היצר הגדולות זה שהוא מטעה את האדם לחשוב שקשה לעשות תשובה - אך צריך לדעת שאין הדבר כך כלל וכלל.
בגרמניה שלפני מלחמת העולם השנייה האנטישמיות גאתה. מסופר בספר "אלה שלא נכנעו" על קבוצה גדולה של חסידי גור בזמן השואה פרחי חסידים שמסרו את נפשם להשאר אפילו עם הזקן והפאות.
מי זה שארגן וליכד אותם? היה בחור בשם מתי - עד גיל 16 הוא השתייך למתבוללים. גרמניה היתה מחולקת ל-2, בחלק המערבי התגוררו המתבוללים ובצד המזרחי גרו היהודים החרדים והיה גשר מעבר בין הצד המערבי לצד המזרחי.

במשך 16 שנות חייו לא עבר מתי לצד השני, שם היו גרים היהודים 'המזוהמים', כך היו המתבוללים קוראים להם, מתי חשב אותם לכאלה ולא היה לו שום קשר לאחיו היהודים הגלותיים. עד שיום אחד חל מפנה חד אצלו שזעזע אותו.

כשמלאו לו 16 שנה, האנטישמיות גאתה, יום אחד כשהוא הלך בדרך, גוי צעק לעברו "יהודי מזוהם". הקריאה הזו זעזעה אותו, הוא חשב לעצמו אני נראה כמו גוי ממש כמוהם אני לומד בגימנסיה ואני כבר מתבולל - אז לי קוראים יהודי מזוהם? אם כך אולי גם אלה שאני קורא להם "יהודי

מזוהם" הם לא מזוהמים, ואז הוא החליט לעשות מעשה, לעבור פעם את הגשר ולראות את היהודים שמעבר לגשר וכך עשה.
הוא עבר את הגשר והגיע בדיוק לבית כנסת בו היתה דרשה של המהר"ם שפירא זצ"ל, כידוע המהר"ם שפירא היה בעל הדרת פנים מיוחדת, בית הכנסת היה מלא מפה לפה, זקנים נערים ילדים ומבוגרים, כולם באו לשמוע ולראות את הצדיק.

מתי לא הבין כלום מהדרשה כיוון שהוא לא ידע את שפת האידיש, הוא היה דובר גרמנית אבל הבין פסוקים מהתנ"ך, הוא עמד והתבונן והתפעל מאוד מהמראה הזה, הוא ראה אדם כמלאך אלוקים, הוא ראה ציבור גדול שלא זו, כולם היו מרותקים לדרשה ששמעו, מעמד זה נחרט עמוק בליבו, הוא ידע שאסור לו לספר לכולם מה שהוא ראה.

"חרש שוטה וקטן, אין מוציאין את הרבים ידי חובתן" (משניות ראש השנה ג, ח)

כתב ה'תולדות יעקב יוסף':

שוטה - זה הלן בבית הקברות (חגיגה ג, ב), דהיינו, שטוב לו שם, בייאוש ובעצבות, טוב לו עם המסכנות שלו.

חרש - זה אדם שחי בהכחשה, ולא מוכן לשמוע שיש בו חסרון.

קטן - שעדיין לא התחיל להבין מה רוצים ממנו כאן בעולם.

שלושת המינים הללו 'אינם מוציאין אחרים ידי חובתן', הם אינם יכולים לעזור לאחרים לצאת מהבלבול שהם נמצאים. ומדוע? כי עדיין לא התחברו אל עצמם, וכל זמן שאינן מחובר לעצמך, כיצד בדיוק תרצה לעזור לאחרים להתחבר עם עצמם?!

(נקודות של אור)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

חביבה עליך כל כך שהיא חשובה לך כמשכורת, אולם כעת, כאשר ראיתי שאין הארוחה חשובה בעיניך כל כך עד שעזבת הכל ופנית לעזור לי, מן הראוי שתקבל משכורת של ממש. והנמשל: ידוע הדבר, כי אין בכוחו של האדם להשיב טובה לקדוש ברוך הוא על כל חסדיו המרובים שגומל עימנו תמיד, ואף אדם המקיים תמיד את דבר ה' ושומר מצוותיו, הרי מקבל את חייו כמתנה שאין גדולה הימנה. אולם פנחס, שסיכן את חייו וחרף נפשו למות על קדושת ה', שהרי לולא הניסים שנעשו עימו היה מאבד את חיותו, אם כן גילה דעתו שחייו לא נחשבים בעיניו למאומה, ומשום כך אומר המדרש: אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו - שכר אחר! על כן "הנני נותן לו את בריתי שלום!" (ע"פ משלי המגיד מדובנא)

"לכן אמור" (כה, יב)

הרמב"ם בהקדמה למשניות כותב, שכל הבטחה שהקב"ה מבטיח בעצמו לאדם, יכול הדבר להשתנות ע"י החטא כמו שפחד יעקב אבינו שמא יגרום החטא, אבל מה שמבטיח ע"י נביא, אינו חוזר בו גם אם האדם חטא, כדי שלא יאמרו שהנביא לא אמר אמת.

לכן כאן אמר הקב"ה למשה, 'אתה' אמור לפנחס שהנני נותן לו את בריתי שלום, כדי שלא יגרום החטא ושלא ישנה ההבטחה ע"י שום סיבה.

וכן שנינו בספרי שכל הכהנים הגדולים מבית ראשון ושני היה מזרעו של פנחס, וזהו ברית כהנת "עולם" לעולמי עד, שאי אפשר לשנות. (משך חכמה)

"אלה בני בנימין.. אלה בני דן" (כו, מא-מב)

בא וראה דרכי ההשגחה העליונה, לבנימין היו עשרה בנים ובטח היה שמח וחשב שיצא מהם עם רב. לעומת זאת לדן היה רק בן אחד! וההשגחה רצתה שבני בנימין יהיו רק חמשה וארבעים אלף ושש מאות ואילו לבני דן היו יותר מארבעה ושישים אלף. (חפץ חיים)

"ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף"

(כו, א)

מבאר רש"י מדוע נזכר כאן "למשפחת מנשה בן יוסף", והלא כבר נאמר "בן מנשה"? אלא לומר לך שכשם שיוסף חיבב את הארץ, כך גם בנותיו חבבו את הארץ, ללמדך שהיו כולם צדיקים! בחורף של שנת תרע"ח הוכרזה "הצהרת בלפור". היתה זו הצהרה מטעם ממשלת בריטניה המאשרת את זכותם של היהודים להתיישב בארץ ישראל.

כאשר הודיעו ל"חפץ חיים" על שמחתם של תושבי ארץ ישראל בהצהרה זו, פרץ בבכי מר והתייפח בדמעות חמות... הקדוש ברוך הוא הבטיח לנו - אמר ה"חפץ חיים" - "ופרצת ימה

כשחזור, סיפר למשפחתו שיש לו טיול והוא צריך לנסוע לשבועיים.

המתבוללים היו מאוד פתוחים וליברלים ולכן לא שאלו שאלות, ציידו אותו בכסף ומזון, מתי מיהר לעבור שוב את הגשר וכך התקרב ליהדות החרדית, חזר בתשובה שלמה, היה חסיד שדבוק לרבו והוא הנהיג את כל המחותרת אח"כ. (אמונה שלמה)

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

בדין הוא שיטול שכרו. (רש"י)

מלחמת העולם פרצה ברוב עוז, היוקר האמיר, מקורות הפרנסה התדלדלו, מפרנסים רבים גויסו לצבא וחרפת רעב שררה בעולם.

עם ישראל התגלה אז במלוא יופיו, כאשר בתי תמחוי הוקמו ובהם יכלו העניים להרוות נפשם במרק חם ולשבוע לחם, אך לא לזמן רב, מקורות הפרנסה התדלדלו יותר ויותר וגם העשירים הגדולים אבדו את הונם והרעב שב לשרור בכל.

נתן היה מאלו שמזלם לא שפר עליהם, אביו היה המפרנס היחיד שהביא פרנסה דחוקה בדי עמל וכעת גויס לצבא, כל אות חיים לא נשמע ממנו וכסף מזומן ודאי שלא השאיר בבית.

נתן היה מסור לאמו ולאחיו והיה משוטט בחוצות מידי יום, כדי למצוא עבודה שתתן לו סכום זעום לקניית מעט לחם, או לחילופין למצוא אדם שיפתח את ארנקו ויעניק לו מספר פרוטות למחיתו.

ביום מן הימים החשוכים הללו, נקלע לעירו עשיר גדול שהמלחמה לא נתנה בו את אותותיה, נתן בקשו שיעניק לו מספר פרוטות תמורת נשיאת חפציו, העשיר נעתר לבקשתו ונתן לו מחצית הרובל, סכום גדול שהביא אור הביתה ומספר ימים אכלו הילדים פת כדי שביעה.

העשיר ריחם על נתן והציע לו להיות משרתו ותמורת עבודתו יקבל אוכל, כך היה נתן היה משרת בביתו של העשיר, ובתמורה לעבודתו היה אוכל על שולחנו של העשיר.

פעם אחת בעיצומה של סעודת פורים, כאשר היו מסובים רבים על שולחנו של העשיר, הגיע סוחר אחד וביקש לקנות סחורה מחנותו של העשיר. אינני יכול - דחה אותו העשיר, כעת זה זמן משתה ושמחה, שוב מחר, ואתן לך את כל אשר תבקש.

אני ארוץ אל החנות ואביא לו את כל אשר ביקש, אמר הנער וקם מעם השולחן.

למה זה לך להפסיק את סעודתך? שאל העשיר.

ומה בכך אדוני, כהרף עין אלך ואשוב, השיב הנער המסור. אמר ועשה.

למחרת היום קרא העשיר לנתן ושאל: אמור נא לי, כמה מגיע לך בעד עבודתך אצלי כל השנים?

הרי סיכמנו שבתמורה לעבודתי אוכל על שולחנך - השיב הנער - לא מגיע לי דבר.

אכן כך סיכמנו - אמר העשיר - בתחילה, כי סברתי שאכילתך

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

"ולא תהיה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

לכאורה קשה א. תלה דבר גדול בדבר קטן, שהרי תלה ישראל ומנהיגים בצאן ורועה. ב. אמר אשר 'אין להם רועה' דמשמע דדבר הנהוג הוא אצל צאן שלא יהיה להם רועה, והלא באמת אינו כן.

אלא אמר הרה"צ רבי יחזקאל ז"ל משינאווא דהענין בזה הוא, דהנהגה זאת ידע משרע"ה היטב שהקב"ה ימנה מנהיג על ישראל, אבל ביקש שימנה הקב"ה מנהיג על ישראל שלא יכוון כלל לטובת עצמו, ולא יהיו ישראל כצאן אשר אין להם רועה פי' כמו הצאן אשר יש להם רועה אבל הרועה אין מכוון לרעות את הצאן רק לרעות את עצמו ולהנאתו ולטובתו ליהנות מחלבם ומגיזת עורם ומבשרם, ולזה כוון משרע"ה במתק שפתיו ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה ודפח"ח.
(דברי יחזקאל - החדש)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

מסופר על הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שניגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה קשה ומסוכנת, כדי לבקש ברכה. הרופאים כבר אמרו לתלמיד ולמשפחתו שאינם יודעים מזור למחלתו, ועם כל יום שנוסף שחלף אבדו הקרובים תקוה. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו שיתן לו עצה בתנאי שלעולם לא יספר על כך לאיש. התלמיד הסכים מיד. הנחה אותו ה"חפץ חיים" ללכת לתלמיד חכם מסויים המתגורר בעיירה קטנה, והוא יתן לו ברכה. ואכן כך עשה הצעיר ופנה מיד לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאופן לא יאומן הוא החלים.

הוא המשיך בלימודיו בישיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא סיפר לאיש מה שעבר עליו.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית ל"ע, עד מהרה נתברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך נאמן להבטחתו הוא לא אמר דבר.

אשתו זכרה שפעם דיבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר, ובכל פעם שדיברה על כך הוא התחמק וסירב לדבר, ככל שניסה לערפל את דבריו לחצה עליו אשתו שידבר, בתקוה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה.

גם אשתו וגם גיסתו הפצירו בו לגלות את אשר קרה לו ואיך נרפא, הוא הסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלותו, אך הן עמדו בשלהן. לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני שאחרי כל כך הרבה שנים שהוא כבר מילא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים", יכול הוא לגלות, וסיפר לאשתו את אשר קרה לו, הוא סיפר על הופעתו לפני רבו ועל עצתו של הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסויים בעיירה קטנה הרחוקה מראדין.

וקדמה! הבטחה זו היא "שטר בטוח" שהקדוש ברוך הוא יפרענו במועדו ללא כל ספק! והנה באים אנשים ומוסרים אותו לגוביינא תמורת אחוז קטן... שמחים הם ב"הצהרה" כאילו כבר באה הגאולה השלמה... ליותר מזה אינם זקוקים?!... ליותר אינם מצפים?!... והמשיך לבכות.

"ובנים לא היו לו" (כו, ג)

מעשה בחסיד אחד שבמשך שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא. פעמים רבות נסע החסיד לרבו הצדיק רבי אברהם בורנשטיין מסוכצ'וב, בעל ה"אבני נזר", אולם בכל פעם התחמק ממנו הרבי בתואנות שונות וברכה לא נתן.

המתין החסיד לשעת כושר בה יוכל למצוא את רבו בעת רצון, ואכן שעה כזאת נמצאה.

היה זה בעת ההקפות בליל שמחת תורה, הרבי, בעל ה"אבני נזר", היה שרוי בשמחה עצומה ופניו להטו בלבת אש של דביקות ושמחת התורה. ניגש החסיד אל רבו וזעק מקירות ליבו: רבי, ברכני! הרהר הרבי רגע קט ואמר: האם מבקש אתה שאברך אותך בן שיהיה כומר?!...!

שמע החסיד את הדברים ופניו חוררו. עתה הבין את פשר כל התחמקויותיו של הרבי. גזירת שמים היא.

לימים נפטר האדמו"ר בעל ה"אבני נזר" ואת מקומו מילא בנו רבי שמואל, בעל "שם משמואל".

שנה אחת כאשר הגיע החסיד לרבו פתח הרבי ואמר: מברך אני אותך שהשנה תזכה בעזרת ה' לבן זכר! נבהל החסיד ולא ידע מה לענות. כאשר ראה הרבי כי כן, וזו את החסיד שיסביר לו מפני מה אינו שמח בברכה, והלה סיפר את כל אשר אירע בעבר. למרות זאת - אמר הרבי - אברך אותך בן זכר ואתה תענה "אמן" על ברכתי זאת.

באותה שנה נתקיימה ברכתו של הרבי ונולד בן לאותו חסיד. לימים פרצה המלחמה הגדולה וערים שלימות חרבו על יושביהן. בנו של אותו חסיד ניצל והצליח להגיע לחוף מבטחים על ידי כך שהתחפש לכומר...

"יפקוד ה' אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה" (כו, טז)

מהו "אלוקי הרוחות לכל בשר"?

אמרו חז"ל (ברכות נח. א): "הרואה אוכלוסי ישראל, אומר: 'ברוך חכם הרזים' - שאין דעתם דומה זו לזו, ואין פרצופיהם דומים זה לזה". מתוך השוני של פרצופי בני האדם, שאין דומים הם זה לזה, לומדים אנו שלכל אדם דעה משלו שאינה דומה לזו של חברו, וכמו ש"כל בשר" פרצופיהם מצטרפים לשם כולל "בני אדם", כך מצטרפות כל הדעות כולן "הרוחות", ויוצרות את החוכמה הכללית.

דבר זה גלוי רק לה', "אלוקי הרוחות לכל בשר", חכם הרזים, היודע לעשות צירופים מופלאים כאלה.

(אהלי תורה)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - פנחס

ענה לו רבי שלמה זלמן בדאגה: 'היו כאן הרבה אנשים היום, ושמעתי את צרותיהם, צרות של יהודים! ואיך אוכל לשמוח?' שאל אותו אחיו הר"ר אברהם דב: וכי מה יום מיזמיים והלא כל יום יש כאן קהל רב המתדפק על דלתך ושוטח את צרותיו, מדוע דווקא היום לקחת הכל כ"כ אל לבך?' 'אתה צודק' ענה לו הגרש"ז 'אך בכל יום יש גם אנשים המבשרים בשורות טובות ומשמחות, וזה מקהה במעט את כאב הלב שלי משמיעת הצרות, אך היום לא היו אנשים שבישרו בשורות טובות, אוזני לא שמעו על שמחות של יהודים, ולא היה מה שימתיק את הכאב וירפא את שברון ליבי משמיעת הצרות של אחיי'.

תור ארוך השתרך לפני דלת חדרו של האדמו"ר מסאטמר רבי יואל זצ"ל, איש איש וצרתו, איש איש ושאלתו, עומדים נרגשים לקראת הכניסה אל הקודש פנימה, לעצה או לברכה. לאחר שעות ארוכות בהם נכנסו כבר כמות לא מבוטלת של חסידים, נכנס השמש אל חדר האדמו"ר והנה הוא רואה שקופת הצדקה בה רגילים החסידים לתת מעות צדקה פדיון נפש בעת הכניסה אל האדמו"ר, ריקה כמעט לחלוטין. תמיהה היתה זו, 'להיכן נעלם כל הכסף?' הרהיב הגבאי עוז ושאל את האדמו"ר.

'הרגע היה כאן אדם מארץ ישראל' סיפר האדמו"ר 'והרבה צרות יש לו, אשתו לא עלינו חולה מאוד וההוצאות הרפואיות רבות, ואין בכוחו לסבול. גם כמה מילדיו זקוקים לישועה, ובכלל חובותיו מנישואי בניו ובנותיו מעיקים עליו והוא עומד ממש לפני קריסה, ולכן הבאתי לו את כל כספי הצדקה שהיו כאן' סיים האדמו"ר.

'אוי ווי רבי!!!' זעק הגבאי 'אני מכיר את האיש, אין לו כלל צרות, אשתו איננה חולה ואינו חייב שקל לאיש, הוא נוכל ורמאי, לשווא נתן לו הרבי את כל כספי הצדקה!!!' מיד אורו פני הרבי וצהל בשמחה, 'אכן כך!! אין לו כלל צרות, הו... איזה שמחה נתת בליבי, ברוך ה' היהודי אינו סובל!' (הרב ישראל ליוש - דרשו)

**לרפואת
הבה"ח רפאל בנימין אשר בן חנה

מרת מרים יוכבד בת הענדל
בתוך שאר חולי ישראל**

א טו שבת

אשתו וגיסתו נתמלאו תקוה, אולי תהא זו הצלתן. זמן קצר לאחר מכן החל להרגיש רע, הוא נבהל מאד ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים" הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין אל ה"חפץ חיים" שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש, ואז דיבר בשקט ולאט, הלוואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהייתה לך המחלה הראשונה הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא, היום אני כבר זקן מדי ואינני יכול לצום כמו אז. אכן זהו רועה נאמן, אשר בחכמתו ובענוותנותו תלה את זה בברכתו של ת"ח אחר.

"כצאן אשר אין להם רועה" (כו, יז)

הלשון כצאן 'אשר אין להם' רועה לכאורה קצת תמוהה, יותר נכון אילו היה כתוב כצאן 'בלי' רועה.

אלא אמר ע"כ ר' יעקב המגיד של ווילנא, ישנם שני סוגי רועים, הראשון רועה את הצאן של עצמו, והאחר הוא שומר חינם על צאנו של חברו. ההבדל בין הרועים הוא שהראשון שרועה את צאן עצמו, דואג שיהיה להם מים צלולים ואוויר טוב ומרעה משובח, משום שאוהב הוא את עצמו ואת כספו וחפץ שצאנו ישתבח, ובכך רכושו יגדל, ועשיר גדול יהיה. לעומת זאת, השני שרועה את צאן חברו, גם דואג לכל צרכי הצאן, וזו היא ראייה שהוא עושה זאת כי הוא אוהב את הצאן ורוצה בטובתם, וכן הוא רוצה בטובת חברו, כי לעצמו לא תהיה מכך שום תועלת.

בדומה לזה ישנם גם שני סוגי מנהיגים, ישנם כאלו שכל מחשבתם על עצמם, כדי שיגדלו ויתפרסמו על חשבון קהילתם, ומנצלים את צרכי העם להאדרת שמם. אך יש מנהיגים שכל מחשבתם הוא על העם, ואילו צרכי עצמם וכבודם אינו תופס כלל מקום בשיקול דעתם.

לאחר הקדמה זו נוכל להבין, 'לא תהיה עדת ה' כצאן' אשר אין להם רועה, כי אמנם יתכן שהם אכן יהיו עם רועה, ולא יהיו במצב של בלי רועה, אבל הוא לא יהיה רועה 'להם', אלא הוא יהיה אכן רועה שלהם, אבל לא להם אלא לעצמו. להלן שני סיפורים, המספרים יותר מכל את דאגתם, מסירותם והשתתפותם בצער העם של שני רועים גדולים אשר היו לעם ישראל.

יום אחד רואה רבי ברוך אורבך זצ"ל כי אביו ה"ה הגאון הגדול רבי שלמה זלמן זצ"ל שרוי בצער, הוא מדוכדך ואינו רוצה להכניס דבר מאכל לפיו. מאוד חשש רבי ברוך לבריאותו של אביו הגדול, ולכן קרא לאח אביו ה"ה הגאון רבי אברהם דב אורבך זצ"ל רבה של שכונת בקעה בירושלים, בודעו כי ברוב קרבתו של אביו אליו יסכים לפתוח את סגור לבו ולספר את אשר קרהו, ואת סיבת שברונו.

תיכף בבואו אל הגאון רבי שלמה זלמן אורו פניו, והחלו לשוחח בדברי תורה, שקלו וטרו בה בעומק העיון, זוהי הרי משוש ליבם. לאחר שחזר הצבע ללחיי של רבי שלמה זלמן, שאל אותו אחיו: 'אחי היקר! מדוע נפלו פניך? למה מסתגף אתה ואינך טועם דבר מה לפיך?'

{ אז נדברו }

פרשת פנחס תשע"ט | גליון מספר: 427 | לסדר: "ונתת מהודך עליו"

ברוך הבא... ברוך הנימול לשמונה... פנחס בן אלעזר וכו'...

בחור יקר: היה זה לפני עשרים שנה בערך... פלוס מינוס... היית תינוק קטן קטן... בן שמונת ימים... חסר ישע... לא יכולת לזוז... ואז הגיע היום הגדול והנורא!!! היום שבו נכנסת בבריתו של אברהם אבינו... וזה היה יום הגדול ביותר בחייך!!! יום שהקב"ה הרעיף עליך כזו אהבה והסכים לתת לך אינספור מתנות וישועות... מה שתבקש תקבל... אבל מה אפשר לעשות... אתה היית אז כזה פספוס... לא הבנת מהחיים שלך... לא ידעת להעריך את זה...

אבא שלך ראה שזה המצב... הוא ראה שאתה קטן מידי להבין איזה השפעות אתה הולך לקבל... אז החליט לעשות חלוקת שלל... הוא נתן לסבא את הסנדקאות... ולסבא מהצד השני הוא נתן ברכות... והרב קיבל כסא של אליהו... בקיצור: כולם התחלקו ברווחים הרוחניים והגשמיים של המעמד הגדול... הסנדק קיבל עשירות... ומי שקיבל עמידה לברכות קיבל השפעות גדולות... והכסא של אליהו קיבל מפגש אישי עם אליהו הנביא... וברוך ה' כולם יצאו שמחים וטובי לב... כולם יצאו מרווחים מהסיפור הזה... כולם התיישבו לסעודת מצווה... ורק אתה נשארתי תינוק כאוב ובוכה... מה אפשר לעשות... דעה חסרת מה קנית... אתה כעת תינוק קטן... אתה לא מבין מהחיים שלך... אנחנו ישבנו לילה שלם בברית יצחק או בוואך נאכט ולמדנו את הזוהר ואת כל הסודות הנשגבים מה קורה בעולמות העליונים בבריתו של אברהם אבינו... אנחנו יודעים מה יש לנו לשמוח עם זה... אבל אתה??? אתה רק יודע לבכות... אז אמא תתן לך מוצץ... המוהל יתן לך קצת יין... ותמשיך לישון...

אבל מאז חלפו עשרים שנה!!!! וכעת אתה כבר בר דעת!!! ואתה שוב מוצא את עצמך לבד לבד **מול אותו מעמד נשגב בדיוק!!!** אתה שוב עומד מול אותם רגעים נשגבים... אבל הפעם לשם שינוי אין חלוקת שלל!!! הפעם הכל מתחיל ונגמר בך... אתה מכובד בסנדקאות... אתה מכובד בברכות... אתה מקבל כסא של אליהו... **ואתה גם... גם... גם התינוק!!!** וכעת כל פמליא של מעלה עוקבת בדריכות אחרי חלוקת הכיבודים... היצר הרע ניגש לתינוק הקטן שבך ומנסה להסית אותו... ליצר הרע יש כיבוד אחד ויחיד שהוא מפרגן לך... שתהיה התינוק!!! תהיה תינוק... תהיה נמוך... שפל... רדוד... וכמו שלפני עשרים שנה לא הבנת מהחיים שלך... כך גם עכשיו תמשיך לא להבין עניין... והיצר הרע רוצה שתבכה... אולי הרגע זה נראה לך טוב אבל בסופו של דבר הוא רוצה לסחוט ממך דמעות של כאב איפה שאף אחד לא רואה... **אבל הההללו... אתה כבר לא תינוק!!!** אתה כבר בחור בוגר!!! ויש לך דעת להסתכל ימינה ושמאלה ולראות שיש כעת עוד כמה כיבודים!!! עוד כמה כיבודים קצת יותר מכובדים מלהיות התינוק... ויש לך כעת את ההזדמנות לזכות בכיבודים האלו... יש לך את ההזדמנות להיות הסנדק ולכפות את עצמך לפני מזבח ה' ולהפגין לקב"ה נאמנות... כן... יתכן שזה יהיה כרוך במלחמות עולם מול היצרים... יתכן שהרבה דם הנפש ישפך שם... אבל אז!!!!!! הקב"ה ירכון עליך וינשק אותך וילחש לך באוזן: ואומר לך בדמייך חיי ואומר לך בדמייך חיי... כשהיית תינוק הדוד מצד האמא חטף אותך וזכה בברכות... הוא זכה בכוס של ברכה... **אבל כעת זה הכיבוד הבלעדי שלך!!!** יהיו לך לבדך ואין לזרים איתך! אתה התינוק... אתה הסנדק... ואתה גם מקבל את כל הברכות... ברגעים הקשים האלו שאתה מתמודד מול ניסיונות של קדושה אתה מחזיק כוס של ישועות ויש לך אפשרות להמשיך ישועות על כל מי שאתה רוצה... **זו עת רצון עצומה בשמים!!!** כן... כמו בברית יש מקומות שנוהגים לומר י"ג מידות של רחמים... כי מי שקצת יודע יש קשר מובהק בין י"ג מידות של רחמים לבין מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות... הם מקבילים אחד לשני!!! וכשאתה שומר על י"ג בריתות של מילה אתה משחק בי"ג מידות של רחמים... איך אמר המגיד זיע"א משל נורא?? יהודי נמשל לתינוק קטן שיושב על הברכיים של אבא ומשחק לו בזקן הלבן... הזקן הלבן זה כידוע בחינה של י"ג מידות של רחמים גמורים... ואתה התינוק הקטן שהספקת לגדול ואתה כעת אווז חרב של התגברות איש חרבו על ירכו... ועם ההתגברות הזו אתה מקבל כח לטפס עד מקום ההשפעה הגבוה ביותר... ומקבל רשות למשוך כביכול בבחינת הזקן... למשוך רחמים אינסופיים מיי"ג מידות של רחמים... **ו... ו... ועם ישראל צריך המון המון רחמים...** כולנו מחכים לך שתמשוך... תמשיך עלינו רחמים... אנא ממך... אל תרפה... אתה כעת מושך בחוטים הכי הכי עדינים... אתה נמצא מול השיבר הכי גבוה... אנא ממך... תזכיר אותנו

אתה כמו הכה"ג ביום כיפור שעומד כעת ביציאה מקודש הקדשים ומתפלל על כלל ישראל... עיני כולם נשואות אליך. אף אחד לא עומד במקום כ"כ קרוב כמו שאתה עומד ברגעי התגברות

המשפטים האלו נשמעים אולי מרגשים... אבל לא רק... זה יסודות בפנימיות התורה שמבוארות להדיא... היום השמיני ללדתך היה מעמד הנחת אבן פינה!!! אבל כעת זה כבר חנוכת הבית!!! כעת עומד לפנינו אדם בשיעור קומה השלם שלו ומפגין נאמנות לקב"ה... כמה נחת רוח יש בכל העולמות כולם ברגעים אלו... אנא ממך... למען כלל ישראל... למען אבינו שבשמים שכ"כ הרבה ילדים אחרים יש לו בעולם שנשארו תינוקים... תן לו אותך... תן לו בן שעשועים אחד שהוא יוכל להתפאר בו מידי לילה לעיני כל הצדיקים בגן עדן והוא יוכל להצביע עליך ולומר... בני אתה... ישראל אשר בך אתפאר...

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים בהושלבים: בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

אתה כבר עובד קשה... לפחות תרויח משהו...

אתה זוכר שסיפורתי כאן בעלון שבמוצאי הבחירות האחרונות הייתי ער כל הלילה בשביל לדעת את התוצאות... אז חכה... הסיפור לא נגמר... יש לסיפור הזה המשך מאוד יפה!!!! בבוקר... בשעה שבע בבוקר... אני רואה איזה מגיד שיעור יוצא מהבנין שלו... ומהקול שלו היה ניכר שהוא דווקא ישן טוב בלילה... ואז הוא ראה אותי... ושאל אותי בחצי פה: נו... תגיד לי... מה התוצאות של הבחירות?? יריתי לו במשפט אחד תוך כדי דיבור את ככלל התוצאות... כל מפלגה כמה קבלה ומי עבר ומי לא... הוא שמע... סבר וקיבל... עיבד את הנתונים במשך רבע דקה ובא להמשיך הלאה ללכת... אבל עצרתי אותן!!!!!! רגע רגע... אדוני... תעצור!!!! אל תזלזל!!!! שתדע לך: את המידע הזה שאתה כעת מקבל ממני במשפט אחד קצר על מגש של כסף... תדע לך שאני??? אני הזעתי על זה לילה שלם!!!! אתה ברבע דקה מקבל מידע שאני עבדתי עליו מאוד מאוד קשה... לילה שלם לא נרדמתי בשביל זה... תעריך!!!! (אתה מבין לבד שאמרת את זה בציניות מרירית ולא ברצינות) הוא חייך... צחקנו יחד... והוא המשיך הלאה...

בערב הוא פוגש אותי... ואומר לי: אני חייב להגיד לך משהו!!!!

אתה זוכר את המשפט הזה שאמרת לי בבוקר??? בדיוק היום הלכתי לישיבה ואני רואה בחור מסתכל בשוטנשטיין... הוא לא הבין משהו בגמ'... ולא היה לו כח להתחיל לעיין ולנסות להבין לבד... הוא החליט לעשות קיצור דרך ולעיין בשוטנשטיין... ניגשתי לאותו בחור ואמרתי לו את אותו משפט בדיוק שאתה אמרת לי בבוקר!!!! אמרתי לאותו בחור: תדע לך!!!! שאת התמצית תוס' שאתה כעת מעיין במתיבתא ומקבל אותו על מגש של כסף!!!! תדע לך שהיו יהודים שהזיעו על התוס' הזה לילה שלם!!!! היו תלמידי חכמים שהתייגעו לילה שלם בשביל להבין לבד את מה שאתה כעת הבנת בפרפרוף קל מעל דפי המתיבתא...

אה... מה אתה אומר על ההשוואה המחרידה הזו???

אתה מסכים איתי שאותו אחד שהלך לישון במוצאי הבחירות... ובבוקר הוא קיבל את כל התוצאות במשפט אחד על מגש של כסף... אתה מסכים איתי שהוא הרבה יותר לעניין ממני שהייתי ער כל הלילה בשביל לקבל את אותה תוצאה?? נכון... **אז הנה!!! לאותו בחור יש את אותו שיקול!** בשביל מה לי להיות ער לילה שלם בשביל להבין פשט בתוס'... עדיף לקום בבוקר... ולפתוח תמצית הדף... ובמשפט אחד הוא יסביר לי את הכל על מגש של כסף... **אה... מה ההבדל???**

מה ההבדל ביני שלא נרדמתי לילה שלם בשביל תוצאות הבחירות...

לבין הרב אלישיב שלא נרדם לילה שלם בשביל להבין תוס'???

אז זהו!!!! שבדיוק!!!! בדיוק על הנקודה הזו נאמרה ההודאה:

אנו עמלים והם עמלים!!!! אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר!!!! כשמדובר בענייני העולם הזה... בענייני החומר אין שכר על העמל!!!!!! אותנו מעניין רק התוצאה... ואם פעם בן אדם היה צריך לזרוע לחרוש ולעמר לדוש ולזרות ולברור ולטחון ולרקד וללוש ולאפות... בשביל מה הוא עבד כ"כ קשה?? **בשביל התוצאה!!!!** בשביל שיהיה לו לחם לאכול!!!! אז אם אני מגיע לאותה תוצאה בדיוק בהרבה פחות מאמץ... זה נטו חסכון!!!! נטו רווח!!!! ממילא לא נותר לקידמה המודרנית אלא ללעוג ולבוז לפרמטיביות של פעם!!!! **ובצדק!** כי אדם שפעם שאב מים בבאר... מה הוא רצה?? **הוא רצה תוצאה!** הוא רצה לשתות!!!! ואני את אותה תוצאה מקבל בשניה אחת בפתחת ברז אחד!!!! ממילא אני הרבה יותר מפותח ממנו!!!! **אני מגיע לאותה תוצאה בהרבה פחות עמל...** אדם שפעם רכב על חמור חמשה ימים מחיפה לירושלים... מה הוא רצה?? את היעד!!!! להגיע כבר לירושלים!! ואם אני מגיע לאותו יעד תוך שעתים... אז אני עקפתי אותו בגדול... לא נותר לי אלא לצחוק על הפרמטיביות של פעם... שאנחנו יותר מפותחים מהם...

כל זה כשמדובר בענייני החומר של העולם הזה!!!

אבל כשמדובר בעבודת ה'... כאן הקערה מתהפכת על פיה!!!!

בעבודת ה' עיקר השכר הוא לא על התוצאה!!!! אלא דווקא על העמל והיגיעה!!!! ממילא... **כאן זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!** אם רבי עקיבא איגר ישב לילה שלם ועמל עד שסוף סוף הוא הבין את התוס'... והנה בבוקר מגיע איזה ישיבוחר וברפרוף קל במתיבתא הוא מקבל על מגש של כסף מה שלרעק"א ארך להבין לילה שלם... מי המפסיד הגדול??? הבחור ישיבה!!!! לא חבל... על התוס' הזה היית יכול לעשות קופה... היית יכול לעשות לילה שלם של עמל התורה שהיה לאבינו שבשמים כ"כ הרבה נחת רוח חוץ מזה שאין קץ למתן שכר של עמל התורה... אבל הפסדת... בחרת בקיצור דרך והפסדת שעות יקרות של משכורת...

בעבודת ה' אנחנו לא מחפשים לדלג על העמל!!!! כי דווקא שם אנחנו מתבטאים... יגעת זה אנחנו... מצאת זה כבר רבש"ע... זה כבר תאמין...

נו... אם ככה: נשאלת השאלה: למה פעם הקב"ה ככה נתן לאנשים לעבוד כ"כ קשה?? הרי החשמל והמכונת כביסה והתנור והמקרר והברז מים... כל הטכנולוגיות האלו תמיד היו מוכנים בבית גזיו של הקב"ה... והקב"ה במשך חמשת אלפים שנה רואה אנשים מזיעים כ"כ... עובדים קשה כ"כ... שואבים מים והגב שלהם נשבר... משפשפים את הבגדים והידיים שלהם מתאדמות... עומדים בשדה תחת השמש הקופחת וזורעים וחורשים וקוצרים... והקב"ה נותן להם לעבוד קשה!!!!!! בו בזמן שהקב"ה כמו כלום יכול לפקוח להם את העיניים ולגלות להם

את כל השיטות המתקדמות ולהקל עליהם את החיים באופן כ"כ משמעותי?? **אז למה???** למה הקב"ה הסתיר את זה מהעולם במשך כל כך הרבה שנים. הרי סיכמנו. בענייני החומר העיקר זה התוצאה אז למה לעמול?? **השאלה היא עצומה!!!!!!**

והתשובה היא עוד יותר נוראה:

על זה!!! בדיוק על זה וכיוצ"ב נאמר: **אסתכל באורייתא וברא עלמא!!!** היות ובעבודת ה' העיקר זה העמל ולא התוצאה... אז כל העולם כולו נאלץ להיות משועבד לתקן הזה!!!! כלומר: עקרונית היה אמור להיות שכל דבר בענייני העולם הזה ילך בקלות... והדבר היחיד שהיה אמור לא להגיע בקלות... זה רק תורה! ולמה?? כי שוב... בכל ענייני העולם הזה אין עניין בעמל אלא רק בתוצאה... אין עניין לשאוב מים אלא לשתות... אין עניין לכבס אלא שיהיה נקי... ממילא אין שום עניין שזה ילך קשה כי בשביל מה לעמול לחינם... והדבר היחיד שהיה אמור ללכת בקושי ובעמל... מה זה??? תורה!! כי תורה זה הדבר היחיד שיש כן עניין שיבא בעמל!!! **ככה לכאורה זה היה אמור להיות...** רק למה הקב"ה לא עשה את זה??? כי... **אסתכל באורייתא וברא עלמא!!!!** לא יתכן שכל העולם כולו נברא בשביל התורה... ודווקא התורה תלך כ"כ קשה וכל העולם כולו יחגוג... לא יתכן שהשפחה תשב רגל על רגל והגבירה תעמול כ"כ קשה... לכן: היות והעולם צריך להיות מותאם לפי התורה!!!! והיות ובתורה העיקר זה העמל!!!! אז אין ברירה... גם כל העולם נאלץ להיבאר בשביל העמל... ולכן **ככככככככככככ אדם לעמל נברא...** כולם... ללא יוצא מן הכלל נבראו בשביל לעמול... רק מה?? **אנו עמלים ומקבלים שכר!!!! והם עמלים ואינם מקבלים שכר!!** אם הם לא מקבלים שכר... אז למה הם עמלים?? כי אנחנו צריכים לעמול בתורה... ואם בתורה צריך לעמול... אז כל עלמא צריך לעמול... כולם צריכים להזיע כדי **שלא רק אנחנו** נזיע... ולכן במשך אלפי שנים כל העולם כולו עמל ועמל ועמל ועמל... במשך כל הדורות כל בן אדם קם בבוקר וידע שהוא צריך לעמול... וכעת לא נותר לו אלא לבחור: או עמל תורה או עמל של העולם הזה...

כל זה נכון ויפה עד לפני כמה שנים!!!! אבל צריך לדעת שבשנים האחרונות קרה דבר חדש!!!! כנראה שהגענו באמת לסוף סוף התיקון... **וכעת נפל דבר בעולם!!!!!!** תסתכל ימינה ושמאלה ותראה... העמל הולך ונעלם... הולך ונמוג... הטכנולוגיה הציבה לעצמה מטרה אחת ויחידה: **מינימום מאמץ מקסימום הנאה!!!!** היום הכל הולך בקלות... בקלי קלות... אתה יכול לסחוט את המקסימום מהנתנות במינימום מאמץ... הכל נעשה בחיצות כפתור אחת... והתורה?? ועבודת ה'?? **הם עדיין נשארו במתכונתם המקורית!!! עמל ועמל ועמל!!!** פעם היה מכנה משותף בין העולם לעבודת ה'... אנו עמלים והם עמלים... ממילא היה לעובדי ה' הרבה יותר קל לבחור בעמל התורה... כי בלאו הכי אתה כבר צריך לעמול... בלאו הכי אתה צריך לקום בבוקר מוקדם ולהזיע... אז למה לא לבחור גבר בעמל תורה... **אבל היום נפל דבר...**

עזוב אותך בחור יקר... מה אכפת לך??? אני מרשה לך לצורך העניין להחזיק גם פלאפון... גם נגן... וגם מצלמה... (במידה והנהלת הישיבה מסיימה) בכיס הימני תשים את הפלאפון... בכיס השמאלי תשים את המצלמה ובכיס השלישי יהיה הנגן. מה זה כ"כ משנה אם הכל נמצא ב"קובץ מפרשים" אחד או בנפרד???? והבחור מסתכל עלי ככה בתמיהה ו... ו... ולא מבין... מה... כבוד הרב לא מבין מה ההבדל??? כשהכל נמצא בתוך הפלאפון... אז בלחיצת כפתור **אחת** אני מדבר עם החבר... בלחיצת כפתור **השניה** אני מחליף שיר... ובעוד לחיצת כפתור **שלישית** אני רואה תמונות... ואילו כשהנגן נמצא בכיס אחד והמצלמה בכיס אחר... אתה יודע מה שזה???? אני צריך להרים את היד שלי לאט לאט!!!! ואז להושיט אותה לכיוון הכיס... ואז כשהיד כבר נכנסת לתוך הכיס... כעת אני צריך לקפל את האצבעות שבכף היד כדי לתפוס את הנגן... ואז להוציא אותו... זה... זה... זה לא פשוט!!!! זה נורא קשה! (והרי המשנה באהלות מונה שיש שלושים איברים רק בפיסת היד!!! זאת אומרת: אני צריך פה להפעיל מערכת של שלושים איברים! זה לא דבר שהולך ברגל...) **זו לא בדיחה!!! הלוואי וזה היה מצחיק... זה ממש ממש מטרד!!!!** אם הטכנולוגיה של היום הצליחה להביא אותנו לכזו התנוונות... שהכל חייב להגיע בלחיצת כפתור אחת בלי צורך להושיט יד ורגל ימינה ושמאלה... ואילו כשזה מגיע לעבודת ה'... כאן נדרש מאותו מאובן להתנער ולהתחיל לעמול בתורה... **זה לא פשוט!!! לא פשוט בכלל בכלל!!!** לא... אסור לזלזל!!!! זה רק מוכיח לנו עד כמה הקב"ה סומך על הדור שלנו יותר מכל דור אחר... הקב"ה מצפה מבחור ישיבה בן דורנו שלמרות שכל דבר בעיני העולם הזה הולך לו בלחיצת כפתור... אבל בעבודת ה' הקב"ה סומך עליו שהוא יבין שכאן אני מצפה ממך להתבטא!! לעבוד ולעמול ולהזיע!!!! זו המפה!!! זה מה שהקב"ה דורש מאיתנו... אין ברירה... וחייבים לקלוט את זה ומהרה!!! כי אם אתה לא תזדרז לקלוט את זה... יום אחד אתה תראה בדיוק כמו אותו אוטיסט עם הפיצוחים... שלא נותר לי אלא להגיד לו תודה באדיבות... כי אין סיכוי שהוא יבין עניין... אנחנו צריכים לדעת שבעבודת ה' הטקטיקה היא עמל!!!!

הבחירות מתקרבות וחבל לעמול... התוצאות של הבחירות יהיו אותו דבר בין אם תדבר עליהם יומם ולילה ובין אם תתעניין בזה בבוקר שאחרי... אבל עמל התורה??? כל יום של עמל... כל סדר א' אפילו שלא עשית בו חיל... זה השקעה אמיתית!!!! זה נחת רוח לפניו! ואל תקל ראש בזה... אם בזמן קיץ האחרון השתדלת ללמוד... השתדלת לעמול בתורה ולא עשית חיל... אל תקח ללב... אל תרגיש לא טוב... כי העיקר זה עמל... העיקר זה הפיצוח... העיקר זה הבירור של האוכל מתוך הפסולת... העיקר בלימוד התורה זה הליטוש והזיכרון של הנשמה מתוך הגוף... זה דבר שפועל בשמי שמים גם אם אתה לא רואה את זה...

לתוך השיניים שלי וראה איך שאני נלחם עם איזה קליפה ולאחר המאבק יוצא איזה גרעין ונכנס לתוך הפה שלי... נו... אז למה לא לעזור ולפצח אותו במקומי???

נו... בבקשה... הרי שלך לפניך... אתה מוזמן להסביר לו במקומי!!!!

אתה יכול להסביר את זה??? לא!!!!!!

לך תסביר לכן אדם שכל הקקקנייטש של הפיצוחים זה רק הבויור אוכל מתוך פסולת... זה המאבק... זה ההתעסקות... הפיצוח... לך תסביר לכן אדם שזו הנקודה!!!! אי אפשר להסביר את זה למי שלא בעניין...

אז תדע לך: לא נעים להגיד לך... אבל אתה לא רחוק ממנו!!!! שלא באשמתך... הטכנולוגיה המפנקת של דורנו הצליחה לדכא תכונות הכי בסיסיות בנפש הנוער... שאותו בחור הנמרץ שכל כולו שש אלי קרב ומחכה לאתגרים רוחניים... אותו בחור שאמור לעמוד כל הזמן בעמדת זינוק... תן לי איזה סוגיה להוציא עליה את כל המרץ נעורים שלי... הרי הפינוק הנוראי שהטכנולוגיה שיתקה אותנו... הצליחה לדכא את הטבע הבסיסי הזה!!!! והיום אנחנו נמצאים כבר ממש על הגבול... שאנחנו כמעט מאבדים קשר עין עם התכונה הזו!!!! כמו שהבחורצ'יק הזה שלא מבין מה העניין בעצם הפיצוח של הגרעינים... אתה מסתכל עליו שהוא קצת... קצת... קצת אוטיסט... **כן... אתה צודק!!! הוא פשוט לא קולט עניין!!!** תדע לך שאנחנו כבר אוחזים פסיעה אחת לפני שגם אנחנו נהיה כאלו... אנחנו די קרובים לאוטיזם מהסוג הזה!!!! אין לך ברירה אלא לקפוץ ולנתר הרגע הזה מהמיטה... ולהחליט: היו לא תהיה... דבר ראשון... בתור עזרה ראשונה... תפוס כסא... תשים אותו במרכז החדר... ותעשה סביבו שלושים רונדלים אבל בריצה... ותכריז: אני בחור!!!! אני צעיר!!!! אני חייב אתגרים!!! אני רוצה לרוץ לאיזשהו מקום!!!! אחרי שגמרת את הרונדלים... ועכשיו אתה מזיע כמו שצריך... כעת רוץ. לבית מדרש... תבקש את הראש ישיבה בדחיפות... הכי בדחיפות שיש... תפנה אליו כולך מתנשם ומתנשף... כן... הראש ישיבה... אני צריך איזה אתגר בעבודת ה'... על מה להסתער...

אין ברירה!!!!!! פעם העולם החיצון שיתף פעולה עם התכונה הזו...

הבחור ישיבה של פוניבז לפני שבעים שנה... גם אם הם פזלו החוצה... מה הם ראו מול העיניים??? הם ראו את הנחישות של השומר הצעיר... ואת המעדר של החלוצים... ואת האש בעיניים של מתנדבי אצל ולחי... אבל היום?? אתה מסתכל ימינה ושמאלה... מה אתה רואה??? עולם הדממה... כולם יושבים מאובנים... מחפשים מקסימום הנאות במינימום מאמץ... ורק אני פה בבית המדרש צריך להזיז את עצמי...

אולי כאן ההזדמנות לענות על אחת השאלות שהכי הכי מציקות לבחור ישיבה של היום... השאלה הנצחית: **מה הבעיה בפלאפון שיש בו נגן ומצלמה?? מה הבעיה???** עכשיו אני צפוני... אני באמת לא מבין מה הבעיה ולמה אסרו את זה... אבל אחרי הכל... יש לי ראש ישר של מושבניק... ואני עונה בחזרה בשאלה:

אנו עמלים והם **אינם** עמלים!!! העולם הנהנתני של היום דוגל **בלא לעמול** ומי שרוצה לבחור בתורה. צריך לעשות עבודה כפולה ומכופלת!!! הוא צריך לתלוש את עצמו מהפינוק של העולם ולעשות סוויצ' בראש ולקלוט ההלו... **כאן עמלים!!!!** כאן זה לא כמו כל המקומות האחרים בעולם. בכל המקומות יושבים עם מכשיר ומעבירים את האצבע. **וכאן זה לא!!!! לא עובד!!! לא בבית ספרנו!!!!** כאן צריך עמל!!!

וזה לא פשוט בכלל... פעם הקב"ה לא דרש מאיתנו את התובענות הזו... פעם הקב"ה תבע מנכסכולם לעמול... ואחרי שבלאו הכי כולם עמלים... אז למה לא לעמול בתורה ולקבל שכר... אבל היום???

היום בחור ישיבה יכול לשבת בפנימיה עם הנגן ולבהות... ונדרש ממנו להחליף דיסק ולהבין שיש כזה מילה עתיקה בלטינית שקוראים לה **עמל!** מיום ליום זה נראה שהמושג ששמו "עמל" נדחק לפינה והוא בסכנת הכחדה... היום כשאתה מדבר עם בחור על **עמל** הוא מסתכל עליך בעיניים של הבן התם ששואלות: למה?? למה לעבוד קשה?? הוא לא מבין... למען ה'... **למה לעבוד קשה... והוא באמת לא מבין!!!!**

ואני אגלה לך סוד: מאוד מאוד מאוד קשה להסביר את זה!!!! מאוד קשה להסביר מה העניין לעמול... זו אחת התשובות שהכי קשה לענות עליהם... רוצה שאני אתן לך דוגמה עד כמה קשה להסביר למה לעמול... אז אתן לך דוגמה קלאסית... לשבר את האוזן... תקיש ממנה:

כשהייתי בחור... מנהגי בקודש היה מידי ערב שבת לקנות גרעינים לבנים. כן... הגרעינים של הצולי"ם (כידוע: יש חלוקה ברוח: גרעיני אבטיח זה של המודרנים... גרעינים לבנים זה של הצולי"ם... וגרעינים שחורים זה של הצ'יקאבערס וכל מי שאינו יודע שבטו...) והנה... היה לי קשר עם בחור אחד שהוא לא היה לגמרי מן הישוב... דא עקא... שחוץ מזה הוא גם היה בעל חסד גדול... והוא ראה כל פעם איך שאני עובד קשה לפצח את הגרעינים... לבו נצבט בקרבו איך ששעה שלימה אני נאבק עם איזה מאה גרם גרעינים... והוא החליט להקל עלי... יום ששי אחד קניתי גרעינים לבנים לכבוד שבת והלכתי ללמוד... והוא החליט להפתיע אותי... הוא לקח את הגרעינים ופיצח לי אותם אחד אחד (אל תשאל אותי אין...)!!!! והנה... לקראת שבת הוא מגיש לי בשמחה גרעיני דלעת קלופים... והוא עוד מסביר לי: ראיתי כמה קשה לך לפצח אותם... אז פיצחתי לך את כולם... שילך לך בקלות!!!! אני מסתכל וחשכו עיניי!!!! **הרסת לי** את כל הפיצוחים!!!! מה זה גרעינים קלופים... גרעינים קלופים זה טוב למטבח... לתיבול של הסלט... אבל בשבילי?? בשבילי ישיבוחר?? אני צריך את **הפיצוח...**

הוא הסתכל עלי בעיני עגל והוא לא הצליח להבין מה הבעיה... מה אתה רוצה... בסה"כ עזרתי לך... עשיתי לך בורר פסולת מתוך אוכל...

נו... בבקשה!!!!!! אתה יכול בבקשה להסביר לו מה הבעיה???

הרי הוא כ"כ צודק... הוא הסתכל בשכל הישר

גיליון מס' 340 פרשת פינחס
תשע"ט שנה שביעית

להקדשות ע"ג הגליון
ניתן לפנות למס' 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

לצערינו בארץ ישראל יש לאחרונה חילולי שבת בריש גלי נביא כאן דבר חיזוק בענין שמירת השבת ונוכה למאמר הכתוב אם ישמרו בני"י שתי שבתות מיד נגאלין.

"זביום השבת שני כבשים" (כה, ט)

סיפר הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א כאשר ערכת ביקור חולים אצל הרב הגאון רבי אליהו ברוידא רבה של שכונת רמת החייל בתל אביב, ששבר את רגלו והיה מאושפז בבית החולים 'איכילוב' בתל אביב, שהה במקום אדם שהרב ברוידא הציגו לפניי כבעל תשובה אמיתי. ביקשתי לדעת את סיפורו האישי וכיצד חזר בתשובה, ולפי הדברים ששמעתי מדובר בסיפור שכדאי לפרסמו, איש זה היה ספר במקצועו ואת שעות הפעילות של המספרה קבע גם ל...ליל שבת.

כששאלתי אותו, סיפר הרב ברוידא, מדוע ולמה הוא מחלל שבת בצורה כל כך בוטה, השיב האיש שבשכונה בה הוא מתגורר קבעו את מושבם טייסים של חיל האוויר, וכיוון שבכל ימות השבוע הם עסוקים בטיסותיהם, הזמן היחיד שיש להם אפשרות להסתפר, הוא בליל שבת קודש... "אומר לך את האמת", אמר הספר להרב ברוידא, "עיקר הפרנסה שלי היא בליל שבת ולכן אין ביכולתי לסגור את המספרה". הרב ברוידא סיפר שניסה לשכנע את האיש שישגור את המספרה לחודש אחד, ואחר כך יעשה חשבון אם הרוויח או הפסיד, "ואני מבטיח לך שתרוויח ב-30% יותר ממה שהרווחת עד היום".

כיוון שהספר לא היה להכעיסני, הסכים לנסות את הדבר. והנה לאחר שסגר את המספרה בליל שבת, עשה חשבון שרווחיו גדלו, לא רק כפי שהרב אמר, אלא ב-50%... מאז התקרבו הוא ומשפחתו לתורה ולמצוות והפכו לבעלי תשובה.

כאשר חזרתי לביתי, המשיך הרב מרא דאתרא, עלתה בליבי שאלה האם מותר לנסות את הקב"ה בצורה כזו, הרי נאמר (דברים, פרק ו' סוק ט"ז) 'לא תנסון את ה' אלוהיכם'. וניסית להסביר שכאשר מדובר בקידוש שם שמים, ובצירוף תפילה, מותר לעשות זאת, כמו שעשה אליהו בהר הכרמל. ואמרת שבימינו כל רב בישראל המרביץ תורה ומרבה חילים ופעלים ליהדות, אולי מותר לו לעשות כך.

אבל כשהייתי אצל גיסי הגר"ח קניבסקי אמר לי מקור יותר טוב לכך, והוא מדניאל, פרק א', כאשר המלך ביקש להאכילו 'פתג', והוא בשר - בחלב, ביקש דניאל משר הסריסים להאכילו רק זרעונים, והציע לנסות אותם עשרה ימים עד שיווכח שגם הם, הזרעונים, יחזקו את גופו, כמו הבשר. הרי לנו שבכחאי גוונא שיתקדש שמו של מלך מלכי המלכים, מותר לנסות, ובפרט על השבת שהיא מקור הברכה.

עלי שי"ח

"דרישת שלום מהנשיא"

השבוע, במהלך קבלת הקהל נכנסו אל רבינו שני יהודים חביבים מארצות הברית. הם הציגו את עצמם כמקורבים לממשל האמריקני, השניים הוסיפו כי הם ידידים אישית של נשיא ארצות הברית, וכי הנשיא שלח איתם מסר. הוא ביקש למסור לרב שליט"א כי "הוא שמע הרבה על השפעתו של הרב בקרב יהודי העולם, וכי הוא מוסר לו דרישת שלום".

לפי תגובתו של רבינו היה נראה, כי נשיאות והממשל בארצות הברית הוא לא בדיוק מה שמטריד אותנו. הוא שאל את האנשים, מה הם רוצים עוד, ואחד מהם אמר, כי "כבוד הנשיא מבקש לדעת מתי כבר יבוא משיח".

רבינו התחייך, והשיב ליהודי בשאלה - ובמה אתה מתכוון למשיח? האם כבר עברת לגור בארץ ישראל? הלא היה נבוך וענה שלא...

הגיב לו רבינו - תבוא לגור פה, וכבר בקרוב נראה בכוא הגואל. אמן.

*

אכן, זה מה שמעסיק אותו. הציפיה לגאולה, הרצון והכמיהה לשובו של הקב"ה לציון ברחמים, והלוואי ובקרוב ממש כבר נוכל לברך שהחיינו על ראיית משיח.

בברכת שלום ושלום ישיבת ישיבת

להתכונן לזמן בין הזמנים

אי"ה לקראת ימי בין הזמנים הבעל"ט, אנו עומדים להוציא "קובץ גליונות" במהדורה מיוחדת. החוברת אי"ה תהיה מורחבת מלאה וגדושה בנושאים שונים: תורה, אגדה, הלכה, בעניני בין הזמנים ועוד.

ידוע מהספרים הק' גודל מעלת יום ט"ו באב המסוגל להרבה דברים ובפרט לזיווגים הגונים, ואנו שמחים להודיע לקוראינו הנאמנים אי"ה, כי נשמח להכניס שמות עם הבקשה ביום המסוגל, תמורת סיוע של מאה שקל להדפסת הקובץ המיוחד לבין הזמנים.

כמו כן כל השמות שיצטברו יוזכרו החל מערב שבת זו וככל ערב שבת עד לט"ו באב אצל מרן לברכה וישועה שיהיה בקרוב ממש אי"ה.

ואי"ה זכות הפצת התורה וברכת מרן שליט"א תעמוד לכל המסייעים שיזכו למצוא את זיווגם-אבידתם בקרוב ונשמח לשמוע על ישועתם במהרה.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

עלי הדף

בדין פרצה בחומה לענין בתי ערי חומה

ערכין ל"ב א' מתני' בית הבנוי בחומה ר"י אומר אינו כבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו. מכאן ראי' דאפי' אם החומה פרוצה במקום א' מ"מ מקרי מוקפת חומה דהא לר"י הבית שבתוך החומה אינו נחשב כמוקף חומה ומ"מ אין מקלקל את החומה ועוד דלר"ש דנחשב בתוך החומה אמאי הרי אם כל העיר כך מודה דלא נחשב חומה כדילפי' בגמ' מקרא פרט לשור איגרו וא"כ גם מי שדר בחומה יחשב המקום הזה כמאן דליתא וליהוי פרצה בחומה וממילא יקלקל את כל החומה ויש לדחות דגם המקום הזה עצמו נחשב חומה ומ"מ הדר שם אינו דר בתוך עיר חומה אלא בחומה עצמה אבל פרצה אי"ז נחשב דהא מ"מ סתום המקום הזה, ועצם השאלה אם פרצה מקלקלת את החומה אין להביא ראי' מדילפי' מדכתיב סביב פרט לטבריא שימה חומתה מצד א' ד"ל דשא"ה דכל רוח רביעית פרוצה במלואה אבל פרצה בא' הצדדים והעומד מרובה על הפרוץ ל"ל דמהני, והנה במגילה ה' ב' אמר' חזקי' קרי בטבריא ב"ד ובט"ו מספק"ל אם מוקפת חומה או לא משום שהים חומתה ול"ד לבע"ח דממעטי' טבריא דשם כתיב חומה אבל במגילה מספק"ל אם הטעם משום דמיגניא מאויבים והא נמי מגניא או משום דמגליא לא מקרי מוקף והא נמי מגליא ולכאו' בבע"ח פשיטא דהטעם משום דמגליא ולכן לא מהני הים וא"כ ל"ל דאם עומד מרובה על הפרוץ לא מקריא מגליא אע"ג דלא מגניא משום שהאויבים יכולין ליכנס דרך הפרצה מ"מ מגליא לא הוי כיון דרובה מכוסה, אבל הר"ן בשם הרמב"ן כ' דרק במגילה שייך למיתלי במכסיא ומגניא ששם לא ה' הנס גדול כ"כ שלא ה' סכנה מרובה ע"ש ביאורו בריש מגילה והר"ן עצמו דעתו משום דבעי דומיא דשושן והספק מה נקרא דומיא דשושן אבל בבע"ח אין תלוי כלל בזה אלא גז"כ הוא דבעי' חומה (אבל הר"ן הזכיר שם דבע"ח במכסיא תליא וכונתו מצד גז"כ) ובזה לכאו' מסתבר דפרצה פחות מ' אמות שאינה נחשבת פרצה לענין שבת גם לענין החומה לא נחשבת פרצה (ואם יש שם דלת שאפשר לסגור בודאי דמהני שלכל עיר מוקפת ה' שער ליכנס בו), שו"ר בתוס' ב"מ נ"ג ב' ד"ה דנפול שכ' שאם נפלו מקצת מחיצות ונשארו רובן אע"ג דלענין טלטול בשבת אסור מ"מ לענין אכילת מע"ש וקדשים מקרי שהמחיצה קיימת אא"כ נפלו רובה ולכאו' ה"ה לענין בע"ח ואולי יש לחלק וצ"ע.

(דרך אמונה פי"ב משמיטה ויובל הי"ג ביה"ל ד"ה עיר עי"ש)

ברכת יישר כח

לכל אלו שנענו לקריאתו של מרן רבינו שליט"א ותרמו בעין יפה למגבית 'חלקי עמו', עבור ישיבות 'תפארת ציון וקרית מלך', העברנו את כל השמות לברכתו של מרן שליט"א. יצחק גולדשטון

מעניני הפרשה

יהודי בשם פינחס שאל למרן שליט"א (בפר' פינחס) למה בספרים (וכן בטעמא דקרא) כתוב שם הפר' פנחס בלא י' והרי השם פינחס. לקח מרן שליט"א ספר שמואל ופתח בתחילת פרק א' פס' ג' שכתוב "ושם שני בני עלי חפני ופנחס" בלא י', והוסיף מרן בגמ' מובא כמה פעמים פנחס בלא י' (לעצם השאלה העירוני שבזוה"ק כתוב שקיבל י' אחר שקידש שם השם) ובפעם אחרת אמרו לרבינו שב'בית שמואל' כתב, שיש פנחס חסר י', חיפשו במחשב, לא מצאו, אמר רבינו, תביאו נ"ך והראה שכתוב חפני ופנחס [בני עלי הכהן] חסר י'. [ואמר בצחות המחשב לא למדן].

(שיה אליהו)

אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מסות אבתם ינחלו (כ"ו נ"ה)

אחת הפתרונות לבעיות סבוכות בכל הדורות, היה עשיית גורל. על אחת מהן אנו קוראים בפרשתנו. חלוקת הארץ לשבטיה היה על ידי עשיית גורל. צורות רבות לו לעריכת הגורל, יש את גורל הגר"א הידוע ויש עוד סוגים רבים של גורלות. אמנם, ברור כי לצורך עשיית גורל צריך שגם עורך הגורל יהיה ראוי לכך, כדי לזכות לקבל תשובה הגונה.

בשנים האחרונות משתמש רבינו הרבה בעשיית גורל כדי להכריע על פי זה שאלות שונות בענינים העומדים על הפרק. בדרך כלל אם שני הצדדים נראים שקולים, או שני צדדי השאלה מאוד קשים להכרעה או כשיש סיבה אחרת, הוא אומר 'יש לעשות גורל', ומורה לשואל לעשות.

במקרים רבים מבקשים שרבינו שליט"א עצמו יערוך את הגורל, וברוב ענוותנותו הוא נענה לכך, את סדר עשיית הגורל קיבל רבינו בבית אביו זי"ע, ועריכתו נראית פשוטה וקלה, אבל כאמור, לא כל אחד ראוי להיות בר סמכא ולקבל תשובה נכונה על פי זה.

© כל הזכויות שמורות

תמונה נדירה מהתקופה האחרונה: מרן עורך גורל במענה לשאלה סבוכה על טיפול רפואי מורכב. האם לבצע או לא, הוא פותח את ספר התנ"ך היכן שיוצא, לא משנה איפה. ובדף שבו נפתח הוא עובר את שורות העמוד ומחפש מה יופיע ראשון בתחילת השורה. אם יופיע בתחילת השורה האות כ' - המשמעות היא, כן, לבצע את הטיפול. ואם יופיע אות ל', המשמעות היא, לא. פעמים ורבינו עובר יותר מעמוד אחד כדי למצוא את האות הדרושה בתחילת השורה.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310